UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Prima querit vtru[m] ve[n]dere sp[irit]ualia sit p[un]ct[u]m? So. sic.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

Simo-niacis q̃drupler pena ipo-nitur.

in fi. Imponitur autem eis pena quadruplex: quandoqʒ excommunicatio: quãdoqʒ in monaſterium detruſio: vt.j.e.a. reperiuntur. quandoqʒ ſpoliatio omniũ bonoꝝ: vt.xxiij.q.v.de liguribus. quãdoqʒ depoſitio: vt hic, ⁊ in multis capitulis. Clerici enim deponũtur: vt.j.e.ſtatui-mus. ⁊ ſũt īfames vt.j.e.q.iij.ca.fi. et accepta tenenẽ re-ſtituere. extra de ſi mo.ď hoc.j.e.q.iij. ſi q̃s dator. Diſpẽ-ſatur autẽ circa ta-les q̃ñdoqʒ vt lai-cam habeãt cõmu-nionẽ: vt.j.e.q.vij. ca.j. et miniſtrant quandoqʒ in mino-ribus ordinib⁹ con-ſtituti: vt.j.e.qõ.v. ca.j. quandoqʒ re-manẽt in acceptis j.e.q.vij. ſaluber-rimum. Quis au-tem valeat diſpen-ſare habes.j.e.qõ. v.c.ſi. Jo.

Quarto an ſit iſte reus cri-minis quod eo ignorante pa-ter admiſit?

Quinto an liceat ei eſſe in ec-cleſia, vel fungi ea ordinatio-ne quam paterna pecunia eſt aſſecutus?

Sexto an illi qui ab eo iam ſi-moniaco ignoranter ordinati ſunt, abijciendi ſint, an non?

Septimo ſi renũcians ſue he-reſi ſit recipiendus in epali di-gnitate, vel non?

Queſtio prima.

Quod aũt ſpũa-lia[a] emere pec-catum ſit, pro-bat multis au-thoritatibus. Sit enĩ Leo papa.

Quod autem[a] hec q̃ſtio diuidit in.xv. par-tes: in quarum pri-ma probatur.xvj. authoꝛ. ꝙ pro mi-niſterijs eccleſia-ſticis nihil debet dari. Joan.de fan. Secunda ibi: Quia ergo. Tertia ibi: Sed obijcitur. Quarta ibi: Item opponiť. Quinta ibi: Sed obijcitur. Sexta ibi: Sed notandum. Septima ibi: Patet ergo. Octaua ibi: Ex his. Nona ibi: Sed notan-duʒ. Decima ibi: Nemo. Undecima ibi: Hoc ergo. Duo-decima ibi: Ex his. Xiij. ibi: Sicut ergo. Xiiij. ibi: Qꝛ er-go. Xv. ibi: Quolibet. Joan.de fan.

Caſus. Hic ponitur prima queſtio, in qua queritur an emere ſpiritualia ſit peccatum. et probatur ꝙ ſic per ſequentia cap.

Spũa-lia tri-b⁹ mo-dis di-cunť.

a Spiritualia. Spiritualia autem dicuntur tribus modis. Uno modo dicuntur gratia virtutũ, et dona dei. hec non poſſunt emi vel vendi quantum in eis eſt. non enim conferuntur niſi gratis.j.e.q.iij. ſaluatoꝛ. et hic.c.j. Quandoqʒ dicitur dignitas ordinis, et omne ſacramen-tum eccleſiaſticũ preter matrimoniũ. Item ⁊ oĩa iura ec-cleſiaſtica ſpũaliũ rerum: vt adminiſtrationes, prebẽde, ius decimarum, cemiteria, ordo. hec vendita transferun-tur quo ad characterẽ tantũ, non quo ad vite meritum. de facto enĩ nõ de iure ꝓcedit in talibus venditio. Qñqʒ

Res ſa-cre pñt vendi.

ipſe res ſacre: vt vaſa ⁊ oĩa vtẽſilia. hec bñ vẽdunť cleri-cis vel laicis conflata et confracta: vt.x.q.ij.hoc ius. In ſũma ergo ſcias ꝙ ꝓ ſpũalibus incorporalib⁹ vt ſunt be-neficia et ordines, quãdoqʒ munus dať ꝓ digno: nec eſt

Dare aliquid pro re-bus ſpi-ritualib-bus in-corpo-ralibus an li-ceat.

pctm̃ ſi eſt munus a lingua.j.e. filiũ. ſed ⁊ obſequiũ tem-porale: dum tamen ſine pactione. ex̃ de cle.non reſi. dece-tero. De ſpirituali obſequio quin q̃ñqʒ dari poſſit, non eſt queſtio, etiã ex conuẽtione. extra de preben. ſignifica-tum. immo ſemp premiũ aliqď debet interuenire ſpecia-le, ſcilʒ meritũ hoĩs. talis enĩ ſimonia ſpũalis non repro-batur: ſicut nec ſpũalis vſura: arg.xxiiij.q.j. aduocauit. Pecunia autẽ ꝓ ſpũalibus incorporalib⁹ nunq̃ʒ interue-nire dʒ niſi in quinqʒ caſibus. In matrimonio.j.ea. quic-quid.xxxij.q.ij. honorant. In operis etiã quas cleric⁹ nõ debet: vt ſi ſacerdos locat operas ſuas per annũ: argu. ex̃ ne prela. vices ſuas.c.vlt.xij.q.ij. charitatẽ. Idem eſt etſi ſunt debite: dũ tamen ius dicat aliquid dandum: ar. x.q.iij. relatum. extra de ſimo. cũ ſit. Item ꝓ ſalute eter-na, ⁊ peccatorũ re-miſſione. de peniť. diſtin.j. medicina. xiij.q.ij. aĩe. Item ſecundũ quoſdam pro iure ſibi cõpe-tẽte, ne vexetur in eo.j.e.qõ.iij. queſi-tum. ex̃ de vſur. ca-pi.j. ⁊ ex̃ de ſi. dile-ctus. Spũale autẽ ꝓ ſpũali permuta-ri põt. ex̃ de re.per-mu. ad queſtiões. Pro ſpiritualibus aũt corporalib⁹ pe-cuniã dare non eſt ſimonia: vt pro ca-lice, pro libro. xij. qõ.ij. aurũ. niſi in-ueniatur prohibi-tum: vt in eccleſia i cemiterio ⁊ chriſ-mate: vt.j.ea. pla-cuit.

Pecu-nia pro ſpũali-bus in-terueni-re põt i q̃nqʒ ca-ſibus.

Simoniaci gratiã non pre-ſtant quã vendere querunt.

Gratia[b] ſi nõ gratis[c] da-tur vel accipiť[d], gratia[e] non eſt. Simoniaci autem nõ gratis accipiunt. igitur gra-tiam que maxime in eccleſia-ſticis ordinibus operatur, nõ accipiunt. Si autem non acci-piunt, non habent. ſi autẽ non habẽt, nec gratis nec non gra-tis cuiq̃ʒ dare poſſunt[f]. Quid ergo dant? pfecto qď habent. Quid habẽt? ſpiritum[g] vtiqʒ mendacij. Quomodo hoc pro-bam⁹? qꝛ ſi ſpũs veritatis (te-ſtãte[h] ipſa veritate, de qua ꝓ-cedit) gratis accipitur: procul dubio ſpiritus mendacij eſſe conuincitur qui nõ gratis ac-cipitur vel datur.

Gratia. Caſus. Non eſt gratia que non eſt gratuita. Simo-niaci igiť qui dãt preciũ, gratiã nõ accipiũt: que gratia in rebus eccleſiaſticis operať: quã ſi nõ accipiũt, nõ habẽt: ſi nõ habẽt, alijs eã dare nõ poſſunt. Quid ergo dant ſi-moniaci? Utiqʒ ſpm̃ mẽdacij, quẽ ſolũ habẽt. H. vero ſic ponit caſum. Dicit enĩ ꝙ Leo hic intẽdit dicere ꝙ ſi-moniaci q̃ precio ordinanť, gratiã cũ ordine nõ recipiũt: et ideo cũ alios ordinãt, gratiã quã nõ habent, cũ ordini-bus nõ cõferũt: ſed ſicut cũ pctõ ordinati ſunt, ita cũ pec-cato alios ordinãt. Qꝫ aũt gratia non detur cũ ordo pre-cio tribuitur, premittitur in principio cap.

b Gr̃a.i. donũ ſpũſſcti: vl' eccl'aſtica dignitas vl' ordo

c Si non gratis. ſine munere aliquo non debito.

d Accipitur. Arg. contra.xxiij.q.iiij. ille gladiũ. qꝛ il-le dicitur gladium accipere qui illicite accipit.

e Gratia.i. cum gratia.i. cũ charitate.i. non cõfertur gratia niſi gratis ⁊c̃.

f Poſſunt. Arg. quemq̃ʒ nõ poſſe dare qď nõ hʒ.j.q. vij. daibertũ. ff. de reg. iur. nemo. de conſecra. diſtinc.iiij. quomodo.j.e.q. qui perfectionem. de cõſecra. diſtinc.iiij. ſolet. Contra. creditor diſtrahit pignus, cuius dominiũ non habet. Unde argu. contra. ff. de acquiren. re. do. non eſt nouum. et extra de elec. ſuffraganeis. Jo. Sol. gene-rale eſt ꝙ nemo de iure dare poteſt quod non habet. ſed fallit in certis caſibus. B.

Nemo dat qď nõ hʒ.

g Spiritum mendacij.i. effectũ diaboli, qui pater eſt mendacij: quia iſti ſunt mendaces, cum ſint heretici: et omnis hereticus mẽdax eſt.j.e. ſi quis inquit. vel dic ſpi-ritum.i. characterem ſine executione.

Diabo-lus eſt pr̃ men-dacij.

h Teſtãte. Cũ ait: Gratis accepiſtis: gratis date ⁊c̃. arg. a contrarijs. cõtraria enim cõtrarijs opponũtur. g. diſt.ix.c.j. ⁊.xxv.q.ij. deceſſoꝝ. ⁊.xxiiij.q.ij. ſane.xxxij. di-ſtin. hoſpitiolum. v.q.vj. delatori. ⁊ de pe. diſt.ij.c.j. et vi-de quod no. viij.q.j. ſciendũ. iuxta finem.

Cõtra-ria con-trarijs oppo-nunť.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Item Grego. Syagrio epiſcopo auguſtudunenſi.

¶ Inaniter ſacerdos dr̄ quicunq̄ ſimoniace ordinatur.

QUicūq̄ ſtudet[a] p̄ precij datione ſacrū ordinē accipere, ſacerdos non eſt: ſed inaniter tantūmō dici concupiſcit[b]. Item in regiſtro.

¶ Spoliet honore qui eccleſiam per pecuniam obtinet.

PReſbyter ſi p̄ pecuniā eccleſiā obtinuerit: nō ſolum eccl'ia priuet, ſed etiam ſacerdotij[c] honore ſpoliet: q̄a altare ⁊ decimas ⁊ ſpiritū ſanctum[d] emere vel vēdere ſimoniacam[e] hereſim eſſe nullus fidelium ignorat. ¶ De eodē.

BEnedictio illi ī maledictionem conuertit, qui ad hoc[f] vt fiat hereticus promouetur. Item in eodem.

¶ Partem habebit cum ſimone qui contra ſimoniacos vehementer non exarſerit.

QUiſquis p̄ pecuniā ordinat: ad hoc vt fiat hereticus promouet. Quiſq̄s ergo ꝯtra ſimoniacā ⁊ neophytorū[g] hereſim pro officij ſui loco vehemēter non exarſerit[h]: cū eo ſe non dubitet habiturū portionez qui prius commiſit hoc piaculare[i] flagitium.

Item Gelaſius papa.

¶ Simonis dānatio pariter dantē ⁊ accipientē inuoluit.

QUos[k] conſtiterit indignos merit[is] ſacrā mercatos eſſe precio dignitatem conuictos oportet arceri, non ſine periculo facinus tale perpetrantes: q̄ dantem pariter et accipientē damnatio ſimonis (quam ſacra lectio[l] teſtat̄) inuoluit. Item Ambroſius in libro paſtorali.

¶ Anathematis ſnia dānat̄, qui ſimoniace ordinatur.

REperiūt̄ q̄ plurimi negociatiōe muner[um] mercari velle[m] gratiā ſpiritusſcti, dum illi preciū donant vt pontificalis ordinis ſublimitatem accipiant obliti verborū Petri qui dixit ad Simonem: Pecunia tua tecū ſit in perditionē: q̄ exiſtimaſti donum dei poſſe pecunia poſſideri. Proin-

---

QUicunq̄. ¶ Caſus. Quicūq̄ per pecuniā eſt ad ſacerdotium p̄motus: in veritate non eſt ſacerdos, ſed tantum nomen ſacerdotis habet inane.

a ¶ Studet. Hic ergo ſola voluntas facit hominem ſimoniacum: vt. j. ca. reperiuntur. et. qōe. iij. non ſolum. ſicut ſpes ſola facit hominē vſurariū: vt. xiiij. qō. iij. ca. j. Item hic volūtas ſine effectu imputat̄. † et dicit Baz. q̄ hmōi peccatū ſi non proceſſerit ad actū, ſola voluntate deletur: ſicut et ſola volūtate commiſſum eſt. arg. ex̄ de re. iur. oīs. Uel intellige hoc ꝓ buz ſtudet, cuz effectu. j. xxxvj. qō. ij. ſi q̄s nō dicam. cōtra. ſ. diſt. lj. ſi quis poſt. contra. ſ. diſti. xix. anaſtaſius. ſ. diſti. l. is vero qui. cōtra. vj. q. j. §. verū. l. diſtinct. ſi quis poſt. Joā. Sol. hodie ſola penitētia ſine reſignatiōe queſitorū ſufficit cū ſimonia in animo gerebat̄ vtrimq̄: vt ex̄ de ſimo. ca. ſi. B.

b ¶ Concupiſcit. id eſt ex ſua concupiſcentia ſequitur vt inaniter dicatur ſacerdos.

PReſbyter. ¶ Caſus Si quis emit eccleſiaz per pecuniā: ⁊ eaz p̄det, ⁊ p̄terea deponi dz: q̄ emere decimas vel altaria eſt ſimonia.

c ¶ Sacerdotij. Hoc verū eſt ſi in modū accuſationis eſt conuictus. ſed ſi in modū exceptionis, ſecus: vt ex̄ de accu. ſuper his. ‡ Item ſi in modū inquiſitionis conuincitur, tunc priuatur beneficio, ⁊ nō ordine. ex̄ de ſimo. dilectus. ij. Dic vt in decret̄. inquiſitionis. q̄nq̄ etiam non priuatur oībus beneficijs in eo caſu: vt ex̄ de elect. per inquiſitionem. Item regulariter hec vera ſunt q̄ perdit priora beneficia ſi eo ſciente fuerit data pecunia. al's ſine culpa ſua p̄uaretur eo quod eſſet legitime adeptus: vt. xvj. q. vij. inuentum. Item nec ipſum beneficiū nec ordinem perdet ſi in fraudē ipſius fuerit data pecunia: vt extra de ſimo. ſicut. et ca. nobis. j. q. vj. §. vlti.

d ¶ Et ſpiritū ſanctum. id eſt ordinez ⁊ alia officia que dona ſunt ſpiritusſancti.

e ¶ Simoniacam hereſim. Arg. j. ea. q. iij. altare. j. ea. q. j. quicunq̄ ſacros. j. ea. q. v. ca. j.

f BEnedictio illi. ¶ Ad hoc. id eſt qui ſic honorē accipit, hereſim incurrit. Eſt enim vt cōſecutiuum, ‡ non cauſatiuū: vt diſt. lxxiij. conſuluit. ⁊. iij. q. vij. §. item. et. vj. qōne. j. ex merito. Et eſt ſimile, Lex ſubintrauit vt abundaret delictum. ſimile. C. de obſe. patro. pref. ſi manumiſſori. ⁊. ff. ad legem aquil. l. ſi ex plagis. §. j. ſic et. C. de iudi. properandum. in prin.

QUiſquis per pecuniam. ¶ Caſus. Si quis per pecuniam ordinatur, ipſum eſſe hereticum eſt manifeſtum. et qui contra talem vehementer non inuehitur velut p̄ticeps criminis deponat̄.

g ¶ Neophytorū. q̄ a Neophyto ſcilz a Simone ortū habuerit: qui de nouo ad fidem cōuerſus fuit. vel q̄a neophyti ſolebant dare pecuniā vt cito promouerentur: q̄a al's non poterant: vt. xlviij. diſt. cap. j.

h ¶ Exarſerit. vt. j. ea. quicūq̄. ⁊ capi. placuit. hoc verū eſt ſi poteſt probare illud: al's non noceret ei taciturnitas: vt. ij. qō. vij. plerīq̄. ſed ſi non poteſt probare, faciat quod dicit Auguſtinus. xxiij. q. v. hoc videtur. Item et ſi p̄bare poteſt, et ſi timeatur ſcandalum: tunc faciat id quod legit̄. xxiiij. q. iij. tam ſacerdotes. xxiij. queſt. iiij. Forte.

i ¶ Piaculare. Ideo dicitur piaculare, quia ſc̄m leges cōparatur ei qd̄ morte expiatur xv. q. iij. ſane. v. q. vj. delatori ⁊c̄.

QUos conſtiterit. ¶ Caſus. Conuicti de ſimonia deponi debent, non ſine pena ſimoniam committentes: tam dantes q̄ accipientes, cūm ſint ſimoniaci: vt lectio actuum apoſtolorum teſtatur.

k ¶ Quos. Hic vacat argu. a contrario ſenſu. j. ea. q. iij. ſaluator. ver. quiſquis. ibi: propter ſua lucra. argu. j. ea. ſi quis eps̄. arg. ſ. diſt. lxj. miramur.

l ¶ Sacra lectio. Actuum apoſtolorum, cum dixit: Pecunia tua tecum ſit in perditionem. j. ca. proxi. et ca. qui ſtudet. et ca. Petrus. Jo.

REperiuntur q̄ plurimi. ¶ Caſus. Quidam obliti verborum Petri dicentis ad Simonem. Pecunia tua tecum ſit ⁊c̄. epiſcopatus per pecuniam acquiſierunt: et licet de hoc iam pena fuerit ſtatuta, Ambroſius tamen huic vulneri cancroſo ferrum ignitum apponit: ſtatuens vt quicunq̄ detectus fuerit ſimoniam commiſiſſe, a communione altaris ſit ipſo iure ſuſpenſus: et ſi per accuſationem fuerit depoſitus, in monaſterium detrudatur. Uenditor vero puniatur vt emptor. Si vero laicus ſit qui ſimoniam committit, excommunicari debet.

m ¶ Uelle. Ita ſola voluntate eſt ſimoniacus. † hoc

Uoluntas ſola facit ſimoniacum.

† Sub. ⁊ punit. ⁊ hoc p̄bāt con cor. q. j. pxi. p̄ ꝯrys inducūt. De h° not. vj. qō. j. ſi q̄s cuz. Archi. Simonia quo modo delet̄.

‡ Ad idē. ff. de his qui not. īfa. l. lucius. ⁊ eſt rō ex̄ de exce. ca. j. §. vl. et de ord. cog. cuz dilectus. in ſi.

‡ Cōt. text. i. l. menia. cū gloſ. ff. de le. iij. ⁊ i. l. cū de lanionis. §. itē ſi fundo. ff. de fū. inſtr. et in. l. lucius. §. de collegio. ff. de leg. iij.

Taciturnitas in non puniendo ſimoniaci nocet.

Piaculare flagitiū.

Sacra lectio.

† de h° et. ſ. e. q. ag. et dicā. j. e. eos ibi videas. Archi.

intelligo de voluntate ad actum aliquem exteriorem ꝑducta: alias non eſt ſuſpenſus ab ingreſſu eccleſie: ⁊ ſic etiam exaudi.j.ea.qui ſtudet.⁊.ſ̄.e. quicunqꝫ.xxiij.diſt. quando eps̄.ex̄ de ſimonia.tanta. ex literis.xxvij.q.j.de viduis.ar.ij.q.v.quanto. Uel perpetuo.i.perpetua ſeparatione a corpore chriſti.i.vſqꝫ ad finem vite, etiā ſi ante peniteat: ⁊ hoc eſt in criminis deteſtationem: arg.ff.pro ſocio.l.j. Uel perpetuo.i. continuo: arg.ff.de ſerui.vrba.predi.foramen.

Excōicat[us] perpetuo tripliciter exponit.

a ¶ Quia ⁊ vſitatum. Argu. ꝙ mos non excuſat a crimine.j.ea.q.iij. ca. ſi.ar.cōtra.lxiij.diſtinct.agatho ſa.et ca.q̄r.ſ̄.diſ.iiij. deniqꝫ.j.xxxij. q̄o.iiij. obijciuntur.

b ¶ Succiſum. ꝑ canones.

c ¶ Inijcim[us]. hoc dicit q̄r adijcit penam. Uel dic inijcimus.i.iniectuꝫ eſſe oſtendimus ⁊c̄.

d ¶ Anathematis. Arg. ꝙ ipſo iure ſit anathematizatus cleric[us] ſimoniacus: vt.j.e.q. quicunqꝫ.⁊.c. placuit. Uel dicit anathema ſeparationem a corpore ⁊ ſanguine chriſti: vnde ſubdit atqꝫ pro.i. ⁊c̄. nam poſtea excommunicandus eſt.j.ea.qui ſtudet.⁊.q.iij.ex multis. quod eſt ꝑ quolibꝫ mortali peccato. ſed ad deteſtationem ipſius dicitur ꝙ generaliter intelligit. hoc tamen eſt ſpeciale in notorio crimine fornicationis ⁊ ſimonie ꝙ ſuſpenſi ſunt: vt diſtin.xxxij.§.verum. ſed argu. tamen eſt ꝙ ſimoniacus non ſit ipſo iure ſuſpenſus. extra eo. ex tue. Dicas ergo ꝙ omnis peccator occultus ſuſpenſus eſt quo ad ſeipſum: vt.j.ea.ſacerdotes: ſed ſimoniacus ſuſpenſus eſt quo ad ſe, et quo ad alios: vt extra de ſimo. tanta. et hoc verum eſt de illo qui emit ordinem. talis enim penitere non poteſt, cum rem furtiuam habeat: vt.xiiij.q.vj.ſi res.

Simoniacus an q̄s fiat ſola voluntate.

ſcꝫ cri minis ſimonie: et ſic anathema ſumit hic ꝓprie.

Simoniacus an ſit ipſo iure excōmunicatus.

e ¶ Condemnatū. A ſtatutis patrum ipſo iure ex genere delicti.iij.q.vij.§.porro.

f ¶ Ex quo.q.d. ex eo tempore ſit excōmunicatus vel ſciat ſe condemnatum, ex quo tēpore conſtat vobis.⁊c̄. q.d. ex eo tempore ſit excōmunicatus vel ſciat ſe condēnatum, ex quo tempore perpetrauit crimen. eſt ſi. in cri. leſe ma. argu.C. ad leg. iul.ma. quiſquis. ver. donationes ⁊c̄. Et ita illud verbum ex quo, determinat verbum perpetraſſe. ⁊ ſcđm hunc intellectum etiam occultus ſimoniacus ſuſpenſus eſt. Uel determinat hoc verbū cōſtat. ⁊ tunc eſt ſenſus, ex quo conſtat eū ſimoniacū, tunc demum erit ſuſpenſus. ſm̄ Mar.hiſpa.

Adde an et q̄n taciturnitas noceat: no.in.l. filius §.ſimiliter.ff. de pro: cur.gl. in.l.q̄n §.j.in ſi.puerint.ff. loca.

g ¶ Extiterit. Hoc verum eſt ſi poteſt probare illud: alias nō nocet ei taciturnitas: vt.ij.q.vij.plerīqꝫ. Sed ſi non poteſt probare, faciat quod dicit Auguſtinus. xxij.q̄oe.v. hoc videtur. Item ⁊ ſi probare poteſt, ⁊ timeat ſcandalū, faciat id quod legitur.xxiiij.q.iij.tā ſacerdotes.⁊.xxiij.q.iiij.forte. Io.

h ¶ Perpetuo.ſ. quouſqꝫ emendet. ſi. extra de conſti.

de q̄r et vſitatū[a] eſt tm̄ malū, ⁊ maiorum extat frequēter mucrone ſuccisum[b]: nos q̄qꝫ huic vulneri cancroſo ignitum (qđ ſupereſt adhuc) inijcimus[c] ferrum, decernentes oīno vt quicunqꝫ deinceps pro accipiēda diuini dignitate doni quodlibet premiū detectus fuerit obtuliſſe, ex eodē tēpore ſe nouerit anathemat[is][d] opprobrio cōdēnatū[e], atqꝫ a participatione corporis et ſanguinis Chriſti alienū, ex q̊[f] illū cōſtat execrabile Chriſto perpetraſſe flagitiū. Q̄ꝫ ſi aliq̄s ei[us] accuſator extiterit[g]: ille q̄ hūc ordinē munerum fuerit datione lucratus: ⁊ ſuſcepto honoris gradu priuetur, ⁊ in monaſterio ſub perēni penitētia retrudatur. Illi vero q̄ hac cauſa munerū acceptores extiterint: ſi clerici fuerint, honoris ſui amiſſione mulctētur: ſi ꝟo laici, perpetuo[h] anathemate condemnentur.

Itē ex cōcilio Calcedonenſi.

¶ Damnatur eps̄ qui per pecuniam ordinationē facit.

Si q̄s eps̄[i] per pecuniā ordinationem fecerit, et precio redegerit[k] ſpiritusſancti gratiā, que vēdi non pōt: ordinaueritqꝫ per pecuniā preſbyterū, aut diaconū: vel quēlibet de his q̄ cognominantur in clero, ꝓmouerit: et diſpenſatorē[l] aut defenſorem[m], vel quemlibet[n] qui ſubiectus eſt regule, pro ſui turpiſſimi lucri cōmodo: is qui hoc attentare ꝓbatus fuerit, proprij gradus periculo ſubiacebit: et qui ordinatus eſt, nihil ex hac ordinatione vel ꝓmotione que eſt ꝑ negociatione facta, ꝓficiat: ſꝫ ſit alienus a dignitate[o] vel ſolicitudine[p] quā pecunijs acquiſiuit. Si quis vero mediator[q] tam turpib[us] ⁊ nephandis da

Si quis eps̄. ¶ Canō. Si quis eps̄ in eccleſia per pecuniam aliquem in clericū cuiuſcūqꝫ ordinis ordinauerit: aut diſpenſatorē aut defenſorem per pecuniam fecerit: ordinator cōuictus deponat: ⁊ ordinat[us] ſimiliter locum ſuūꝫ perdat. Mediator vero ſi clericus eſt deponat: ſi laicus eſt, excōmunicet.

i ¶ Si quis eps̄. Hucuſqꝫ introduxit capitula de ſimonia q̄ fit ab accipiente. Nūc introducit vſqꝫ ad.§.q̄r ergo. capitula tam de accipiente q̄ꝫ de dante ordinem vel aliud ſpirituale ꝑ pecuniam.

k ¶ Redegerit. q̄ꝫtum in eo eſt. argu.xlix.diſ.ca. vlti. ff.de recept. arb.l. celſus.de conſe.di. iiij.c.queris.

l ¶ Diſpenſatorem. Id eſt economum, vel quemlibet eccleſiaſticarum rerum adminiſtratorem: vt prepoſitū, economum, ⁊ vicedominum.ſ̄.ea.quos conſtiterit.j.e.q.iij.ſaluator. h.

m ¶ Defenſorē.i.aduocatū vel iudicē, vel caſtaldū. Hic collige ꝙ caſtaldiam emere eſt peccatū. nā diſpenſationem religioſe domus emere eſt peccatum.

Caſtaldiam emere pctm̄ ē.

n ¶ Uel quēlibet.i.archipbr̄m, archidiaconum, monachū, vel quēlibet officio eccleſiaſtico mancipatū: vt dr̄.j.e.q.iij.ſaluator. hoc exaudi per id quod legit.xviij. q.ij. quidam. in aut. de ſanc.epiſ.§.ſed neqꝫ.colla.ix.

o ¶ A dignitate.i.a prelatura.

p ¶ Uel ſolicitudine.i.adminiſtratione.

q ¶ Mediator. Item nota infamie iſti percellūtur: vt.j.q.iij.c.vlti. hi oēs ſimoniaci ſunt, nec recipiuntur ad teſtimonium: vt ex̄ de teſti.veniens. Huiuſmodi autem mediator, dum tm̄ non participauerit, recipitur teſtis in crimine ſimonie. ex̄ de ſimo.q̄ꝫuis. quod tn̄ ſubaudi cuꝫ vita accuſati ante talis extiterit: argu.ij.q.j.in primis. in fin. In alijs autē contractib[us] nō recipitur interuētor in teſtimonium niſi de volūtate partiū. in aut. de teſti.§. qm̄ vero. coll. vij. Nota ergo ꝙ in criminibus non exceptis.ſ. adulterij ⁊ homicidij ⁊ hmōi, quicūqꝫ admittit ad accuſanduꝫ, ⁊ ad teſtificandū: vt.iiij.q.iij.c.j.arg. a contrario ſenſu. nam tm̄ integre fame admittūtur in illis: niſi propriā iniuriā perſequant.iiij.q.vj.oib[us]. in quo caſu nō ad q̄ debēt mitterent ad teſtimonium: vt ex̄ de teſti.decetero.⁊ ſm̄ Hug. eadā ſeruat regula in exceptis: q̄r nec ad accuſan

Teſtes in criminibus exceptis admitti.

dum nec ad teſtificādum admittūtur teſtes niſi ſint inte gre fame: niſi accuſatus antea male extiterit opinionis: arg.ij.q.j.in pumis. Sed lex canonica ſecus in exceptis dicit.nā admittit infamē ad accuſationē ꝯ quemlibet clericū qui praue opinionis eſt: arg.ex̄ de ſimo.ca.tāta.ſed nō ad teſtificandū niſi aliqua preeunte p̄ſumptione. ar. ex̄ de ſimo. licet.ꝟſi.preſertim cū alia ⁊c. Nam teſtes in his criminibus torquendi ſunt.iiij.q.iij.§. item in criminali.ꝟſi.item ſi res exegerit. v. queſt. v.illi q ui.in auť.de teſt.§. ſi vero ignoti. coll̄. vij. ſed tormenta ſine preſumptione non ſunt infligenda. ex̄ de re. iur. cum in contemplatione.ff.de queſtio.l.j.C.eo.ti. milites.§. op3. Nota tn̄ q nō niſi preeunte preſumptiōe admittitur criminoſ⁹ teſtis in exceptis: non tamen q̄libet: q: non inimic⁹: nō conſpirator. extra de ſimo.licet.in fi.licet ibi ageretur nō criminaliter, ſ3 denunciatiue. ibi etiā exaudi tales non fuiſſe admiſſos de rigore iuris: ſed ꝑ3 temperantiam equitatis. Preterea ibi accuſatus excipiebat de minoribus criminibus contra eos q̄ de quo ipſi teſtificabantur: maxime cum de crimine iam eſſent emendati. extra de ſimo. per tuas. et de hoc dixi.ij.queſtio.j.in pumis. in fin. xv.q.iij.ſane. Joan.

Tormēta non ſūt ſine p̄ſumptione infligenda.

tis vel acceptis extiterit: ſiqdē clericus fuerit, a proprio gradu decidat: ſi vero laicus, anathematizetur.

Item ex octaua ſynodo.

A ſacerdotio eſt alien⁹ qui per pecunias ordinat vel ordinatur.

Qui per pecuniā quēq̄ cōſecrauerit, vel ab alio conſecratus eſt, alienus a ſacerdotio[a] fiat.

Item Calixtus papa.

Nec ordinari nec ꝓmoueri in eccleſia dei per pecuniā aliquis valet.

Sanctorū patrū exēpla ſequētes, ⁊ officij noſtri debito innouantes, ordinari quēq̄ ꝑ pecuniā in eccleſia dei vel promoueri, authoritate ſedis aplice modis oībus prohibem⁹. Si quis vero in eccleſia ordinationē vel promotionem taliter acquiſierit: acq̄ſita prorſus careat dignitate.

Item Greg. nazianzenus.

De eodem.

Qui ſtudet[b] donum dei precio mercari, in ſacro ordine[c] nulla ratione decetero permanere[d], aut reuocari poſſe dubiū non eſt. talis a cōmunione[e] oībus modis abſcindatur. Nam ſpiritusſancti donum precio comparari, quid aliud eſt q̄ capitale[f] crimen, et ſimoniaca hereſis? quod q̄ deteſtabiliter in vtroq̄ teſtamento vindicatū ſit, multorum exemplis facile apparet. Giezi ‡ eñ quia gratiā ſanitatis[g] Naaman ſyro vēdidit: eādem gratiā ſanitatis Heliſeo vindicāte, leproſus fact⁹ amiſit. Judas[h] qui oīm redēptorem vendidit[i]: mox laqueo ſuſpenſus, eandem redemptoris gratiam non obtinuit: et merito, quia nemo poteſt retinere quod vendidit. Simon etiam magus cum eandem ſpiritusſancti gratiam emere vellet, dānationis ſententiam a Petro ...

b Studet. cum effectu. verba enim ſunt accipienda cum effectu.ff.qđ quiſq̄ iur.l.j.extra de clericis non reſiden. relatum. vel ſufficit q det operam.

c Ordine. Bene dicit ordine: q: ſi quis emit ordinem, non poteſt diſpenſari circa ipſum: vt.j.ca. erga. ⁊ ex̄ de ſimo.nobis.in fi.niſi a patre ſuo eo ignorante eſſet emptus ordo: tunc diſpenſari poſſet.j.q. v. ca. vltimo. Sed ſecus eſt in beneficiorum emptione. cū enim renunciat quis beneficio empto, poteſt in illo vel in alio tolerari: vt.j.e.queſt.v.c.j.⁊ in decretali de ſimo. ex inſinuatione. Illa tamen decreta. loquitur cu3 a patre ipſo ignorāte eſt commiſſa ſimonia.

d Permanere. j.ead. ſi q̄s. niſi ex diſpenſatione .j.e. q.v.preſentium.

e A cōmunione. Nunquid pro ſola voluntate eſt excōmunicād⁹ q̄s, cum ſit ſimoniac⁹? Certe non: q: in voluntate nō ſcandalizatur eccleſia, niſi ꝓceſſerit in actu: argu.xxiiij.qōe.ij. deus.et.diſt. xxxj. erubeſcant. ⁊ intellige a communione, ſc3 fidelium. ab alia ipſo iure ſeparatus eſt etiam occultus: quod tenendum eſt. extra de ſimo. ca.tanta. Joannes. quod forte hodie correctum eſt. extra de temp.or.ca.fi.B.

f Capitale.i.mortale, vel dignum depoſitione.

g Sanitatis. Nunq̄d ergo licitū eſt medico recipere pecuniā ꝓ cōferenda ſanitate? Sic, quia illud potius dicitur honor q̄ preciū: vt.xxiij.q.v.non ſane. vnde non recipit pecuniā ꝓ danda ſanitate, cū illud ſit gratia: ſed ꝓ labore ſuo. ⁊ ſic magiſter non recipit pecuniā ꝓ ſcientia quā dat, ſ3 ꝓ labore vel honore, ſicut ꝓpheta recipit: vt j.ca.q.iudices. ſic deus recipit decimas ꝓ honore, non ꝓ precio: vt.xvj.q.j.decime.

h Judas. Sed nunq̄d Judas cōmiſit ſimoniā? Certum eſt. Et quidē plagiū cōmiſit in eo q liberū hominē vendidit.ff.ad legē Fla.de plagi.l.j. Simoniā etiā cōmiſit in eo q rem ſacrā vendidit. Dicit H.q.dñs nō poteſt vendere ſeruū iam ordinatū: commutare tamē poterit, vel alio genere cōtractus alienare. Quidā tamen dicunt contra: vt hic, ⁊.liiij.diſt.generalis.

i Vēdidit. Nota q dicit vēdidit: ⁊ tamē iſte quando exegit munera, iam ille gratiā fuerat cōſecutus. ⁊ ita eſt argumentum contra eos qui non exigunt ante collationem beneficij, ſed poſt: argu.j.e.eos.⁊.q.iij.ſiquis obiecerit.ff.de calum.l.j.§.qui autem. Tamen quidam dicunt Giezi dānatū non pro venditione, ſed ꝓ mendacio:

a Qui per pecuniam. A ſacerdotio. cuius nomine quilibet ordo eccleſiaſticus intelligitur, preſertim ſacer: vt.s.diſt.lxxxj.ſi quiſpiam.xxiij.q.iiij.Sbilli ſarius.§.ij. Vel expone a ſacerdotio, id eſt ab adminiſtratione temporalium.

Sacerdotium quemlibet ordinem eccleſiaſticum cōprehendit.

Qui ſtudet. Dicitur in hoc capitulo q qui ſpūalia emit, deponi debet: nec poterit de iure cōi ampli⁹ reuocari. Quā autē deteſtabile ſit crimen ſimonie, quatuor exemplis probatur. Primo exēplo giezi, qui ꝓpter ſimoniā quam commiſit, factus fuit leproſus. Secundo exemplo iude, qui vendidit redemptorem omnium: ꝓpter qđ laqueo ſe ſuſpēdit. Tertio exemplo ſimonis magi, qui propter ſimoniā quā committere voluit fuit a Petro damnatus. Quarto exēplo chriſti: qui omnibus peccatoribus in tēplo dimiſſis, ſolos ſimoniacos in deteſtationem criminis excluſit. In fine dicit q q̄ ſimoniaci ſunt: ſpiritusſancti gratiam habere non poſſunt.

Simonia quatuor exemplis eſt deteſtabilis.

Caſus. Simoniacus non poteſt in ordine remanere: ſed talis a communione remouendus eſt: ⁊ q̄ graue ſit peccatum, probat exemplo giezi, iude, ſimonis, ⁊ domini qui vendentes eiecit de templo.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quod mihi non placet.
a ¶ Pecunia tua. Hoc in deteſtationē criminis dictum eſt.j.q.iiij.§.contra.arg.contra.
b ¶ Dimiſit. Arg.expreſſum cōtra Baz.dicentē ꝙ quilibet propter peccatū mortale erat priuatus introitu ecclesie:arg.de peni.diſti.j.qui ſanctus ſacerdos.xxxiij.q.iiij.vir cum ,ppria. nam domin⁹ ſolos ſimoniacos de corpore eccleſie eiecit relictis alijs peccatorib⁹.intellige tamē hoc de illis qui ſimonia'n committunt in ordine accepto:licet authoritas generaliter loqui videatur. Unde dic cum Baz.et W.ꝙ nec talis ſimoniacus nec publice fornicator debet eccleſiam ante penitentiam intrare. De hac materia notaui.xxxiij q.iiij.vir cum ,ppria. Jo.tamē dicit (qđ etiam mihi ſepe reſpōdit) ꝙ peccator quilibet et etiā excōmunicat⁹ poteſt intrare eccleſiā cā orādi, dūmodo nō interſit diuinis officijs: cum non inueniatur prohibitū.eē de ſent.excō. cum nuper.

Q Uicunqꝫ. ¶ Cas⁹. Simoniaci promoueri non poſſunt ſiue dātes, ſiue accipiētes. Nam cum maledicti ſint, alios benedicere non poſſunt.

tro audiuit. Pecunia tua[a] tecum ſit in pditionē: qꝛ donum dei exiſtimaſti pecunia poſſideri. Dñs etiam vt vendētes ꝛ emētes huius gratie exptes oſtēderet, cūctos alios peccatores per gratiā in templo dimiſit[b]: ſingulariter vendētes et ementes increpās et flagellans de tēplo eiecit: in quo vēditores et emptores ſuos gr̄a ſpūſſcti cōſtat deſtitutos eſſe et vacuos. Quos em̄ chriſtus eiecit de tēplo, nunqꝫ ſpiritus chriſti ſibi faciet templum.

Item Gregorius.

¶ Simoniaci ſacerdotes eſſe non poſſunt.

Q Uicūqꝫ ſacros ordīes[c] vendūt aut emūt, ſacerdotes eſſe nō poſſūt: vnde ſcriptū eſt[d]: Anathema dāti, anathema accipienti: hoc eſt ſimoniaca[e] hereſis. Quō ergo ſi anathematizati ſunt ꝛ ſcti non ſūt, ſctificare alios pñt? ꝛ cū in xp̄i corpe nō ſint, quō xp̄i corpus tradere[f] vel accipe pñt? Qui maledictus eſt: benedicere quomodo poteſt?

Idem. ¶ De eodem.

c ¶ Sacros ordines. qꝛ ſi per penitentiā recōciliētur: quod tamen per pecuniam acquiſierint, retinere nō poſſunt: vel q̄ſtum ad imprecationum effectum.
d ¶ Un ſcriptū eſt. Qui offert alijs vel accipit ab alijs vt ordinet, excōmunicatus eſt: vt hic: ꝛ.j.ea.perlatum.
e ¶ Hoc eſt ſimoniaca hereſis, id eſt ſic dare vel accipere, ſimoniaca hereſis eſt. B.
f ¶ Chriſti corpus tradere. id eſt digne exercere officium ſacerdotis.

C Um liqueat. ¶ Caſus. Cū in nouo teſtamento pre ceteris criminibus ſimonia que hereſi cōparatur, ſit damnata: cur nō precauetur, cum benedictio in ſimoniaco in maledictionem conuertatur?
g ¶ Ante omnia. Contra de conſe. diſtinc.ij.prima.ſed hoc verum eſt poſt reſurrectionē. vel ante, id eſt pre omnibus alijs.
h ¶ Origine.no.ꝙ dicit origine: Hoc verū non eſt quo ad nouum teſtamentum: nam iudas ante commiſit.† Uel dic ſatis fuiſſe in origine: quia q̄ꝫ cito hoc fecit, fuit damnatus ſtatim.j.ea.cito.
i ¶ Cum ordinaretur. ¶ Lepra fuit.i.peccati vulnere ſe infectum reddidit.
k ¶ Gratiam. Non meruiſti. Argumentum.xxj.queſtione.iiij.cap.vlti.

C Um liqat hāc hereſim ante oīa[g] radice peſtifera ſurrepſiſſe, atqꝫ ī ipſa origine[h] ſua aplica eē deteſtatione dānatā: cur non cauet: cur non ꝑpedit? qꝛ bñdictio illi in maledictionē cōuertitur q̄ ad hoc vt fiat heretic⁹ ꝓmouet.

Itē ambroſi⁹ de miniſterijs.

¶ Qui ꝑcio ordinat, lepram non officium confert.

C Um ordinaret episcopus: qđ dedit, aurū fuit quod perdidit, anima fuit. cū aliū ordinaret: qđ accepit, aurū fuit: qđ dedit, lepra fuit[i].

Idem. ¶ De eodem.

G Ratiā cū ordinareris, non ſuſcepiſti: quia gratuito eam non meruiſti[k].

Itē idē de Giezi. De eodē.

C Ito turpē ſequitur lepra mercedē: ꝛ pecūia male q̄ſita corpus animāqꝫ cō maculat. vides quia facto authoris ſucceſſio damnat here dis. † Inexpiabilis eſt[l] enim culpa vēditi miniſterij: et vindicta gr̄e celeſtis tranſit in poſteros. ¶ Deniqꝫ moabite[m] ꝛ ceteri nō intrabāt eccl'iam dei

C Ito. ¶ Caſ⁹. Tāgitur hic quod dicit in quarto lib. regū, ꝙ naaman ſyrus poſtq̄ꝫ ab Heliſeo lepra mūdatus eſſet, receſſit: Giezi autem puer heliſei vidēs ꝙ dñs ſuus nihil accepat ab eo, clā ſecutus eſt eū dicēs duos filios ꝓphetarum veniſſe ad dominū ſuum: mandareqꝫ ei heliſeum vt mitteret ſibi talentū argenti, et duo mutatoria veſtimētorum. que cum miſiſſet, accepit ea Giezi, et abſcōdit. Cum autem poſtea ſtaret corā dño ſuo, dixit ei heliſeus. vnde venis? reſpondit, ſeruus tu⁹ nō iuit quoqꝫ. at ille. cor meum erat in p̄ſenti ꝛc. nunc autem accepiſti argētum ꝛ veſtes: et lepra Naamā adherebit tibi et ſemini tuo in eternum. et egreſſus eſt ab eo leproſus ſicut nix.
l ¶ Inexpiabilis eſt. quo ad ordinis executionem. Uel dic ꝙ in deteſtationem criminis dicitur: et ſicut culpa diſcordie, que forte nec paſſione purgatur: vt.ſ.diſtin.xc.neqꝫ ad Cain. vel quia penitet vſqꝫ ad mortem: vt.j.ea.ſi quis.
¶ Deniqꝫ. ¶ Caſus. Dicitur etiam ꝙ amonite ꝛ moabite qui proceſſerunt ex filijs Loth, reſtiterunt filijs iſrael venientibus de egypto, propter idololatriam ad quam eos induxerunt: et ideo prohibiti ſunt intrare eccleſiam vſqꝫ ad tertiam ꝛ quartam generationem. Caſus ergo huius ca. talis eſt. Intendit Ambro. probare ꝙ crimen ſimonie ſit grauius q̄ꝫ crimen idololatrie. Nam crimen idololatrie vſqꝫ in tertiam et quartam generationē punitur, cum ſemen idololatrarum vſqꝫ in tertiam ꝛ quartam generationē intrare eccleſiam prohibeatur: ſemen vero ſimoniacorum in eternum punitur. Semen autem myſtice intelligitur in ſucceſſione vitiorum, ꝛ non in ſucceſſione generis: ſicut accipitur ibi: vos ex patre diabolo nati eſtis. Simoniaci autem et Giezitici hic large intelliguntur omnes cupidi, et omnes auari.
m ¶ Moabite. iſti moabite et amonite idololatre erant, et cum redirent filij iſrael de captiuitate egyptiaca,

† Facit ad hoc l.cū heres.ff. đ diuer. et tēpo. p̄ſcrip. et.l.papinian⁹ §.j.ff. de acq̄. poſ. ꝛ.l. vitia. C eo.

et ſcirent iſti ꝙ ſitim patiebantur, obuiauerunt eis cum pane ſine potu: ducentes ſecum Balaam ariolum vt eis malediceret: propter quod peccatū precepit dñs ne eos factos proſelytos† reciperent in eccleſia dei vſqʒ in ſeptimam generationem: licet ſcđm aliam tranſlationem dicatur vſqʒ in decimam: ſed nō contradicūt ſibi. nam deſcēdētes ꝑ ſexū maſculinū nō recipiebant vſqʒ in ſeptimā: per femininum vſqʒ in .x. Sʒ Hebreꝰ dixit ꝙ nihil aliud erat recipere eos ad eccleſiam dei, niſi dare eis nuptui filias ſuas. hiſtoriam de illis moabitis habes. xxxv. diſti. ca. ſexto die.

monere) ꝙ matricida. xxxiij. qōe. ij. latorem. quod tamen ſpeciale eſt ob frequētem cauſam factum, et ob pronam in vxores ſuas mautiam refrenandam. talia (quia ſunt ſpecialia) ad conſequentiam trahi non debent. Joan. vt xxvij. q. j. nuptiarum. et diſtin. xxvij. ſi vir.

† Proſelyti erāt illi q̄ veniebant ad ppl'i iudaici ritum q̄ nō erāt oriundi đ ppl'o iudaico Archi.

a ¶ Vſqʒ i tertiā: id eſt niſi habeant fidem trinitatis, et q̄tuor genera virtutuʒ, vel quattuor euangeliorum.

b ¶ Multiplicis. Arg. culpā vel dolum purgari ꝓceſſu tēporis: vt. ij. q. j. in p̄mis. xxxv. q. viij. de gradibus. ff. de he. vel ac. vē. l. vēditor. ff. de ac. et oblig. is qui. ex̄ de fil. p̄ſby. ꝑ totū. ex̄ qui ma. accuſa. poſ. inſuper. Arg. contra. j. e. vētum. ff. depo. l. j. §. ſi rē. ff. de condi. fur. l. q̄ furtū. ⁊ l. vlt. Sed rei veritas eſt ꝙ licet non poſſit purgari proceſſu temporis quo ad p̄ſentem caſum purgatur tamen ꝑ eccleſie diſpēſationem: vt. xxiij. q. iiij. ipſa pietas. ver. eſt eīn Vñ v̄ſus. Compoſito lacte fetenti q̄ſo cibate. Qui putat excluſuʒ crimē per tēporis vſum.

Culpa ⁊ dolus purgā- tur tpe.

ij. ps.

vſqʒ in tertiā[a] et quartā gñationē: tandiu videlʒ (vt ſimplicius iterpretemur) donec culpam authoꝝ multiplicis[b] ſucceſſio generationis aboleret. Sed cū illi qui in deū idololatrie errore deliquerunt, in tertiā ⁊ quartā[c] gñationē videātur eſſe mulctati: profecto durior[d] eſſe videt̄ ſn̄ia qua Giezi ſemen vſqʒ in eternū pro cupiditate habendi prophetica authoritate damnat̄: preſertim[e] cuʒ dñs Jeſus xp̄s ꝑ lauacri[f] regenerationem oībus remiſſionem dedit peccatorū. Cur ergo Giezi ſemē in eternū dānatur: niſi vt vitiorū[g] magis ꝙ generis ſemē ſectatores intelligas. ſicut enim qui filij ꝓmiſſionū ſunt, exiſtimantur in ſemen bonū: ita etiā q̄ erroris ſunt exiſtimātur in ſemen malum. Nam et iudei ex p̄re diabolo ſunt, nō vtiqʒ carnis ſucceſſiōe, ſʒ criminis. Ergo omnes cupidi, omnes auari, Giezi leprā cum diuitijs ſuis poſſident: et male queſita mercede non tam patrimonij facultatem ꝙ theſaurum criminuʒ congregauerunt eterno ſupplicio et breui fructu.

Quia ergo authoritate leonis pape ſimoniaci nō niſi ſpiritū mēdacij accipiūt: ſm̄ Grego. apud ſimoniacos ſacerdotiū non ſubſiſtit: bñdictio eoꝝ in maledictionē cōuertit̄: apđ eos manet anathema danti et accipienti: cum ſancti nō ſint: nec in xp̄i cōſtituti corpore, cū ſint maledicti: nec ſanctificare alios poſſunt: nec corpꝰ chriſti tradere vel accipere, nec bñdicere alijs valent: ſm̄ Ambro. vero anathematis opprobrio cōdēnāt̄, atqʒ a participatiōe corporis et ſanguinis xp̄i alienant̄: cum accipiat̄ aurū, et lepra detur: cum inexpiabilis ſit culpa venditi miniſterij: ſcđm Calcedonenſe conciliū ex tali ordinatione nihil proficere iudicantur: ſm̄ Gelaſiū ſimonis damnatione inuoluuntur: ſm̄ Gregoriū nazianzenum in ſacro ordine permanere, aut renouari nulla rōne poſſunt: ab Heliſeo lepra perfundūtur: a Petro in perditionē damnantur: a Chriſto vero de templo eijciuntur: quid aliud ſimoniacus ſimoniaco in ſua ordinatione poteſt cōferre, niſi quod Innocentius de ceteris hereticis teſtatur dicens:

¶ Qui ſpūs perfectionē non habēt, ipſam dare nō poſſunt.

Qui perfectionē ſpūſſcti quā acceperāt, perdiderunt: non dare eius plenitudinem[h] poſſunt: q̄ maxime operat̄ in ordinationibꝰ: quā per ſuā ꝑfidiā ꝑdiderūt. Et iterū. Qui honorem nō habuit, honorem dare nō potuit: nec aliquid ille accepit: q̄a nihil erat in dante: ſed damnationē quā habuit, ꝑ prauā manus impo

e ¶ Preſertim. Reſpicit id qđ dixerat durior: vel incipit ibi verſus, et reſpicit ad literam ſequentem: ſcʒ cur ergo.

f ¶ Per lauacri. Sine q̄ nemo habet vitā eternam, niſi ꝓ chriſti noīe quis fuerit baptizatus ſanguine: vt xv. qō. j. §. vt itaqʒ. de cōſe. diſtinc. iiij. ca. firmiſſime.

g ¶ Ut vitiorum. Sophiſtice argumentat̄. nam idem eſt in idololatria: ſed in predictis nō conſiderat niſi literalem intellectū.

¶ Qr ergo. ¶ hec eſt ſcđa pars queſtionis, in qua latenter ſupponit de ordinatis ab hereticis ſcʒ preter formā eccleſie: ⁊ dicit ꝙ tales nō recipiūtur niſi ad damnationē. Jo. de fan.

¶ Caſus. Concludit nunc Gra. fere ex oībus ca. ſupradictis dicens ꝙ ſimoniaci ſm̄ Leonem non accipiunt niſi ſpm̄ mendacij. ⁊ qr ſm̄ Gre. apud eos ſacerdotiū nō ſubſiſtit: ⁊ qr bñdictio eoꝝ in maledictionē cōuertit̄ ⁊c. nihil aliud pōt conferre ſimoniacꝰ ſimoniaco ꝙ hereticus heretico.

Qui perfectionē. ¶ Caſus hoc cap. itelligitur de illis q̄ in eccl'ia catholica ordinati fuerūt: ſed poſtea labūtur in hereſim et ſic gratiā ſpūſſcti quam acceperāt (q̄ maxime in ordinibus opat̄) amiſerūt. cū ergo eā nō habeāt, eā dare non poſſunt: qr qui nō habet honorē, eū alij dare nō pōt: ſed damnationem dabit quam cum vero ordine habet.

† Et hʼ vſqʒ ad §. conſtat. j. eadē. Ep̄s d' hereticꝰ conferr ordinē, ſed non ordinis executionē.

h ¶ Plenitudinē. i. executionem ordinis. Hic interſerit magr̄ de ordinibus hereticoꝝ. † Sed quicq̄d Jo. de fan. et alij de hac materia dixerint, iſtud eſt tenēdum ꝙ quilibet ep̄us ſiue catholicus ſiue hereticus ſiue in eccleſia

de conſue. capitu. quanto. in glo. ſolam cōſuetudinem.

c ¶ Et quartam. Hic non proſequitur Ambroſius noſtram interpretationem: ſed. lxx. interpretum. Vel dic ꝙ refert ſe hic ad myſticum intellectum. i. donec habeat fidem trinitatis, et quatuor euangeliorum.

d ¶ Durior. Et quis dubitat ſceleratius eſſe commiſſum quod durius eſt vindicatum: vt. j. xxiij. q. j. non afferamus. in fi. quod perpetuum eſt: licet et proprie vxoris interfector grauius puniatur (vt. j. xxxiij. qōne. ij. ad-

Cōmiſſum eſt ſceleratius qđ punit̄ duriꝰ.

ſiue extra conferat ordinem, dum tamen conferat ſcḋm formam eccleſie: recipit ordinatus ordinem: licet non recipiat executionem ordinis. ſimiliter ſi taliter ordinati alios ordinent, idem eſt: ⁊ ſic in infinitum: vt. ī. ea. qḋ quidem. ix. q. j. ordinationes. Idem dico de conficiendo corpore † chriſti. ī. ea. dñs declarauit. et capi. nō nocet. ī. de cōſec. diſt. iiij. nō in vobis. loquitur ergo principiū capꝉi de his q̄ in forma eccleſie receperūt ordinem. Secūda pars de illis q̄ extra formam. illi nihil recipiunt, nec aliquid conferunt: q̄a nemo dare poteſt ⁊c̄. vt. ſ. ca. j. ⁊ ī. q. vij. daibertū.

† de hoc no. ix. q. j. i ſumma. Sz contra de coſe. di. ij. vtrum. ⁊ ca. q̄d ſit. vbi contra nota. Archi.

Uentū. ¶ Caſus. Tres queſtiōes fecerūt epiſcopi macedones Innocētio. Prima fuit vtrum ducens viduā in vxorem poſſit promoueri, vel iam promotus debeat deponi. Secunda fuit, vtrum dicēdus ſit bigamus qui ante baptiſmuȝ habuit vnā vxorē, et poſt baptiſmū aliā. quibus explicitis. ſ. xxxiiij. diſtin. ſi quis viduam. ⁊. xxvj. diſtin. deinde opponitur. accedit in hoc ca. ad tertiam, que talis eſt: ſcȝ vtrum redeūtes ab hereticis qui apud eos ordinati fuerunt, apud nos ad ordines ſint admittendi. Et reſpōdet q̄ non: q: in recōciliatione imponitur eis penitentia. poſt quam remanet quedam cicatrix. i. irregularitas q̄ eos a promotione repellit. Sed contra hoc dupliciter opponitur: ſi hereticus aliquem ordinauit q̄ honorem amiſit, nihil contulit ordinato: ergo perinde poterit a catholicis ordinari ac ſi nunq̄ȝ ordinatꝰ fuiſſet. Sed reſpondet Innocentius falſum eſſe: quia damnatio quā accepit, eum non impedit promoueri. Secūdo obijcitur: ſi quam maculam ex ordinatione hereticorum incurrit, ex canonica ordinatione deletur. Et ad hoc reſpondet q̄ illud eſt falſum: nā ſi ita eſſet, pro nihilo crimi̇noſus ageret penitentiam: ſed accederet ad ordinationem vbi omnia crimina delentur. De cōſuetudine igitur romane eccleſie eſt vt venientes ab hereticis, ad laicalem communionem tantum admittātur, et non clericalem. ⁊ ita trēs queſtiones ponuntur hic. vna principalis, ⁊ due incidentes: et ad omnes ſufficienter reſpondet.

‡ Ter. eſt ſūis in. l. archiatri. et ibi bar. c. d pfeſ. ⁊ me. libro. x.

Tres qōnes.

a ¶ Uentum eſt. Tres nāqȝ Macedones epiſcopi quibus hec ſcribit Innocentius inter alia fecerant queſtiones. Prima erat vtrum quis ducens viduam ‡ in vxorem poſſit promoueri: vel factus clericus, ꝑpter hoc debeat deponi? Cuius determinationem ponit. ſ. diſtinct. xxxiiij. ſi quis viduam. Secunda erat vtrum dicendus eſſet bigamus qui ante baptiſmum vnam, poſt baptiſmum habuit alteram? cuius determinationem ponit. ſ. diſt. xxvj. deinde. Tertia queſtio erat an remaneant clerici. i. an reciperent characterem ab hereticis ordinati, vel an deberēt ad vlteriora promoueri: ⁊ dicit q̄ nunq̄ȝ. et hanc queſtionem in hoc ca. explicat.

‡ Scilȝ primo. ibi tñ ſcribit archiepo rothomagēn. ſȝ pōt eſſe q̄ ſoloꝝ nē eiuſdem qō ne miſſilis viduili.

b ¶ Pro ſui difficultate. Quia fuit queſitum ſi ordinati ab hereticis accepiſſent honorem: ⁊ ſi ad eccleſiam reuerſi recipiantur in honorem clericatus.

ſitionem dedit. Idem.

¶ Simoniacꝰ ꝑ prauā manꝰ impoſitionē nō benedictionē ſed damnationem preſtat.

Uentū eſt[a] ad tertiā queſtionē: q̄ ꝓ ſui difficultate[b] longiorē exigit diſputationē, cū nos dicimꝰ ab hereticis ordinatos vulneratū[c] per illā manꝰ impoſitionē hr̄e caput[d]. Ubi vulnus[e] infixuȝ eſt, medicina[f] eſt adhibenda qua poſſit recipere ſanitatē: ‡ q̄ ſanitas poſt vulnꝰ ſecuta ſine cicatrice[g] eſſe non poterit: atqȝ vbi pn̄ie remediū neceſſarium eſt, illic ordinatiōis honorem locū hr̄e[h] nō poſſe decernimꝰ. nā ſi vt legiꝉ, qui tetigerit immundū, imūdꝰ erit: quō ei tribueꝉ[i] qḋ mundicia et puritas cōſueuit accipe? ¶ Sȝ ecōtra aſſeriꝉ eū q̄ honorē amiſit honorē dare nō poſſe: nec illū aliquid accepiſſe[k]: q: nihil in dāte erat qḋ ille poſſet accipere. Acqeſcimꝰ, et verū eſt certe: q: qḋ non habuit, dare nō potuit: dānationē[l] vtiqȝ quā habuit, ꝑ prauā manus ipoſitionē dedit. et q̄ ꝑticeps factꝰ ſit dānatiōis, quō honorē ꝺbeat accipe, inuenire nō poſſum[m]. ¶ Sȝ diciꝉ[n]: vera ⁊ iuſta legitimi ſacerdotis benedictio auferre poteſt om̄e vitiū qḋ a vitioſo fuerat iniectū. ergo ſi ita eſt, applicētur ad ordinationē ſacrilegi atqȝ oīm criminū rei: quia benedictione[o] ordinationis crimina vel vitia putātur auferri. nullꝰ pn̄ie locus ſit: q: poteſt id preſtare ordinatio quod longa ſatiſfactio preſtare cōſueuit. Sed noſtre[p] lex[q] eccleſie venientibus ab here-

c ¶ Uulneratuȝ. id eſt capitalem et ſacramentalem dignitatem cum vulnere. i. cū dānatiōe ſuſcepta tenere.

d ¶ Caput. i. animaȝ culpe macula vulneratā. nam et anima ponitur ꝓ homine. de conſec. diſt. v. ne tales. Alia ꝓ homie poniꝉ.

e ¶ Uulnus. Ubi enim malū contingit, ibi moriatur. ⁊c̄. ij. qōne. j. ſi peccauerit.

f ¶ Medicina. Hoc videꝉ ſic exponendum: id eſt reiterandū eſt in his ſacramentū. ī. e. q. vlti. per illicitam. hoc em̄ videtur intelligendum cum omiſſa fuit forma: argu. ſ. qōne vlti. daibertuȝ. vbi hoc inducitur.

g ¶ Cicatrice eſſe. Q: etſi peniteant, tñ irregularitas manet, que non aboleꝉ per penitentiam: vt. xxv. diſt. primum. et. l. diſt. illud. et. j. q. vij. ſi quis omnem. Irregularitas per pniam nō aboletur.

h ¶ Habere. ī. xxiij. q. iiij. ipſa pietas. cōtra. Sed ibi de ordinatis a catholicis, et poſt in hereſim labentibus. hic de his quibus heretici manus impoſuerunt. Uel hoc de rigore, illud de miſericordia.

i ¶ Quomodo ei tribuetur. Argu. q̄ vxor non tenetur reddere debitum viro leproſo. Arg. cōtra. ī. xxxij. q. vij. omnes. ⁊. qō. v. ſi quis vxorem. Uide de hoc cui eſt ſtandum: ex̄ de coniu. lepro. ca. j. et. ij. Uxor viro leproſo debitū reddere non teneꝉ.

k ¶ Accepiſſe. al's accipere: et ſupple: et ideo nō debet ei nocere quin ordinari poſſit. q. d. id qḋ nihil eſt, non dȝ preſtare impedimentum: et extra de iur. pat. qḋ autem. in fi. Sed hoc fallit extra de ſpon. ad audientiam. Impedimētū non preſtat qḋ nihil ē.

l ¶ Damnationem. i. ſacramentum quod damnabiliter habuit, damnabiliter dedit: ⁊ ita factꝰ eſt particeps damnationis. ī. ea. q. vij. ſi quis. ī. ea. q. iiij. §. cum ergo. ī. de conſe. diſt. iiij. ab abtiqua.

m ¶ Non poſſum. De mero iure. nam ex diſpenſatione poſſum. ī. ea. q. vlti. conuenientibus.

n ¶ Sed dicitur. i. obijcitur. ⁊ hec erat ſecūda obiectio que fiebat Innocentio. prima fuit ibi: Sed econtra.

o ¶ Bn̄dictione. q̄ eſt cum ab hereticis rediēs recōciliatur eccleſie. Uel q̄ erat ſm̄ illos contra quos hic agit Inno. quando reuertentes ad eccleſiam iterum ordinanꝉ: vel quandocūqȝ aliquis ordinatur. h.

p ¶ Sed noſtre. ſ. occidentalis. Hec eſt tertia ratio.

q ¶ Lex. i. cōſuetudo. ff. de eman. lib. l. j. alibi poniꝉ pro regula. ī. e. q. vij. ca. ij. alibi poniꝉ pro rōne. j. diſt. conſue- Lex tripliciter ſumiꝉ.

Adde q̄ etiã aliq̄ñ ꝓ pacto. l. legē. C. de pa. ⁊ l. ſi tibi. ff. de adoꝝ.

tudo. alibi pro canone. ꝺ. diſtin. xxxj. nicena.

a ¶ Per manus impoſitionem. q. d. non ſolū qui ab hereticis ordinati ſunt non poſſunt habere honorem in eccleſia: ſed etiam qui apud eos baptizati ſunt tantum, ita q̄ non ordinati: vt. j. ea. q. vij. qui in qualibet.

b ¶ Vel exiguū. Secus in orientali eccleſia, que illos per vnctionē chriſmatis reformat: vt. j. de cōſe. diſtin. iiij. ab antiqua. j. e. qō. iiij. placuit. contra. Sed ibi de infantibus, hic de adultis et diſcretis. de cōſe. diſtinc. iiij. ca. ſicut.

iiij. ps.

Idem tñ vř de adulto, quod ꝺ infante ſi vltia neceſſitas cogat: vt xxiiij. q. j. ſi quē forte. ſꝫ ſec⁹ eſt qꝛ de ſacramento ordinis h loquitur. Jo. ꝺ f.

¶ Sed obijcitur. ¶ Hec eſt tertia pars qōnis: in qua dicitur q̄ non videtur idem de ſimoniacis quod de hereticis: ⁊ rñdet q̄ idez eſt q̄ ſimoniaci ſūt infideles. ⁊ hoc ꝓbat ꝑ quatuor authoritates. Joan. de fan.

¶ Caſus. Dictum eſt. ꝺ. in. §. qꝛ. ⁊ ca. ſequē. q̄ ſimoniaci cōparāt hereticis. obijcit nunc Grat. dicens: heretici fidem nō habēt: ſed ſimoniaci ſic, licet gratiaz ſpūſſancti venalem putent: ⁊ ita quod dictū eſt in illo ca. qui perfectionem. nō poteſt de hereticis intelligi. Ad hoc reſpondet, dicens q̄ ſimoniaci etſi fidem habere videantur, tamē infidelitati ſubijciuntur. quod probatur per cap. ſequens.

ticis q̇ tūc illic baptizati ſunt, per manus[a] impoſitionem laicam tātūmodo tribuere communionē cōſueuit, nec ex his aliquem in clericatus honorem vel exiguum[b] ſurrogare.

Sed obijcit. alij heretici a fide exorbitāt: ſimoniaci autem etſi gratiā ſpūſſcti venalē putant, tñ a fide alieni non ſunt: atq̄ȝ ideo quod ab Innocētio de ceteris hereticis decernit, non valet de his cōſequenter intelligi. ¶ His[c] ita reſpondetur: Simoniaci etſi fidē tenere videantur, infidelitatis tamen perditioni ſubijciūtur.

Unde beatus Ambroſius in primo libro de pnīa ad Nouatianum ſcribit dicens.

¶ Simoniaci fidei integritatem non habent.

Petrus cū ſimon magice artis ꝯſuetudine deprauatus[d] putaſſet q̄ gratiaz xp̄i ꝑ īpoſitionē[e] man⁹, ⁊ infuſionē ſpūſſcti pecunia compararet, ait: Nō eſt tibi ſors neq̄ȝ pars in hac fide[f]: qꝛ cor tuum nō eſt rectū apud deū. Vides q̄ hunc magica vanitate blaſphemantem in ſpiritū ſanctū, apl̄ica authoritate condēnat: et eo magis q̄ puram cōſcientiam[g] fidei[h] non habebat.

Item Grego. in regiſtro.

¶ Simoniacus infidelis eſſe probatur.

Cum oīs auaritia[i] idoloꝝ[k] ſit ſeruit⁹: q̇ſquis hāc ⁊ maxime in dādis eccl'iaſticis honoribus vigilāter nō precauet, infidelitatis ꝑditioni[l] ſubijcitur[m], etiam ſi tenere fidē verbis (quā negat facto) videatur. Item ex epl'a Tharaſij Cōſtantinopolitani epiſcopi miſſa pape Adriano.

¶ Simoniacoꝝ hereſis ceteris dānabilior eſſe probatur.

Eos q̇ ꝑ pecunias manus īpoſuerunt vel imponunt, Petr⁹ diuinus[n] apl's cui⁹ cathedrā ſortita eſt ſāctitas veſtra, tanq̄ȝ ſimonē magūȝ deponit. Tolerabilior eſt enim Macedonij et eorū[o] qui circa ipſum ſunt ſpūſſancti impugnatoꝝ impia hereſis. Illi enim creaturā ⁊ ſeruū dei patris et filij ſpiritū ſanctū delirando fatent: iſti vero ſpiritū ſanctū efficiunt[p] ſuū ſeruum. Oīs em̄ dñs qđ habet ſi vult[q] vēdit, ſiue ſeruū, ſiue aliquid aliud eorum que poſſidet. Si-

fide tua. i. in eo qđ credis obtinere, ſcꝫ vt pecunia infundatur ſpūſſanctus. In hoc facit ad propoſitū Gratiani: quia dicit, non eſt tibi pars in hac fide. ⁊ ita infidelis: ergo hereticus. et ſic exaudi. c. ſequens.

g ¶ Puram conſciētiam. Que etiā ad actum ꝓgreſſa eſt. ſic exaudi ꝺ peni. diſtin. j. ca. ſi cui etiā nō cōtingat.

h ¶ Fidei. Et in hoc facit ad propoſitum.

i ¶ Cum omnis auaritia. iō dicit auaritia ſpecialiter ſeruit⁹ idolorū, qꝛ tanq̄ȝ deo exhibet auar⁹ nūmo reuerentiam. j. xj. q. iij. pauper.

k ¶ Idoloꝝ. Ar. vj. q. j. quero.

l ¶ Perditioni. Et ita eſt hereticus ſm̄ propoſitū Gratiani.

m ¶ Subijcitur. Potius enim vocatur q̄ȝ ſit. j. xxiiij. q. ij. ſane. et. j. xxj. q. v. cauete. viij. q. lxxxvj. j. ſciendū. j. xxiiij. q. iiij. forte. Jo.

¶ Eos. ¶ Caſ. Sicut beat⁹ Petrus Simonez damnauit: ita oēs ſimoniacos nō immerito damnat et deponit: qđ ſex rationibus ꝓbatur. Prima eſt qꝛ deteriores ſunt macedonianis, qui ſpiritū ſanctū dicunt eſſe ſeruū patris ⁊ filij. Iſti ꝟo ſeruū ſuū faciunt ipſum vendentes. Scđa eſt qꝛ blaſphemāt in deum: ſicut illi qui dicebāt chriſtū in beelzebub eijcere demonia. Tertia, qꝛ ſil'es ſunt iude proditori. Quarta, qꝛ ſunt damnati in canone apl'orū. Quinta, exemplo Hieroboam: de quo legitur in tertio libro Regum q̄ ipſe dabat ſacerdotij principatum implētibus manū ſuam. Sexta exēplo Giezi: de quo habet in. iiij. lib. Regum.

j. ſi. de e credi tas.

Auaritia ē idoloꝝ ſeruitus.

ſeq. fidelis. di. q̇ de mentū. Archi.

c ¶ His. Dictis a ſe. Nā ſibijpſi opponit propter cōparationem inter ſimoniacos ⁊ hereticos in. §. qꝛ. in fi. ⁊ ita ſub alternatione veniet vſq̄ȝ ad. §. conſtat ergo.

Petrus. ¶ Caſus apparet ex hiſtoria que talis eſt. Legitur in actib⁹ apoſtolorū cū ſimon magus nuper ad fidē cōuerſus videret ad vmbrā Petri infirmos ſanari: vt hoc donum carius alijs venderet, voluit a Petro emere, ⁊ obtulit ei pecuniā: quē Petrus dānauit dicēs. Pecunia tua ſit tecū in ꝑditionē: qꝛ exiſtimaſti ⁊c̄. et ideo qꝛ cor eius apud deū rectū nō erat, eū dānauit.

d ¶ Deprauatus. Similiter dicit ca. de Saule q̄ deprauatus cauſa peccati ad hoc ſe contulit qđ damnauerat. xxvj. q. v. nec mirum. vltra medium.

e ¶ Per impoſitionē. ſcꝫ vt cuicūq̄ȝ imponeret manū, acciperet ſpiritū ſanctū, ⁊ ei infunderet ſpūſſanctus.

f ¶ In hac fide. ſcꝫ nr̄a catholica: ſed in actib⁹ apl'orū habet in ſermone iſto: vt. j. ea. eos qui. vnde pōt dici in

n ¶ Diuinus. In bona ſignificatiōe a deitate ſumit, vel a diuinitate. ſic. ꝺ. xxxviij. diſt. omnes. non a diuinatione: vt. j. ea. nunq̄ȝ.

Sic xvj. q. j. predicator. i. pñtia.

o ¶ Et eorum. i. ſequacium eius.

p ¶ Efficiunt. ſcꝫ quantum in ſe eſt: ſicut emere ⁊ vendere dicuntur. j. ea. cauſa. q. iij. ſaluator. B.

q ¶ Si vult. Nihil enim tam conſonum ⁊c̄. inſtitu. de re. diui. §. per traditionem. C. de cōtrahen. emp. dudum. in fine. niſi vbi lex inhibet venditionem. extra de iure patrona. de iure. C. de re. aliena. l. vlti. Immo et quandoq̄ȝ compellitur vendere. C. de communi ſer. ma. l. j. ff. de reli. ſi quis ſepulchrum. ⁊. ff. cōi diui. l. j. §. vlti. emere pellit.

Uendere q̄ñq̄ȝ q̇s cogitur.

autem nō compellitur quis. C. de iure delibe. nec emere. Arg. contra. C. de dona. ſancimus.
a ¶ Pecunie. Nam precium in pecunia numerata cōſiſtit: vt inſti. de empt. ꝛ vendi. §. item precium. arg. ex̄ de rerū permu. ad queſtiones. nā vbi aliud pro alio dat̄ in ſpecie, permutatio eſt. ff. de contrahē. empt. l. j. Sed tamen hic emptio large, ꝛ pecunia ſimiliter large accipitur vt. j. q. iij. ꝑ totū.

de calum. l. j. §. quod autem. Eſt ergo ſimoniacus qui ratione ordinis vel beneficij collati aliquod munus dat: vt dixi de Giezi. §. ea. qui ſtudet. Joan.
h ¶ Placuit. ¶ Aliquanti. Argu. propter indignos hanc prohibitionem inſtitutam fuiſſe: porrigitur tamen ad omnes. j. e. q. iij. perue nit. j. xix. q. ij. due.

militer ꝛ qui emit, dñs eius volens eſſe qḋ emerit, per preciū pecunie[a] illud acquirit. Ita et hi qui hanc iniquam actionem operant̄, detrahūt[b] ſpiritui ſancto: equaliter peccantes his q̇ blaſphemauerūt dicētes Chriſtū in beelzebub eijcere demonia: atq; (vt veri⁹ dicam⁹) Jude cōparant̄ ꝓditori: qui Judeis occiſorib⁹ Chriſtū vēdidit. Cū ergo[c] ſpiritusſanct⁹ cōſubſtantialis ſit Chriſto, eiuſdem ipſi portionis erūt. ꝛ ꝓculdubio in eis nō eſt gratia ſpiritusſancti, id eſt ſacerdotij ſanctitas. nam qḋ non acceperūt, non habēt. Ait enim Petr⁹ Simoni: Non eſt tibi pars, neq; ſors in ſermone iſto, quia exiſtimaſti donū dei pecunia poſſideri. Nam et viceſimus non⁹ canon ſanctorum[d] apoſtolorum, ꝛ act⁹ eorūdē, et tertius[e] et quartus[f] liber Regum alienum omnino a ſacerdotio pronunciant eum qui aliquando dederit vel acceperit pecuniam in aliquo tempore, ſiue ante manus impoſitionē, ſiue poſt. Accipere[g] em̄ eſt quādocunq; accipere.

Itē ex ꝯcil. Bracharēſi ſcḋo.

¶ Et qui dat, et qui accipit vt ordines ſacri preſtentur, anathema ſit.

Placuit vt de ordinatione clericorum ep̄i munera nulla ſuſcipiant: ſed (ſicut ſcriptū eſt) qḋ gratis donante deo accipiūt, gratis dent: non aliq̄ precio dei grā ꝛ impoſitio manuū venundet̄: q2 antiqua deffinitio patrum ita de eccleſiaſticis ordinationibus ſtatuit, dicens: Anathema ſit danti ꝛ accipiēti. Propterea enim q2 multis ſceleribus aliquanti[h] obruti ſancto altario indigne miniſtrātes, nō hoc teſtimonio bonorum operū, ſed ꝓfuſione munerū obtinēt: oportz[i] nō ꝑ gratiā munerū, ſz ꝑ diligentē pri⁹ diſcuſſionē, deinde per multorum[k] teſtimoniū clericos ordinare.

Ex illa authoritate beati Ambroſij ꝛ Gregorij patet ꝙ ſimoniaci (ſicut et alij heretici) a fide exorbitant: ꝛ ideo conſequēter de illis intelligitur quod de alijs decernitur.

Item opponit̄[l] ꝙ ꝓphetia donum ſpūſſancti eſt: hoc autē in veteri teſtamēto a ſanctis ꝓphetis vendi conſueuerat. Unde Saul ad Samuelē pro vaticinio expetendo non niſi cū munere ire preſumpſit. Uxor etiā Hieroboā ad hominē dei non niſi cū munere acceſſit. Item Chriſt⁹ a Juda[m] vēdit⁹ auriculam ſerui ſanauit. Exemplo itaq; Saulis et vxoris Hieroboā ꝑꝫ ꝙ donū ſpiritusſancti emere vel vēdere nō eſt pctm̄. Exēplo Chriſti liquet ꝙ ſpūs ſanct⁹ ꝛ ſi iniuſte a ſimoniacis venalis putet̄, virtutis tamen ſue gratiam non obliuiſcit̄, nec deſinit effectū ſue gratie etiam venditus preſtare. Sed de ꝓphetia beatus Hieronym⁹ in Micheam competēter ſoluit, malos tantum accepiſſe ꝛ non bonos denuncians.

¶ Mali ꝓphete non boni ꝓphetiam vendebant.

Preciū ī ēptione debz eſſe in nūera ta pecunia.

b ¶ Detrahunt. Sicut em̄ iudei miraculorum operationem tribuebant diabolo, q̄ per ſpiritum ſanctū fiebāt: ita iſti ordines qui ſunt dona ſpūſſancti, per diabolū ſibi acquirunt.
c ¶ Cū ergo. meli⁹ diceret cū enim ꝛc. ſm̄ qḋ poſt ſeq̄tur in litera.
d ¶ Canon ſanctorum. Qui ſic ſe hꝫ ſi quis ep̄s preſbyter aut diacon⁹ obtinuerit per pecuniā dignitatē, ꝛ ip̄e et ordinator ei⁹ modis omnib⁹ a cōmunione abſcindant̄, ſicut Simon mag⁹ a Petro. facit ad hoc. j. qō. iij. ſi quis ep̄s. ꝛ ca. ſi.
e ¶ Et terti⁹. vbi dr̄ de Hieroboā ꝙ quicunq; volebat implebat manum ſuam ꝛ fiebat ſacerdos excelſorum. ꝛ propter hanc cauſam peccabat dom⁹ Hieroboā, ꝛ verſa eſt ꝛ deleta de ſuperficie terre.
f ¶ Et quartus. vbi de Giezi agit̄.
g ¶ Accipere. argu. in electionib⁹ et alienationib⁹ vt firme ſint, fieri ex conſenſu poſt ſequente, ſicut ex priori. j. xix. qō. j. §. his ita. j. xvj. qōe. j. cap. vlti. et qōe. vij. decimas. ꝛc. et cap. eccleſias. extra de iure patro. cura paſtoralis. Argu. contra. xxiiij. diſtin. ca. vlti.

Cōt. tex. in. l. ſi. fraudator. §. ſi ꝓcurator. ff. ꝗ his que in fraudē credi. Cōſenſus in electionibus ꝛ alienationib⁹ dꝫ interuenire.

g ¶ Accipere. Similiter impendere eſt quandocunq; impendere: vt. j. e. qōne. iij. ſaluator. et capi. ſi quis epiſcopus prebendas. ꝛ ca. ſi quis obiecerit. et eſt ſimile. ff.

i ¶ Oportet. §. diſt. lxxxv. ca. j.
k ¶ Per multorum. §. diſtinc. lxvij. reliqui. in fi. contra. §. xxiij. diſtinc. lector. contra. et. xx. qō. ij. oportet. ſimile. §. diſtin. lxxv. cap. iij. Sol. hic appellantur multi duo vel tres. Uel hoc intellige cū clerici ſunt ignoti.
¶ Ex illa. ¶ Caſ⁹. Cōcludit hic Gratia. ex duob⁹ ca. ſupradictis, ſcꝫ capi. petrus. et ca. cum ōis. ꝙ ſimoniaci ſicut heretici a fide deuiant. iiij. ps.
¶ Item opponit̄.
¶ Hec eſt. iiij. pars queſtionis, in qua vult ꝓbare ſophiſtice ꝙ dare aliq̄d pro rebus eccleſiaſticis non eſt peccatum. Jo. de fan. j. Re. ix. a. iij. Re. xiiij. a.
¶ Caſus. In hoc §. ꝛ ſequenti capi. probat Gra. ſuperficialiter ꝙ vendere ſpūalia non ſit peccatum. ꝛ hoc facit tribus, exēplis. Exemplo Saulis qui non iuit ad Samuelem ſine munere pro vaticinio expetēdo. Exemplo vxoris Hieroboā, q̄ non iuit ſine munere ad hoiem dei ſcꝫ Achiam ꝓphetam. ꝛ exemplo xp̄i qui venditus auriculā ſerui ſanauit. Sed has obiectiones ſoluit ſequenti. ca. et. §. cū ergo. ſm̄ Hiero. Luce xxij. c.
l ¶ Item opponitur ei. ſ. qḋ propoſitum eſt principaliter: ꝙ ſcꝫ vendere ſpiritualia ſit peccatum: vel ꝙ ordo venditus non habet gratiam ſpiritusſancti.
m ¶ A iuda. Huius obiectionis ſolutionem ponit. j. in. §. cum ergo, in proxi. capi.

Iudices ᵃ(inquit) eiꝰᵇ in muneribꝰ iudicabāt: ſacerdotes eius in mercede reſpondebānt, et prophete eiꝰ in pecunijs diuinabāt, ⁊ ſuper dominū requieſcebant ᶜ, dicētes. Nonne dn̄s eſt in nobis? Non venientᵈ ſuper nos malaᵉ. Idcirco propter vos ſion, quaſi ager arabitᶠ, ⁊ Hieruſalē vt cuſtodia pomarijᵍ erit. Nemo ambigat Hieruſalē ꝓpter ſcelera que in hoc capitulo leguntur, fuiſſe ſubuerſam. Et paulopoſt. ¶ Poterat Petrꝰ Simoni mago vendere qđ petebat, immo poterat ſimulare vēdentē: ſpiritꝰ eñ ſanctꝰ nec vendi nec emi poteſt, ſed oblatam pecuniā cū offerente dānauit. ¶ Nec quemq̄ moueat illud qđ in primo Regum libro legimus Saulemʰ volētem ire ad Samuelem dixiſſe puero ſuo, ad eum ſe ire non poſſe, q2 precium quod offerret ꝓ vaticinio non haberet, et puerū reſpondiſſe: Ecce inuenta eſt in manu mea quarta pars ſicli pecunie. Hanc dabo viro dei, ⁊ annūciabit nobis viā noſtrā. Nō eñ ſcriptū eſt ꝙ Samuel accceperit, aut ꝙ illi obtulerit, quin potiꝰ paſcūtur a ꝓpheta. Sed facⁱ eū accepiſſe. ſtipes magis eſtimande ſunt tabernaculi, q̄ munera ꝓphetie. Siclꝰ eñ. xx. obolos habet, et quarta pars ſicli q̄nq3 ſunt oboliᵏ. Et noſtri ergo ſacerdotes ſi volunt vendere ꝓphetiā, ⁊ colūbas in cathedris ſuis proponere, quas dn̄s flagello ſubuertit: quinq3 tantum obolorum ſint mercede contēti. qui vtinā ˡ non precia villarum, ſed quinq3 obolos acciperēt. ¶ Hoc ipſum ſonat et in tertio regnorum libro ꝙ vxorᵐ Hieroboā infirmāte filio pergit ad Achiā hominēⁿ dei, ⁊ defert ei decem panes, ⁊ cruſtulam, ⁊ vas mellis: q2 hec magis in ſumptūᵒ ꝓphete, q̄ muneri prophetie reputanda ſunt: lz potuerint hi q̄ ad arioſos ire cōſueuerāt, ex mala eorū cōſuetudine idipſum exiſtimaſſe etiā de prophetis: ⁊ voluiſſe ſanctis viris offerre, qđ diuinis offerre conſueuerāt.

Iudices. ¶ Caſus. Quidam cum de ſimonia reprehenderentur, excuſabant ſe exemplo quorūdam in veteri teſtamento: ſed Hieronymus oſtendit ſimoniacos eſſe damnandos. Primo per verba Michee prophete oſtendentis ꝓpter hoc Hieruſalē fuiſſe deſtructam. Secūdo per damnationē Petri quā fecit in Simonem magū. Tertio excuſat Samuelem prophetam. Quarto Achiam, dicens ꝙ pecuniā oblatā non receperāt: aut ſi ponas eos receipiſſe: nō pro munere ꝓphetie, ſed in ſtipes templi, et in ſumptus neceſſarios receperunt. Quinto excuſat Heliſeū q̄ nō eſt credēdus ab Azaele aliqđ accepiſſe: quem cōſtat munera oblata a Naaman ſyro reſpuiſſe. Secūda pars incipit ibi. Poterat. Tertia ibi: Nec quēq3 moueat. Quarta ibi: Hoc ipſum. Quinta ibi: Unde in quarto.

(marg.: Michee. iij. d.) (marg.: Actu. viij. d.)

ᵃ ¶ Iudices. al's incipit duces. verba Michee ꝓphete, et eſt talis caſꝰ. Quidā cum reprehenderentur de ſimonia, excuſabant ſe exemplo quorūdā in veteri teſtamento: quos Hiero. ponit in hoc capi. Primo ergo ponit v̄ba Michee ꝓphete, ⁊ exponit ea, oſtendens ꝓpter huiuſmodi ſimoniacos Hieruſalē fuiſſe deſtructā. Scđo ibi, Poterat Petrꝰ. ponit v̄ba Petri cum oblata pecunia Simonē cōdēnātis. Tertio excuſat Samuelē de quarta parte ſicli a Saule oblata. Quarto excuſat Achiā de panibꝰ ſibi ab vxore Hieroboam oblatis. Quinto Heliſeum de pecunia quā Azael nunciꝰ Benadab ſibi obtulit, quia non eſt veriſimile ꝙ acceperit.

(marg.: Hiere. ix.)

ᵇ ¶ Eius. Populi iudaici. Ioan.

ᶜ ¶ Requieſcebāt. Ille dicitur requieſcere ſuper dn̄m qui obtentu † ſacerdotij vel prophetie non viuit luxurioſe. ⁊ expone requieſcebant. i. gratiā eiꝰ habebant ſecum ſm opinionem ſuam.

(marg.: Requieſcere ſuper dn̄z q̄s dr̄.) (marg.: † Al's cōtēptu ſ3 Lau.)

ᵈ ¶ Non veniēt. Quaſi impunitatē ſibi ꝑmittebant.

ᵉ ¶ Mala. que minantur nobis prophete.

ᶠ ¶ Arabitur. Hoſtili aratro. i. deſolabitur, ⁊ eſſe deſinet: argu. ff. qui. mo. vſufruc. amit. ſi vſufructꝰ. ⁊ hoc factum eſt a Romanis.

ᵍ ¶ Pomarij erit. Cuſtodia eñ pomarij collectis pomis deſeritur: ⁊ ideo hoc dicit.

ʰ ¶ Saulem. Hiſtoria. Legitur in primo libro Regum ꝙ cum Saul cū quodā ſeruo ſuo aſinas queſiuiſſet patris ſui, et non inueniſſet: dixit ſeruus Saul. Hic eſt vir dei qui ſine ambiguitate loquitur, eamus et queramus ab eo. ⁊ ait Saul: Quid feremus ei? iam panis deficit in ſitharſijs noſtris, et ſportulam non habemus. ait ſeruus. habeo in manu mea quartam partem ſtateris argenti. ⁊ iuerunt ad prophetam, ⁊ inunctus eſt Saul in regē a Samuele de precepto dn̄i.

ⁱ ¶ Sed fac. i. pone. et ita ſm canones pōt pars ponere falſum. de cōſe. diſ. iiij. ſanctū.

ᵏ ¶ Quinq3 ſunt oboli. arg. i delicto quantitatē rei attēdi. i. xiiij. q. vlt. c. vl. i. xvij. q. iiij. q̄cūq3. i. xvij. q. vlt. queſiti ſunt.

(marg.: Exo. xv. d.)

ˡ ¶ Qui vtinam. Et hoc negatiue legas. i. vtinam non plus acciperent. ſimile vtinā habes. xxiij. q. iiij. ſi ea. et xxvj. q. v. epiſcopi. ⁊ ideo forte hoc dicit, quia ſi plus nō deberent accipere, nullus eſſet q̄ vellet ſimoniā cōmittere. vel ideo forte quia quanto minꝰ quis acciperet, tāto minꝰ peccaret † ſm ꝙ dicit de abigeo. minꝰ enim punitur pro porco vel oue q̄3 pro boue. ff. de abigeis. l. i. §. reſpon. Uel poſſet intelligi ſm illam decret. extra de ſimo. et ſi queſtiones. Argu. contra. i. xiiij. queſt. vlti. cap. vlti. xvij. q. iiij. quicunq3. extra de ſimo. ex tue. Sed hec contraria habent locum quoniam mens corrumpitur.

(marg.: Ioā. ij. c.) (marg.: iij. Re. xiiij. c.) (marg.: † Cōtra. in l. aut facta §. qualitas. ff. de pe. ⁊ ibi gl. cum ſi. co.)

ᵐ ¶ Q3 vxor. Hiſtoria. Legitur in tertio libro Regum ꝙ cum egrotaret primogenitus filius Hieroboam, dixit vxori ſue: Tolle tecum munera, et mutato habitu vade ad Achiam prophetam vt indicet tibi quid futurum ſit de puero. Que cum veniſſet ad prophetā etſi pre caliginatione oculorum videre non poterat, dixit tamen: Ingredere vxor Hieroboam: quare te aliam ſimulas? ego miſſus ſum ad te durus nuncius, et cum multa nunciaſſet ventura ſuper domum Hieroboam, ſubintulit. Uade in domum tuam. in introitu tuo in vrbem morietur filius tuus: qui ſolus de ſemine Hieroboam in ſepulchra patrum ſuorum inferetur. Hiſtoria de Heliſeo propheta in litera patet.

ⁿ ¶ Achiā hoiem dei. qui ei predixit mortē filij abie: et qui ei pctā ſua exprobraret: ⁊ ſuā vltionē prediceret: vt. i. e. ſi quis inquit. dic vt. xxiij. q. vlti. ca. vlti.

ᵒ ¶ In ſumptum. Ad ſumptus enim ⁊ ſuſtentationem accipere licet, extra de ſimo, cum ſit, xxiij. q. v. dicat, ff. de

offi.procon.ſolent.ff.de offi.preſi.plebiſcito.Et ita pbr ſi pauper eſt, accipe pōt pro celebratione miſſe.ex de preb, ſa myſterij ad exēplū patiētie, vel vt pdeſſet alijs, τ non ementi vel vendēti: ſicut ſimoniaci pſunt ignorātibus illos eſſe ſimoniacos: et nō obſtante eo q ſepe ad bonū finem veniūt, que malo principio inchoantur.

Presbyter pauper pro celebratione miſſe accipere poteſt.

ſignificatū. niſi ſit ppu9 ſacerdos.de cōſe.diſt.j.ſufficit.
a ¶ Heliſe9. Qui miſit lignum in aquā τ natauit ferrum.j.de cōſe.diſt.ij.re vera.
b ¶ Ad Azaelē. ſuarum rerum diſpenſatorem.
c ¶ Bona.i.aliq de oib9 bonis.i.de omni genere bonorum.ff.de reg.iur. aliud.§.refertur.
d ¶ Obtulit.arg. in eodem facto ſm diuerſitatem intētiōis alterum peccare, τ alterū non: vt.xxxij.qō.v.propoſito.
e ¶ Uiuit. Hec iuratio erat in veteri teſtamento.xxij. q.j.et iurabunt.
f ¶ Faceret. ar. ɔ Cathalanos.
Nunq.¶ Caſus. Diuinatio raro in bonam partē accipit. vnde illi q pro indicatione futurorū pecuniā accipiebant, nō erāt veri pphete ſz diuini: licet ſe crederent eſſe prophetas.
g ¶ Nunq.i.raro. † p maiori em parte dictū eſt.aliter falſū eſt: vt.ff. e.eos qui.
h ¶ Diuinatio. hoc em impoſſibile eſt q diuinatio ſit prophetia.expone ſic: facta eſt diuinatio, id eſt diuinatio eorū q credebatur eſſe prophetia.eoꝝ em pphetia declarata ē nō eſſe prophetia.
¶ Cū ſ ¶ Caſus. Cōcludit Gratianus ex premiſſis q vacua eſt gra ſpūſſcti in eis q munera accipiūt: nō obſtāte exēplo q xpo vēditus fecit miracula: q hoc fecit cau-

† Cōc. gl.i.l.ſi hereditatē.ff. mā. τ d cōſe.di. v.nūq. Diuinatio non pōt eſſe prophetia.

Luce xxij.c. Joan. xviij.b

¶ Unde in quarto lib. Regū legitur q Heliſeus[a] venit ad damaſcum, et Benadab rex Syrie egrotabat: annūciaueruntq ei dicētes: Uenit vir dei huc. ait rex ad Azaelē[b]: Tolle tecū munera, et vade in occurſum viri dei: τ cōſule dnm p eū, dicēs: Si euadere de infirmitate hac potero? Iuit igit Azael in occurſum ei9 habēs ſecū munera τ oia bona[c] Damaſci, onera.xl.camelorū. Sz non eſt credendū accepiſſe: ſicut de eodem Heliſeo legit q Naamā mūdatus a lepra obtulit[d] ei munera dicēs: Obſecro te vt accipias benedictionem a ſeruo tuo. at ille reſpondit: Uiuit[e] dns ante quem ſto q nō accipiā. Cūq vim faceret[f], penitus non acquieuit.

Idem in eodem.

¶ Q diuinatio in bonā non accipitur.

Nunq[g] diuinatio[h] i bonam partez accipitur. Uidebantur quidem ſibi eſſe prophete: ſed quia pecuniam accipiebant, prophetia eorum facta eſt diuinatio.

Cum ergo ſm[i] Hiero. boni prophete non munera pphetie accipiebāt, ſed ſtipes tabernaculi: mali aūt q accipiebāt pphetiā que dei erat donum in diuinationez que diabolica eſt, cōuertebāt: quid aliud colligitur niſi q in ſimoniacis (qd ſuperius dictū eſt) nulla ſpiritualis gratia cooperat? Cum em in ſacramētis neq q plantat, neq qui rigat ſit aliquid: ſed qui incrementū dat deus. quis operatur i eis ſi dns qui incrementum dat, in eis nō lucet ſed eſt ocioſus?

Item qd dicit de chriſto q ſicut chriſtus vēditus auriculā reſtituit Malcho τ fecit miracula: ſic et ſpiritusſctūs poſſit vendi, τ in ipſa venditione ſuā gratiam operari: nō valet hec ſimilitudo. Nō enim operatur ſpiritusſanctus ſpiritualiter in perfidis mercimonijs auaritie, quod Chriſtus geſſit corporaliter certi myſterij cauſa ad exemplū patiētie. Si enim omnifaria eſt ſimilitudo: cum credatur poſſe vēdi ſicut chriſtus, credatur etiam ſpiritusſanctus poſſe crucifigi, quod impoſſibile eſt. Poteſt etiā intelligi (vt a ſimilitudine nō recedam9) q ſicut Chriſtus venditus non venditori vel ementi, ſed eis q neſciētes aderant, dona ſue gratie contulit, pro quibus etiam in cruce ſupplicauit: ſic et ſpiritusſanctus nō vendenti vel ementi, ſed his q de manibus eorum ignorātia ducti ſacramēta dominica accipiunt, ſue gratie effectū largiri probatur.

Item obijcitur[k] q etſi malū ſit eccleſiaſtica emere, tamē ſepe ſiniſtra principia ad felices perueniūt exit9. Ut em Jacob per ſupplātationē[l] puenit ad benedictionē: vt ſeges que lepróſa manu ſeritur, munda tn metitur: vt ex adulterino concubitu pulchra ſoboles naſcitur: ſic τ pecunia que per ſimoniam acquiritur, felicez habet exitū cum pauperib9 profutura erogatur. Sed nihil horuz ſimoniacis patrocinatur.

Ait enim Leo epiſcopus ad Mauros epiſcopos.

¶ Que malo inchoant principio, nō peragunt bono exitu.

Principatus quem aut ſeditio extorſit, aut ambitus occupauit: etiam ſi moribus aut actibus non offendit[m], ipſius tamen initij ſui eſt pernicioſus exēplo[n]. Et difficile[o] eſt vt bono[p] peragantur exitu, que malo ſunt inchoa-

i ¶ Sctūm. et ita docet nos magr reſiſtere. Argu.a ſimili. xxvij.q.j.nuptiarū.ff.de condi. inde.ſi reus.xxxij. qōne.vij.apľs.preterea rnderi pōt p id quod notat ſupra.e.eos. †
k ¶ Item obijcit. In defenſionez ſimoniacoꝝ vſq ad §.ſed nihil. et ibi ſtatim incipit ipugnare eos.
l ¶ Per ſupplantationē.tn factam inſtinctu dni.vij.q. j.q periculoſum.
Principatus. ¶ Caſ9. Prelati qui dignitates male acqſiuerunt: etſi alios nō offendant, malos tn exitus cōſueuerūt habere. difficile enim eſt vt bono pagantur exitu τc.
m ¶ Nō offendit. ſic.xiiij.q.v.neq.
n ¶ Exēplo. habetur et rō exēpli. Nonnulla ſiquidē in canonib9 operatur. Multa em reprobantur ne ſint pnicioſa exēplo, q poſſent tolerari: vt xj.qōne.iij.precipue.§.l.diſtinc.de his po.§.di.lxxxij. plurimos.§.diſti. xcvj.bene.τ argu. xxj.q.ij.ſi qs iam. argu.xxvij.q.j.nec aliqua.j.xxvij.q.ij inſtitutum eſt.
o ¶ Et difficile ē. id eſt ‡ nunq.j.e. ſi qs neq.qnq poſſit p vix.xlvij.diſ. quantūlibet. ‡
p ¶ Bono. ſic.xiiij.q.v.neq. arg. cōtra ex qui fi.ſint legi.tanta.τ de matrimonio cōtracto

† Bene ibi not. p Lau. cuius fuit iſta gl.ſz nō not.ſm Joan.τ ibi dixi ſentētiā Lau. in ſū. portionis. Archi.

Reprobāt mlta: ne ſint exēplo pnicioſa.

‡ Cōc. text. i.l. abſurdū.cuz ibi not. ff.de iudi.τ i.l. j.cū gl. i ſū.peſſime.ff. ad macedo.

‡ Sed h. dicit difficile qſi non impoſſibile.

poſt votum de futuro.
a ¶ Principio. Arg. initium ſpectandũ: et quantũ valeat bona fides a principio, collige ex his argu. iij. qõe. x. placuit. xx. q. iij. propoſitũ. lxj. diſt. miramur. xcij. diſtinc. ſi quis epõs. ex de elect. auditis. ex de cen. peruenit. ff. de rei vendi. ſi in aliena. et de publiciana. de precio. ff. de his qui notã. infa. qd ergo. et de orig. iur. l. j. Arg. cõtra. ff. de legi. non oim. xvj. q. iij. §. poteſt. ꝟ. diſtin. xvij. regula. j. xiiij. q. v. necꝫ. xvj. qõ. j. ca. vlti. et q. iij. ſi ſacerdotes. ex de iure pat. cura paſtoralis. Jo. Si qs ſemper habet malam fidem nunqꝫ habebit exitum bonum: ſecus in contrarijs. B.

ad hoc extra de elec. dudum. j. vbi de hoc. et xvj. qõe iij. ſi ſacerdotes. Archid.

¶ Um paulus dicat.
b ¶ Fundamentum. Arg. contra: Debile pricipium melior fortuna ſequetur. Et argu. nõ baptizatum nõ ſuſcipere ordinez. xxiiij. q. j. vbi ſana. j. ea. q. ſi quis per ignorantiã. et j. ea. ſi quis cõfugerit. ex de preſ. nõ bap. veniẽs. et ca. ſi qs.

Ordinẽ ſuſcipere nõ dꝫ q̃ baptizat⁹ nõ eſt.

¶ On eſt putãda. ¶ Caſus. Nullus dꝫ ſimoniam ꝯmittere, vt poſtea ex pecunia velit eccleſias conſtruere, vel eleemoſynas facere: tum qꝛ dicit Salomon, Qui offert ſacrificiũ de ſubſtantia pauperũ ꝛc. Et hoc in prima parte. In ſecunda inſtruit electos ad dignitatem vt anteqꝫ accedant ad dignitatẽ, vires ſuas metiantur: vt ad quã ſe ſufficere credunt, cum metu accedant.

eleemoſyna de male acquiſitis fieri nõ debet.

c ¶ Ex illicitis rebus. Hic dꝛ ꝙ de male acquiſitis non dꝫ fieri eleemoſyna: qđ verũ eſt cũ dominiũ nõ eſt tranſlatum: vel ſi repetitio cõpetit: vt dixi in ſumma. xiiij. q. v. ſed vbi nõ ꝯpetit repetitio, bene: vnde et meretrix poteſt facere eleemoſynã, ſed nõ latro: arg. ff. de condi. ob tur. cauſam. l. idem. §. quotiẽs. Sed quid ſi de pecunia ſimoniaca fundata eſt eccleſia? Dico ꝙ non demolietꝛ. xiiij. q. vj. comperimus. et xij. q. ij. aurum. Sed quid de iure patronatus illius eccleſie? Dic ꝙ datur eccleſie cui facta eſt ignominia. extra de ſimo. de hoc autem, in autent. de ſan. epiſco. §. pro omnibus. ff. de calum. generaliter. §. illud. Item quid ſi ex pecunia ſimoniaca qs emit vineam

ꝫ. ſ. empto per pecuniam. Jo. de fan. ꝯ id ex de iure patro. ꝺ iure,

ta principio[a]. Item Grego. Antiocheno epiſcopo.

¶ Nõ ſupedificatꝛ bonũ opus vbi xp̃s fundamentũ non eſt.

Cum paul⁹ dicat. Fundamentũ[b] aliud nemo poteſt ponere pter id qđ poſitum eſt, qđ eſt xp̃s Jeſus: conſequẽter pbatꝛ qꝛ vbi chriſtus nõ eſt fundamẽtũ, nullius boni operis eſt ſuperedificium.

Idem Syagrio epiſcopo.

¶ Nõ pt fieri eleemoſyna ex pecunia ſimoniace acquiſita.

Non ẽ putãda eleemoſyna ſi paupib⁹ diſpenſetur qđ ex illicitis[c] reb⁹ acquiritur: qꝛ q̃ hac intẽtione mala accipit vt bene diſpenſet, grauatꝛ potius qꝫ iuuetꝛ. Vñ etiam certũ eſt qꝛ et ſi monaſteria vel xenodochia vel quid aliud ex pecunia q̃ p ſacris ordinibus datur, cõſtruantꝛ: non proficit mercedi. Ne ergo ſub obtentu eleemoſyne cũ petõ aliqđ ſtudeam⁹ accipere, prohibet ſcriptura dicens. Hoſtie impiorũ abominabiles ſunt dño, q̃ offeruntur ex ſcelere. Quicquid enim in dei ſacrificio ex ſcelere offertꝛ, oipotentis dei non placat iracũdiã, ſed irritat. Hinc rurſum ſcriptum eſt: Honora deuz de tuis iuſtis laboribus.

nunquid de fructu faciet eleemoſynam? Non: quia eodem iure cenſetur cum pecunia: cum fructus in locũ pecunie ſuccedant: arg. ex de vſu. cum tu. in fi. ff. de lega. ij. imperator. §. vlti. et. l. ſeq. et ꝟ. xiiij. diſtin. ca. j. Argu. contra. ff. de fur. qui vas. §. penult. et vlti.

Qui ergo male tollit vt quaſi bene prebeat, cõſtat quia ſine dubio dñm nõ honorat. Hinc quoqꝫ per Salomonẽ dꝛ: Qui offert ſacrificium de ſubſtãtia pauperis: idem eſt acſi victimet filium in cõſpectu patris. Quãtus autẽ dolor ſit patris perpẽdamus, ſi in eius cõſpectu filius victimetꝛ: et hinc facile cognoſcitur quantus apud deum dolor exaſperatꝛ quãdo ei ſacrificiũ ex rapina tribuitꝛ. Nimis ergo declinandum eſt ſub obtentu eleemoſyne peccata ſimoniace hereſeos ppetrare. Nã aliud eſt ppter peccata eleemoſynas facere[d]: aliud ppter eleemoſynas peccata perpetrare. et poſt pauca. Quiſquis ergo ſacerdotium nõ ad elationis pompam, ſed ad vtilitatem adipiſci deſiderat, prius[e] vires ſuas cum eo qđ eſt ſubiturus onere metiatur: vt ſi eſt impar, abſtineatꝛ[f]: et ad id cũ metu etiã cui ſe ſufficere exiſtimat, accedat.

Idẽ Theodorico et Theodeberto regibus Francoꝝ.

¶ Paſtor ſimoniacus nullaꝫ ouibus prebet medicinam.

Hertur ſimoniaca[g] hereſis (q̃ prima ꝯtra dei eccleſiam diabolica ſupplãtaiuris. §. j. et. l. qua actione. §. ij.

d ¶ Facere. Sed opponitur. Fac tibi amicos de mammona iniquitatis. ſꝫ ſic exponitur .i. de diuitijs, ſolicitudinibus et laboribus acquiſitis, vel quibus abſtuliſti, ſua reſtituas, vel eorum parẽtibus, vel illis mortuis, ſacerdotibus offeras: et iſti omes facti tibi amici orabunt pro te ad dominum. licet eñ dictũ ſit: Que in malum acquiſiuiſti, in bonum expẽde: nõ tamẽ id tibi patrocinabitꝛ. Hug. male acquirere, ppter eleemoſynam, et id in bonum expendere, nihil alud eſt qꝫ filium in conſpectu patris mactare. xiiij. qõne. v. immolans. aliter autem acquiſituꝫ, vt amore filiorum, et in bonũ expẽſum, id tibi patrocinabitur ad premiũ. h.
e ¶ Prius vires ſuas. Sumite materiã veſtris q̃ ſcribitis equam Viribus: et verſate diu qđ ferre recuſent, Quid valeant humeri. arg. ff. de excu. tuto. pauptas. Idem dicit lex in mulione. ff. ad legem aquil. l. idem

Facere amicos de mãmona iniquitatis qđ.

hic videas qđ hꝛ xiiij. q. v. ſꝫ hoc ibi expõit pdicta auctoritas.

Horatius in arte poetica.

f ¶ Abſtineat. Hic preſumitur cõtra indignum prelatum ſtatim ꝙ male ſit electus: argu. a cõtrario ſenſu. lxj. diſt. miramur. verſi. nec putandus eſt honor.

H ¶ Ertur. ¶ Caſus. Gregorius reprehendit hic reges Francie eo ꝙ in ſuis finibus ſinunt ſimoniam vigere. Et oſtendit hoc eſſe damnum regum: quia ſimoniaci nocent regimini eorum de ſuis iniuſtis orationib⁹, quorum interceſſionibus debuerãt adiuuari. Quis eñ de ipſorum orationibus confidere poteſt, quos intus cognoſcat eſſe vulneratos? et qualis fructus producitur cum radix eſt infecta?
g ¶ Simoniaca. Notat Grego. primo de negligentia reges iſtos Francie, eo ꝙ dominatur ſimonia in regno eorum. Secundo dicit ꝙ ipſorum prelatorum culpa in

Simonia dominatꝛ in frãcia.

tione ſurrepſit, et in ipſo ortu [a] ſuo zelo aplice vltionis percuſſa atq3 dānata eſt) in regni veſtri finibus dominari: cū in ſacerdotib9 fides ſit eligenda cū vita. ſi enim vita deeſt, fides [b] meritum nō habet: beato Jacobo atteſtante, qui ait: Fides ſine operib9[c] mortua eſt[d]. Que eñ opera eſſe valeant ſacerdotis qui honorem tanti ſacramenti conuincitur obtinere p premium? et poſt pauca. Hinc igitur non ſolum in ordinatoris et ordinati animam lethale vulnus infligitur, verūetiam [e] excellentie veſtre regimen veſtrorū epiſcoporū culpa (quorum magis interceſſionib9 iuuari debuerat) pregrauatur. Si enim dignus is ſacerdotio credit, cui non actionis merita ſed premiorum copia ſuffragatur[f]: reſtat vt nihil ſibi in eccleſiaſticis honoribus grauitas, nihil ſibi defendat induſtria: ſed totum auri prophanus honor obtineat: et dum vitia honor remunerat, in locum vltoris [g] is fortaſſe qui fuerat vlciſcendus [h] adducit: atq3 hinc ſacerdotes non proficere, ſed perire potius iudicantur.

Vulnerato nāq3 paſtore quis curādis ouib9 adhibet medicinā? Aut quō populū oratiōis clypeo tueatur qui iaculis hoſtiū ſeſe feriendū exponit? aut qualē fructum de ſe pductur9 eſt cui graui peſte radix infecta eſt? Maior ergo metuēda eſt locis illis calamitas, vbi tales interceſſores ad locū regiminis adducunt, q̄ dei magis in ſe iracundiā puocāt[i], quā p ſemetipſos placare debuerāt.

Cum ergo ſm leonē ſimonia non bono peragatur exitu, ſm Gre. nullū boni operis ſequat edificium: nec eſt putāda eleemoſyna que ex precio ſimonie erogat pauperib9: vulnerato paſtore medicina non adhibet curādis ouibus: de infecta radice fruct9 non pducit: maior etiā calamitas in futuro metuitur: ergo de tam ſiniſtro principio q̄s felix exitus ſperatur?

Hinc etiam Auguſtinus ait.

C Simoniacorū ſacramenta effectu gratie carent.

Sicut eunuchus [k] fuit qui Joſeph cōparauit: ita qui gratiam mercatur, viuum ſemen [l] non habet ſiccis genitalibus. Sic quoq3 ignis ſacrificij qui per ſeptuaginta annos babylonice captiuitatis ſub aqua[m] vixerat, extinct9 eſt Antiocho [n] Jaſoni vendēte ſacerdotium: quod ſignificauit ſpirituſſancti ignem non

---

eorum regimen retorqueatur. Tertio timendum eſſe de his qui tales apud deum interceſſores habent, qui in ſe prouocant iram dei quam placare debent.

a C Et in ipſo ortu. Quo ad nouum teſtamentū: z intellige poſt reſurrectionem: z ſic non eſt contra. de conſe. diſt. ij. prima.

b C Fides. pfeſſionis ſc3.

c C Operib9. exterioribus.

d C Mortua eſt. Si tempus datur vel locus. de pen. diſt. iij. ca. vlti.

e C Verūetiā excellētie. Ecce q crimen alicuius nocet innocenti. † argu. diſt. lxj. miramur. verſic. ſicut enim. arg. e. q. dominus. contra. j. e. q. iiij. c. j. argu. viij. q. iiij. c. j. contra. diſtin. lxxxj. ſi qui preſbyteri. arg. diſti. xxxvij. §. vt itaq3. arg. de cōſe. diſt. j. in ſancta. Arg. contra. xxiiij. q. j. non turbatur. arg. vj. q. j. ex merito. argu. xlix. diſtic. §. j. argu. ij. q. vij. cap. ſicut. ij. arg. j. ea. q. multi. Et eſt argu. q res inter alios, acta alijs nō preiudicat. j. de penitē. diſt. vj. cap. j. ff. de re iudi. ſepe. Joan. Hoc breuiter tene q res inter alios acta, alijs non nocet generaliter, nec crimen alterius alij nocet. in caſibus tamē ſpecialibus fallit, qui in iure expreſſe inueniūtur: extra de re iudi. quamuis. et vj. queſt. j. §. verū. et alijs ſimilib9 caſibus: vt. ij. q. vj. §. diffinitiua.

Crimē alteri9 nocet innocēti.

† De hoc no. B. et h pe. quibuſdā.

Res inter alios acta alijs regulariter nō nocet.

f C Suffragatur. Nam dicit lex: qualiter quiſq3 mereatur, nō quantum dare ſufficiat, eſtimetur. C. de epiſco. et cleri. ſi quemq3. Sed queritur quare ſcribit papa regi: cum non habeat poteſtatem ſuper his. xj. q. j. ſacerdotibus? Ideo, quia particeps erat: vel quia erant incorrigibiles: vt. j. e. q. ō. vlti. ca. vlti. xvij. diſtin. nec licuit. extra de iudi. cum non ab homine.

g C Vltoris. i. prelati, qui vitia aliorū debet vlciſci.

h C Vlciſcendus. i. ppter peccata † puniendus.

i C Prouocant. in ſe, nō in illos pro quibus ſupplicāt. z ita etiam exaudi. iij. q. vij. in grauibus.

† ppa. q. d. aſſumit officiū vltoris ille de q̄ d3 vltio ſumi.

C Tum ergo. C Concludit Gratian9 ex oībus ſupradictis q ex malo initio bonus exitus non ſperatur.

Sicut. C Caſus. Sicut eunuchus fuit qui Joſeph comparauit: ſic eunuchi ſunt. i. ſine humore gratie qui ſimoniā cōmittunt, z in eis ignis ſpirituſſancti nō viget. Quod probatur exēplo Antiochi: quo vendente ſacerdotiū ignis qui vixerat ſub aqua ſeptuaginta annis extinct9 eſt. Et nota duas hiſtorias in hoc capitulo, ſc3 de Joſeph, z igne. Legitur enim in Geneſi q Joſeph venditus eſt a fratribus ſuis Jſmaelitis euntibus in Egyptū: qui poſtea vendiderunt eū Phutifar eunucho Pharaonis regis: quem exiſtimo miraculoſe eunuchizatum ideo quia emerat Joſeph vt eo abuteretur: cū ante conſtet eum vxorem habuiſſe z filiam. Jtem legitur in libro Machabeorum q filijs Jſrael in perfidiam deductis, Hieremias cum quibuſdā alijs ignem ſacrificij abſconderunt in valle vbi erat puteus occultus. Poſt multos autem annos ad preceptum regis Perſidis queſitus eſt ignis ille: quo inuento, hauſerunt aquam qua ligna compoſita aſpergebantur, z ſtatim ardebant: pro quo miraculo rex ſuper puteum illum templum edificauit. Tempore vero procedente cum rex Antiochus regnum ſuſciperet, z regnaret i Judea, Jaſon frater ſummi ſacerdotis adito rege obtulit ei talenta. xl. et accepit ab eo ſummi ſacerdotij principatum: et ſtatim extinctus eſt ignis ſacrificij. Sequentes duo. §. plani ſunt.

Joſeph venditio.

Jgnis diu occultati miraculoſa inuentio.

k C Sicut eunuchus. Phutifar qui primo habuit vxorem filiam Pharaonis: cum poſtea fuiſſet ordinatus ſacerdos Heliopolis, fuit exſectus. Vel vt quidam dicunt, ſiccauit dominus genitalia eius: quia ad turpes vſus emerat Joſeph.

Phutifar gener Pharaonis in ſacerdotio fuit exſect9.

l C Semen. ſc3 boni operis.

m C Sub aqua. Arg. diſtin. lxxxj. ca. ſi qui. Arg. tamen contra. xxviij. diſt. ca. vlti. z. j. ea. dñs. Jo.

n C Antiocho. Jſte Antiochus grecus fuit: et multum iudeos oppreſſit: et vendidit ſacerdotium templi.

Et eſt ar. hic q̄ in vete. teſta. ſimonia erat ordinē emere, to vero dignitatis, vt in ordine, diſtingue ſm̄ illā diſtinctionem. ix. q. j. ordinationes. et in ſumma ibi poſita. In ſacramento euchariſtie dicimus q̄ de manu heretici ſumendū nō eſt. xxiiij. q. j. c. vlt. ⁊ xxxij. diſt. §. vera. ſi tamē accipiaꝛ, verū eſt corp⁹ ſi in formā eccleſie eſt cōfectū: licet quidā dicant q̄ ipſi non conficiunt. xxiiij. q. j. ſchiſma.

de igne Hieremie. a ¶ Non lucere. Ignis miſſus a Hieremia in puteū: q̄ tamē poſt nunq̄ fuit inuēt⁹: ſʒ aqua pinguis lapidi ſuppoſita illum comburebat. de iſto igne habes de peniten. diſt. iij. inter hec hircū. ⁊ puteus erat in valle Joſaphat, vbi rex Perſarū fecit fieri templum, ⁊ appellatū eſt a Hieremia nepthar, qđ interpretatur purificatio. Jo.

¶ Sed objicitur.

¶ Hec eſt. v. pars hui⁹ queſtionis, in qua vult probare q̄ ſi catholicus malus ſcʒ tolerat⁹ cōferat ſacramētum aliqđ, bene valet, v. ps. dūmodo accipiens non ſit in culpa. et idē credo de ſacramētis ab hereticis collatis in forma eccleſie. In tali tamē indiget man⁹ impoſitiōe ꝓpter immanitatem hereſis. et hoc probat. xviij. j. Co. iij. b. auſ. Jo. de fan.

b ¶ Sed objicit. In defenſione ſimoniacorū probando q̄ habent effectū ſacramenta ab eis collata. Jo.

Si iuſt⁹. ¶ Caſus. Hic oſtēdit q̄ ſi ſacerdos iuſt⁹ fuerit, eſt bonus miniſter ſacramentorum, et non actor: qđ probatur exēplo Pauli. ſi vero malus eſt, ſua malitia ſacramentis non obeſt: q̄ ſicut aq̄ ſterilis non eſt q̄uis p canalē ſterilē fluat: ita virtus ſpiritualis etſi per immūdos trāſeat, tn̄ ab illuminādis excipiꝛ. Et not.

lucere[a] in ſimoniacis ſacramētis. ¶ Quid in his ſiſitudinibus beat⁹ Auguſtinus notare voluit, niſi q̄ ſacramēta ſimoniacorū (ſicut et ceterorū hereticorū) licʒ ſint vera quantū ad formā, inania tamē ⁊ falſa ſunt q̄tū ad effectū, cū non poſſint in cordibus hoim̄ gignere vel accendere celeſtē gratiam.

Sed objicitur[b] illud Augu. contra hereticos.

¶ **Siue bonus, ſiue malus ſit miniſter, per vtrunq̄ effectus gratie confertur.**

Si iuſtus[c] fuerit miniſter, cōputo eū cū Paulo, qui gloriā ſuam non querit, dicens: Ego plantaui[d], apollo rigauit[e], deus autem incrementū dedit. Qui vero ſuperbus fuerit miniſter, cū zabulo computabitur: ſed non contaminaꝛ donū Chriſti: quia per illū purus fluuius tranſit, ⁊ venit ad fertilē terrā. Scio q̄ lapis ex aqua fructum ferre non poteſt: ⁊ ſi p lapideos canales tranſit[f] aqua ad areolas, in canali lapideo nihil generaꝛ: ſed ortus plurimum fructū affert. Spiritualis enim virtus ſacramēti vt lux pura ab illuminandis excipiꝛ: ſed per immundos tranſiens non coinquinatur.

Idē ad Vincētiū donatiſtā.

¶ **De eodem.**

Ex catholica[g] eccl'ia ſunt omnia[h] ſacramēta dominica: que ſicut habetꝭ et datis, ſic habebātur[i] ⁊ dabantur priuſq̄ inde exiretis.

Itē ad donatiſtas. **De eodē.**

Sic aūt de⁹[k] adeſt ſacramētis ⁊ verbis[l] ſuis per quoſcūq̄ adminiſtrenꝛ quorū ſacramēta et verba recta ſunt: ſicut mali homines, qb⁹ nihil proſunt, vbiq̄ peruerſi ſunt, id eſt intus ⁊ foris. Idem.

Nec foris ergo nec int⁹ quiſq̄ qui ex patre diabolo eſt, poteſt in ſe vel in quoquam maculare ſacramētum quod Chriſti eſt.

Idem ad Demetrium.

¶ **Sacramenta que non mutantur, catholicis et hereticis communia probantur.**

Sacramēta que non mutaſtis[m], ſicut habetꝭ approbantur a nobis: ne forte cū veſtram prauitatem corrigere volum⁹, illis myſterijs que in veſtra prauitate deprauata nō ſunt, ſacrilegā faciamus iniuriam[n]. Neq̄ Saul deprauauerat vnctionem quā acceperat: cui vnctioni Dauid pi⁹ ſepius exhibuit tantum honorem.

Idem ad donatiſtas.

¶ **De eodem.**

Sicut ficti[o] veraciter nō ficte recipiunt, nec eorū

d ¶ Plātaui. predicando.

e ¶ Rigauit. baptizando.

f ¶ Trāſit. j. e. ſic popul⁹. ʒ. So. hic de ſacramētis neceſſitatꝭ, q̄ ſemper habent effectū niſi culpa ſuſcipientis impediat: et ibi de ſacramētis dignitatis. vel hic de ficte ordinatꝭ: ibi de his quos eccleſia tolerat. Vel dic q̄ ſunt polluta q̄tuʒ ad illos: vt. xlix. diſtin. c. vlti. xv. q. vi. ca. ſi. Sacramenta ſunt duplicia.

Ex catholica. ¶ Caſ⁹. A catholica eccleſia vera ſumpſerunt heretici ſacramenta, q̄ ſic habent ⁊ cōferunt ſicut habebāt anteq̄ de eccleſia exirent.

g ¶ Ex catholica. In hoc et in duob⁹ c. ſequētibus ob: q̄ vera ſunt ſacramēta hereticoruʒ que in forma eccleſie celebrantur.

h ¶ Oia. i. oim̄ ſacramentorum veritas ⁊ forma.

i ¶ Habebātur. Ar. ʒ. j. e. ex̄ catholicā. ſʒ ibi expone. i. extra formā catholice eccleſie.

k Sic aūt de⁹. Deus diciꝛ

† De hoc le. ⁊ not. j. e. §. ſʒ notādū ē. Archi. q̄ ab iſto ſupradicto ca. vſq̄ ad ca. etiaʒ corde, probaꝛ q̄ vera ſunt ſacramenta malorum ſacerdotū: ⁊ vere ab eis conferuntur, dūmodo in forma eccleſie conferantur.

c ¶ Si iuſtus. Ab iſto ca. vſq̄ ad illud etiā corde, oſtendit magiſter q̄ ſacramēta hereticorum vera ſunt, ⁊ vere ab eis conferunꝛ ſi in forma eccl'ie conferātur: nō tn̄ quo ad virtutem: cū diſt. tn̄. quia ſacramenta neceſſitatis † ſi in neceſſitate quis ſumat ab heretico, vel etiam ſi ignorāter ſumat: ⁊ virtutē ⁊ veritatem quidē accipit ſacramēti. Si vero non in neceſſitate vel ſcienter accipit: veritatem quidē accipit ſacramenti, non virtutē. ſi tn̄ ficte accipit, ⁊ poſt agat penitentiam, habebit vtrunq̄. de conſe. diſtin. iiij. tunc valere. et §. ſed notandum ‡ j. e. In ſacramen-

‡ Ad idē de penitē. diſt. iij. §. illud aūt Grego. i ſi.

adeſſe talib⁹ ſacramentis, vt veritas ſubſiſtat, ⁊ vt virtus preſtetur ei qui accipit ignoranter. ʒ. c. ſi iuſtus.

l ¶ Et verbis ſuis. Et ita verba neceſſaria ſunt: argu. j. e. detrahe.

m Sacramenta. ¶ Non mutaſtis. i. nō extra formā eccleſie tradidiſtis. Verba in ſacramentis ſunt neceſſaria

n ¶ Iniuriā. Ar. q̄ ꝓpter alterū nō dʒ alteri iniuria fieri. de cōſe. di. iiij. oſtendiꝛ. ff. de re. iu. nō debet. Jo.

Sicut ficti. ¶ Caſ⁹. Sicut ſi q̄s adult⁹ fict⁹ vel ſine cōtritiōe accedit ad baptiſmū, verꝫ tn̄ recipit ſacramentum: ſic ⁊ vera ſunt ſacramentā que ſchiſmatici ⁊ heretici in forma eccleſie conferunt. Baptiſmus ficte accedēti dādus eſt

o ¶ Ficti. Sed nunq̄d dādū eſt baptiſma ei q̄ ficte ac-

baptiſma reprobat:ſic et illa q̄ ſchiſmatici ꝛ heretici nõ aliter habẽt nec aliter agũt q̃ʒ vera eccleſia:dũ ad nos veniũt,nõ emendam⁹,ſʒ poti⁹ approbam⁹.

Idem cõtra petilianũ.

¶ Non effugiant ſacramenta a quocunqʒ miniſtrentur.

NEcʒ in hoĩe bono aliqs dei ſacramenta fugiat, neqʒ in homine malo[b].

Idem in libro de baptiſmo.

¶ Hominũ malitia ſacramenta non prophanat.

NOnne[c] ſodomite ethnici erant.i.gentiles:ꝰ peiores[d] ergo Judei,quib⁹ dñs dicit: Tolerabilius erit ſodomis in die iudicij,q̃ʒ vobis. et quib⁹ ꝓpheta dixit: Juſtificaſtis ſodomam.id eſt cõparatione veſtri iuſta[e] facta eſt. Nunquid tamẽ ideo ſacramenta diuina q̄ apud Judeos erant,talia[f] erãt quales ꝛ ipſi erãt:ꝰ q̄[g] dñs quoqʒ ipſe ſuſcepit: et ad ea celebranda leproſos quos mũdauerat,miſit:et ea zacharie[h] miniſtranti,angelus[i] aſtitit:eumqʒ in templo ſacrificantem exauditum eſſe nũciauit. Hec eadẽ ſacramenta ꝛ in bonis hominibus illius temporis erant,et in malis peioribus q̃ʒ ſint ethnici,quãdo quidem in malitia prelati ſunt ſodomitꝭ: ꝛ tamẽ illa ſacramẽta erant in vtriſqʒ integra et diuina. Nã ꝛ ipſi gẽtiles ſi quid diuinum et rectum[k] in doctrinis ſuis habere potuerunt,non improbauerũt ſancti viri,q̃uis illi ꝑ ſuas ſupſtitiones ꝛ idololatriã ſupbiãqʒ ꝛ ceteros ꝑditos mores deteſtãdi eſſent: ꝛ niſi corrigerent,diuino iudicio puniẽdi.

Idem.

¶ Sacramenta mali habere poſſunt,licʒ virtutẽ ſpiritusſancti habere non poſſunt.

MUlte autẽ operatiões[l] ſunt ſpũſſancti:q̄s cum apoſtolus in quodã[m] loco cõmemoraſſet,ita cõcluſit. Omnia autem hec operatur vn⁹ et idem ſpirit⁹,diuidens ſingulis prout vult. Cũqʒ aliud ſit ſacramentũ,qđ habere etiã Simon magus potuit:et aliud prophetia,que in malis hominibus etiam fieri ſolet,vt in Saul[n]: aliđ operatio eiuſdem ſpiritusſancti,quam niſi boni[o] habere nõ poſſunt,id eſt chari

cedit? Dic q̄ ſic, ſed poſt cõpellẽdus eſt fidẽ obſeruare. arg.xlv.di.de iudeis. Utrum autem baptizetur ignorãs vel inuitus vel dormiens,habes extra de bapti. ꝛ eius effectu.ca.maiores.§.item queritur.

a ¶ Non emendamus.j.de conſe.di.iiij.oſtendit. et ca. ſolet queri.j.ea.ſi quis inquit.. Sʒ cõtra.j.e.q.ſicut vrgeri. Sed hic de fictione accipientis que non impedit: ibi de fictione dantis que impedit: vel quando non in forma eccleſie.xxxij.diſtinc.§.verum.

b ¶ Necʒ. ¶ In hoĩe malo .i.tolerato, vel in neceſſitate. ꝛ ſic nõ eſt cõtra.ſ.d.xxxij. nullus.et cap. preter hoc. h.

Ad hoc j.e. q̄.multi. vbi de hoc in gl. et his ar.

¶ Caſus. Nonne. Hic oſtẽdit q̄ apud malos erant ſacramenta. Nam peiores ſodomitis erant iudei:et tamẽ dñs eorũ ſacramenta vera eſſe ꝓbauit,dũ ad ea celebrãda leproſos quos mundauerat miſit: ꝛ dũ eius angel⁹ zacharie in templo miniſtranti aſtitit ꝛ eũ exauditum denunciauit. nec etiã gentilium verba reprobant ſancti patres vbi verum dixerunt.

Mat. x.b. Ezec. xvj.f. Luce j.b.

c ¶ Nõne. Uult ꝓbare Aug.in hoc ca. q̄ apud hereticos ſunt vera ſacramenta: quia erant apud iudeos, qui peiores erant ſodomitis.item et alia ratione, quia ſi gentiles aliquid boni habuerunt: hoc ſancti viri non reprobauerunt. Q̄ʒ autem apud iudeos eſſent vera ſacramenta,probat exemplo domini ꝛ zacharie.zacharias tamen bonus fuit: vnde ratione perſone nulla eſt probatio:ſed iſte eodem modo ſacrificabat quo et alij iudei.

Judeorum ſacramenta fuerunt vera. Judei peiores fuerũt ſodomitis.

d ¶ Peiores.j.xxiiij.qõ.j.non afferamus.quia illi tantũ naturalem legem tranſgreſſi ſunt: iudei etiam ſcriptã. illi predicatores non habuerunt: iſti etiam Jeſum Chriſtum.apud illos nulla miracula facta ſunt: apud iſtos multa facta ſunt: et preterea iſti Chriſtum crucifixerũt. .xxiij.de pe.diſt.j.periculoſe.

e ¶ Juſta. Jd eſt minus mala.arg.viij.q.j.vereor. vnde dic iuſtificaſtis,comparatione melioris vite,non poteſtate iudicij.

f ¶ Talia.i.tale ſacrificiũ eſt qualis ſacrificãs.j.e.dominus declarauit.ver.item nos dicimus.

g ¶ Que,ſcilʒ ſacramenta, vt circunciſionem quando cum hoſtijs in templo fuit preſentatus,de conſe.diſt.iiij. proprie.in fine.

h ¶ Et ea zacharie. Ecce per bonos oſtẽdit ſacrificium fuiſſe apud iudeos.

i ¶ Angelus. Narratur hiſtoria in nouo teſtamento q̄ fuit in diebus herodis ſacerdos nomine zacharias, et eius vxor nomine elizabeth. Dauid autem volens ampliare cultũ domini.xxiiij.inſtituit ſummos ſacerdotes: quorum tamen vnus maior erat, qui princeps ſacerdotum dicebatur. quorum de numero vnus fuit zacharias: qui cũ in die propitiationis incenſum poneret, predixit ei angelus filium naſciturum de vxore ſua.qui vſqʒ ad diem partus obmutuit, quia credere noluit.

k ¶ Et rectũ. Argu. propter perſone deteſtationem non reprobari dicta illi⁹.ſ.xxxvij.d. ſi quid veri.et.cap. turbat.j.xxiij.q.iiij. quid ergo.j.e.qõ.j. dominus declarauit:ſupra.xix.diſtictione.ſecundũ.j. xxvj. queſtio. ij. ſi de area.contra.ix. diſtin.ſi ad ſacras. contra. diſtinctio. xvj. canones. Dic vt in decre. ſi ad ſacras. Ul' dic q̄ vtile vitiatur per inutile,cum alteri fit preiudicium.lxvj.diſtinctione.capi.j.

Perſone deteſtatio an faciat illi⁹ dicta reprobari. j. Co. xij.

¶ Caſus. Multe autem. Multe ſunt operationes ſpiritusſancti: quas hic non enumerat Auguſti. ſʒ nos mittit ad apoſtolum qui enumerãs eas ſubiungit. Omnia autem hec.ꝛc. Earũ operationum quedã ſunt in bonis ꝛ malis: quedam in bonis tantum. Jn bonis et malis,vt ſacramenta: baptiſmus in ſimone: et prophetia in ſaule: quorum vterqʒ malus erat. Jn bonis tantum, vt charitas et alie virtutes.

l ¶ Operationes. Jd eſt multa ſunt dona que ſpiritus ſanctus operatur.xxx.q.j.peruenit.

m ¶ Jn quodam loco. Jd eſt in epiſtola prima ad Corinthios.xij.ca.

n ¶ Ut in ſaul. Et in caipha: Expedit vt vnus moriatur ꝛc.j.e.q.prophetauit.

Caiphas ꝓphetauit.

o ¶ Boni. Scilicet per gratiam inhabitantem. infra. xxiiij.queſtio.iij.de illis qui.et.e.cau.queſtio.j. vbi ſana. h.Joan.de fan.

R Emiſſionem. ¶ Caſus. Cum aliquis baptizatur a quocūq; ſiue bono ſiue malo, remiſſionem peccatorum quam conſequit̄ per baptiſmū, non dat ei malus, ſed meritum eccleſie immaculate. Nā bonis tantū dictū eſt. Cuicunq; remiſeritis peccata. ⁊c̄. Illa ſola columba pacē habet, et ideo ligat ⁊ ſoluit. et ſolꝰ ille ſoluitur qui cum columba. i. eccleſia habet pacē. vel ſic. Dictum eſt ſupra quaſdā operationes ſpiritusſā cti eſſe in malis vt baptiſmum: quaſdam vero non eſſe i malis, vt remiſſiones peccatorū que dant̄ ad preces bonorum eccleſie: qui cū columba id eſt eccleſia habent pacem. non enim malis ſed bonis dictū eſt. Quorum remiſeritis peccata ⁊c̄.

a ¶ Auari. id eſt idololatre, id eſt quilibet mali. xxviij. queſtiōe. j. idololatria.

Joan. xx. c.

a ¶ Auari nō dāt. id eſt indigni ſunt dare. j. de ꝯſe. diſt. iiij. quomodo. Uel intellige de preciſis, quia non dant in veritate niſi ſacramentū in neceſſitate, ⁊ eius etiam virtutem.

Auari nō dāt peccātoꝝ remiſſionem.

b ¶ Que per orationem. Quia facilius precibꝰ iuſtoꝝ qui ſūt in eccleſia, obtinet̄ remiſſio: † vt. j. xxiij. q. iiij. obtineri. Uel quia per vinculum charitatis eccleſie dimittuntur peccata. j. de cō ſe. diſt m. iiij. eccleſie charitas.

Juſtoꝝ preces facilius exaudiuntur.

† De hoc de peni. di. j. multiplex.

c ¶ Foris. Si intelligas ca. de toleratis: dic foris id eſt ex̄ eccleſiam que complectitur tantum grana. ſi de preciſis: dic foris id eſt extra eccleſiam militantem, que cōplectitur grana cum paleis. vij. q. j. §. cum vero.

d ¶ Aperte. Cum ſit chriſtianus eccleſiam impugnās manifeſte, ſiue perturbās eccleſiam occulte. xxxij. q. iiij. recurrat. ver. ſi.

¶ Si ergo ¶ Caſus. Infert Gra. ex ſupradicto cap. ſi iuſtus fuerit ꝙ ſimoniacorū ſacramēta alijs vtilia ſunt etſi iſtis non proſint, ſimilitudine aque currentis per canales, et lucis, que ab immundis non coinquinantur. Sed obijcit de ſacramentis hereticorum, que vera ſunt quantum ad formam, et quo ad effectum. Sed ſoluit dicens ꝙ ſacramenta neceſſitatis cū effectu conferunt: ſed ſacramenta dignitatis quo ad formam tantum, que carent officio diuerſis ex cauſis.

e ¶ Sacramenta. Reſpicit illud ca. ſi iuſtus fuerit. ſ. e.

tas: quodlibet horū heretici et ſchiſmatici accipiunt. Charitas que operit multitudinem peccatorū, proprium donū eſt catholice vnitatis ⁊ pacis: nec eſt in omnibꝰ donū eius, quia nec omnes ſunt eius. Idem.

¶ Licet ſacramenta mali miniſtrent, remiſſionē peccatorū non preſtant.

R Emiſſionē peccatorum auari [a] nō dant: que per orationē [b] id eſt per colūbe gemitum datur, quicunq; baptizat, ſi tamen ad eius pacem illi pertinent quibus datur: non enim raptoribus ⁊ feneratoribus, dixit dn̄s: Si cui dimiſeritis peccata, dimittuntur illi. ſi cui tenueritis, tenebuntur. Foris [c] quidem, nec ligari aliquis poteſt, nec ſolui: vbi non ſit qui alium ligare poſſit aut abſoluere: ſed ſoluitur qui cum columba fecit pacem, et ligatur qui cum columba non habet pacē. ſiue aperte [d] foris ſit, ſiue intus eſſe videatur.

S i ergo ſacramēta [e] in modū lucis ab immundis coinquinari non poſſunt: ſi in modū puri fluuij per lapideos canales ad fertiles areolas perueniūt: patet ꝙ ſimoniaci ſacramentum vnctionis ſibi quidem inutiliter et pernicioſe habent: alijs vtiliter et ſalubriter eandē vnctionem adminiſtrant. Sicut ergo ſunt vera ſacramenta hereticoꝝ quantum ad formam, ita ſunt vera ⁊ nō inania [f] quātum ad effectum.

S ed notandum [g] eſt ꝙ ſacramentorum alia ſunt neceſſitatis [h], alia dignitatis. Quia em̄ neceſſitas non habet legē, ſed ipſa ſibi facit legem: illa ſacramenta que ſaluti ſunt neceſſaria, quia iterari non poſſunt, cū ſint vera: auferri vel amitti nō debēt, ſed cū penitentia rata eſſe permittuntur. Illa [i] vero ſacramenta que ſunt dignitatis, niſi digne fuerint adminiſtrata, ita vt digni digne a dignis ꝓmoueantur, dignitates eſſe deſinūt: non vt minuatur veritas ſacramenti, ſed vt ceſſet officium adminiſtrandi, vel loco, vel tempore, vel promotione.

L oco, vt ait Leo.

¶ De his qui a pſeudoepiſcopis ordinantur.

f ¶ Et non inania. Uerū eſt hoc in ſacramento neceſſitatis. xxiiij. q. j. ſi quem forte.

¶ Sed notandū. ¶ Hec eſt. vj. pars. q. in qua facit differentiam inter ſacramenta neceſſaria et voluntaria. Neceſſaria enim ſacramenta ſine quibus nemo ſaluat̄ (vt eſt baptiſmus) poſſunt recipi a quocunq;. Sed ſacramenta voluntaria (vt ſūt ordines) niſi rite dentur, data non ſunt: ſed ceſſāt vel loco, vl' ordine, vel promotione. de quibus multa ponit exempla: que ꝓbat per. vj. ca. Joā. de fan.

g ¶ Sed notandum. ſcʒ contra ſimoniacos. reſpondet enim per diſtinctionem ſequentē ſue concluſioni. ſacramentuʒ em̄ male acceptū, duplici caret effectu: aut quia in eo preſtito nō percipit̄ gratia ſed arguit̄ malitia recipientis; et hoc omnibus ſacramētis eſt cōmune. vel q: negatur executio qđ ſpeciale eſt in ſacramentis dignitatis.

vj. pars.

h ¶ Neceſſitatis. Neceſſitatis quinq; ſunt ſacramenta: baptiſmus: confirmatio: penitentia: vltima vnctio: corpꝰ xp̄i. † In baptiſmo tamen hoc eſt ſpeciale ꝙ in ſūma neceſſitate accipi poteſt a quocunq;. xxxij. diſtinctio. §. verum. ver. finem. et idem circa penitentiam. nam confiteri poſſum cuicunq; in neceſſitate de peniten. diſtinctio. j. quem penitet. Circa alia ſacramenta neceſſitatis vel circa iſta duo cum non inſtat neceſſitas, hoc eſt attendendum, ꝙ cum peccat quis accipiendo: acta penitentia rata intelliguntur quo ad effectum. In ſacramentis vero dignitatis hoc eſt de iure ꝙ non habeant executionem cum peniteant accipientes, niſi cum eis diſpenſetur. Et ſacramenta dignitatis ſunt ordines: et ideo dicitur in plurali, quia ſunt plures ſpecies ordinis. xxj. diſtinctio. cleros. Et dicuntur dignitatis: quia a dignioribus id eſt epiſcopis conferuntur: vel quia non niſi digni ‡ aſſumendi ſunt. Uidetur etiam ꝙ baptiſmus non ſit neceſſitatis ſacramentum: argumen. de conſecratione diſtinctione. iiij. ca. baptiſmi vicem.

i ¶ Illa. Hic aſſignat vnā differentiam inter baptiſmū et alia ſacramēta: aliam ponit. j. in ſequen. §. ecce ſi clericus, aliam in illo. §. ecce cum honoris.

Sacramentum male acceptum duplici caret effectu.

† eſt de pe. tremiſ. q̄ in te.

Not. ꝙ iſtud in ſacramentum nō eſt neceſſitatis. Sed contra no. et ꝙ tranſact. veniēs vbi de hoc ſat' no. Ar.

‡ i. ſine crimine, ſine infamia, ſine irregularitate, cū ad alia ſacramenta oēs regulariter admittantur, ſi aliquis caſualiter ratione criminis repellantur. p.

Si qui a pſeudo. ¶ Caſus. Si quis cōmuni conſenſu ab epiſcopo qui male fuerit electus, toleratus tamen, fuerit promotus: diſpenſatiue poterit miniſtrare in eccleſia ad quā fuerit ordinatus, ſed nō in alia.

distin. ſi quis viduam.
l ¶ Iſtud ſolum. ſcȝ ordinem.

Si qui epī. ¶ Caſus. Si quis ordinauerit indignū etiam ſi depoſitionē euadat, decetero non ordinabit: nec intererit illi ordinationi quam cōtulit indigno.

Si qui a pſeudoepīs[a] ordinati fuerit, poteſt rata haberi talis ordinatio, ita vt in ipſis eccleſijs[b] pſeuerēt. aliter vana habenda eſt talis ordinatio. Ecce aliqs a pſeudoepīs ordinatus, ſi locuȝ ſue ordinationis mutauerit, vana eſt: ⁊ ſine adminiſtratione erit talis ordinatio.

Tēpore, vt ait Innocētiꝰ de ordinatꝭ a Bonoſo heretico.

¶ Que ꝑ neceſſitate ꝯcedun tur, eadē ceſſante ceſſabunt.

Quod ꝑ neceſſitate temporis[c] ſtatutū eſt, ceſſāte neceſſitate dȝ ceſſare pariter qđ[d] vrgebat: qꝛ aliꝰ eſt ordo legitimus: alia vſurpatio. Ergo aliquis alio tēpore ab eo qui Bonoſo ſimilis ſit ordinatus, ceſſabit ab adminiſtratione: que ꝑ neceſſitate illius temporis fuit permiſſa.

Itē promotione, vt ait Leo.

¶ Qui ab hereticis redeunt, ſine ſpe ꝓmotionis in ſuis ordinibus recipi poſſunt.

Si quis[e] heretice cōionis cōtagione ſe maculauerit: hoc in magno bñficio habeat, ſi adēpta ſibi oī ſpe ꝓmotionis[f], in quo inuenit̃[g] ordine ꝑmaneat. Ecce[h] ſi clericus vel ordinatione vel quolibet ſacramento hereticis communicat, ceſſans a ꝓmotione vir in ſuo ordie pſeuerat. Nō eſt eñ de ſacramēto hoc vt de ceteris. Cetera eñ vel ad culpas abluendas dantur, vt baptiſmus ⁊ penitētia: vel ꝓ culpis non in eternū ſed ad horā negant̃, vt euchariſtia, q̄ in articulo mortis penitēti etiā de nepharijs pctīs concedit̃. hoc nō ſolum pro culpa, ſed etiam pro infamia[i], interdū etiā pro mūditie[k] ſue imminuta vel extrinſece vel intrinſece pfectionis prerogatiua, vt bigamis, vel viduc maritis, vel illiteratis, vel corporis qualibet parte vitiatis denegatur: quibus tamen baptiſmus vel euchariſtia nō negatur. Poteſt etiā talis cetera ſacramenta ſacerdotaliter adminiſtrare q̄ iſtud ſolum[l] non valet conferre.

Unde Leo ait.

¶ De epīs qui talē cōſecrant qualem conſecrare non licet.

Si q̄ epī talē[m] ꝯſecrauerint ſacerdotē qualem[n] non liceat eſſe, etiam ſi aliquo modo[o] damnum ꝓprij honoris euaſerint: ordinatiōis[p] tamē ius vlteriꝰ nō habebunt[q]: nec illi[r] vnq̄ȝ[s] ſacro intererūt qđ immerito preſtiterunt.

a ¶ Si qui a pſeudoepīs, i. non canonice electis, toleratis tamē. ſic. lxij. diſtin. c. j. Arg. cōtra xij. q. ij. alienationes. Ibi ius cōmune, hic mīa.
b ¶ Eccleſijs. ȷ. e. q. v. c. j. cōtra. Sol. ibi propter ſcandalū in eccleſia quaȝ per manifeſtā adeptus eſt ſimoniaȝ, nō permittitur miniſtrare. hic econtra, ſcȝ ꝑpter ſcandalum: cum occultum ſit delictuȝ in eccleſia cui intitulatus eſt, et non in alia ſuſcipitur. vel hoc cū emit illū ordinem, illud cū dignitatē vel beneficium. ȷ. ea. erga.
c ¶ Quod pro neceſſitate tēporis ⁊c̄. Ceſſante neceſſitate ⁊ diſpenſatio ceſſare debet.
d ¶ Quod. id eſt quia diſpēſatio vrget. vel qđ eſt accuſatiui caſꝰ. i. quod neceſſitas vrgebat id eſt iducebat. Argu. contra. ȷ. xix. q. ij. due. ibi, propter crimioſos. B. Solu. ibi de cauſa impulſiua, hic de finali. ff. de poſt. l. j.
e Si qs. ¶ hoc capitulum non loquit̃ de meroiure.
f ¶ Promotiōis. ȷ. xxxiiij. diſti. precipimus. C. depoſi. ſi depoſiti. de hoc enim gratificare debet: vt ibi.
g ¶ Inuenit̃. Niſi in caſibꝰ notatis. ix. q. j. in ſumma.
h ¶ Ecce. ¶ Caſus. hic oſtēdit Gratianus aliud eſſe in ſacramento ordinis vel dignitatis, qđ non confertur cum effectu ab hereticis. aliud in ſacramento neceſſitatis: qđ cum effectu cōfertur etiam ab hereticis, vt baptiſmus, penitentia, et euchariſtia: quia ſacramentū ordinis non ſolum propter culpam interdicitur: ſed etiam ꝑpter irregularitatē: vnde ſacramenta neceſſitatis poteſt conferre qui iſtud ſolum conferre non poteſt.
h ¶ Ecce. Oſtēdit magiſter in hoc. §. differētiam inter ſacramenta dignitatis ⁊ alia: ⁊ cauſam differentie.
i ¶ Infamia. q̄ etiā ſine culpa ꝯhitur. vj. q. j. §. verū.
k ¶ Munditie, vt in illo qui ꝯtrahit cum ancilla. xxxiij. q. ij. admonere. ȷ. xxvij. q. ij. qui dormierit.
m ¶ Talem. ex̄ de tē. or. literas.
n ¶ Qualē. ex̄ de preben. graue.
o ¶ Aliquo modo. Diſpēſatiue. ſ. cū punit̃ aliquis in eo in quo deliquit. In increpatione: vt. xlv. di. cū btūs. Item in ſciētie recognitione. xvj. q. j. reuertimini. i fine. Itē in poteſtate ligandi vel ſoluēdi. xxiiij. q. iij. de illicita. Item in priuilegijs. xj. q. iij. priuilegium. Item in ordinis collatiōe: vt in cap. pſenti ſi qui epī. Item in honoris ablatione: vt dixi. xcix. diſ. nullus. Item in armoꝝ retētione: vt. j. q. vij. ca. j. h.
p ¶ Ordinatiōis. ȷ. diſt. l. ex penitentibus. cōtra. ȷ. diſ. xxxvj. qui eccl'iaſticis. ꝯ. ȷ. lv. diſ. nullus. ȷ. diſti. lj. c. j. in. §. j. Sol. ibi de his qui ex ptinacia contra canones ordinant tales: hic de illis qui ex ſola negligentia hoc faciūt, intelligitur: et ſic ar. ij. q. j. in primis. nec eſt ꝯ ex̄ de tēp. or. lr̄as. q̄a ibi non indignum ſed indigne ordinauit. alꝰs ſemp eſt hec ꝯitas ꝙ q̄ ꝓmouet indignū, depoſitionē meretur: vt. l. di. ex penitētibus. et arg. hic ibi, euaſerint. ita tñ ſi ſciēter hoc facit: cum ⁊ ille ſit in notorio crimine. aliter nō poſſet eum repellere ab ordine ſuſcipiēdo. ex̄ de temp. or. ex tenore. Uel dic ꝙ varie ſunt pene. hodie mitius agitur: vt ex̄ de preben. graue.
q ¶ Nō habebūt. ſ. cū aliqs punit̃ in eo in quo deliqt.
r ¶ Illi. Baȝ. dicit ꝙ illū eundē ordinē non poteſt conferre, ſed minorē vel maiorē bene: arg. extra de tēp. or. literas. quia hec pena eſt: et ideo nō debet amplius extendi q̄ȝ inueniatur delictum. h. cōtradicit ꝙ hec dictio illi, facit ſimplicem relationem.
ſ ¶ Unq̄ȝ. Arg. in eo puniēdum eſſe aliquē in quo deliquit. xij. q. ij. de viro. ⁊. c. q̄ ⁊ hūanis. ȷ. e. q. v. c. j. ȷ. di. lxxxj. valet. xvij. q. iiij. frater. ⁊. vij. q. j. ſi qs de ordine. ⁊. xxxiij. q. ij. admonere. ȷ. xxvij. q. ij. qui dormierit.

Cōt. ex. i. l. j in prin. C. de cadu. tol. ⁊ ix. q. j. ca. ordinatiões.
Illos caſꝰ ponit etiā h hug.
Prelati in multis excedunt.
et ſic videt̃ intelligere Gratianꝰ. ȷ. §. j. Ordinātiū indignos punitio
Pena infligat̃ ꝭm delictum. In quo qs deliqt, in eo puniri debet

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

¶ Ecce. ¶ Caſus. In hoc.§.oſtendit G.quare ſacrm̃ or dinis magis diſcrete cōferēdum eſt q̃ꝫ cetera ſacramēta qꝛ alia pro recipiente tm̃,iſtud vero ꝓ alijs cōferṫ. vnde dꝫ cōferri nō ſolū ſine oī culpa,ſed etiā ſine oī infamia.

a ¶ Ecce. Adhuc perſeuerat aſſignando differentiam, et cauſam dr̃e.

Ecce[a] cū honoris periculum euadant,vt cetera ſacr̃a ſacerdotaliter adminiſtrare admittantur:ab hoc ſolo non modo pro hereſi vel ꝓ qualibet maiori culpa,ſed etiā ꝓ negligentia remouenṫ. In q̃bus oībus ſolicite notandum eſt ꝙ ſacr̃m ſacerdotalis promotionis pre ceteris oībus magis accurate et digne dandum vel accipiendum eſt:qꝛ niſi ita collatū fuerit,eo deſinet eſſe ratum quo non fuerit rite perfectū. Cetera em̃ ſacramēta vnicuiqꝫ propter ſe dantur:et vnicuiqꝫ talia fiunt,quali corde vel conſcientia accipiuntur. Iſtud ſolum nō ꝓpter ſe ſolū,ſed propter alios datur:ꝛ ideo neceſſe eſt vt vero corde mundaqꝫ cōſcientia quantū ad ſe ſumatur:quantū ad alios vero non ſolū ſine omni culpa,ſed etiaꝫ ſine oīm infamia propter ſcandalum fratrum,ad quorū vtilitatem non ſolum vt preſint, ſed etiam vt proſint,ſacerdotium datur.

Unde Hiero.in Micheam.

¶ Simoniaci rei ſunt infidelitatis eoꝝ q̃ a ſe ſcandalizātur.

Hi q̃ſcunqꝫ[b] de aſſeclis ſuis ordinantes,ꝛ vitā eorū in ſcādalū[c] populi exponētes,rei ſunt infidelitatis eorum qui ſcandalizantur.

Re vera em̃ q̇ ad hoc eligunturvt ceteris p̄ſint,ſicut preordinanṫ dignitate,ſic p̄eminere debent ſctitate. Alioq̇n cur ceteris p̄ferūtur,q̇ nulla meritoꝝ gr̃a a ceteris aſſumūtur? Hinc etiā Symmachus Laurentio Mediolanenſi epo.

¶ Sicut honore,ita et ſciētia quiſqꝫ precellere debet.

Uiliſſimus[d] ꝯputādus eſt niſi[e] precellat ſcientia † ꝛ ſctitate,q̇ eſt honore p̄ſtātior. Patet ergo[f] illud Augu. ſacramenta videlꝫ chriſti per hereticos miniſtrata,ſuo nō carere effectu:nō de oībus intelligi generaliter,ſed de ſacramento baptiſmi.

Unde idem Auguſt.ait.

¶ Baptiſmus ſiue per bonū ſiue per malū miniſtretur,reiterari non debet.

Dedit[g] baptiſmum Iudas,et nō baptizatum eſt poſt Iudam:dedit[h] Joannes[i], et baptizatum eſt[k] poſt Joannem:quia qui datus eſt a Juda,baptiſmus Chriſti[l] eſt:qui a Joanne,Joannis erat,Non Judam Joanni,ſed baptiſmum Chriſti etiam per Jude manus datum baptiſ-

H I quoſcūqꝫ. ¶ Caſ⁹. Dicitur in hoc capiṫ.ꝙ epi qui ſeruientes vel ſeruos ſuos indignos ordinant, rei ſunt infidelitatis eoꝝ qui ſcandalizātur ꝓpter hoc. Sed ſcias ꝙ.§.ille patet.reſpicit ſupradicta ca.ſcilꝫ ſi iuſtus fuerit.ꝛ capi.ex catholica.

b ¶ Quoſcūqꝫ.i. aliquos indignos. quod collige ex illo verbo aſſeclis, ab aſſequor † aſſequeris.vnde et aſſecla ſeruus.aliter ſi eſſent digni, pl⁹ eis tenerētur.arg.xij. qōe.ij. hec huius. lxxxvj.diſtinc. non ſatis.

c ¶ In ſcandalū. Qui ergo occaſionem dāni dat, dānum ꝛc̃. ex̃ de iniu.ꝛ dam.ſi egreſſus. ‡ .j.e.placuit. ij.arg. cōtra. xxiij. q.v.de occidendis. .§.j. Dic,prima intelligitur de cauſa prima et cum culpa:cōtraria de cauſa remota et ſine culpa.ff.ꝺ ſer.cor. l.neratius.

d Uiliſſimus. ſ.diſ.xxv. .§.nunc autem.

e ¶ Niſi precellat.i.niſi habeat illam diſcretionē que in prelato exigitur:etſi non eminentem, tamen ſufficientem. extra de elec.cum nobis olim. ſufficit enim ꝙ ſit bonus, ‡ lxv.diſt.cap.vlti. Quid ergo ſi omnes ſint valde periti? Non ideo erit iſte viliſſimus quia non eſt vt Salomon.de hoc.viij.q.j.licet.

¶ Patet ergo. ¶ Hec eſt.vij.pars huius.q.in qua dicitur ꝙ ſacramentum collatū in forma eccleſie a malo catholico tolerato,ratum eſt. Jo.de fan.

f ¶ Patet ergo. Reſpicit illud capitulum,ex catholica. et cap.ſi iuſtus. Joan.

Dedit. ¶ Caſus. In catechumeno baptizando non attēditur meritum dantis:vt probatur exemplo iude:quia quos baptizauit,non ſunt poſtea baptizati: quia chriſtus eos baptizauit.ſed baptizati a Joāne ſunt poſtea baptizati:quia Joannis erat baptiſmus. Sic ergo quos baptizat ebrius,adulter et homicida,Chriſtus baptizat.

g ¶ Dedit.qꝛ baptiſm⁹ collatus a Joāne erat quoddā ſacramentale quo abluebaṫ corpus exterius tm̃. de conſe.diſt.iiij.baptiſmus.ꝛ valebat ad aſſuefactionem.

h ¶ Dedit.in nomine xp̄i:vel in nomine patris et filij ꝛ ſpūſſancti:ꝛ ideo nō fuit ꝛc̃.de cōſe. diſt.iiij.aliud.

i ¶ Dedit ioannes.in nomine venturi ꝛc̃. et ideo fuit Joannis.

k ¶ Et baptizatū eſt.j.de conſe.diſt. iiij.non regenerabantur.

l ¶ Baptiſmus xp̄i eſt. In.iiij.lib. ſentētiarum legiṫ. Hic conſiderandū eſt ſi baptizati ſūt baptiſmo xp̄i a Joanne baptizati:et qua forma verborū ſit vſus ioānes. Illi(rn̄det)qui baptizati ſunt a Joāne neſcientes ſpiritum ſanctū eſſe,ac ſpem ponentes in illi⁹ baptiſmo:poſt ea baptizati ſūt baptiſmo chriſti. baptiſmus autē ioannis tm̄ dabatur in nomie vēturi. Unde Hiero. ſup Jo. Qui dicit ſe i xp̄m credere,ꝛ non credit in ſpiritum ſanctum:nondum habet claros oculos. Unde baptizati a Joāne in noie venturi.i. domini noſtri Jeſu xp̄i:quia dixerunt,ſed neqꝫ ſi ſpiritusſctūs eſt auditum⁹:iteꝝ baptizati ſunt in noie chriſti explicite. Illi vero qui ſpem in baptiſmo Joānis habebāt,ꝛ patrē ꝛ filiū ꝛ ſpm̄ ſctm̄ credebāt:nō fuerūt poſtea baptizati:ſꝫ impoſitione manuū ab apl̃is ſup eos facta,ſpm̄ ſctm̄ receperūt. Alij ꝟo qui nō ita credebāt,baptizati ſunt baptiſmo chriſti:vt dictū eſt. Unde Hiero. Qui ſpiritū ſanctum neſciebāt cum baptiſmum a Joanne acceperūt,iterum baptizati ſunt:ne quis ex iudeis vel gentilibus putaret aquam ſine ſpiritu ſancto ſufficere ad ſalutem. De hoc etiam Ambro. Quidam negauerunt ſe ſcire ſpiritum ſanctum cum baptizatos ſe dicerent baptiſmo Joannis:quos tamen in aduenientis Jeſu non in ſuo baptizauit nomine. Iſti ergo qui nec in Chriſti nomine,nec cum fide ſpūſſancti baptizati fuerant,non poterant accipere baptiſmi ſacramētum. Baptizati ſunt igitur in noie xp̄i: nec iteratū eſt

† Aſſecla diciṫ aſſecutor,ab aſſequēdo:eo ꝙ ſeq̃ṫ aliquꝫ lucri cā ſꝫ pap.

‡ Conc. tert.i.l. ſi q̇s ad ſe.cum, ibi not. C.ad legē iuṙ. de vi pub.

Sciētia p̄lati ſit ſaltem ſufficiens.

‡ Grauitas et induſtria i p̄lato reqriṫ.ſ. ea.cap. ferṫ.ꝟ. ſi ei.ꝛc̃.

† Cō. l.ſiue .§.ia. dec.ſ. ad.l.a. ꝺ adu. et.l.al hec.ſ. eden. vij.gs.

Baptizati a ioanne an debuerit rebaptizari baptiſmo chriſti.

Baptiſ. m⁹ Joā. na non cōferre: bat pec: catorū remiſſi: onem.

in eis ſacramētū ſʒ innouatū. Sʒ qrit: cū i baptiſmo ioannis non cōferatur remiſſio peccatorum: vt de conſe. diſt. iiij. non regenerabantur. nec ad veritatem baptiſmi valeat fides alicuius, vel infidelitas officiat. de conſe. diſt. iiij. quomodo. ꝛ ſeq. ca. cur reiteratur baptiſmus in quibuſdam a Joanne baptizatis: maxime cū per circunciſionē originale fuiſſet deletum: vt ex̄ de bap. maiores. §. caute. Nam ſi dicas baptiſmū Chriſti neceſſariuʒ eſſe etiam circunciſis: cōcluditur ergo ꝙ in omnibus baptizatis a Joanne neceſſarius eſt, ſiue bene crederent, ſiue male. Si autem dicas nō eſſe neceſſariuʒ: quare ergo baptizati ſunt baptiſmo xp̄i iam a Joanne baptizati: cuʒ iidem eſſent circunciſi? Poteſt dici forte ꝙ ante paſſionē Chriſti nulli erat baptiſmus neceſſarius: † ſed tantum baptizati ſunt ab apoſtolis ne putarēt aliqui baptiſmū ſine ſpiritu ſancto ſufficere ad ſalutē. quod credo. Uel forte a baptiſmo Chriſti, id eſt poſtq̄ xp̄s baptizatus fuit omnibus baptiſmus fuit neceſſarius, ſiue Joānis, ſiue Chriſti: ſʒ baptiſmus Chriſti tanq̄ a ſeipſo rat⁹ non indiget fidei adminiculo. ſecus in Joannis baptiſmo. vnde baptizati ſunt quibus recta fides non affuit: quod locum habuit in baptiſmo Joannis. Uide quod no. de conſe. diſtin. iiij. ex quo.

Baptiſm⁹ ante xp̄i paſſionē nulli erat neceſſari⁹

† Sōlʒ quia nua paradiſi nondū erat aperta. et ꝰ bapti. maiores. ar.

Et dicit Ariſtoteles octauo Topicorum: optima inſtantiarum eſt dicere quare non ſic? Sic ordinabis argumētum. hereticus iuſte baptizat: ergo dimittit peccatum. quod ego nego. et inſto: auarus baptizat iuſte: ergo dimittit peccatum. quod non concederent ipſi. ſed dic inſtantiam non valere: quia ſecundum ſuam opinionem concludit. ſic. xxvij. queſtione. j. nuptiarum.

Inſtructio rn̄dētis.

mo Joānis recte preponim⁹. ¶ Itē: Quos Judas baptizauit, ꝛ Chriſt⁹. ſic ergo q̊s baptizat ebri⁹ a, homicida, adulter, Chriſt⁹ baptizat. Item ſacramentū ecclie tā magnū eſt, vt nec ab homicida miniſtrāte polluatur. Idem contra Donatiſtas. ¶ De eodem.

SIcut vrgeri videor dū mihi dr̄, ergo hereticus dimittit b pctm̄ cū iuſte baptizat: ſic ꝛ ego c vrgeo dū dico ergo auar⁹ religionis ſimulator pctā dimittit. Si p vim ſacramēti: ſicut ille, ita et ille. ꝛ ſi per meritū ſuum, nec ille, nec ille. Illḋ eñ ſacramētū Chriſti, et in malis hoib⁹ eſſe cognoſcit. In corpore autē vnice d colūbe immaculate, nec ille, nec ille inuenitur: vt ſi cui⁹ manus eſſet arida, verū quidē eſſet mēbrū, q̄uis ſine ſanguine ꝛ ineficax eſſet ꝛ mortuum. ſic et fides cū ſit vera, tamē ſine operibus mortua eſt. Itē ſic in heresi baptizatus in noīe ſancte trinitatis, non fit tamē tēplum dei ſi ab hereſi non receſſerit; quoniā neq; in auaritia in eodem noīe baptizatus fit templū dei ſi ab auaritia non recedat, que eſt idolorum ſeruit⁹.

Ex his itaq; verbis apparet baptiſma qḋ ab hereticis tribuitur, virtute ſua remiſſionē conferre peccatoꝝ.

Sed idē Auguſtin⁹ ecōtra teſtaṫ in lib. de baptiſmo dicēs.

¶ Baptiſma Chriſti etſi nulla peruerſitate violeṫ, apḋ hereticos tamen caret effectu.

ETiam e corde tardiores intelligunt baptiſmum Chriſti nulla puerſitate dātis vel accipiēt; poſſe violari. Sʒ qr f aliud eſt ſacramentū ab effectu ſacramēti: cū eos q̇ in ipſa vnitate ecclie pdite viuūt, conſtet remiſſionē peccatorū, nec dare, nec habere poſſe: qr non malignis, ſed bonis filijs dictū eſt. Si cui dimiſerit; pctā, dimittunṫ: cui tenuerit;, tenebūtur. ptʒ ergo hereticos g tātū dare vel accipere ſacramētū baptiſmi, ꝛ nō dare remiſſionē pctōꝝ. Idem in vbis dn̄i de blaſphemia ſpiritusſancti.

COrporalia h ſacramēta que portant et celebrāt

d ¶ Unice columbe. Que complectitur tantum grana ſine palea. xxxij. q. iiij. recurrat. §. contra remiſſionem. in glo. fin.

viij. ps

¶ Ex his. ¶ hec ē viij. pars. q. in qua dicitur ꝙ baptiſm⁹ in forma eccleſie datus a quocunq;, tenet: ſed preciſ⁹ baptizatus non ſaluatur: ſicut membruʒ preciſum a corpore non habet ſpirituʒ vite. Jo. de fan.

ETiam. ¶ Caſus. Ab iſto loco pbat contrarium: ſcʒ ꝙ baptiſma hereticorū non habet effectū. Dicitur in hoc ca. ꝙ etiā tardi ad credendū intelligunt ꝙ malus dat ꝛ accipit verum baptiſma: ſed non dat remiſſionē peccatorum, qui eſt effectus ſacramenti: quia tantuʒ bonis dictum eſt: Cui dimiſerit; peccata ꝛc̄.

† Uel dic ꝙ hoc dicit ad differētiā ſpūaliū ſacramentorum. Eſt eñ baptiſm⁹ ſpūalis ꝛ inuiſibilis ꝛ interior. Eſt etiā corporalis ꝛ viſibilis: ſicut exterior. Silr̄ ordo, ꝛ cōfirmatio, ꝛ extrema vnctio, corpus dn̄i, ꝛ penitentia ſm̄ hu. et p.

a ¶ Ebrius. Ita tamen ꝙ ſentiat quid faciat: quia intētio baptizati ꝛ baptizantis exigitur: ‡ vt. j. de cōſe. diſtin. iiij. ſolet. quia nemo dicit quod non ſentit. ff. de ſup. le. l. labeo. et ita non eſt contra. j. e. §. ecce.

‡ Ar. j. de cōſe. diſ. iiij. baptiſmus. in fi. ꝛ ca. vō illud Archi.

SIcut vrgeri. ¶ Caſus. Donatiſta dicebat ꝙ hereticus ſi baptizat, peccata dimittit. quod Aug. negabat. Sed dicit Augu. ergo eadem ratione auarus id eſt ſimoniacus dimittit peccata: quod ipſi heretici negabant. veruntamen ſi attendas vim meriti, neuter dimittit: ſed ſi vim ſacramenti attendas, vterq; dimittit. Nam quo ad merita vtrunq; membrorū mortuū eſt. et ad hoc vt reuiuiſcant: oportet alterum ab hereſi, alterū vero ab auaritia ſeparari.

b ¶ Dimittit peccatum. §. ea. remiſſionem.

c ¶ Sic ꝛ ego. Arg. ſufficere reſpondenti dare inſtantiam. alibi ſufficit aſſignare rationem. xviij. q. j. ſic enim.

e ¶ Etiam. Ab iſto loco inducit magiſter capitula q̄b⁹ vult probare ꝙ heretici etſi ſacramentum conferre poſſint: non tamen effectum ſacramenti. quandoq; tamen inducit ꝙ poſſint effectum conferre: et ſub iſta alternatione venit vſq; in finem queſtionis fracto freno.

f ¶ Sed quia. Sicut aliud eſt elementum: aliud conſecratio: vt de conſe. diſtinctione. iiij. per aquam. et ideo notatus fuit cyprianus, quia non fecit iſtam differentiam. j. e. ſi quis inquit.

g ¶ Hereticos. ſacramentum gratie dat deus etiam p malos: ipſam vero gratiam non niſi per ſeipſum: vt. j. de conſe. diſtin. iiij. quomodo.

COrporalia. ¶ Caſus. Sicut membrum amputatuʒ ſenſu caret, ꝛ inefficax reputatur. ſic ꝛ corporalis baptiſmus hereticorum eſt ablutio ſine effectu.

h ¶ Corporalia. Qr miniſterio corporū ꝛ circa corpora conferūtur: vel qr quedā ſunt corporea, vt chriſma: vel qr forme corporuʒ ſunt: vel qr ſub corporalibus ſpeciebus conferūtur ‡ Sed nunquid cum corpore pereūt? arg. ꝙ non. j. ea. qḋ quidā. xxxij. q. vij. tantum valet.

a ¶ Pietatis.i. ſancte religionis et veritatis. ſed ideo dicit, q: tunc eſt ibi pietas, cum & veritas &c.
N On ſanat. ¶ Caſus. Baptiſma perfidorum non prodeſt. Et hoc probatur apoſtoli authoritate dicentis: omne qđ non eſt ex fide: peccatum eſt. immo potius nocet aſſumentibus illud baptiſma.
b ¶ Baptiſmus. Datus extra formā eccl'ie: vt.j.e.§. ſed notandum.
c ¶ Qui in diluuio aquarū.i. multiplicitate diuerſarum ſententiarum vel ſectarum. † vl' in diluuio tantum: quia ſolus baptiſmus non ſufficit niſi et gratia detur. (Diluuium aquarū.) († Uel dic in diluuio.i. carnalibus concupiſcētijs. vel.i. cū in inundabūt aq.i. pene et anguſtie in die iudicij. ſm Hug.)
d ¶ Ex fide.i. cū fide operante per dilectionem.
H Ji qui. ¶ Caſus. Hi q ab hereticis baptizantur, per impoſitionē manus epiſcopi ſunt confirmandi, vt ſic gratiam ſpiritusſancti in eccleſia recipiant. baptiſma tamen reiterari non debet, dicente apoſtolo: Unus deus &c.
e ¶ Baptizati.nā tunc nihil acceperunt. ab eis. lxviij. diſt.§. hi vero.
f ¶ Unus.i. incōmutabilis.
g ¶ Una.i. ab vno veniens.
h ¶ Unū.i. vnam habens efficaciam in omnibus ſiue paruulis ſiue adultis niſi malitia ſuſcipientis impediat. vel vnum, quia nō iterandum. (Ephe. iiij.a.)
i ¶ Ut quod. ſcilz ſanctitatis virtutē, gratiam, remiſſionem peccatorum: exaudi tamen vt dicit Gratianus.j.ea.§. nemo. Nam aliter conſtitutus in neceſſitate accipit. xxxij. diſt.§. verum.
¶ Sed notandū. ¶ Hec eſt.ix. pars.q. in qua dicitur q quidam heretici non baptizant in forma eccleſie: et talis baptiſmus iteratur. Alij heretici dant in forma eccleſie: et talis non reiteratur. Jo. de fan.
¶ Caſus. Soluit nunc Gratianus dicens q ſupradicta capi. et maxime ca. non ſanat. intelliguntur de his qui nō baptizati ſunt in forma eccleſie: qui debent iterum baptizari. Et hoc probat per ſeq. ca.

k ¶ Quoz. vt arriani, qui dicunt filium non coeternū patri. xxiiij.q.iij.c. quidam. ver. arriani.
l ¶ Perſonarum. Ut Sabelliani, qui dicunt eandem perſonam eſſe patris & filij & ſpiritusſancti: vt. xxiiij.q.iij. quidam. ver. Sabelliani. (Error Sabellianoz.)

etiā ſegregati ab vnitate corporis Chriſti, formā habere pietatis[a] poſſunt: virtus vero inuiſibilis & ſpiritualis ita in eis eſſe nō poteſt, queadmodū ſenſus non ſequit membrū quando amputatur a corpore.

I tem Ambroſius in libro de initiādis rudibus. ¶ De eodē.

N On ſanat baptiſmus[b] perfidoz: non mūdat, ſed polluit: q in diluuio[c] aquarum ad dnm non approximabunt: quia vt per apoſtolū dicitur. Quicqd nō eſt ex fide[d] peccatū eſt. et ipſis qui faciunt, et quibus faciūt, nō ſolū nō prodeſt, ſed & ad iudiciū eſt.

I tem Leo ad Nicetē epm.

¶ Per manus impoſitionem confirmentur qui ab hereticis baptiſma accipiunt.

H J q baptiſma ab hereticis acceperunt cum antea baptizati[e] non fuiſſent: ſola ſpūſſancti inuocatiōe p impoſitionē manus ꝯfirmandi ſunt: q: formā tm baptiſmi ſine ſanctificationis ꝟtute ſumpſerūt. et hāc regulā (vt ſcitis) ſeruādā in oibus eccleſijs predicamus, vt lauacrū ſemel initū nulla iteratione violet, dicēte aplo: Unus[f] deus, vna[g] fides, vnū[h] baptiſma. cuius ablutio nulla iteratiōe temerāda eſt, ſed (vt diximus) ſola ſanctificatio ſpūſſancti inuocāda: vt qđ[i] ab hereticis nemo accipit, a catholicis ſacerdotibus ꝯſequat. S ed notandū eſt q heretici, vt Arriani et ſabelliani, quoz[k] alij inequalitatē, alij indiſcretionē perſonarū[l] ꝯfitebātur, baptiſma non in forma eccleſie[m] ſz ſue peruerſitatis miniſtrabant. ¶ De his ſpecialiter Ambroſius locutus eſt, dicēs: Non ſanat baptiſmus hereticorū &c. ſed etiā rebaptizentur et reordinentur &c.

U nde in ꝯci. Nice. ſtatutū eſt.

¶ Rebaptizentur & reordinentur q de paulianiſtis et cathaphrygis ad eccleſiam redeūt.

S J quis cōfugerit ad eccleſiā catholicā de paulianiſtis[n] et cathaphrygis[o] ſtatutū eſt rebaptizari eos oino debere. Si q vero clerici erant apud eos: ſi quidem inculpati fuerint & irreprehenſibiles, rebaptizādi ſunt: & rurſus[p] etiam ab epo eccleſie catholice ordinentur. Si vero examinati minus apti fuerint deprehēſi, deponi[q] eos oportet. Similr autē & circa diacones & de oibus q in eodē clero inueniuntur, eadem forma ſeruabitur.

I tē Innocētius. ¶ De eodē.

P Aulianiſte[r] in noie pris & filij & ſpūſſancti minime baptizāt: & nouatiani eiſdē nominibus & remēdis baptizant: nec apud iſtos de vnitate poteſtatis diuine, hoc eſt patris & filij & ſpūſſancti, queſtio aliquādo commota eſt &c.

m ¶ Eccleſie. que neceſſaria eſt. xxxij diſt.§. verū. & j. ea. c. detrahe. (ix. ps.)
S J quis cōfugerit. ¶ Caſus. Statutū fuit i Niceno concilio vt baptizati a paulianiſtis preter formaz eccl'ie, ad nos redeuntes debeāt iterū baptizari: & eorum clerici ſi alias fuerint inculpabiles, poſt baptiſma apud nos ordinentur. ſi vero minus idonei inueniantur, repellantur.
n ¶ Paulianiſt'. Qui dicebāt Chriſtū non fuiſſe ſemper, ſz a Maria ſūpſiſſe initium: vt.j. xxiiij.q.iij. qdaz.§. Paulianiſte. (Error paulianiſtarū.)
o ¶ Cathaphrygis. Cathaphryge dicūt ſpiritum ſanctum paruulū hominē &c. vt in predi. ca. qdā. ver. cathaphryge. qui nō baptizāt in forma eccleſie. & ſic ſoluūtur contraria.j. de conſe. diſtin. iiij. quibus. ſed hic nō fuit facta iniuria ſacramēto, cum nullum preceſſerit. ibi contra. Uel hoc intelligendū eſt per illo. Nā ibi dr, niſi neceſſitas &c. Itē contra.j.e. ſi quis per ignorantiā. ſed hoc de diſpēſatione: illud de rigore. Uel hic loquit de iure: quia cum hic nullū fuit prius baptiſma, nec ordo: vnde non fit hic iniuria alicui ſacramēto: ſed tantum baptizantur & ordinātur. nec tangit illud ca. hoc: q: ibi alius caſus, ſcz q: ibi ſunt due queſtiones ſm vnum caſum. (Baptiſmo non fiat iniuria p reiterationem.) († Scilz de eodē die qui apud hereticos videbantur habere.)
p ¶ Rurſus. Arg. q non baptizatus nullū recipit ordinem. ex de preſ. non baptiza. c. ſi qs presbyter.j.e. ti. ſi qs per ignorantiā.§.e. cum paulus.
q ¶ Deponi. de facto. † vel deponi.i. non admitti.
r P Aulianiſte. Jſti non baptizabāt in forma eccl'ie, ſz nouatiani ſic: ſz rebaptizabāt iam baptizatos. Archi.

Alij[a] formā eccl'ie in baptizā do ſeruāt: ſed dū ab eis baptizantur qui in hereſi vel ſchiſmate eis ɔmunicāt, ſacramentū quidē baptiſmi ab eis accipiūt, virtutē vero nō cōſequūtur: quā ſine fide nullus conſequi poteſt. vnde de dño dicit᷑ ꝙ in patria[b] ſua non poterat[c] facere ſignū ꝓpter incredulitatem eorum. Unde Augu. in homil. lxxx.

¶ Dum verbū accedit ad elementum, fit ſacramentum.

Detrahe[d] verbū ab aq̄, q̄d erit niſi aqua? accedit verbū[e] ad elemētum, et fit ſacramētum[f]. vnde iſta tanta virtus aque, vt corpus tāgat et cor abluat, niſi faciēte[g] verbo? non quia dicitur: ſed quia creditur[h]. Nā et in ipſo verbo aliud eſt ſonus[i] trāſiēs: aliud[k] virtus manēs. De his etiam qui in hereſi vel ſchiſmate baptizātur, ſcribit Aug. ad Petrum diaconem dicens.

¶ Extra eccleſiam baptizati perniciem ſibi cumulant ſi ad eccleſiam non redierint.

Firmiſſime tene, ⁊ nullatenus dubites extra eccleſiā baptizatis ſi ad eccleſiam non redierint, baptiſmo cumulari[l] perniciem. Tātum enim valet eccleſiaſtice ſocietatis communio ad ſalutem, vt baptiſmo non ſaluet᷑ cū ibi nō datur vbi oportet vt detur.

Idem.

¶ Inutilia ſūt dona q̄ preter vnitatem eccleſie habentur.

Teneamus[m] fr̄es mei vnitatē. Preter vnitatem etiā qui facit miraculum, nihil eſt[n]. In vnitate erat populus iſrael, et non faciebat miracula. Preter vnitatem erant magi[o] pharaonis, et faciebāt ſimilia moyſi. populus

Sed illi qui ab eis in forma eccleſie ſunt baptizati, ſi eis communicant in hereſi: tunc effectum ſacramenti non recipiunt: quem nullus ſine fide conſequi poteſt.
a ¶ Alij. hic. §. reſpicit. §. ſupra poſitū: ſed notādum.
b ¶ In patria. Quia nemo propheta eſt acceptus in patria ſua.
c ¶ Nō poterat. id eſt nolebat: vel quia potentie ſue non cōgruebat: ar gu. xxxij. q̄one. v. ſi paulus. quia ipſi erāt increduli. Sz nomine poterat facere ne eſſent icreduli, et ita facere miracula? nam dicit regula iuris ꝙ qui poteſt facere vt poſſit, dicit᷑ poſſe: vt. ff. de regu. iuris. qui poteſt. ſed lex illa intelligitur de eo qui tenetur ex neceſſitate ⁊ ad ſtrictus eſt ad aliquid faciendum.
Detrahe verbū. ¶ Caſus. Oſtenditur hic ꝙ ſi verbum euangelicū ſub forma debita apponatur ad aquam, ipſa fit ſacramētum: in qua tanta virtus eſt, vt corpus tangat, et cor abluat: nō tantum quia verbum dicitur, ſed quia fides adhibetur. Sequens. §. patet.
d ¶ Detrahe. i. ſi aliquis immergat aliquē, ⁊ non ꝓferat verba, non baptizat: q: nec ſolum elementū nec ſola verba ad hoc ſufficiunt. Uel aliter: quidā baptizant tm̄ in noīe patris ⁊ ſpiritusſancti: ⁊ tūc expone, detrahe verbum. i. filiū: q̄d eſt aqua niſi aqua? quaſi dicat, nō eſt ibi baptiſmus. de cōſe. di. iiij. in ſynodo. Uel aliter, detrahe verbū ab aqua. i. formā. ⁊ nō erit ſacramētum baptiſmi. Et no. ꝙ Hādulphus dixit ꝙ ipſa aqua ſit ſacramentū, ſcz ipſum elementū: ar. de cōſe. diſt. ij. c. ſacrificiū. vnde ſi aſinus bibat aquā illā, bibit ſacramētum: ſicut de mure diximus de cōſe. di. ij. qui bene nō cuſtodiūt. Alij dicunt ꝙ impoſſibile eſt ꝙ aſinus bibat ſacramentū. nā dicūt ꝙ aqua illa in eodē inſtanti incipit ⁊ deſinit eſſe ſacramentū. ſ. in vltima ꝓlatione ipſius forme, baptizo te in noīe patris ⁊c. vt notaui de cōſe. diſ. iiij. c. j. ſed p alias orationes q̄ primo fundunt᷑ ſup ipſam aquā, nō fit aqua ſacramentum: et hoc ita verū eſt ſm eos ꝙ ſi in eo inſtāti quo forma finit᷑, et aqua fit ſacramētū, puer nō eſſet in aqua puta ſi anteꝙ dixiſſet, ⁊ ſpūſſancti, leuaſſet eū de aqua: nō eſſet baptizatus. Nec eſt mirū ſi incipiat ⁊ deſinat eſſe in eodē inſtāti: cū ſit idē etiā in alijs caſibus ſm legē. nā ſi q̄d mihi debetur ſub cōditione, et illud accepto tuli ante exiſtentiā conditionis: ſi poſt exiſtat cōditio, eodem inſtanti incipit et deſinit eſſe debitum. ff. de accep. l. ante pe. ⁊ l. q̄ in diē. vt dicit lex. Sed falſum eſt q̄ lex dicit: q: intelligit᷑ olim liberatus: vt. ff. de ſolu. ſub conditione debitor. Melius pōt poni exēplū in ſeruo dato vxori a viro vt eum manumittat. nā in eodē inſtanti incipit ⁊ deſinit habere dominiū. ff. de do. inter virū ⁊ vxo. q̄ autem. §. vlti. Arg. hic in fine contra: q: alius eſt ſonus ⁊c̄. ſed q̄ dicit ꝙ virtus permanet: nō intellige in aqua, ſed in puero. Itē arg. ɔtra. ff. de vſufruc. titio cū morie᷑. Item aliud exemplū poteſt poni vbi quis ſimul incipit et deſinit eſſe debitor: vt. ff. ad velleia. de bitrix. Quidā autem intelligunt aliter illā literam.
e ¶ Uerbū. Nam v̄ba neceſſaria ſūt ar. in. l. j. ff. de ver. oblig.
f ¶ Et fit ſacramentū. i. ſacramentuz fit ibi ex forma verborum ⁊ aqua: q̄ eſt baptiſmus: Sed queritur ſi in littore maris baptizetur quis, an tota aqua cōſecretur, an nō? Dicendū eſt ꝙ illa tantū que puerū tangit: arg. ff. de reli. l. ij. §. celſus. nam ibi dicitur ꝙ ſola terra que tangit corpus hominis, eſt religioſa. Uel pōt dici ꝙ etiā illa que iſtam tangit: vt. ff. de rei ven. que religioſis. ſed exaudi per canonem. xj. q. iij. quoniam multos. quia excōmunicatio non tranſit in tertiam perſonam: ſic nec religio. — *Baptiſmus in maris littore factus nō cōſecrat totū mare.* — *Exo. vij. d.*
g ¶ Faciente. i. in forma euangelij: in nomine patris ⁊ filij et ſpiritusſancti.
h ¶ Credit᷑. ſ. e. ſicut. Uidet᷑ ergo ꝙ mut⁹ poſſit baptizare: q: matrimoniū pōt ɔhere: maxime ſi tres pſonas pōt exprimere. q̄ concedo ſi eſt mutaſter: aliter ſi loqui nō pōt, nō baptizabit: ☩ et q̄ dr̄, ſed q: credit᷑: hoc ad ſuſcipientē refert᷑: q: nō exigit᷑ fides cōferētis, ſed ſuſcipientis: de conſe. diſt. iiij. tunc valere. ab ipſo enim dante ſola intentio requiritur: vt dixi. ſ. e. ſicut. — *☩ Addē idē eſſe in ſurdaſtro. fa. gloſ. in ſi. i. l. ſi. ff. de legi. tuto.*
i ¶ Sonus. Eſt ſonus vocalis: ⁊ eſt ſonus mentalis. — *Sonus eſt duplex.*
k ¶ Aliud. i. efficacia a deo ſibi collata. ī. de cōſe. diſ. iiij. ca. ſolet. ⁊ ca. q̄uis. ⁊ ca. eccleſia paradiſo.
Firmiſſime. ¶ Caſus. Non prodeſt baptiſmus ſi extra vnitatem eccleſie cōferatur, niſi baptizatus ad eccleſiam redierit.
l ¶ Cumulari. ad cumulū ſupplicij. xxxij. q. vij. vſq₃ adeo
Teneamus. ¶ Caſus. Extra vnitatē eccl'ie non proſunt dona etiā miraculoſa. ⁊ hoc ꝓbat᷑ exēplo populi iſrael, ⁊ magorū pharaonis, q̄ fecerūt miracula, ⁊ tm̄ dānati ſunt. ſz ppl's nō fecit miracula, ⁊ tm̄ ſaluabat᷑: vt q̄dā chriſtiani in nouo teſtamēto ſaluant᷑ lz miracula nō fecerint: ſed Simon mag⁹ q̄ dānat⁹ fuit, miracula fecit. — *Jānes ⁊ mambres magi tria fecerunt miracula.*
m ¶ Teneamus. Probat baptiſmū poſſe cōferri a malis: et ipſi poſſunt miracula facere. ī. ea. prophetauit.
n ¶ Nihil eſt. quo ad vitam eternam.
o ¶ Magi. Jamnes et mambres. iſti magi ſcz iamnes

⁊ mambres tria fecerunt miracula. virgas in ſerpentes conuerterunt: ⁊ aquam in ſanguinem: ⁊ fecerũt aquam ranis ebullire. Sed cyniphes non potuerunt educere vt moyſes. vnde dixerũt. Digitus dei eſt hic. ⁊ ita defecerunt in quarto miraculo, ſcilꝫ in tertia plaga: quia primũ nõ fuit plaga. ⁊ ideo qñqꝫ dicuntur defeciſſe in tertio miraculo, q̃ in tertia plaga. xxvj. qõne. v. cap. nec mirum.

a ¶ Hanc. ¶ Hoc capitu. eſt pars illius ca. ſ. e. hi q̃. et repetit hic finem illius capituli vt exponat in. §. ſequenti.

¶ Nemo. ¶ Hec ẽ decima pars queſtiõis, in qua dicit̃ ꝙ baptiſm⁹ poteſt dari a quocunqꝫ. ⁊ hoc vſqꝫ ad. §. hoc ergo. Jo. de fan.

¶ Caſus. Supra in quibuſdã ca. dictum eſt ꝙ baptizati ab hereticis cõſequunt̃ effectum baptiſmatis, et remiſſionez: vt. ſ. ca. ſi iuſtus fuerit. et in capitulis ſequẽtib⁹. poſtea dictuꝫ eſt in quibuſdam ca. contrariũ: vt in ca. etiam. ⁊ ſequentibus. Nunc Gra. ſoluit hanc contrarietatem, dicẽs ꝙ illi qui ignoranter vel in neceſſitate ⁊ in forma eccl'ie recipiũt baptiſma ab hereticis, cõſequũtur remiſſionẽ, al's non. et hec eſt bona ſolutio et vera que probatur per ſequens ca.

b ¶ Nemo. Arg. ad. q. de inuaſore, vtrũ per eũ poſſit preſẽtari clericus in eccleſia: et ſi per hereticum ſententia iuſta detur. de conſecra. diſt. ij. et dixit domin⁹. Jo. quorum vtrumqꝫ falſum eſt: quia inuaſor nõ toleratur: et hereticus eſt excommunicatus. B.

c ¶ Forma. ſcꝫ in neceſſitate vel ignoranter.

d ¶ Per lapideum canalem. ſ. ea. ſi iuſtus.

S Piritusſctũs. ¶ Caſus. Dicitur hic ꝙ ſpũſſanctus etſi nullius fictione fallatur, ſic tñ fictis vtitur, vt per eorum miniſterium bonos colligat.

e ¶ Fallatur. Nam mentiri deo poſſumus: ſed ipſum fallere non poſſumus. de cõſe. di. ij. panem. oĩa eñi certa ſunt ei. ff. de iudi. ſed et ſi reſtituatur. §. vlti. Argu. contra. lxxxj. diſt. oportet. xvj. q. j. reuertimini.

israel (vt dixi) non faciebat miracula. Qui erãt ſaluãdi apđ deũ: q̃ faciebant miracula, an qui non faciebant? Petrus apoſtolus reſuſcitauit mortuum. Simon magus fecit multa. Erãt quidam chriſtiani qui nõ poterãt facere quod faciebat Petrus: nec quod faciebat Simon: ſed inde gaudebant quia nomina eoꝝ ſcripta erant in celis.

Item Leo ad Nicetẽ epm.

¶ Baptiſma ſemel traditum amplius non eſt reiterãdum.

Hanc[a] regulã cõſeruandam in oĩbus eccleſijs predicamus, vt lauacrũ ſemel initum, nulla iteratione violetur, dicente apoſtolo: Unus deus, vna fides, vnum baptiſma. cuius ablutio nulla reiteratione violanda eſt: ſed ſola ſpiritus ſanctificatio inuocanda: vt quod ab hereticis nemo accepit, a catholicis ſacerdotibus conſequatur.

Nemo[b] in hereſi vel ſchiſmate cõſtitutus intelligẽdus eſt. Ceterũ ſi cuꝫ fidei integritate ⁊ animi puritate de manu hereticorũ in forma[c] eccleſie aliquis baptiſma acceperit: tunc impletur illud Augu. Per lapideum[d] canalem aqua trãſit ad areolas. et iterum: Spũalis virtus ſacramenti ⁊c.

Item in libro de blaſphemia ſpũſſancti. ¶ Etiam per malos boni colliguntur.

Spiritusſctũs in ſancta eccleſia etiaꝫ in iſto tpe quo velut granũ atteritur cuꝫ palea, ſic operatur vt nullius verã cõfeſſionẽ aſpernet̃: nullius ſimulatiõe fallatur[e]: atqꝫ ita reprobos[f] fugiat, vt etiam per illoꝝ miniſteriũ pbos[g] colligat. Ecce qñqꝫ ab hereticis baptiſma cũ ſua virtute accipitur: cui⁹ tam neceſſaria adminiſtratio eſt, vt nec etiam a paganis[h] datũ poſſit reiterari. vnde in eccl'iaſtica hiſtoria legitur ꝙ Alexander epiſcopus Alexãdrie cũ Petri martyris ſolennia celebraret: poſt expleta miſſarum ſacramenta vidit ſuper oram maris puerorum[i] ludũ, imitãtium (vt fieri ſolet) epiſcopũ: et gerẽtium ea que in eccleſia geri mos eſt. Mox eos ad ſe pduci iubet: et quid egiſſent, pcũctatur. Illi rei ordinem pandũt: baptizatos a ſe eſſe quoſdam catechumenos confitent̃ per Anaſtaſium[k] puerum qui illis fuerat epũs ſimulatus. Ubi ex reſponſis eoꝝ vidit ſm religionis noſtre ritũ cũcta cõſtare: ſtatuit illis quibus integris interrogationibus[l] et reſponſionib⁹ aqua fuerat infuſa, iterari baptiſmum[m] non debere[n], ſed adimpleri[o] ea que[p] ſacerdotibus mos eſt.

Hinc etiam Iſidorus ait.

¶ De his q̃ per ignorantiã ordinant̃ auteqꝫ baptizentur.

f ¶ Reprobos. Arg. non preiudicare alicui in ſua cauſa religionem alterius. nõ enim melius debet alicui credi q̃ ſigna ⁊ miracula facit: cum et bonis ⁊ malis ſint cõmunia. ſ. ea. ca. multe.

g ¶ Probos. Q. illud ſacramẽtum puro corde ſumũt. .j. ea. non nocet.

h ¶ A paganis. Si in forma eccl'ie detur. de cõſe. diſt. iiij. a quodam.

i ¶ Puerorum. Doli capaciuꝫ. aliter nihil agerent. nam tales furioſis cõparant̃. ff. de acquiren. poſſ. l. j. §. j. xv. qõne. j. illud. Quis autẽ ſit doli capax, lex dicit, ſcilicet qui eſt proximus pubertati. ff. de regu. iur. pupillum. ignorans tamen acquirit aliquid. ff. queãdmo. ſer. amitta. ſi partem. §. ij.

k ¶ Per anaſtaſium. Propriũ nomen eſt.

l ¶ Integris interrogationibus. Per hoc ꝙ dicit integris, ptꝫ nõ iocoſum factũ fuiſſe: ⁊ ita nõ ſoluit̃ h̃ illa queſtio: arg. de cõſe. diſ. iiij. ſolet q̃ri. licꝫ quidã dicãt eam hic ſolui. Sed dico etiã ꝙ licet formaꝫ ludendo accipiat, dum tñ baptizare intẽdat, baptizat. Si autẽ oĩa iocoſe fiant, non erit baptiſmus: arg. xxij. q. ij. ca. qđ ait. ff. de actioni. et obligat. obligationuꝫ ſubſtantia. §. vlti. extra de ſenten. excom. ſi vero.

m ¶ Baptiſmum. Argu. non iterari ſacramẽtum licet non ſit perfectum.

n ¶ Non debere. Arg. ſimulationẽ alicui p̃iudicare. ſ. diſt. xxviij. quod interrogaſti. j. xxij. q. v. ecce. j. de cõſe. diſt. iiij. ſolet queri. contra. j. ea. xxij. q. ij. quod ait. ff. de actio. et oblig. obligationum.

o ¶ Sꝫ adimplere. ar. xxiij. di. quorũdã. vij. q. j. nihil.

p ¶ Ea q̃. ſ. vt in vertice ⁊ pectore ⁊ in ſcapulis vngant̃ hoc.

xxxvij. diſ. §. hinc etiam. Exo. viij. ca. xxvj. qõe. v. nec mirũ. ſi. nec iõ.

x. ps.

Ar. j. e. qđ quidam. in prin. Mẽtiri deo poſſum⁹ ſꝫ nõ ipm fallere.

extra de ſacra.non iteran.ca.j.in fi. Jo de fan.

S Jquis. ¶ Caſus. Aliquis anteq̃ baptizaretur fuit ordinatus in pbr̃m: ⁊ ante baptiſma multos baptizauit. Modo querit̃ vtrũ baptizati ab eo debeãt iterum baptizari: ⁊ an debeat ipſe a promotione repelli? Et reſpõdet Romanus pontifex q̃ non debent iterũ baptizari: ſed de ordinatione non reſpondet. Et legitur lr̃a iterrogatiue vſq̃ ibi, Sed roman⁹ pontifex.

neceſſitatem et ſcienter.

d ¶ Non poſſint. Cum effectu gratie.no.facti gratiam nocere. Item no.non quod quis faciat, ſed cuius authoritate quid faciat, conſiderandum.

S Jc populus. ¶ Caſus. Oblationes hereticorum vel vota ſiue pro pace ſiue pro peccatis fiant, item ſacrificia, ieiunia, et eleemoſyne, et caſtitas eorũ, omnia ſunt contaminata in conſpectu dei.

S Jquis[a] p ignorãtiam ordinatur anteq̃ baptizetur, debent ab eo baptizati iterũ baptizari: ⁊ ipſe vlterius nõ ordinetur[b]: ſed roman⁹ põtifex nõ hoiem iudicat qui baptizat, ſed tm̃ ſpiritũ dei ſubminiſtrare gr̃am credit baptiſmi, lz paganus[c] ſit q̃ baptizet.

Palea.

S J pbr̃ ordinat⁹ deprehenderit ſe non eſſe baptizatũ baptizetur, et ordinet̃ iterũ: ⁊ oẽs quos prius baptizauit. Quod aũt cetera ſacramenta ab hereticis miniſtrari nõ poſſint[d], teſtatur Hieronymus in Aggeũ pphetam.

Non placẽt deo que ab hereticis offeruntur.

S Jc ppl's[e] iſte hereticorũ oim eſt in cõſpectu meo dicit dñs. Omẽ qd fecerit qd mihi obtulerint, vel vota[f], vel pro ſalute[g], vel pacifica, vel p peccato, vel holocauſta[h], vel eleemoſynas, ſiue ieiunia, vel corporis caſtitatem: contaminata erũt in conſpectu meo[i]. Quis eñ ſctã videãtur ſpecie[k] ſui que offerũtur: tñ q̃ tractata ſunt ab illo qui pollutus eſt in aĩa, polluuntur omnia.

Item in Amos prophetam.

De eodem.

O Dit deus ſacrificia hereticorum, ⁊ a ſe proijcit: ⁊ quotienſcũq̃ congregati ſunt in noie eius, deteſtat̃ fetorem eorũ, ⁊ claudit[l] nares ſuas.

Item in Oſee. *Amos v.f.*

De eodem.

I Lli offerunt ſacrilegũ panem, ⁊ dant eleemoſynas, ⁊ ſectari vidẽtur humilitatẽ. q̃ ego ſi vere[m] fiant, holocauſta interpretor: cũ autez ſciẽtiã dei reliquerint, fruſtra truncato capite[n] fidei, cetera membra habere ſe iactant. *Oſee viij.*

Item in epiſtolã ad Gala.

Sine fide et charitate nec euãgelium habetur, nec proſunt aliqua bona.

M Arcion[o] et baſilides[p] et cetere hereticorũ peſtes non habẽt dei euangeliũ: q̃ non habẽt ſpm̃ ſanctũ, ſine quo humanũ[q] fit euãgeliũ qd docet̃. Nec putem⁹ in verbis[r] ſcripturarũ eſſe euãgeliũ, ſed in ſenſu[ſ]: nõ in ſupficie, ſed in medulla: non in ſermonum folijs, ſed in radice rationis.

a ¶ Si q̃s. Quidam ponunt ita caſum iſtũ. Due q̃õnes ſũt hic Jſidoro. Prima, vtrum baptizati ab ordinato ante baptiſma, ſint rebaptizandi? Scda, vtrũ ipſe debeat ordinari? † Ad primã q̃õnem r̃ndet ab illo loco: Sed romanus. Secũde q̃õni nõ reſpõdet: ſz poteſt decidi p ca.s̃. e.ſi q̃s cõfugerit. ⁊ ſm hoc legit̃ totuz ſub interrogatiõe vſq̃ ad illud, ſed roman⁹. Sz ſupplebis ſm hoc in lr̃a, vlterius nõ ordinet̃: ſed.i.q̃a.⁊c̃. Et ita reſpõdet vni q̃õni, nõ alij: argu. ex̃ de pſump.nonne.inſtit. de inuti. ſtip.§.quotiẽs. C. de diuer.reſcript. l.j.et hoc verũ eſt, cum ſint connexe. Alij legunt ca.plane.et dicunt q̃ baptizati ab eo debent rebaptizari. Sed male dicunt: vnde illud, ſed romanus, eſt correctiuum: ⁊ ipſe vlterius non ordinet̃. ⁊ hoc corrigit̃.s̃.e.ſi quis confugerit. Uel hic loquitur de rigore ſm Jſidorum ſcdm caſum quem ponit Jſido. ſm falſam quorũdam opinionẽ: q̃ ſcz tales debẽt rebaptizari. vnde corrigit ſe ſtatim ibi, Sed romanus. quaſi dicat, ita alij dicunt, ſed roma.⁊c̃.

† Et eſt diccdũ q̃ ſic eẽ ỏ pbro non ba. c.j.⁊.ij. Archi.

aggei ij.c.

b ¶ Non ordinetur. De rigore: al's ſecus. ex̃ de cleric. non ordi.cap.j.

c ¶ Paganus. s̃.diſt.xxxij.§.verũ.j.de cõſe.diſtin.iiij. quos a paganis.contra. ſed ibi preter formã eccleſie fuerunt baptizati: hic autem de eo baptiſmo agitur quod in forma eccleſie traditur.

Qd aũt ¶ Caſus. Dictũ eſt.s̃.q̃ ſacramentũ baptiſmi ſumptum ab heretico in neceſſitate vel ignorãter valet: cetera vero ſacramẽta ab eis miniſtrari nõ poſſunt: et ſi fiant ab eis, inania ſunt: et intelliguntur ſequentia capi. de ſacramentis hereticorum in quibus forma eccleſie pretermittitur: vel quãdo recipiuntur ab eis preter

e ¶ Sic popul⁹. Sic, cõſecutiuum eſt. et hec ſequẽtia ca. loquũtur quando forma pretermittitur, vel ſcienter preter neceſſitatem ſacramẽta recipiuntur.

f ¶ Uel vota. generale eſt: et poſtea ſubdiuidit per partes.

g ¶ Uel pro ſalute. Pro ſalute et p peccato dicit, quaſi ſint noia ſacrificiorum: † quorum vnum ad ſalutem conſeruandã, alterũ ad peccata purgãda offerebatur. quidã codices non habẽt ſcdm h. vel pacifica. ſic autem dicebatur ſacrificiũ quod offerebatur pro pace adepta vl' adipiſcẽda.

† De his ſacrificijs plene legit̃ in leuitico. Archi.

h ¶ Uel holocauſta. Holon totum: cauma incẽdium. l.diſtin. ponderet. verſiculo finali.

i ¶ Jn cõſpectu meo. Eccleſiaſtica eñ dignitas nõ facit eum chriſtianũ: vt.j.ij.q.vij. non omnes epiſcopi.

k ¶ Specie ſui. quantum ad ſuperficiem.

l Odit. ¶ Et claudit nares. humana loquitur ſimilitudine: vt.xxiiij.q.j.odi.

m Illi. ¶ Uere.i.ex charitate et fide. de peniten. diſtin.iiij.ca.penul.et vlti.

n ¶ Truncato capite.i.fide, que eſt fundamẽtum omnium bonorum.s̃.ea.cum paulus. *Fides ẽ fũdamẽtum oim bonorũ.*

o Marcion. Jſte marcion dixit duo eſſe pncipia: vnũ ſuperiorũ: aliud inferiorũ.xxiiij.q.iij.q̃dã.v̄.et marcioniſte.

p ¶ Baſilides. Jſte negauit xp̃m fuiſſe paſſum: vt.xxiiij.q.iij.ca.quidam. *Error baſilidis heretici.*

q ¶ Humanum.i.nõ diuinum, nõ conferẽs gratiam.

r ¶ Jn verbis. Ar. verba reb⁹, nõ res verbis deſeruire. pfert̃ eñ intẽtio verbis: arg.xiij.q.j.§.ij.ver.verba.arg.xxxviij. diſt.ſedulo.arg.xxij.q.v.humane.et.q.ij.ne quis.argu. xxiij.q.j.parat⁹.⁊.q.viij.occidit.arg.xxix.diſt.regule. *Uerba reb⁹ deſeruiũt.*

ſ ¶ Sed in ſenſu. Arg.xj.q.iij.anteceſſor.et.c.qd pdeſ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ceſſoꝛ.arg.ff.de legi.ꝛ ſena.cõ.ſcire leges.argu.extra de verb.ſig.ꝓpterea. ꝛ ca.intelligẽtia.arg.xxij.q.ij.is qui. falſa ſint,multipliciter ꝓbat. In tertia dr ꝙ quicũqꝫ eos defendũt,punient̃:ꝛ nõ ſolũ duces et authoꝛes,ſed etiã ꝑticipes. Et hᵒ ꝓbat̃ authoꝛitate Moyſi ꝛ Oſee ꝓphete. Secũda ibi: An debet. Tertia ibi: Quare qui. Joan. etiam poſuit in ſuo apparatu caſum:et eum videbis.

a Uide quantum. ¶ Operi.arguitur ꝙ dare eleemoſynam ad vanam gloꝛiam ſit peccatum:arg. xxiij.queſtio.j.militare.xxiiij.queſtione.j.odi.

b ¶ Quã coꝛona. ꝫ.diſtin.xc.neqꝫ.in fi.ꝛ ca.ſi qs autẽ.j. de peni.diſti.iij.§.peñ.cõtra.ibi dicit Aug.ꝙ ſi quis nõ habẽs charitatem patitur martyriũ etſi non prodeſt ei ad vitã eternam, ꝓdeſt tñ ei ad minus ſuppliciũ ſubeundum. Solu.ibi agit de illis qui bono zelo etſi non ſꝫm conſcientiã martyriũ ſubeunt:hic de illis q̃ arroganter: vt hic innuit. Jo.

Martyriũ non ſemꝑ ꝓdeſt ad ſalutez eternã.

c Non opꝫ. ¶ Benedictiões.i.ſacramenta vł dogmata:vł hoc dicit ironice benedictiones, id eſt dignitates et p̃dicationes, q̃ idiotis videntur bñdictiones: vel benedictionum abuſiones.

d Non liceat. ¶ Schiſmaticis.j.de conſe. diſt.j.eps nullum. contra. Solu.illud antiquit̃ᵒ: ꝉ iſtud de cõſuetudine eccłie roboꝛatũ. h.

ꝉ Sub. ꝛ coꝛrigit̃.xj.q.iij.ex cõicatos.ꝛ.c. cũ excõmunicato.et ꝑ hoc ca. Ad idẽ xxj.diſ.cleros.in fi.et xxv.di.plectis.ver.ad oſtiariũ Archi.

e In eccleſia dei. ¶ Nec vera.quantum ad habẽdum rem ſacramẽti et licitam executionem.

f ¶ In ꝓprietate.id eſt vera fide incarnationis qua credimus chꝛiſtianos deo reconciliari naſcẽdo,moriendo,et reſurgendo ꝛc̃.xxiij.diſt.qui epiſcopus.

Idem. ¶ De eodem.

Uide q̃tũ bonũ eſt charitas.ſi ita martyrium fecerimus, vt nr̃as velimᵒ ab oibᵒ reliq̃s honoꝛari:ꝛ ſi opinionẽ vulgi ſectantes,intrepidi ſanguinẽ fuderimus:ꝛ ſubſtantiã noſtrã vſqꝫ ad mẽdicitatẽ pꝛopꝛiã dederimus:huic operi[a] non tã premiũ q̃ꝫ pena debet̃:ꝛ ꝑfidie magis toꝛmenta ſunt q̃ꝫ coꝛona[b] victoꝛie.

Item ex concilio Laodiceñ.

¶ Hereticoꝛum benedictio, maledictio eſt.

Non opꝫ hereticoꝝ bñdictiones[c] accipe: q̃m magis ſunt maledictiones q̃ꝫ benedictiones.

Item ex cõci.Martini pape.

¶ Neqꝫ cũ hereticis neqꝫ cuꝫ ſchiſmaticis licet oꝛare

Non liceat clericis vel laicis ab hereticis eulogias.i.benedictiones accipere qꝛ maledictiones ſunt magis q̃ꝫ bñdictiões: neqꝫ liceat aut cũ hereticis aut cũ ſchiſmaticis[d] oꝛare. Itẽ Leo ad Anatholium cõſtantinopo.epm.

¶ Extra eccleſiam non ſunt vera ſacrificia.

In eccłia dei(que coꝛpᵒ xp̃i eſt)alr̃ nec rata ſũt ſacerdotia,nec vera[e] ſacrificia niſi in pꝛopꝛietate[f] ſue nature verus nos põtifex recõcilict.

Idem Leoni Auguſto.

¶ Impioꝛũ manibus diuina ſacramenta ſe ſubducunt.

Manifeſtũ eſt per crudeliſſimã[g] ꝛ inſaniſſimam veſaniã in alexãdrina ſede oẽ celeſtium ſacroꝝ lumen extinctum[h].intercepta[i] eſt ſacrificij oblatio:defecit chꝛiſmatis ſanctificatio:et parricidalibᵒ manibus impioꝛũ oĩa ſeſe ſubtraxere myſteria.

Itẽ btũs martyꝛ Cypꝛianus in epła contra hereticos.

¶ Sacramẽta extra eccleſiã miniſtrari poſſunt,ſalutẽ vero conferre non poſſunt.

Si qs(inq̃t)de eccłia heretica p̃ſumptione exierit[k],a ſemetipſo[l] dãnatᵒ eſt[m]. Cum hmõi(ſꝫm apłm)nec cibum quidẽ ſumere debemus. Declarat̃ hoc in lib. Regũ: vbi cũ homo dei ad Hieroboam[n] miſſus eſſet vt pctã ſua exprobꝛaret,atqꝫ vltionẽ ſuam futurã pꝛediceret:panẽ apud illuꝫ edere,et aquã bibere ꝓhibitᵒ eſt. Qđ cũ non cuſtodiſſet,diuina ſentẽtia inde rediẽs moꝛſu leonis in itinere interijt.

¶ An dꝫ quiſq̃ꝫ dicere ſacramentũ ſalutare et gratiã celeſtem cõem cum hereticis eſſe poſſe, cum quibus nec terreſtris cibus,nec ſecularis potus debet eẽ cõis? Cõſtat autem oleum vnde baptizati vngũtur,ſanctificari: ꝛ euchariſtiam...

¶ Caſus. Intẽdit Cypꝛianus ꝓbare ꝙ nõ debemus vti ſacramentis hereticoꝛũ. Pꝛimo authoꝛitate apłi qui cibũ coꝛpoꝛalẽ pꝛohibet cuꝫ eis ſumi. Scđo authoꝛitate domini,q̃ ꝓhibuit Abdon ꝓphetam cũ eis cibuꝫ ſumere. Tertio,q̃a heretici moꝛe ſimie imaginem tm̃ habent ſacramentoꝝ ſed non habent vera ſacr̃a. Quarto quia ſi mali q̃ ſunt in eccleſia poſt trinã monitionẽ comparant̃ ethnicis et publicanis, vt cuꝫ eis non ſumamᵒ cibum: multo foꝛtiᵒ ipſi heretici pꝛeciſi. Quinto quia nõ tm̃ ipſi puniuntur ſed etiã eis fauentes,et eoꝝ ſacramentis vtentes. Sexto authoꝛitate Oſee ꝓphete dicentis ſacrificia eoꝛum eſſe panem luctus.

k ¶ Exierit.i.egerit ꝓpter qđ meretur exire et dãnari:arg.xxiiij.qõ.iij.ſi quis non recto.

l ¶ A ſemetipſo. id eſt ad ſuum effectum ſiue factũ cadendo in hereſim iã dãnatã:vt.j.iiij.q.v.c.j.j.xxiiij.q.j.ca.j.ij.et.iij.

m ¶ Damnatus eſt.id eſt ipſe inijcit ſe in excommunicationem. ꝉ vij.q.j.deniqꝫ.

ꝉ Uel dic dãnatᵒ eſt i.ipſe fecit vnde merito dãnatᵒ eſt.ſiſe xj.q.iij.placuit vniuerſo ꝛc̃.et ca.ipſe ligãdi. Archi.

g ¶ Manifeſtũ eſt per crudeliſſimã.ſcꝫ arrianam.

h ¶ Extinctũ.vt.xxiiij.q.iij.reſecande.

i ¶ Intercepta.i.pꝛoꝛſus quo ad effectũ ꝉ cõſumpta. et ita dicit Ouidius in ſexto metamoꝛpho.in fabula ranarum: Colla intercepta videntur.

ꝉ .i.ſalutẽ ſcꝫ miniſtroꝛũ ꝛ ſuſcipiẽtiũ Archi.

Si qs. ¶ Caſus. hoc.c.diuidit̃ in tres ptes. In p̃ma dicit Cypꝛianᵒ ꝙ ſi q̃s ſequit̃ hereſim iã dãnatam ſeipm̃ dãnare videt̃: nec cũ eo cibũ vel potũ ſumere debemus:ſicut teſtat̃ apłs:ꝛ hoc etiã ꝓbat̃ ꝑ hiſto.de abdo ꝉ ꝓpha. In ſcđa dicit ꝙ ſacr̃a nõ ſũt ab eis recipiẽda: qꝛ falſa ſunt:cũ nec cibus tpalis ſit cũ eis ſumẽdus: ꝛ ꝙ

ꝉ Al̃s Saddo.

n ¶ Ad hieroboam. hiſtoꝛia. Legitur.iij.lib. Regũ ꝙ cum Abdo pꝛopheta mitteretur ad hieroboam vt eum de idololatria redargueret,dictum eſt ei ne comederet vel biberet in Samaria. Cumqꝫ negocio finito reuerteretur,decepit eũ alius ꝓpheta,ꝛ in bethel induxit eũ vt ſecum comederet. Cumqꝫ comediſſet,locutus eſt ei pꝛopheta in ſpũ dicens:qꝛ contra verbũ dei in loco pꝛohibito comediſti ꝛ bibiſti,non inferetur cadauer tuum in ſepulchꝛum patrum tuoꝝ. Cum ergo ſedens ſuꝑ aſinum rediret,inuaſit eum leo et interfecit.

n ¶ Ad hieroboam, vt, vij.q.j.deniqꝫ.qui fecerat duo

idola: ⁊ vnum poſuerat in bethel: aliud in dan.

a ¶ Non poſſe. Quia ſcꝫ effectus vel res ſacramēti nō eſt apud illos: ſꝫ nec veritas ſacramēti ſm Cyprianū: vt .j. de cōſe. diſt. iiij. quō. ⁊ .ꝗ. diſt. xxxij. §. verū. Sed cōtra eum eſt .j. ea. q. ca. per Eſaiam. ⁊ .ꝗ. diſt. xix. ſecundum.

b ¶ Per mendaciū. Hic errauit Cyprian⁹, put dicit Augu. ⁊ eum corrigit. xxxij. diſti. §. verū. j. de conſe. diſt. iiij. quō. Quidā tñ volunt eū hic excuſare, quia intellexit hoc de hereticis q̄ formā eccleſie non tenent. vel hoc verbū vbi oīa per mēdaciū ⁊c. eū excuſat: arg. de cōſe. diſtinc. iiij. ſolet queri. Vel hoc dixit cōtra hereticos, quos ſemper inſequebatur, ſicut ⁊ pelagi⁹ xxiiij. q. j. ſchiſma. ⁊ fuit ibi exceſſ⁹ veritatis: arg. de ꝯſe. diſt. ij. ego berēgarius. Magis tamē credo Aug. qui dicit eum errasse.

c ¶ Non ſtatim. Arg. quod nō oī verbo doctrine credendū eſt .j. xxiiij. q. j. aduocauit. ⁊ .ꝗ. diſti. ix. ſcðm. Arg. cōtra .ꝗ. l. diſtin. ſi quis prepoſtera .j. xxiij. q. iiij. ille. ⁊ .q. v. miles. et .q. j. quid culpatur. viij. q. j. ſciēdum. arg. xj. q. iij. ſi quis epūs. ⁊ ca. non ſemper. et ca. ſi dominus. arg. ꝟ. Hic eſt arg. cōtra ſigilla que non ſtatim debent recipi: arg. extra de pba. cap. tertio. nā litere approbande ſunt. ff. de procu. ſi procuratorē. ff. quod cuiuſqꝫ vni. item eorū. §. quod ſi actor. nō tñ ſigillum reprobatur ſi nomē authoris non habet. extra de eo qui mit. in poſſeſ. cum ſicut. in parte deciſa.

d ¶ Separauerint. Hic eſt argu. quod maritus ſciens ſe vxori in propinquo gradu conſanguineum: licet in probando conſanguinitatem defecerit: debet abſtinere ab eius thoro, etiam iubente epiſcopo ne abſtineat: argu. ꝗ. diſtin. l. ſi quis prepoſtera. Quid ergo ſi epiſcopus eum excommunicat? patienter ferat, nec curet: cum non ligetur apud deum: vt .xj. queſtione. iij. quomodo. et ca. quid obeſt. j. e. vt euidenter. Hug.

e ¶ Per Moyſen. Hiſtoria. Legitur in libro Nume. quod Chore, Dathan, et Abyron, et alij .ccl. viri de tribu Leui cum eis volentes habere honorem ſacerdotij, ſurrexerunt contra Moyſen et Aaron, et murmurauerūt contra eos, ſpernētes eorum ſacrificia, et conficientes propria. Miſit autem Moyſes ⁊ vocauit eos: qui dixerunt. Nō veniem⁹. Ad quos Moyſes Vos inquit et omnis congregatio veſtra ſtate conſtituti coram domino et Aaron. Similiter locutus eſt domin⁹ ad Moyſen ⁊ Aaron. Separamini abinuicem de medio cōgregationis hui⁹ peruerſe. Et cum omnis turba receſſiſſet a tentorijs eorum per circuitum, ⁊ Dathan ⁊ Abyron eſſent in introitu papilionū ſuorum cum filijs et vxoribus, aperta eſt terra ſub pedibus eorum, et deuorauit eos cū vniuerſa familia ⁊ ſubſtantia eorum: ſed et ignis egreſſus eſt a domino, qui interfecit .ccl. viros tenētes thuribula ſua, et offerentes incenſum. Precepitqꝫ dominus per Moyſen Eleazaro filio Aaron, vt thuribula eorum acciperet, et produceret ea in laminas, et affigeret altari: vt eſſet in ſignum filijs Iſrael ne quis auderet accedere et ponere incēſum domino niſi de ſemine Aarō. Sequēs ca. patet. Nūeri xvj. d.

Sacramēti effect⁹ nō eſt apd infideles ⁊ hereticos.

ſtiā fieri apud illos oīno non poſſe [a], vbi ſpes nulla eſt, et fides falſa, vbi oīa per mēdaciū [b] gerunt. Nā hereticus more ſimiarū q̄ cum hoīes nō ſint, formā humanā imitant: vultum eccle catholice et authoritatē ſibi ⁊ veritatē vendicat, cū ipſe in eccl'ia non ſit: benedicit, cū a deo ſit maledict⁹: vitā pollicetur, cū ſit mortuus: deū inuocat, cū ſit blaſphem⁹: ſacerdotiū adminiſtrat pphanus, munus ponit ante altare ſacrilegus. Ad hec oīa accedit et illud malum, vt antiſtes diaboli audeat euchariſtiam facere: cum nec ſacrificari oblatio illic poſſit vbi ſpūſſanct⁹ nō ſit, nec cuiqꝫ dñs p ei⁹ preces ⁊ orationes pſit qui deum ipſe violat. Si em̄ q̄ eccleſiā violāt, ethnici ⁊ publicani habentur: multo magis rebelles et hoſtes falſa altaria, et illicita ſacerdotia, et ſacrificia ſacrilega, et omnia adulterina fingētes, inter ethnicos et publicanos neceſſe eſt vt cōputentur: quos oēs cōſtat a charitate ⁊ vnitate eccleſie catholice receſſiſſe. Ergo oīa quecūqꝫ faciūt heretici, carnalia ſunt, et inania, ⁊ falſa: ita vt nihil eoꝝ q̄ illi geſſerūt, a nobis pbari debeat. Non ſtatim [c] ſuſcipienda ſunt et aſſumēda q̄ iactant i Chriſti noīe, ſed q̄ gerunt in Chriſti ꝟtute. Quomodo em̄ pficere q̄ agūt, aut impetrare aliquid illicitis conatibus a deo poſſunt q̄ contra deū quod eis non licet moliuntur? ¶ Quare qui hereticis ⁊ ſchiſmaticis patrocinantur, cenſura diuina in eorū pbantur facinore ⁊ penis, nō ſolum duces et authores, ſꝫ etiā participes deſtinari, niſi ſe a cōmunione malorum ſeparauerint [d], precipiēte dño per Moyſen: Separamini a tabernaculis hoīm iſtorū duriſſimorū, et nolite tangere de omnib⁹ que ſunt in eis, ne ſimul pereatis in peccatis eorū. Et quod cōminat⁹ dñs per Moyſen [e] fuerat, impleuit: vt quiſquis ſe a Chore et Dathan ⁊ Abyron nō ſeparaſſet, penas ſtatim p impia cōmunione ſolueret. Sic etiam [f] per Oſee prophetam ſpirituſſanctus teſtatur, dicēs: Sacrificia eorū tanqꝫ panis luctus: omnes q̄ mādu cāt ea, cōtaminabunt: docēs ſcꝫ et oſtēdens oēs oīno cū authorib⁹ ⁊ fautorib⁹ ſupplicio cōiungi, q̄ fuerint peccato [g] eoꝝ ꝯtaminati. Oſee ix.a.

Non oī verbo doctrine credēdū ē.

Sigilla nō ſtati ſunt recipiēda

Mariꝰ qñqꝫ abſtinere pōt ab vxore etiā ꝯ precepi.

Item Auguſtinus.

¶ **Vera ſacramēta non niſi in hac eccleſie celebrantur.**

Extra catholicā eccl'iā [h] nō eſt loc⁹ veri [i] ſacrificij.

Item Grego. in .iij. libro dialogorum ait de Ermigildo rege Leouigili filio.

¶ **De manu hereticorū communio non eſt recipienda.**

Superueniente paſchalis feſtiuitatis die, intē-

f ¶ Sic etiam per Oſee. Oſee .ix.

g ¶ Peccato. i. cōſenſu peccati eorū. viij. q. j. §. cū autē. et .xxiij. q. iiij. ita plane. et ca. ſi quis a catholica.

h Extra catholicā eccleſiā. i. extra formā eccleſie.

i ¶ Veri. ratione effectus.

Superueniente. ¶ Caſus. Pater Ermigildi miſit ad filium Arrianum epiſcopum hereticum vt de ſua manu communionem acciperet: quam quia filius accipere noluit, pater eum occidit.

peſte noctis[a] ſilētio ad eū perfidus pater Arrianū epm̄ miſit, vt ex ei⁹ perfidis manibus ſacrilege cōſecrationis cōmunionē acciperet[b], atq; per hoc ad pr̄is gratiā redire mereret. Sed vir deo deditus, arriano epō venienti exprobrauit, vt debuit: eiuſq; a ſe perfidiā dignis increpationib⁹ repulit.

Item Innocentius cap. vij.

Sacerdotes hereticoꝝ chriſti honorib⁹ nō habent digni.

Arrianos[c] preterea ceteraſq; huiuſmodi peſtes deteſtamur. Quia eorum laicos cōuerſos ad deū, ſub imagine[d] penitentie, ac ſpūſſancti ſanctificatione p impoſitionē man⁹ ſuſcipim⁹: nō vident clerici eoꝝ cū ſacerdotij aut cuiuſpiam miniſterij ſuſcipiendi dignitate eſſe: qm̄ quibus ſolum baptiſmū ratū eſſe pmittim⁹, (qd vtiq; in noīe patris et filij ꝛ ſpūſſancti percipit) nec ſpiritū ſanctū eos habere ex illo baptiſmate[e] illiſq; miniſterijs arbitramur[f]: quoniā[g] cū a catholica fide eoꝝ authores diſcederent, etiā[h] perfectionē ſpiritus quā acceperant, amiſerūt: nec dare eius plenitudinē poſſunt (que maxime in ordinationib⁹ operat) qui per impietatis ſue perfidiam, fidem dn̄i perdiderunt: ꝓpter quod fieri non poteſt vt[i] eorum prophanos ſacerdotes dignos Chriſti honoribus arbitremur: quorum laicos imperfectos[k] (vt dixi) ad ſpiritusſancti percipiendā gratiā penitentie imagine recipimus. Itē legitur. Qui tetigerit[l] immūdum, immundus erit. Quomodo ergo ei tribuetur qui immunditias ꝛ ſpurcitias cōſueuit accipere? ꝛ infra. Qui particeps fact⁹ eſt damnati[m], quomodo honorem debeat accipere, inuenire nō poſſumus. Ex eo[n] autē q man⁹ impoſitio[o] iterari precipitur[p], ſacramētum non eſſe oſtēdit.

Unde Auguſtinus de baptiſmo. lib. iiij.

Manus impoſitio non eſt ſacramenti iteratio.

Man⁹[q] impoſitio[r] nō ſicut[s] baptiſmus repeti[t] non poteſt. qd em̄ eſt aliud niſi oratio ſuper hominem? Cum ergo innocentius ſolū baptiſma hereticis ratū eſſe permittat: cū Gregori⁹ ſacrilegam vocet conſecrationem arrianorū: cū Cyprian⁹ quecūq; ab hereticis fiunt, carnalia, ꝛ inania, ꝛ falſa iudicet: cum Hieronym⁹ omnia que ab eis offeruntur, contaminata in conſpectu dei aſſerat: cum leo extra eccleſiā, nec rata ſacerdotia, nec vera ſacrificia eſſe teſtetur: patet q ſacramēta eccleſiaſtica preter baptiſma (vt ſupra dictum eſt)

a Noctis. quatuor ſunt partes noctis: conticinium, intempeſtum, gallicinium, antelucanum. †

b Acciperet. Quare in neceſſitate poſſunt ab heretico baptiſmum accipere, et non euchariſtiam, dixi ratio nem. xxiij. queſtio. j. ſi quem.

Arrianos. ¶ Ca⁹. hoc ca. continuū eſt illi. ca. ſ. e. ventū. Dicitur em̄ hic q licz laici qui ab hereticis reuertunt, per impoſitionē manus recipiant ꝛ recōcilient quaſi publice penitentes: tamen clerici qui ab eis reuertuntur, nō recipiūtur cū clericatus vl ſacerdotij dignitate: hoc ideo, q: tm̄ baptiſma ratū eſt apud ipſos: nec reconciliari poſſunt niſi tantum ſub imagine publice penitentie.

c Arrianos. ſacerdotes idignos ‡ chriſti honoribus.

d Sub imagine penitentie. Imaginē penitētie appellat publicā reconciliationem, que fit per manus impoſitionem.

e Baptiſmate. quod fecerunt vel acceperūt. ſ. e. qō. ſi quis. contra.

f Arbitramur. ſubaudi dici. Non enim videntur clerici ꝛc. q: eoꝝ laicos ꝛc. quaſi dicat: cū hoc alias ſit de laicis: merito ſic debet eſſe de clericis nō em̄ clerici ſimili forma recipientur: et ideo patet q ſūt digni eccleſiaſticis honoribus. et continuatur hoc ca. cū fine illius. ſ. e. ſuperueniente. Uel dic q: eoꝝ. i. cuius. q. d. cuius laicos eorum ita ſuſcipimus: non tamen clerici ita ſuſcipiendi ſunt in honore.

g Qm̄. hec ratio nō videt ſufficiens: ſz facias vim in hoc q dicit authores eorū. nā tūc ſunt authores eorū cū illi ꝛ iſti ſunt ex eccleſiam. Uel dic q ſufficiēs eſt quo ad hoc q non poſſunt cōferre de merito vite. xl. di. multi.

h Perfectionē. i. ſanctitatē, ꝛ officij executionem.

i Ut eoꝝ. i. quia eorum: vt ſit relatiuum cum cauſa: et ita per hoc precedens lectio approbata non videtur. i. ideo non videtur, quia ꝛc.

k Impfectos, q: nō receperūt grām p illō baptiſma,

l Qui tetigerit. Tactu mētis. ex de ſent. excō. nup.

m Dānati. i. dānationis, vl authoris iam dānati ꝛc. ‡

n Ex eo. Nō eſt ratio hec: q: ſunt quedaz ſacramēta que iterant: quedam nō: vt vnctio infirmoꝝ: ꝛ dedicatio eccleſiarum. de conſe. di. j. ſolennitates.

o Impoſitio. reconciliatoria: ꝛ intelligas de priuata: quia ſolennis non reiteratur.

p Precipit. quotienſcūq; reuertuntur ab hereſi. ſ. e. q baptiſmū ꝛc. ‡

Manus impoſitio. ¶ Ca⁹. Manus impoſitio recōciliatoria q̄nq; reiteratur, etſi baptiſma reiterari nō poſſit. ꝛ eſt ſimilitudo per cōtrariū.

q Manus. Sēſus eſt: Man⁹ impoſitio pōt repeti: vt. j. de conſe. di. iij. qūo. baptiſm⁹ non. lxviij. diſt. ſicut.

r Impoſitio. cōſecratoria: ‡ ſz confirmatoria nō. Itē nec ordinatoria: ſz curatoria bene iteratur: de qua dicit. Super egros manus imponēt ꝛc. vt xcvj. di. §. ſed illud. Reconciliatoria ſimiliter, vt hic. imponit em̄ recōciliatoria man⁹ hereticis reuerſis: vt. ſ. ca. arrianos. de cōſe. di. iiij. qūo. ꝛ excōmunicatis: vt. xj. q. iij. cum aliquis. ꝛ penitētib⁹: vt. l. di. in capite. Et in hereticis vel excōicatis nō eſt ſacramētuz: ꝛ ideo repetit. In penitētib⁹ ſi eſt publica, eſt ſacramentū ꝛ ideo nō iterat: ꝛ conuenit tantum epis: vt. xxvj. q. vj. c. j. ꝛ. l. d. in capite. Si eſt priuata non eſt ſacramentū: ꝛ iteratur: ꝛ conuenit etiā pbr̄is: vt xxvj. q. vj. ca. preſbyteri. §. ecce.

s Non ſicut. i. licet.

t Repeti. j. e. qō. qd quidā. contra. So. ſed ibi manus impoſitionē cōſecrationē noiat: hic vero man⁹ extēſionē ſuper penitentē cū oratione inuocato ſctō ſpū paracleto. Uel ibi prohibet reiterationē man⁹ impoſitionis fieri in publico: hic autē permittit fieri in occulto.

Cum ergo. ¶ Concludit Gratianus ex quatuor ſupradictis ca. ſcilz arrianos. ſi quis inquit. ſic populus. et cap. in eccleſia. q nullum ſacramentum preter baptiſ-

Noctis quatuor ſunt partes. † Iſid. in v. libro ety. dt q ſeptē ſunt partes: ſcz veſpere, crepuſculū, cōticiniū, intēpeſtū, gallicinium, matutinū, ꝛ diluculū, vt ad lōgū ē videre in Archi. i hoc loco.

‡ Vult hec glo. inferre q ſacerdotes magis ceteris peccēt: ar. l. pſbyteris. C. de epiſ. ꝛ cleri. ꝛ l. mori. §. iſte fere. ff. de pe.

† Bis vidua q̄ōlz no. ſi. verū. Archi.

‡ et ca. Arrianos. de cōſe. di. iiij. qua. et ca. Arrianos q. ſz

Impoſitionū manus eſt multiplex.

‡ Unde apſ. j. ad Timot. v. nemini cito manū impoſueris. i. nulli cito conſecrabis. Jo. an. De hoc habet xxiij. di. epus. Archi.

ma poteſt ab heretico miniſtrari: ſed cōtra hoc obijcit.
S Icut chriſtus. ¶ Caſus. Luciferian⁹ dicebat malū ſacerdotem verum baptiſma cōferre: ſed euchariſtiam nullo modo cōficere. qđ Hiero. reprobat. dicit eñ: aut vtrumq̄ approbet, aut vtrūq̄ reprobet. Nam qui prophanus eſt ad vnū, non eſt ſctūs ad alterū: et econuerſo.
a ¶ Baptizat. interius. de cōſe. diſ. iiij. nemo. vel cum effectu.
b ¶ Unde oro te. Putabat iſte eum qui homicida vel adulr fuerat, mundari in baptiſmo: non ita tamen vt dignus eſſet ſacerdotio. Gratianus tamen hoc intelligit de occulto peccatore. Nam dicebāt quidam de tali, ꝙ male, ꝙ lz poſſet baptiſma dare nō tamen cōficere. et hic tales reprehenduntur. Et ſm hoc eſt arg. contra l. diſt. qui ſub gradu. Sed ibi de depoſito, cū quo diſpenſatur vt baptizet: h̄ de tolerato.
c ¶ Eſſe ſacerdotem. i. ſacramenta poſſe conficere.
d ¶ Poteſt fieri. Ar. ꝙ vno de duobus que ſunt eiuſdem iuris conceſſo, alterum conceditur. et quo enim aliquid alicui conceditur, eius coherens ei concedit. † vt. j. iij. qōe. vj. hec quippe. et. xvj. q. j. ſi monach⁹. ꝛ. q. ij. ca. j. ꝟ. viij. diſtinct. quo iure. h.
¶ Sed hoc. ¶ Caſus. Dicit Gratianus ſupradictum capitulum de malo catholico intelligi: et non de heretico. alioquin idem Hieronymus eſſet ſibi contrarius: vt probatur ſequenti capitulo et ꝟ. ſequenti: que per ſe patent.
e ¶ Gratia cooperante. Iſtud cooperante falſum eſt quantum ad dantem vel facientem: non quantum ad recipientem. j. ea. dominus.
f M Aledicam. Aliam expoſitionem huius verbi habes. j. ea. multi ſecularium.
¶ Hoc ergo. ¶ Hec eſt. xj. pars huius queſtionis, in qua probat ꝙ malitia ſacerdotis nō nocet alijs in ſacramentis, ſ; ſuis ſibi noceat: ꝛ hoc vſq̄ ad ꝟ. ex his. Jo. de fan.

Homicida vel adulter conſfice repoſuit.

Conceſſo aliquo eius coherens cedit.

† Cōc. terti. i. l. ij. ff. de iuriſdi. om. iu. et l. ad rem mobilē. et l. ad legatum. ff. de p cura.

ab hereticꝭ miniſtrari nō pñt.
I tem obijcitur illud Hieronymi ad Luciferianum.
¶ Qui in baptiſmo ſanct⁹ eſt ad altare pctōr non accedat.
S Icut xp̄s eſt qui baptizat[a], ita ipſe eſt q̇ ſctificat. vñ oro te[b] vt aut ſacrificādi licentiā ei tribuas, cuius baptiſma approbas: aut reprobes eius baptiſma, quem non putas eſſe ſacerdotē[c]. neq̄ eñ poteſt fieri[d] vt q̇ in baptiſmo ſctūs eſt, ſit ad altare pctōr.
¶ Sed hoc de pctōre tñ catholico, nō de heretico intelligendū eſt: q̇ quicq̇d cū fide catholica, ꝓ officio ſuo facit licet indign⁹, tñ diuina grā cooperāte[e] ratū eſſe credit: alioquin ſi de hereticis dictū intelligit, ipſe ſibi contrarius eſſet, cū dicat in Oſee. Sacrificia eorum ꝛc. et alibi in perſona dñi.
¶ Benedictionibus hereticorum deus maledicit.
M Aledicam[f] benedictionibus veſtris. Hoc eſt, quicquid a vobis benedicetur per me erit maledictum.
H oc ergo intelligendū eſt de heretico: illud autē ad Luciferianū de eccl'iaſtico pctōre.
D e quo Augu. ait in libro de corpore domini.
¶ Boni ꝛ mali ſacerdotes eq̄ corpus chriſti cōficiūt.
I Ntra[g] catholicam eccleſiam in myſterio corporis ꝛ ſanguinis dñi nihil a bono mai⁹, nihil a malo min⁹ ꝑficit ſacerdote: q2 nō in merito cōſecrantis, ſed in verbo ꝑficit creatoris, ꝛ virtute ſpūſſancti. ¶ Si ergo i merito eſſet ſacerdotis nequaq̄ ad chriſtū ꝑtineret: nūc autē ſicut q̇ baptizat, ipſe xp̄s eſt: ita ip̄e eſt q̇ per ſpiritū ſanctū hāc ſuā efficit carnē, et tranſfundit in ſanguinē. Credēdum eſt eñ ꝙ in verbis xp̄i ſacra conficiant. Cuius prius creant imperio, eius vtiq̄ ꝟbo recreantur[h] ad melius.
I dem in lib. ij. cōtra epiſtolā Parmeniani. ¶ De eodem.
O Mnia ſacra obſunt indigne tractātibus: proſunt tñ per eos digne ſumentibus: ſicut ꝛ verbum[i] dei. vnde dictum eſt[k]: Que dicūt facite: que aūt faciunt, facere nolite.
I dē in tractatu ep̄le Joan.
¶ De his qui ſanctis male vtuntur.
P Rophetauit[l] ſaul rex malus cū etiā ſanctum Dauid perſequeret. Nō ergo ſe iactent qui forte ſine charitate habent ſanctum munus dei: ſed videant qualem rationem ſint habituri cū deo, qui ſanctis nō ſancte vtuntur. Ex his erunt qui dicturi ſunt in iudicio. In nomine tuo prophetauimus, quibus non dicetur,

I Ntra catholicam. ¶ Caſus. Hec omnia capi. vſq̄ ad capitu. ſacerdotes. leguntur de malis preſbyteris catholicis adhuc in ſuo officio toleratis. Dicitur in hoc capitulo ꝙ in traditione veritatis ſacramenti non diſtinguuntur merita conferentis vel conſecrantis: ſed potius virt⁹ creatorꝭ. Nā ſicut chriſtus eſt qui baptizat: ita ipſe eſt qui per ſpiritum ſanctum hāc ſuā carnem efficit.
g ¶ Intra. Ab iſto loco vſq̄ ad capit. ſacerdotes. loquūtur omnia ca. de malis ſacerdotibus toleratis ab eccleſia.
h ¶ Recreātur. Quo ad ſuſtentationem corporis: ꝛ poſt anime: vt de conſe. diſtin. ij. non iſte panis. †
i O Mnia ſacramenta. ¶ Et verbū. Id eſt predicatio. q̇ ſi fiat ab indigno, alijs prodeſt: ſed ſibi nocet arg. diſtinc. lxxxiij. ꝟ. quāq̄. arg. xv. q. vlti. ca. vlti.
k ¶ Dictum eſt. Tales iſtruūt deū qualiter eos punire debeat. xl. diſti. multi.
P Rophetauit ¶ Caſ⁹. Malus ſacerdos miniſtrare poteſt: quia Saul malus erat et ꝓphetauit. Legitur eñ in. j. lib. Regū ꝙ cū Saul perſequeret Dauid, ipſe fugiens venit in Ramatha ad Samuelē. Qđ cum nūciatum eſſet Sauli, miſit lictores vt caperent eum. qui cū vidiſſent cuneum prophetarū, et Samuelem ſtantem ſuper eos: factus eſt in eis ſpiritus domini: ꝛ prophetare ceperunt etiam ipſi. Quod cum nunciatum eſſet Sauli, miſit alios nuncios: prophetauerūt autem ꝛ illi. rurſus miſit et tertios nuncios, ꝛ ipſi ꝓphetauerūt. Et iratus Saul abijt: et factus eſt ſpūs dñi ſuper ipſum: et prophetauit cum ceteris corām Samuele: ꝛ cecinit nudus totā die ac nocte. vnde exiuit prouerbiū, Saul inter ꝓphetas.
l ¶ Prophetauit. Hic ꝓbat ꝙ malus ſacerdos poteſt conficere: q2 Saul malus erat et prophetauit. immo mali habēt omnia dona ſpiritusſancti preter charitatem. ꝟ. ca. multe. Hiſtoria autem erit hic pro caſu.

† Scilz creātur in ſuſtētationē de cōſe. diſti. ij. nō iſte. Archi.

Mat. xxiij. a

Sacerdos malus conficit.

Hono= a ¶ Non noui. Id eſt non approbaui,ita dicunt aliqui
res mu ſcholares qui noti ſunt aliquibus in ſcholis, cum vident
tāt mo= eos in terra ſua,dicunt:non noui vos : vel quando ſunt
res. diuites,dicunt pauperibus: † non noui vos.vel (quod
† Adde peius eſt)nolunt loqui cum eis.
gl.in.l.
ij.in v.
mores.
ff.de te
ſtibus.

O Propheta.
¶ Caſ. Ma=li ſacerdotes rep̄=hendūtur:qui etſi verū corp⁹ xp̄i conficiant in altari, ex hoc nō ſanctificantur : ſed potius ex ſuis malis operib⁹ polluuntur.

‡ al's o b ¶ O propheta.
pop'e. Ad literam intel=
De ba= ligitur de babylo=
byloni= nica captiuitate.
ca capti Nam Cyro dan=
uitate. te licentiam reuertēdi de babylonica captiuitate,ppl'us iſrl' edificauit altare:⁊ deiecerūt fundamētum templi: ſed ꝑ lr̄as Cambiſe ducis militie ipſius Cyri prohibitus eſt in edificatione ꝓcedere vſq; ad ſcōm annū Darij:i quo iuſſus eſt edificare templū ceptum ab Aggeo ꝓpheta ad hoc exhortāte populum. Loquit ergo Hieronymus de medio tp̄e in quo immolabant in altari ſed domū dei ſcilꝫ templum reedificare negligebant, cum domos proprias reedificarēt. qđ in ipſo Aggeo plenius patet.

c ¶ Domo mea diruta. Id eſt edificatione virtutū.diruitur enim remo=
Alia ſi= tis virtutibus anima.xv.q.j.merito.
ne vtu=
tib⁹cor=
ruit.

mentimini:ſed non noui[a] vos ⁊c. Spiritum ergo prophetie dicendi ſunt habuiſſe,ſed non meritum. Item Hierony.in Aggeum.ij.capi.

¶ Nuſq; nō tam ſctificat ex hoſtijs q̄ pro pctō polluitur.

O Propheta[b] ‡ qui altari tantū extructo,⁊ domo mea diruta[c] hoſtias mihi offers in altari: et victimis eius ſanctificari te putas:ſcito q̄m ſanctum quidē eſt qđ offertur in altari:ſed non tam ſanctificaris ex hoſtijs,q̄ ex mortuis operibus pollueris.

Itē Aug.in lib.de vbo dn̄i.

¶ Contra ſpiritū ſanctū verbum dicitur cum ex diſperſione nunq̄ reditur.

ITa fit vbū[d] cōtra ſpm̄ ſctm̄,cuꝫ ex diſperſione ad cōgregationē[e] nūq̄[f] venit que ad remittenda pctā accepit ſpiritū ſctm̄:ad quā cōgregationē etſi per malū clericū ſed tm̄ catholicū miniſtrum reprobū et fictū ſi aliqs acceſſerit corde non ficto:in ip̄o ſpūs ſctūs opat remiſſionē pctōꝝ: qui in ſctā eccleſia ita opat, vt reprobos fugiat,et tm̄[g] ꝑ eorū miniſteriū probos colligat.

Idem in ſermone de remiſſione peccatorum.

¶ Nō meritis hoim̄,ſꝫ vtute ſpiritusſcti pctā remittūtur.

UT euidēter oſtēderet dn̄s a ſpū ſctō quē donauit fidelib⁹ ſuis,dimitti peccata,non meritis hoim̄ : quodaꝫ[h] loco ſic ait. Accipite ſpm̄ ſanctum.⁊ continuo[i] ſubiecit: Si cui dimiſeritꝭ[k] peccata,remittuntur ei.hoc eſt,ſpūſſanctus[l] dimittit,nō vos. Proinde ſicut is quem ſacerdos tolerat in eccleſia,eſt tamen extra eccleſiā ⁊ extra corp⁹ eius, cuius caput eſt xp̄s,ſi ei oſtiarius[m] non aperuerit : ita non ideo extra eccleſiam eſt,⁊ non eſt de corpore,ſi quis paſtoris preiudicio[n] cōpellit foris eſſe.

Itē Ambro.de ſacramētis.

¶ Deus non merita pſonaꝝ, ſꝫ ſacerdotū officia cōſiderat.

CUm ſcriptura[o] teſtet[p] ꝙ ad p̄ces Hieroboā[q] ignis deſcendit de celo:et rurſus precante Elia ignis emiſſus eſt qui ſacrificia conſumeret:datur intelligi ꝙ deus nō merita perſonarū conſiderat, ſed officia ſacerdotum.

¶ Ignis ille viſibilis mitte=

et ideo euenit ꝙ ille quem ſacerdos tolerat, ſit extra eccleſiā ſi ei xp̄s nō aperit: ⁊ iniuſte excōicatus ſit intus.
h ¶ Quodaꝫ loco. Ita ⁊ aduocatus poteſt allegare: vt dicit quedam lex.xlv.diſt.cum beatus.
i ¶ Et cōtinuo. Arg. verboꝝ ordinē ſpectandum eſſe: vt.xx.diſt.§.j.arg. ex ſerie verborum aliquid perpēdi.ꝭ. xxiij.q.j.alienus.
k ¶ Dimiſeritis. Bene dixit dimiſeritis : non cui putaueritis dimitti. † † vt de
l ¶ Hoc eſt ſpūſ= pe.di.
ſanctus.j.xj.qō.iij. quē pe
illud.et capi.nemo nitet.ar
cōtemnat.j.e.q.di= gu.l.di.
ctum eſt.j.de cōſe. ſi quis
diſt.iiij.nemo.h. ꝓpoſte
m ¶ Oſtiarius.i. ra. Br.
chriſtus.ideꝫ eſt et oſtium: vt.j.ea.qō. ordinationes.
n ¶ Preiudicio. Preiu=
Id eſt prauo iudi= dicium
cio.j.xxiij.qō.iij.ſi eſt pra=
quis.et.xj.qōe.iij. uū iudi
ſi ep̄s forte.ꝭ.e.q. cium.
remiſſionē.j.xj.qō. iij.quid obeſt.h.

CUm ſcriptura. ¶ Caſus. Quis dubitat ſpiritū ſanctuꝫ adeſſe ſacramentis ſacerdotum:cum in veteri teſtamento ad preces tam bonoꝝ q̄ malorū legatur ignis deſcendiſſe de celo ? quorum vtrumq; probatur per hiſtoriam Hieroboam:q fuit malus ſm quoſdam. al'as Hierobaal.et Elie prophete qui bonus fuit.

o ¶ Cum ſcriptura. Hic intendit Ambroſius probare ꝙ ſpirituſſanctus tempore hoc operatur inuiſibiliter in ſacramentis eccleſie : quod ex eo probat,quia olim viſibiliter operabatur in legalibus ſacramentis.

¶ Ita fit verbum. ¶ Caſus. Dicitur ꝙ tūc peccat hereticus in ſpiritū ſanctū,cū de ſchiſmate ad vnitatem et cōgregationem eccleſie redire contemnit:in qua ecclia ſpūſſanctus ꝑ catholicū et fictū ⁊ reprobū operat remiſſionem peccatoꝝ: ⁊ mali per talem colliguntur.
d ¶ Ita fit verbum. Id eſt blaſphemia.j.de peniten,diſtin.j.§.poteſt.⁊ diſt.iij.§.ſiue.h.
e ¶ Congregationem.i.vnitatem eccleſie.
f ¶ Nunq̄. Et ita peccatū in ſpiritū ſanctum eſt fina=
Impe= lis impenitentia:de qua dicit Auguſt.de peni.diſtin.vij.
nitētia ca.j.⁊ fi.et notaui.xxv.diſtin.qualis.
finalis g ¶ Et tamen. Hoc dicit quia ab iſto poſſum accipere,
eſt pec= etiam ſine neceſſitate.
catū in
ſpirituꝫ
ſanctū.

UT euidenter. ¶ Caſus. Oſtendit in hoc ca.ꝙ non homo ſed ſpūſſctūs pctā remittit:et hoc probatur authoritate dn̄i dicentis. Si cui dimiſeritis peccata ⁊c.

o ¶ Cum ſcriptura. Quā non habemus:ſed eſt in ſcriptura.lxx.interpretum.
p ¶ Teſtetur ⁊c. Quaſi diceret,cum nullus dubitare hic debet,mendaciter appoſuit Gratianus : ſicut datur intelligi vſq; ibi:ignis.nec reddit rationem Ambroſius quare olim viſibiliter ,nunc vero inuiſibiliter operetur ſpirituſſanctus : nec fit ibi malorum mētio ſacerdotum: vt ca.interpoſuit.ſed dūtaxat bonorum:puta Elie,Hieroboam,⁊ aliorum ſanctorum quos ibi Ambroſius nominat: vnde ad preſentem materiaꝫ nihil operatur. Jo. et ita falſa eſt litera cum Hieroboam ⁊c.
Spūſ ſanct⁹ olim viſibiliter nūc inuiſibiliter operatur.
q ¶ Hieroboam. qui fuit malus ſm falſum intellectuꝫ Gratiani.al'as Hierobaal,quaſi ſacra baal deſtruens. Hieron enim ſacrum dicitur, Sic enim dictus eſt Ge= Hierobaal vi dicat.

deon: † ſed hoc nõ faceret ad ꝓpoſitũ Grãni. Joan. ſu: vt .j. xv. q. vlti. cap. vlti. j. viij. q. iij. ca. vlt. ꝯ. xix. diſtinc. cap. ſi. contra. ꝯ. diſtinc. xxxij. nullus. diſtinct. lxxxj. ſi qui preſbyteri. Sed illud de publico vel de damnato: ſed hic de tolerato. h.

d ℭ Minus. Jd eſt non.

Multi. ¶ Caſus. Hoc ca. diuiditur in quatuor partes. In prima parte Greg. redarguit quoſdã q̄ peccata ꝓpria negligentes, vitam ſacerdotũ reprehendunt ⁊ eorũ ſacramenta cõtemnunt. In ſcd̕a oſtendit vnde dicatur myſteriũ, et vñ ſacrificiũ, ⁊ vnde ſacramentũ, et vnde euchariſtia. In tertia dicit q̄ ad preces myſticas maiorum ſacerdotum vera chriſti ſacramenta celebrãtur. In quarta exponit verbũ Oſee ꝓphete: ſcilicet maledicã (inquit) benedictionibus veſtris. Secunda ibi: Myſteriũ. Tertia ibi: Siue ergo. Quarta ibi: maledicam inquit ⁊c̃.

a ℭ Multi. Hoc capitu. intelligitur de malis tolerãdis: quia generaliter loquitur de omnibus ſacramẽtis. In prima parte reprehendũtur quidam laici qui vitã ſacerdotum reprehendendo, diuina ſacramenta ab eis collata contemnebant: gerentes trabem in oculis ſuis et feſtucam volentes mouere de oculis aliorum. In ſecunda parte dicitur q̄ quantũcunq̄ ſit ſacerdos malus, ſacramenta tamen ei⁹ vera ſunt: nec magis ſanctificantur a bono. In tertia oſtendit quid ſit myſteriũ ⁊ quid ſacrificium. Ultimo ponuntur verba Oſee prophete.

b ℭ Lederet. Argu. alterius crimẽ non nocere innocẽti. ‡ j. e. q. iiij. c. j. ꝯ. ea. queſt. fertur. cõtra. hug.

c ℭ Spernunt. Ex his conuincitur q̄ miſſa malorum ſacerdotũ audiri poſſit, ⁊ ſi prohibitum ſit in ca=

† Ab ea nocte q̄ dñs dixit ei, deſtrue arã baal. q̃d et fecit. exinde gedeon dictus eſt hierobaal. hieron ei ſacrũ idē hierobaal ſacra baal deſtruẽs. Uel hieron fortis: q̃ſi fortis ꝯ Baal. Archi.

‡ hoc ē ſpũalr verũ niſi noceat occaſionalr ſm h. Uel in corp⁹. ſic loq̄ dñi hic ſignatũ

batur vt crederent, nobis inuiſibilis operatur q̄ credim⁹. Credo ergo adeſſe dñm Jeſum inuocatũ precib⁹ ſacerdotum, qui ait: Ubi fuerint duo vel tres ꝯgregati in noie meo, ibi ſum in medio eorum.

Item Gregorius.

ℭ **Non merita ſacerdotum, ſꝫ virtus diuina ſacramentã ſanctificat.**

MUlti[a] ſeculariũ hominũ cũ plus ſacerdotis vitã q̄ ſuam diſcutiũt: in magnum contemptionis diuinorꝫ ſacramentorũ crimẽ incurrunt. magna enim trabe vulneratos habentes oculos, eãq̄ negligentes, feſtucã tenuẽ in aliorꝫ conſpiciũt oculis: quã dum incaute feſtinant auellere, erroris in foueã delabuntur: minus quidem cõſiderãtes q̄ non eos ſacerdotum vita lederet[b] ſi ipſi humiliter bonis ſacerdotũ admonitionibus aurẽ accõmodarent: ſed dum hypocritarum more plus illorũ famã, q̄ ꝓpriã vitã vel vite negligẽtiam dijudicãt, ſpernũt[c] ſancta monita, et ſpiritualia dona. vnde fit vt nõ ſolum ab eis dicta reſpuãt, ſed (qđ eſt deteri⁹) diuina etiã myſteria contemnant, vt nec corporis cõmunionem, nec ſanguinis dñi nr̃i ieſu chriſti eorꝫ miniſterio cõfectã aſſumant, putantes hanc minus[d] eſſe ſanctificatam, ſi illorũ fiat officio, quorum vita eorũ oculis videtur ignobilis.

ℭ Heu in q̄ magnũ laqueum incidunt, vt diuina et occulta myſteria plus ab alijs ſanctificata poſſe fieri credãt, cũ vnus idẽq̄ ſpiritusſanct⁹ in eccleſia diffuſa per totum orbem terrarum incomprehenſibiliter[e] ea myſteria occulte atq̄ inuiſibiliter, ⁊ operando ſanctificet, ⁊ benedicendo benedicat.

ℭ Myſterium itaq̄[f] fratres ob hoc dicit̃, q̄ ſecretã et reconditam habet diſpenſationem[g]. Sacrificium autẽ quaſi ſacrũ factũ: q̄ꝛ prece[h] myſtica conſecratur ꝓ nobis in memoriam dñice paſſionis. Sacramẽtum vero eſt in aliqua celebratione cum res geſta ita fit, vt aliquid ſanctificate accipiam⁹ qđ ſancte accipiẽdum eſt. Sunt autẽ ſacramẽta, baptiſma, chriſma, corpus ⁊ ſanguis Chriſti: q̄ ob id ſacramenta dicunt̃, quia ſub tegmẽto corporaliũ rerũ diuina virt⁹ ſecreti⁹ ſalutẽ eorũdẽ ſacramẽtorum operat̃. vnde a ſecretis virtutib⁹, vel ſacris ſacramenta dicunt̃: que ideo fructuoſe penes eccleſiam fiũt, q̄ꝛ ſanct⁹ in ea manens ſpirit⁹ eorundem ſacramentorꝫ latenter operat̃ effectũ: cui⁹ panis ⁊ calicis ſacramentũ grece euchariſtia đr: latine bona grã interpretat̃. ⁊ q̃d melius corpore[i] et ſanguine Chriſti? ℭ Siue ergo per bonos, ſiue ꝑ malos miniſtros intra eccleſiã diſpẽſet̃, ſacramẽtũ tñ eſt: q̄ꝛ ſpiritusſanct⁹ myſtice illud viuificat: qui quondã apl̃ico in tẽpore viſibilib⁹ apparebat operib⁹. Nec bonorꝫ merit̃ diſpẽſatorꝫ amplia tur, nec malorꝫ attenuat̃[k]: quia neq̄ q̄ plantat eſt aliq̃d, neq̄ q̄ rigat, ſꝫ q̄ incrementũ dat de⁹. Hoc de corpore ⁊ ſanguie dñi noſtri Jeſu Chriſti, hoc etiam de baptiſmate ⁊ chriſmate ſentiẽdũ eſt ⁊ tenẽdũ, q̄ꝛ virt⁹ diuina ſecretius operat̃ in eis: ⁊ diuina ſolummodo hec eſt virt⁹ ſiue poteſtas, non humane efficacie. Polluimus itaq̄ pa=

e ℭ Incomprehẽſibiliter. Nõ enim a nobis cõprehendi poteſt qualiter tranſſubſtantiatio ſub ſpecie panis et vini, corp⁹ Chriſti ⁊ ſanguis fiat.

f ℭ Itaq̄. Et q̄ꝛ occulte et inuiſibiliter.

g ℭ Diſpenſationem. i. virtutem et gratiã a deo diſpẽſatã ⁊ collatam.

h ℭ Q̄ꝛ prece. ſacrificia veteris teſtamenti non faciebant quod figurabãt: arg. de cõſe. diſtin. ij. ſacrificiũ. et quod dicit p̃ce myſtica conſecretur, hoc referas ad ſpeciem facti ſꝫ hug. q̄ꝛ nec corpus chriſti conſecrat̃, q̄ꝛ et prius corp⁹ ſacratiſſimum erat: nec panis q̄ꝛ ibi deſinit eſſe ſtatim.

i ℭ Quid melius corpore? Certe aĩa chriſti. vñ hoc dictũ intelligas dũtaxat amplificatiõis gratia. ſi. j. xxxij. q̃. vj. nihil. et. queſt. vij. quid in omnib⁹. vel dic hoc mai⁹ inter ſacramenta eccleſiaſtica quo ad ſanctitatẽ ⁊ reuerentiam: vt. j. de conſe. diſt. ij. nihil et ca. q̄ manducat. et. xcv. diſt. ecce. Uel inter res eiuſdem generis, ſcilicꝫ inter corporalia. Uel intellige de corpore qđ eſt chriſtus: argu. j. ea. queſtio. interrogo. contra. Sed ibi expone verbũ, id eſt filium. Et ſic non eſt contra de peniten. diſtinct. j. verbum.

k ℭ Attenuatur. Sed contra ſupra. lxxxj. diſtinct. ſi qui

Altarꝭ myſteriũ eſt icõprehẽſibile

Corp⁹ Chriſti nõ cõſecratur, nec panis.

Corp⁹ Chriſti excedit alia ſacramenta q̄ ad reuerẽtiam.

nē.i.corp⁹ Chriſti, quādo indigne accedim⁹ ad altare, ⁊ ſordidi mūdū ſanguinē bibim⁹.⁊.ĩ.

¶ Maledicā (inquit) benedictionibus veſtris: hoc eſt his que nunc meis benedictionib⁹ poſſidetis, ſeu quicquid a vobis benedicit̄, maledicam: vel quoniā nō benedicūt ſanctꝫ ex vero corde: vel quia[a] q̄ inique agūt, benedicūtur ab eis: adulanturq̧ peccatoribus, dūmodo diuites ſint.

Item Fabianus papa epiſcopis orientalibus.

¶ Non ſacerdotū merita, ſed que docent ⁊ miniſtrant, conſiderare debemus.

Significaſtis inſup pleroſq̧ attendere multos in ipſis honoribus eccleſiaſticis nō congruēter[b] viuere ſermonib⁹ et ſacramētis que per eos populis miniſtrant̄. O miſeros homines q̄ hos intuēdo Chriſtum obliuiſcuntur: qui ⁊ multo ante predixit vt legi dei potius obtēperetur, q̄ꝫ imitandi videantur illi qui ea que dicūt non faciūt: et traditorē ſuū tolerans vſq̧ in finē, etiā eum euāgelizare cum ceteris miſit. nam apoſtoli talē conſuetudinem non habuerūt, nec habēdam docuerunt[c].

Itē Nicola⁹ papa Michaeli imperatori. ¶ De eodem.

Non quales ſacerdotes dñi ſint, ſꝫ quid de dño loquant̄, eſt vobis magnopere preuidendū: nec in vicarijs beati Petri apoſtoli vobis eſt attēdendum q̄d ſint: ſed quid pro correctione eccleſiarū, q̄d pro ſalute veſtra ſatagant. Nec em̄ illos[d] inferiores dicetis ſcribis et phariſeis ſedentib⁹ ſuper cathedrā Moyſi: de quibus dñs precepit, dicens: Quecunq̧ dixerint vobis, facite: ſm opera eoꝝ, nolite facere. Ergo imperator cōſidera: ſi illos dixit audiēdos q̄ ſup cathedrā Moyſi ſedebāt, quāto poti⁹ q̄ ſuper cathedram Petri reſident, eſſe exiſtimes obaudiendos.

Itē Aug. cōtra Petilianū.

¶ Sacerdotū immūditia ſacramentum non polluit.

Domin⁹ declarauit[e] in vno cetu[f] hoīm eadem ſacramēta ſumentiū, non obeſſe mundis aliquorū immunditiam. Petilianus[g] dixit. At ſi quiſq̧ carmina ſacerdotis memoriter teneat, nunquid inde ſacerdos eſt ꝙ ore ſacrilego carmen publicat ſacerdotis? Auguſtin⁹ reſpōdit. Ita iſtud dicis, quaſi modo queramus quid ſit verus ſacerdos, ⁊ non quid ſit verū baptiſma[h]. At em̄ quiſq̧ ſit ver⁹ ſacerdos, oportet vt non ſolū ſacramēto[i], ſed iuſtitia quoq̧ induatur, ſicut ſcriptum eſt: Sacerdotes tui induantur iuſtitia.

¶ Qui autem ſolo ſacramento ſacerdos eſt, ſicut fuit pontifex Caiphas perſecutor vni⁹

ſunt preſbyteri.

a ¶ Uel q̄ꝛ. Iſta duo vel, reſpiciūt tantū ꝑmū membrū, cui⁹ due inueniunt̄ expoſitiones ꝑ ſequentia.

Significaſtis. ¶ Caſus. Hic probatur malos ſacerdotes tolerandos duplici exemplo Chriſti: tum q̄ꝛ phariſeos et ſcribas docuit eſſe audiendos: ſed nō in malis operib⁹ imitandos: tum quia miſit iudā traditorem ſuum ad euangelizādum cū alijs diſcipulis, ⁊ eū vſq̧ in finem tolerauit: nec apl'i etiam ſacramenta taliū deſpiciebant.

b ¶ Nō congruēter. ideo vitabāt eorum ſacramenta.

c ¶ Docuerunt. Ergo nec nos preſumere vel inuenire debemus: vt. ſ. diſti. xxxvij. qui de menſa. ĩ. ij. q. v. conſuluiſti. ĩ. xxxj. q̄ō. j. ꝙ ſi. ſ. di. lv. ſi euāgelica. ſ. di. xlv. ca. epm̄. vij. q. j. ca. j.

Non quales. ¶ Caſ⁹. Quidam cōtemnebant ſacramēta malorū ſacerdotū: ſed probat Nicolaus hoc non eſſe faciendū: q̄ꝛ ſi mali ſacerdotes ſedētes ſup cathedrā moyſi ſunt audiēdi: multo potius regentes cathedrā Petri ſunt audiendi.

d ¶ Nec em̄ illos. No modū arguendi de malis ad bonos. de conſe. di. j. ca. j. ĩ. xj. q̄ō. j. ſacerdotibus. ſ. diſt. xxj ſubmittitur. †

† Hinc eliciunt quidā petrum eſſe maiorem moyſe. Arg. ʒ xxxij. q. iiij. q̄s ignoret.

Dominus declarauit. ¶ Caſus. Petilianus dicebat ꝑ prauum ſacerdotē vera ſacramenta nō cōferri nec cōfici: ⁊ hoc per quādā ſuā queſtionē nitebat̄ ꝓbare. Diuidit̄ in. v. partes. In prima parte Aug. reprehendit eū de ſua ſtulta queſtione. In ſcd̄a parte oſtendit apud malos ſacerdotes vera eſſe ſacramēta, etſi nō ſint veri ſacerdotes: cū querat̄ vtrū ſit verū ſacrm̄, ⁊ nō vtrū ſit verus ſacerdos: ⁊ hoc probat exēplo caiphe q̄ malus erat, ⁊ tamen ꝓphetauit. exemplo Pauli, q̄ verum teſtimonium peſſimi approbat. exēplo Dauid, q̄ ſaulis ſacrā vnctionem honorauit. In tertia oſtendit ꝙ meritum cōferentis nō attenditur in veritate ſacramēti. In quarta parte oſtēdit ꝙ optati heretici ſacrificiū illis tantum nocuit quibus vita ſua nō diſplicebat. In quinta parte refert gratias deo de victoria quam habuit contra petilianum. Scd̄a pars incipit ibi: qui autē ſolo. Tertia ibi: itē nos dicim⁹. Quarta ibi: per hanc ſententiā. Quinta ibi: itē gratias ago.

e ¶ Dñs declarauit. Not. ꝙ Augu. in hoc. c. improbat duas opiniones petiliani: qui petilianus dicebat immūditiā malorū mundis obeſſe. Dicebat etiā ꝙ mali ſacerdotes non cōferebant vel conficiebāt vera ſacramenta. Dicit ergo i prima parte ꝙ immūditia malorum bonis et mundis non obeſt. In ſecunda ponit quandā obiectionem Petiliani que non tangit ꝓpoſitum, ⁊ eam ſoluit. In tertia oſtendit ꝙ ſacramēta ſi in forma eccleſie cōferātur a quocūq̧ vera ſunt: et hoc oſtendit triplici exēplo, caiphe, apl'i, et dauid. In quarta oſtendit ꝙ quales ſunt q̄ ſacramenta accipiūt, talia ſunt eis ipſa ſacramenta. In quinta īfert duplicem cōcluſionem contra duplicem opinionem petiliani, gr̄as agens deo ꝙ acquieuit petilianus ſuis rationibus. Io.

Errores petiliani.

Mat. xxiij.

e ¶ Dñs declarauit. In parabolis de zizania ſeparanda a tritico. xj. q̄ōe. iij. nolite. et de hereticis: vt. xxiij. queſt. vij. ca. j. Uel declarauit ſuſtinendo iudam. ij. queſt. j. vnus ex vobis.

Pſal. cxxxj. zizania an a tritico ſeparanda ſit.

f ¶ Cetu. i. collectione apoſtoloꝝ: vel eccleſie, vbi ſunt boni et mali. xxxij. q. iiij. recurrat.

g ¶ Petilianus dixit. obijciendo. dicebat enim malum ſacerdotem non poſſe conficere: quia non eſt verus ſacerdos: ſicut nec laicus poteſt.

h ¶ Baptiſma. Quaſi hoc queramus ⁊ nō illud, ⁊ ideo non valet obiectio ⁊c̄.

i ¶ Sacramento, ordine et officio ſine iuſtitia, argu.

contra.xl.diſtin. ſicut viri. Sed ibi agitur de eſſentia ſacerdotis:hic de qualitate.
a ¶ Si nõ dat ſuũ.i.ſi nõ ſua ſʒ dei:in forma.ſ.eccłie.
b ¶ Idem. Uerba ſunt epimenidis illi⁹ thebani ſacerdotis,qui malus fuit: ⁊ apl'us ſumit eadem verba in teſtimoniũ in epiſtola ad Titum.

go q̃ hereticus excõmunicatus depoſitus poteſt hoc ſacramentum ⁊ reliqua ſacramenta miniſtrare, per capl'a q̃ dixi. Quidã tñ ↄtrariũ dicunt per id qđ eſt.xxiiij.q.j. ſchiſma. vbi dicit Pelagius:ſi veritate duce regimur,nõ eſt xp̃i corp⁹ qđ heretic⁹ cõficit. Itẽ q: hoc ſacramentum eſt ſacr̃m vnitatis vt de conſe.di.ij.q: paſſus. Item q: ex͂ vnitatẽ eccleſie cõfici nõ poteſt: vt.ſ. c. ex͂ eccleſiam.j. e. ſacerdotes.

et veriſſimi ſacerdotis:quãuis ipſe verax nõ eſt,quod dat tamen verũ eſt,ſi non dat ſuũ [a], ſed dei. Idẽ [b]. Cretenſes male beſtie,pigri corde. Si ergo [c] apl's alienigene neſcio cuius teſtimoniũ q: verũ comperit,etiam ipſe atteſtat⁹ eſt: cur nos apud quẽcunq; inueherimus qđ Chriſti eſt,⁊ verũ eſt, etiam ſi ille apud quem inuenimus,peruerſus ⁊ fallax eſt:nõ diſcernim⁹ propter vitium qđ homo habet [d],veritatem quã non ſuam ſed Chriſti habet:et dicimus,ſacramẽtum hoc verũ [e] eſt:ſicut ille ait,teſtimoniũ hoc verũ eſt? Sed nunq̃d ideo dicimus,etiam ipſe homo verax eſt: q: dicimus,ſacramentum hoc verũ eſt? Uobis autẽ neceſſe eſt vt ſemper erret͂ q̃ʒdiu ꝑpter hominũ vitia,dei ſacramenta violatis [f]:aut nos ꝓpter dei ſacramenta que in vobis violare nolumus,etiam veſtri ſchiſmatis ſacrilegium [g] aſſumere putatis. Item. Baptiſmi ergo puritas ab impuritate vel immũditia conſcientie,ſiue dantis,ſiue accipientis omnino diſtincta eſt. Item. Memẽto ſacramẽtis dei nihil obeſſe mores malorum hominum,quo illa vel non ſint,vel minus ſancta ſint. Item. Si non habebat Saul [h] ſacramẽti ſanctitatem,quid in eo Dauid venerabat͂? Si autẽ habebat innocentiã,quare innocentem perſequebat͂? Nã eũ ꝑpter ſacramẽti vnctionem,⁊ honorauit viuũ,⁊ vindicauit occiſum. Et q: vel pãniculũ [i] ex eius veſte abſcidit,percuſſo corde trepidauit. Ecce Saul non habebat innocẽtiã,⁊ tñ habebat ſanctitatẽ nõ vite ſue ſʒ vnctionis: nam hec ſine innocẽtia haberi nõ põt,ſʒ ſacramẽtũ dei (qđ et in malis hoĩbus eſt) ſanctũ eſt. Item. Nos dicim⁹ tale cuiq; ſacrificium fieri qualis accedit vt offerat,et qualis accedit vt ſumat: et eos de ſacrificijs talium mãducare,qui ad illud tales accedunt,q̃les ⁊ illi ſunt. Itaq; ſi offerat deo malus,et accipiat inde bonus:tale cuiq; eſt, qualis quiſq; fuerit: quia et illud ſcriptum eſt: Omnia [k] munda mundis. ¶ Per hanc ſentẽtiam veridicam et catholicam etiam vos Optati [l] ſacrificio [m] non eſtis polluti [n] ſi facta eius diſplicebant vobis: nõ vtiq; panis illius panis luctus erat,ſub cuius iniquitatibus aphrica tota lugebat. Sʒ panem luctus omnibus vobis cõmunem eſſe omniũ veſtrum malum ſchiſmatis facit.

Itẽ. Gratias ago deo,q: tandẽ cõfeſſus es poſſe valere inuocatũ nomẽ Chriſti ad alioꝝ ſalutẽ,etiã ſi a peccatorib⁹ inuocet͂. Hic ergo intellige cũ Chriſti nomẽ iuocat͂,nõ obeſſe aliorum ſaluti aliena peccata. Idem in lib. pſalmoꝝ.

¶ Etiã per malũ miniſtrũ dona dei ad eos perueniunt,q̃ cũ fide accipiunt.

Chriſt⁹ q̃d fecit [o] nobis q̃ traditorẽ ſuũ tãta patietia ꝑtulit,vt ei primã [p] euchariſtiã cõfectã manib⁹ ſuis,⁊ ore [q] ſuo commẽdatã,ſicut ceteris [r] apoſtolis traderet? Quid nobis fecit Chriſtus,qui eũdem traditorem ſuum quẽ diabolũ nominauit [ſ], q̃ ante traditionẽ poſtea omnibus dedit.

c ¶ Si ergo. Et verũ eſt ſupple: et ideo approbem⁹.
d ¶ Habet. Arg. pro teſtimonio alicuius q̃ non eſt bonus:et vt credatur teſtimonio in quo verum dicit, etſi in alijs mentiatur.ſ. diſt. xxxvij. turba. et.c.ſi q̃d. Sed contra.iij.q.ix.pura.
e ¶ Uerũ. Quaſi dicat,non: et ita nõ quicũq; verum dicit, verax eſt.xxij. q.ij.homines.
f ¶ Uiolatis. Id eſt violãda eſſe credinis.
g ¶ Sacrilegiuʒ. Quaſi cõprobare ſchiſma veſtrũ videamur ex eo q̃ ſacramenta vr̃a non reprobamus.
h ¶ Si non habebat Saul. Quẽ dominus elegerat et fecerat regẽ.i. fieri iuſſerat: vt.j. viij q.j.audacter.
i ¶ Panniculuʒ. Qñ precidit chlamydem veſtimenti ſui:vt.ij.q.vij.§.de his et.§.item opponitur.
k ¶ Omnia munda mundis. Iuxta illđ. Qui manibus ſordes:operam prius ablue ſordes. Intus te munda: quia mundis omnia munda.
l ¶ Optati. Proprium nomen eſt, et erat mal⁹ catholicus vel hereticus ſʒ occultus.
m ¶ Sacrificio. Ħ patet q̃ ꝑciſus conficit: vt.ſ.e.non nocet.et ca.dictũ.⁊ de cõſe.diſt.iiij. non in vobis. preterea q̃ eſſet ratio quare dãnatus a deo poſſet cõficere q̃ʒdiu toleratur ab eccleſia,ſed dãnat⁹ ab homine nõ? Dicas ergo...

n ¶ Polluti. Ar. non imputari ſocio pctm̃ alterius ſi ei diſpliceat,dummodo eum admoneat vt reſipiſcat : vt.j. e.q.iiij.ca.j.qđ incipit,nulli⁹ crimẽ. et c.crimẽ.argu.xxiij. q.iiij.recedite. viij. q.j. quid autẽ.j.xj. qõ.iij.qđ predeceſſor.j.xxiiij.qõe.iij.ſi habes.xxiiij. qõe.j. ſchiſma. cõtra.j.de cõſe.diſt.j.in ſctã.§ .j.e.q.v.c.j.§.h.

Chriſt⁹ q̃d fecit. ¶ Caſus. Mali ſacerdotes ſunt tolerandi : et ſacramẽta ſunt ab eis recipienda : et hoc probatur exẽplo dñi,q̃ iudam tolerauit,⁊ eum cum alijs diſcipulis ad predicandũ miſit.
o ¶ Chriſtus q̃d fecit. qui ſigna patiẽtie oñdit nobis.
p ¶ Primã.i. primo cõfectã eucharistiam dedit: nam vna ſola eſt,⁊ ideo non eſt prima vel vltima. Uel ſic primam.i. vnicam , et non plures.
q ¶ Ore. Cum dixit : hoc eſt corpus meũ.j.de cõſe.di.ij. accipite.
r ¶ Ceteris.j.xxiij.q.iiij.tu bon⁹.et c.q̃ʒ magnũ.j.de cõſe.d.ij.cũ oẽ.cõtra. Sol.ſed ibi de buccella panis, quam ſoli inde tradidit poſtea.hic de corpore chriſti quod primo tradidit ſibi :
ſ. ¶ Nominauit. Ubi,neſcio: ſed credo q̃ ibi,qui intin-

Ad hoc de ↄſe. diſ. ij. q̃d ſi ſãguis. ꝑſic. q̃lis. vbi de hoc.

Ad titũ.j. d.

Dummodo cõſens⁹ nõ interueniat ſm Io. de tur. ꝑ tex.in ca. ita ſi q̃s.xxiij q.iiij.⁊ i c.ita ne. xxxij. q. v.

git mecū manū ⁊c.ar.inſti.de exhe.li.§.ſed feminini.

a ¶ Loculis. Arg.contra infideles ſeruientes ꝙ ſint ſicut diaboli.de peni.di.j.§.hoc idem.

b Non nocet. ¶ Ad eccl'ie.j.de cōſe.di.j.eccleſijs.cōtra.ſed illud qn̄ forma ſeruata non eſt.

dn̄i,nec loculis [a] dn̄icis fidem potuit exhibere,cū ceteris diſcipulis ad predicandū regnū celorū miſit:ut monſtraret dona dei peruenire ad eos q̄ cū fide accipiūt,etiam ſi talis ſit p quē accipiūt,q̄lis Judas fuit.

Item Gregorius.

¶ Sacramentis,epiſcopi malitia non nocet.

Non nocet malitia epī, neqꝫ ad baptiſmum infantis,neqꝫ ad eccleſie [b] conſecrationem [c]:qr baptiſma a deo dat̄,non ab hoīe venit. Sic et euchariſtia et oīa quecunqꝫ in altari ponūtur:non ab hoīe,ſꝫ a deo ſanctificationē accipiūt.

Sed obijcitur [d] illud Hieronymi in Sophoniam.

¶ Nō verba,ſed merita ſacerdotū euchariſtiā faciunt.

Sacerdotes qui euchariſtie deſeruiunt,⁊ ſanguinē dn̄i populis ei⁹ diuidūt:ipie agūt in lege Chriſti putantes euchariſtiā imprecātis [e] facere verba,non vitā [f]:et neceſſariā eſſe tm̄ ſolennē orationē,⁊ non ſacerdotū merita,de quib⁹ dicitur: Sacerdos in quacunqꝫ fuerit macula [g]:non accedat offerre oblationes domino.

Item Alexander.

¶ Tanto facilius ſacerdotes exaudiuntur,quāto apud deū ſunt digniores.

Ipſi ſacerdotes p ppl'o interpellant,⁊ pctā populi comedunt [h]:qr ſuis precibus ea delent atqꝫ cōſumūt.q̄ quāto digniores fuerint,tāto facili⁹ in neceſſitatib⁹ p quib⁹ clamant,exaudiuntur.

Item Gelaſi⁹ Elpidio epō.

¶ Nō adeſt ſacramentis ſpiritus ſanct⁹ que per criminoſos miniſtrantur.

Sacroſancta [i] religio q̄ catholicā cōtinet diſciplinā,tantā ſibi reuerentiā vēdicat,vt ad eam q̄libet niſi pura conſcientia nō audeat peruenire. Nā quomodo ad diuini myſterij cōſecrationē [k] celeſtis ſpiritus inuocat⁹ adueniet [l],ſi ſacerdos et qui eū adeſſe deprecatur,criminoſis plenus actionibus reprobetur?

Itē Gregorius in regiſtro.

¶ Manus immunda tacta inquinat,non mundat.

Neceſſe eſt vt munda ſit man⁹ q̄ diluere ſordes curat:ne tacta queqꝫ deteri⁹ inquinet ſi ſordida ſequēs lutū tenet. Scriptū nanqꝫ eſt: Mūdamini q̄ fertis vaſa [m] dn̄i. Dn̄i etenī vaſa ferunt,qui primorum aīas ad interiora [n] pducēdas, in cōuerſationis ſue exēplo ſuſcipiūt.

Itē Augu.

¶ Eque ſeruandū eſt verbum Chriſti,⁊ corpus Chriſti.

Interrogo vos fratres vel ſorores, dicite mihi,quid plus videt̄ vobis:corpus Chriſti,an v̄bū [o] Chriſti? Si vultis vere reſpondere, hoc dicere debetis,ꝙ non ſit

c ¶ Conſecrationem. Duꝫ tn̄ ceſſet oīs pactio vel aliqua turpis pmiſſio: alioqn execrata poti⁹ q̄ꝫ cōſecrata dici debet: vt.j.e.q̄ō.iiij. eccleſia. ſed hoc in odium conſecrantis. nā revera conſecrata eſt.

¶ Sed obijcitur. ¶ Caſus Nūc obijcit Gra. ꝯ predicta: et ita alternati modo ex vna parte, modo ex alia allegando pcedit in hac queſtione et ſolutiones inſerēdo.

d ¶ Sed obijcit̄. Reſpicit.§.ſi ergo ꝯ. prime poſitum. Nā inducit iſta ſex ca.quedaꝫ directe, quedā a ſenſu contrario ad pbandū ꝙ malus ſacerdos non poſſit cōficere ſacramenta.ſed ibi reſpōdet in ſequē. §.cum vita.

Sacerdotes. ¶ Caſ⁹ Non tm̄ verba,ſed etiā merita ſacerdotuꝫ cōcurrere debent: qr ſcriptū eſt. Nec maculaꝫ habēs ad ſacrificandum accedat.

e ¶ Imprecātis. id eſt inuocantis p preces. h.

f ¶ Non vitā.q̄ꝫ tum ad rem ſacramenti, ſcꝫ vt digne conficiant.al'as vita non exigitur vt conficiant.

g ¶ Macl'a.mortalis peccati. argu. de conſe. di.ij. quotidie. vel venialis: ⁊ tunc eſt conſiliū.arg.diſt. vj.teſtamentum. hug. Tn̄ hec authoritas intelligit̄ de macula corporali vt.xlix.di.hinc etiā.⁊ ita ſophiſtice inducitur. §.non accedat.dum enī eſtuauerit in pectore precantis ignis alienus qui exurit,⁊ non ſatiat: nō poteſt digne accedere ad altare.de pe.di.iij.ca.inter hec hircū. Unde notatur hic ꝙ quilibet ſacerdos pro macula mortalis pcti ſuſpenſus eſt quo ad ſe:quo ad accipientes vero nō:niſi vt notatur.xxxij.di.§.verum,et ca.nullus.

Ad idē.xiij.q.j.§.ad hoc,vbi de hoc,ſcꝫ ꝙ ſint ſicut diaboli.de pe.diſt.j.§.hoc idē.Archi.

Dum modo forma eccleſie fuerit ſuata.de cōſe.diſ.j.eccleſijs: q̄ō etiā videt̄ ꝯ Jo.d f.

hic videas q̄ō not.ij.d.de his.in gl.vlti.iuxta fi.et ex̄ de cele.miſſa.de hoīe.Archi.

h Ipſi ſacerdotes. ¶ Comedūt,i.oblata pro peccatis. vel dicuntur comedere peccata populi,qr delent: ⁊ ſic comedunt pctā populi orationibus ſuis. vel forte qr exemplo bone operationis ⁊ verbo predicationis corrigunt hoīes,⁊ ita quātū in ſe eſt,delēt.xxxvj.diſt.§.ecce.verſic.ex quibus.ſol⁹ enī de⁹ delet pctm̄.i. peccati reatuꝫ. ſacerdos penam infligendaꝫ p peccato orationibus minuit: propter q̄ō peccatū delere dr̄.xiij.q.ij.ſic. h. Ul' illi dicuntur comedere peccata populi,qui de ſuis poſſent ſuſtentari: et tamen percipiūt de eccleſiaſticis.xij.queſt.ij.illud. cum habenti dare ⁊c.j.q.ij.paſtor.

i Sacroſctā.i. religioſa ſacramentoꝝ reuerentia. vel.i.euchariſtia, vel q̄ōlibet aliud ſacramētum. ꝯ.e.ventū.

k ¶ Conſecrationem. Quā diuinuꝫ miniſterium facit, non miniſtri adminiſtratio: vt.j.de cōſe.diſtinctio.iiij. nō eſt aqua.

l ¶ Adueniet.aduenit quidem magis ad conficientis detrimentuꝫ,q̄ꝫ ad ſalutē.de conſe. di. ij.ca.⁊ ſancta.

m Neceſſe eſt. ¶ Uaſa.i. ſubditorū aīas: qr dn̄s in eis ſedet: vt xxiij.queſtione.iiij. nabuchodonoſor. xxxij.q.v.ſi paul⁹. quorū ſanguis requirit̄ de manibus noſtris.xliij.diſtin.epheſijs.

n ¶ Ad interiora.i.ſpiritualia et celeſtia. Uel dic.i.ad vitia: ⁊ tūc dic perducendas vapulaturas a primo mancipio gehenne.xl.diſtinctio.ſi papa.

Interrogo. ¶ Caſ⁹. Equali diligētia audiendū eſt verbū chriſti ne de corde labat̄,ſicut euchariſtia eſt obſeruāda, ne in terram decidat negligentia miniſtrantis:qr vterqꝫ reus eſt.ſ.qui negligenter verbum dei audit: ⁊ q̄ corpus chriſti in terrā cadere permittit. ⁊ ita ſacerdos non debet indigne miniſtrare.

o ¶ Uerbū.i.predicatio.que plures conuertit: ⁊ pl⁹ fa-

cit cõpungi hoiem: vt oia pctã per eã tollãtur: ſed ꝑ corpus chriſti tantũ venialia tollũtur: vt de cõſe. diſt. ij. iteratur. ⁊ c. quotidie. ⁊ ſic non ob. ſ. c. multi.
a ¶ Uerbũ. i. id qđ verbo ſignificaẗ: vel ꝑ verbũ cõcipiẗ.
b ¶ Cadere. de conſe. diſtin. ij. qui bene.

malus ſacerdos conferat gratiam digne ſumentibus, ſequenti. c. probatur.
i ¶ Cum vita. Reſpicit hoc capitu. ſacerdotes. et bene ſoluit: et ad confirmandam ſuam ſolutionem inducit capitulum ſequens.

minus dei verbũ q̃ʒ xp̃i corpus. Et ideo quãta ſolicitudine obſeruamꝰ qñ nobis xp̃i corpus miniſtratur, vt nihil ex ipſo de manibꝰ noſtris in terrã cadat: tãta ſolicitudine obſeruemus ne verbũ dñi quod nobis erogatur, dũ aliud aut cogitamꝰ aut loquimur, de corde puro pereat: q: nõ minus erit reus qui verbum[a] dei negligenter audierit, q̃ʒ ille qui corpus xp̃i ſua negligentia in terram cadere[b] permiſerit.

Item. ¶ De eodem.

NEcq̃[c] poteſt rite[d] offerri niſi per ſacerdotẽ iuſtũ et ſctm̃: nec niſi ab eis accipiatur quod offerẗ ꝓ quibus[e] offertur: atq̃ʒ id ſine vitio[f] ſit: vt pro vitioſis[g] mundandis[h] poſſit offerri. hoc certe oẽs cupiũt q̇ ꝓ ſe offerri ſacrificium deo volũt. ¶ Cũ vita[i] ſacerdotuʒ euchariſtie neceſſaria eſſe diciẗ: nõ cõſecrationi, ſed effectui intelligẽdum eſt. Non eñ effectũ ſalutis cõfert ei quem merita faciũt indignũ: potius cõpletur in eo illud apl̃i. Qui mãducat corpus dñi ⁊ eiꝰ ſanguinẽ bibit indigne, iudicium ſibi manducat et bibit. Ergo contra eos q̇ crebra oblatione ſacrificij ſe putant poſſe mundari nõ ceſſantes impie agere in lege dei, intelligiẗ illud eſſe dictum Hierony.

Quod vero ſacerdos etiam ſi malus ſit, tamen pro officio ſue dignitatis gratiã tranſfundat hominibus, teſtatur Augu. in lib. queſtionũ veteris et noui teſtamenti.

¶ Sacerdotes nomẽ dñi inuocat: dñs aũt bñdictionẽ pſtat.

DIctũ eſt[k] a dño in numeris ad Aaron. Uos ponite[l] nomen meũ ſuꝑ filios iſrael: ego dñs bñdicam eis. vt gratiã traditã ꝑ miniſteriũ ordinati trãſfundat hoĩbus: nec volũtas ſacerdotis obeſſe aut ꝓdeſſe[m] poſſit, ſed meritũ benedictionẽ poſcẽtis. ¶ Quãta autẽ dignitas ſit ſacerdotalis ordinis vel officij, hinc aduertamus. Dictuʒ eſt enim de nequiſſimo caipha interfectore ſaluatoris iter cetera. Hoc aũt a ſeipſo nõ dixit: ſʒ cũ eſſet princeps et põtifex ſacerdotũ anni illius, pphetauit. per qđ oſtenditur ſpm̃ ſctm̃ datorem gratiarũ non perſonam ſequi digni aut indigni, ſed ordineʒ traditionis: vt q̃ʒuis aliq̇s boni meriti ſit, non tamen poſſit benedicere niſi fuerit ordinatus, vel officij miniſterium exhibeat. Dei autẽ eſt effectum tribuere benedictionis.

Quod vero[n] ꝑ hereticos ſacramenta dignitatis miniſtrata dicuntur carere effectu, improbatur authoritate Anaſtaſij pape q̇ ordinationẽ Achatij quanuis heretici, ita ratam approbat, vt etiam eis quos poſt damnationem baptiza-

NEcq̃. ¶ Caſꝰ. Ad hoc vt rite ⁊ recte ſacrificiũ offeratur, debʒ ab honeſto miniſtrari et a iuſto recipi: et hoc dicit litera. Pro quibus offertur, ſupple digne.
c ¶ Necq̃. No. ꝙ tria dicuntur hic: ſcʒ ꝙ ſacramenta dñi non rite vel recte cõferunẗ niſi a dignis conferanẗ, ⁊ a dignis ſumantur, ⁊ in forma eccleſie. Primum notatur ibi: niſi ꝑ ſacerdotẽ. Scđʒ ibi: nec niſi. Tertium ibi: atq̃ʒ id ⁊c̃. Quidam diuidũt capi. i duas partes. In prima fit mẽtio de ſacrificio quod ab eo accipiẗ pro quo offertur: ⁊ hoc vſq̃ʒ ad illũ locum: atq̃ʒ id. In ſecunda fit mentio de ſacramento quod nõ accipitur ab eo pro quo offertur. ⁊ dic ſine vitio, id eſt ſine peccato.
d ¶ Rite. quo ad offerentem et accipientem.
1. Cor. xj. f. e ¶ Pro quibꝰ offertur. ſupple: nec poteſt rite offerri niſi ab eis.
f ¶ Sine vitio. i. nõ ſit citra formaʒ eccleſie, ſed in ipſa forma eccleſie.
g ¶ Ut pro vitioſis. Expone vt recte poſſit offerri ꝓ vitioſis. i. venialia habentibus. Sed intellige generaliter: quia offertur etiam pro habentibus mortalia.
h ¶ Mundandis. id eſt venialis peccati maculam habentibus.

DIctum eſt. ¶ Caſꝰ. Hic primo ꝓbatur per verba domini ⁊ exemplo caiphe ꝙ apud malos ſacerdotes vera ſunt ſacramenta, et ꝙ ex officio ſuo gratiaʒ hominibus tranſfundunt. Secundo ꝙ tanta eſt vis ſacerdotij dignitatis ꝙ ſine eo etiam apud bonos nõ eſt authoritas benedicendi. Aũe. vj. d.
k ¶ Dictum eſt. Probat Auguſti. ꝙ benedicere non tantum meritum, ſed etiam ordinem requirit. In prima ergo pte ponit authoritateʒ domini vſq̃ʒ ibi: quãta. In ſecunda probat intentionem ſuam: ⁊ authoritate ⁊ exẽplo caiphe. Jo. xj.
l ¶ Uos ponite. id eſt inuocate.
m ¶ Prodeſſe. hic colligiẗ ꝙ licet voluntas ſacerdotis non ſit vt ꝓſit: prodeſt tamen. j. de cõſecra. diſti. iiij. non illud te. Sed quid ſi cantet miſſam vt deꝰ ꝑdat aliquos? cõficiet revera: ſed debet puniri. Ar. xxvj. queſtione. v. quicunq̃ʒ.

Et loquiẗ ſacerdotibus de his miniſterijs, ſiue bñdictionibus vbi ordo ſacerdotalis exigitur. Archid.

¶ Qđ vero. ¶ Caſus. Dictũ eſt. ſ. in. §. ſi ergo ſacramẽta. ꝙ ſacramenta dignitatis ab hereticis collata nõ habent effectum. contra quod allegat Gratianus authoritatem Anaſtaſij: quam friuolã eſſe oſtendit authoritate Gelaſij et Felicis, qui cum hormiſda excommunicauerunt Achatium anteq̃ʒ excommunicaſſent Anaſtaſiũ. Sed h. exponit anteq̃ʒ Anaſtaſium, id eſt anteq̃ʒ Anaſtaſius eſſet papa: quia Achatius mortuus fuit ante Anaſtaſiũ: et Anaſtaſius ſucceſſit illis. Et ita cum ſucceſſerit Gelaſio, non fuit excõmunicatus ab eo, nec a precedentibus.
n ¶ Qđ vero. Dictũ eſt ſupra in. §. ſi ergo, ꝙ ſacrã digni-

¶ Cum vita. ¶ Caſus. Iſte. §. reſpicit illud capi. ſacerdotes. vbi dicitur ꝙ bona vita ſacerdotis neceſſaria eſt ad conficiendũ corpus chriſti. Modo ſoluit et dicit ꝙ intelligendum eſt hoc non de conſecratione: quia in veritate conficit etiam malus ſacerdos: ſed de effectu conſecrationis: quia nihil prodeſt ſi ſumatur ab indigno, et ꝙ

tatis ab hereticis collata effectum non habent: cōtra q̄d allegat authoritatem Anaſtaſij: quam oſtēdit friuolam eſſe authoritate Gelaſij et Felicis.
a ¶ In tractatu. Per hoc probatur ꝙ Gra. non diuiſit per diſtinctiones hoc opus: arg. xj. q. iij. §. euidenter.

do eccleſie eſt ꝙ cum tales redeunt, non ſolent reordinari ſi eos eccleſia vult tolerare. Tertio dicit ꝙ ſicut recedens ab eccleſia vtrūqȝ retinet: ſic videtur ꝙ vtrūqȝ poteſt conferre alijs extra eccleſiam, licet male conferat. et cum quis recipit ſacramentum extra eccleſiam,

¶ Item obijcitur.
¶ Caſus. Dictum eſt. §. in cap. arrianos. et. §. in §. cum ergo Innocētius. ꝙ ſolum baptiſma ratuȝ eſt apud hereticos. Cōtra q̄d obijcitur modo in hoc cap.
b ¶ Item obijcitur. Ei ſcilȝ q̄d dictum eſt. §. e. §. cū ergo Innocētius, et ca. arrianos.
Q Uod quidā. ¶ Caſus. Quidā dixerūt ꝙ catholici ab eccleſia recedentes retinent poteſtatē conferendi baptiſma, ſed nō poteſtatem cōferēdi ordinem: ſed eā amittūt. Cōtra q̄s probat Augu. quatuor rationibus hoc eſſe falſum. Primo quia qua ratione perditur vnum, et reliquum: cum vtrūqȝ quadam conſecratione conferatur. Secūdo quia conſuetudo eſt eccleſie ꝙ tales non reordinātur cū redeunt: ne fiat iniuria ſacramento. retinent ergo vtrūqȝ ſed ad perniciem. Tertio quia ſi aurum vel argentum furtiue fuerit ſignatū: ſi fur poſtea deprehenditur

uit vel ordinauit, in nullo reā perſonā nocuiſſe aſſerat. Sed hoc eū illicite ⁊ non canonice, immo ɔtra decreta ſuoꝝ predeceſſoꝝ feciſſe et ſucceſſorū, probāt Felix et Gelaſius, qui Achatiū ante Anaſtaſium excōicauerunt: ⁊ hormiſda, q̇ ab ipſo Anaſtaſio tertius eūdem Achatiū dānauit. Unde etiā ab eccleſia romana repudiaꝛ et a deo fuiſſe ꝑcuſſus legitur etiam in geſtis romanoꝝ pontificū hoc modo: Anaſtaſius ſecundus natione romanꝰ ⁊c. Require retro in tractatu[a] decretalium epiſtolarum.

I tem obijcitur[b] illud Augu. ad Parmenianum de hereticis et dānatis. ¶ Qui recedit ab eccleſia, nec baptiſma nec ius dandi amittit.

Q Uod quidam[c] dicunt: Baptiſma q̄d accepit non amittit q̇ recedit ab eccl'ia ius tñ dandi[d] q̄d accepit amittit[e]: multꝭ modis apparet fruſtra et inaniter dici.

¶ Primo quia nulla oſtenditur cauſa cur ille qui ipſum baptiſmum amittere[f] nō poteſt, ius dādi[g] poſſit amittere. vtrūqȝ em̄ ſacramētū eſt: et quadā cōſecratione vtrūqȝ[h] homini[i] datur: illud cū baptizaꝛ, iſtud cum ordinaꝛ. Ideo non licet a catholico vtrumqȝ iterari.

¶ Nam ſiquando ex ipſa parte[k] venientes etiam prepoſiti pro bono pacis correcto ſchiſmaticorū errore ſuſcepti ſunt: etſi viſum eſt opus eſſe vt eadem officia gererent que agebant, non ſunt tñ rurſus ordinandi: ſed ſicut baptiſmus in eis, ita ordinatio manſit integra: q: in preciſione fuerat vitium, q̄d vnitate pacis eſt correctum: nō[l] in ſacramētis, que vbicūqȝ ſunt[m], ipſa vera ſunt. et cū ipſi expedire videꝛ eccleſie vt prepoſiti earū veniētes ad catholicā ſocietateȝ, honores ſuos ibi non adminiſtrēt: nō eis tñ ipſa ordinationis ſacramenta detrahunꝛ, ſed manent etiā ſup eos. Ideoqȝ nō eis in ppl'o manus[n] imponiꝛ: ne non homini, ſed ipſi ſacramento fiat iniuria. et infra.

¶ Sicut autem eſt in baptiſmo ꝙ per eos dari poſſit, ſic in ordinatione ius dandi[o] eſt: vtrūqȝ quidem ad perniciem ſuam quādiu charitatem non habent vnitatis. Sed tamen aliud eſt prorſus non habere: aliud pernicioſe habere: aliud[p] ſalubriter habere. Quicquid non habetur, dādum eſt

ſi reuertitur ad eccleſiam, non eſt ſacramentum iterandum in eo. Et hoc probat tripliciter: per baptiſmuȝ datum a laico, quod non iteratur, licet illud iniuſte detur: per ſignum publice monete impreſſum ab eo qui non debuit imprimere: ⁊ per characterem militie qui non repetitur.
d ¶ Dandi. Scȝ ordinem.
e ¶ Amittit. characterem enim nō poteſt amittere: lȝ videaꝛ aliter dici. xj. q. iij. epiſcopus.
f ¶ Amittere. Nam vbi eadem ratio, et idem ius. ff. ad legem aquil. illud. An tamē hoc ſit verum notatur xxviij. q. ō. j. ſic em̄. xxxij. q. ōe. vij. apoſtolus. §. e. q. §. cū ergo.
g ¶ Ius dandi. ſcilȝ ordinē. de conſecra. diſt. iiij. oſtēditur. Uel poteſtatem conferendi baptiſma. j. xxxij. q. ōe. vij. licite.
h ¶ Utrūqȝ. ſcilȝ baptiſmꝰ et ordo.
i ¶ Homini. Hoc de baptiſmo ſacerdotis: in quo poteſtas baptizādi eſt ſacramentū. in laico eſt quedam licentia, non ſacramentum. argu. ꝙ ſententia heretici valeat, et ligatio ⁊ ſolutio: cum ius ligandi, iudicandi, atqȝ ſoluendi a tempore conſecrationis acceperit. §. diſtin. xl viij. ca. j.

a principe, punitur: ſed ſignum monete nō reprobatur. Quarto quia character militie non reiteratur circa redeuntem cum miles ad gratiam principis reuocaꝛ. Quinto concludit ex premiſſis ꝙ non debent iterari ſacramenta ab eis collata: ne fiat iniuria ſacramento. Prima ratio eſt ibi: Primo q: nulla. Secunda ibi: Nam ſi ex ipſa parte. Tertia ibi: Si em̄ aliqui. Quarta ibi: Si forte. Quinta ibi: De his qui.
c ¶ Quod quidam. Caſus. Opinio eſt quorundam ꝙ ſacerdos vel epiſcopus recedens de eccleſia ad hereticos, ſacramentum baptiſmi non amittit: ſed ſacramentum ordinis amittit. Iſtud improbat Auguſtinus multipliciter. Primo ſic: quia cum vtrumqȝ ſit ſacramentum, non poteſt aſſignari ratio quare potius perdatur vnum ꝙ̄ aliud. Secundo ſic: quia conſuetu-

k ¶ Parte. Collectio enim hereticorū, rectiſſime pars appellatur, a partiendo. i. diuidendo.
l ¶ Non in ſacramentis. fuit vitium ſcilicet.
m ¶ Sunt. Quia a quocūqȝ dentur, iterari nō debent: et ideo ipſa ſunt. i. firma et vera ſunt et bona.
n ¶ Manus. Supra. e. q. ca. manus impoſitio. contra. ſed hic de conſecratoria.
o ¶ Ius dandi. Id eſt conſecrandi. vel dandi ipſam ordinationem.
p ¶ Aliud. Argum̄. contra illud generale quod eſt extra de tranſlatio. inter corporalia. et. vij. queſt. j. factus.

ff.ſi quis cau.quotiens.arg.lxiij.diſ.ſalonitane.xlv.diſt. de iudeis.vij.q.j.epiſcopus.

poſt reconciliatur ipſi principi: eritne in eo iterandus character:quaſi dicat,non.

a ¶ Neceſſitate. Hic aperte colligitur q laici non habent ius baptizandi: niſi large dicatur ius vł poteſtas id eſt permiſſio: vt .j.de conſe. diſtinc. iiij.conſtat.et capi. a quodā.⁊.xxx.q.j. ad limina.

Baptizādi ius non habēt laici.

b ¶ Neſcio.i.non approbo ſi q̄s dixerit repetendum.

c ¶ Veniale delictū eſt. Hic Philoſophicum tēperamentū eſt. nam in veritate nullū eſt. Et eſt ſiłe.xxij.q.ij in quibus.

Philoſophicū tēperamentū.

d ¶ Habebiť. Argu. cōtra extra de iure pat. quod autem.in fi.

e ¶ In monetis. id eſt ſignis vel ſigillis, numiſmatibus, vel inſtrumētis monetam cudendi.

f ¶ Punitis. Iſti varijs penis puniuntur.C. de fal. mo.per totuȝ.parcitur tamen illi qui formauit, ſi anteq̄ȝ ſignum imprimat penitet.ff. ad l.corne. de fal. qui falſam ⁊c̄.

g ¶ Exhorruit.q̄ forte fugit de bello publico,⁊ ita infamis effect⁹ eſt. ❡ vj.q.j.infames. et hoc intelligitur de militibus illis qui iurauerunt ſe mortem non euitaturos p̄ republica.et iſti habebant ſtigmata,vel alia ſigna de aliquo colore,de quibus dictum eſt. Milites noſtros arma ſcire volumus,nō leges.C.de iu.delib. ſancimus. Vel ſenſus eſt huius litere q ſi aliquis preter authoritatē p̄n cipis adeptus eſt militie cingulum,⁊

Infamis eſt de bello publico fugiēs.

❡ Cōc. ter.in.l. nō oēs. ·§·itē q̄ deſerto rem. cū ſīno.p doc.ff.d re mili.

cum op⁹ eſt dari. Q̄d ṽo perniciose habeť,per correctionē depulſa pernicie agendū eſt vt ſalubriter habeatur. Q̄ȝ et ſi laicus alicui pereunti neceſſitate[a] compulſus baptiſma dederit, quod cū ipſe acciperet, quomodo dādū eſſet alicui,didicit:neſcio[b] an quiſq̄ȝ dixerit pie eſſe repetēdū. Nulla enim cogēte neceſſitate ſi fiat,alieni muneris vſurpatio eſt. Si autem neceſſitas vrgeat,aut nullū,aut veniale delictū eſt[c]. Sȝ ſi in nulla neceſſitate vſurpeť,⁊ a quolibet cuilibet deť:q̄d datum fuerit,non poteſt dici non datū,q̄uis recte dici poſſit illicite datū. Illicitā ergo vſurpationem corrigit reminiſcentis et penitētis affectus:quod ſi nō correxerit,manebit ad penam vſurpationis quod datū eſt,vel ei⁹ qui illicite dedit,vel eius qui illicite accepit:non tamen pro non dato habebitur[d].

¶ Si eñ aliq̄ furtim et extraordinarie non in monetis[e] publicis aurū vel argentū percutiendo ſignauerint,cum fuerit deprehenſum: nonne illis punitis[f], vel indulgentia liberatis, cognitum regale ſignum theſauris regalibus congregatur:ʔ Et paulopoſt.

¶ Si forte militie characterē in corpore ſuo nō militās pauidus exhorruit[g],et ad clementiam imperatoris cōfugerit,et impetrata venia militare iam ceperit:nunquid hoīe liberato atq̄ȝ correcto character ille repetitur: an non potius agnit⁹ approbatur:ʔ An forte minus habent ſacramenta chriſtiana q̄ȝ corporalis hec nota:ʔcum videamus nec apoſtatas carere baptiſmate: quib⁹ vtiq̄ȝ per penitentiam redeuntibus non reſtituitur, et ideo amitti non poſſe iudicatur.

¶ De his[h] q̄ ab eccleſie catholice vnitate ſeparati ſunt,nulla iam queſtio eſt quin habeāt et dare poſſint ſacramēta:ſȝ perniciose habēt,pernicioſeq̄ȝ tradunt,quia extra vinculū pacis ſunt. Neutri ſacramento iniuria facienda eſt.⁊.ī. ¶ Sicut non recte habet qui ab vnitate recedit,ſed tamen habet,et ideo redeunti non redditur:ſic etiam nō recte dat q̄ ab vnitate diſcedit,ſed tamē dat quod accepit:⁊ ideo quod accepit,ab eo venienti ad vnitatē non iteratur.⁊.ī.Sicut redeunti non dať q̄d ⁊ foris habebat: ſic venienti repetendū non eſt quod foris acceperat. Unde ꝯſequēter intelligiť peruerſitatem hominū eſſe corrigēdā: ſanctitatem autē ſacramētoꝝ in nullo peruerſo eſſe violādā. Cōſtat enī eā in peruerſis hoīb⁹⁊ ſceleratis,ſiue in eis q̄ int⁹ ſunt,ſiue in eis qui foris ſunt,impollutā atq̄ȝ inuiolabilē permanere:⁊ q dicunť eam mali polluere,quātū in ipſis eſt,dicunť:cū illa ipolluta permaneat:ſed in bonis permanet ad premiū:in malis p̄manet ad iudiciū.⁊.ī.

¶ Quomodo catholici nō clarificāt dñm q̄ ſacramenta eius tā debita veneratione ꝓſequūtur:ita etiā ſi ab indignis tractata fuerint, vel ſua p̄uerſitate dānatȝ:illa intemerata ſanctitate p̄manere demōſtranť.

¶ Ex his[i] verbis Auguſtini cōſtat in oīb⁹ tā apoſtatis q̄ȝ hereticis vel dānatis permanere Chriſti ſacramēta ṽa quantū ad ſe ⁊ ſancta:⁊ niſi penitentia vel indulgētia ſubuētū fuerit, ad dānationē vſurpatoris p̄uenièt, vel habētis,vel dātis, vel accipiētis. Quid ergo prodeſt q vera ⁊ ſancta ſunt,cum vſurpatores ſuos eque perimāt[k] ac ſi eſſent mala ⁊ noxia:ʔ

h ¶ De his. Repetit que iam dicta ſunt. dubitatur hic fore ·§· ſed non eſt dubitandum,quia non eſt.

¶ Ex his. ❡ Hec eſt duodecima p̄s huius queſtionis, in qua intendit p̄bare q ſacramentuȝ eccleſie tale eſt illi qui accipit, qualis eſt ille qui accipit: vel qualis eſt qui ſacrificat: nec malitia dantis impedit bonitatem. ⁊ hoc p̄bat per multas ſimilitudines quas ponit in hoc ·§·et per nouē authoritates, et hoc probat vſq̄ȝ ad ca. ſtatuimus.ij. Ioā. de fan.

¶ Caſus. Infert Gratia. ex ſupradicto ca.q vera ſacramenta ſunt apȯ hereticos quantuȝ in ſe: ſed ad dānationem ſunt dātiū,accipientiū, vel habētium niſi redeāt:ſicut veꝝ aurū fuit Craſſo nociuum.

i ¶ Ex his.infert ex precedenti capi. q ſacramēta vera ſunt apud hereticos indiſtincte vſq̄ȝ ad·§·opponitur.et ibi obijcit Auguſt. p̄ut ipſe intelligit Auguſtin. dicere vſq̄ȝ ad ·§· ſed ne. ibi ponit vnam ſolutionem vſq̄ȝ ad ·§·q̄uis. vbi ponit aliam bonam ⁊ catholicam: ad quaȝ probandam inducit quatuor exempla que notabo in litera. xij.ps.

k ¶ Perimant.illa, id eſt eorū abuſio. ❡ ab iſto loco ❡ Iſta dicit Ioan. de fan. q verba ſunt Auguſt. vſq̄ȝ ad ·§·opponitur. h. contra, immo Gratiani: vt in notula hic ap-

fuit expoſitio h.⁊ L.

Craſſus [a] aurum ſitiuit, aurũ bibit, eque perijt vero auro ſicut vero veneno.

Itẽ aurũ [b] eque verũ eſt in arca fur᷒ ſicut in theſaur᷒ regis: ſ3 a fure, q2 illicite habet, illicite datur vel accipitur: † a rege autem licite habetur, licite dat et accipitur: ideo ipſe fur ⁊ cõmunicatoꝛ furti (niſi foꝛte de conſcientia furti [c] ſe purgauerint) vt perhibet [d] Gelaſius ad Anaſtaſiũ imperatoꝛẽ vterq3 iuſte et digne damnabitur.

Opponit [e] autẽ huic ſentẽtie [f] Auguſtini. Poteſtas dandi baptiſmũ, et ius cõſecrãdi dñicum coꝛpus, ⁊ largiẽdi ſacros oꝛdines, plurimũ inter ſe differunt. Suſpenſo enim vel depoſito ſacerdote, nulla ei relinquitur poteſtas ſacrificandi. Sacramẽtum tñ baptiſmi nõ ſolũ a ſacerdote depoſito, vel laico catholico, verũ etiam ab heretico vel pagano [g] ſi miniſtratũ fuerit, nulla reiteratiõe violabit. nulla autẽ ratio ſinit vt inter ſacerdotes habeant q̇ de manib⁹ laici vel pagani oleũ ſacre (immo execrande) vnctionis aſſumunt. Non ergo conſequenter [h] colligitur vt ſi recedẽtib⁹ a fide ius baptizãdi relinquit, poteſtas [i] etiam diſtribuẽdi ſacros oꝛdines eis relinquat, quãuis vtrũq3 a cõſecratione pueniat. Degradat⁹ eñ epũs poteſtatem [k] largiendi [l] ſacros oꝛdines non habet: facultatẽ tamẽ baptizandi nõ amiſit [m]. Sed ne [n] Auguſtinum in hac ſentẽtia penitus reprobemus: intelligam⁹ aliud eſſe poteſtatẽ diſtribuẽdi oꝛdines ſacros, aliud eſſe executionem illius poteſtat᷒: qui intra vnitatem [o] catholice eccleſie cõſtitu-

paret infra.eo.

a Craſſus. Iſte dictatoꝛ fuit contempoꝛaneus Iulio ceſari et Pompeio: et a Parthis auro feruenti interfectus eſt.

Itẽ aurũ. ¶ Caſ⁹. Dicit hic q eque verum eſt auru3 in arca furis, et in arca regis: ſ3 a fure illicite dat et illicite retinet. et ideo fur et cõmunicatoꝛ furti puniunt: niſi innocentiã ſuã allegauerint. Et eſt. §. Gratiani ab illo loco: ex his. vſq3 ad capitulũ, p Eſaiã, ſicut dicit h.

b Aur. Cuius ope vel cõſilio furtum cõmittitur, tenetur. ff. de cõ. fur. pꝛoinde. Eſt aute3 differentia inter furem et communicatoꝛẽ: q2 cõmunicatoꝛ manifeſt⁹ eſſe nõ poteſt. ff. de fur. is qui opem.

c Furti. Uidet ergo q tenetur q̃s ſe purgare de conſcientia: argu. inſti. de obli. que ex delic. §. ſed he actiones. C. de fur. ciuile. ar. j. q. iiij. q2 pꝛeſulat⁹. cum ſuis cõcoꝛd. Et ita eſt ar. q quis poteſt et tenetur indicare furem. argu. extra de fur. qui cũ fure. cum concoꝛ. ibi poſitis. Arg. contra. ff. de cõ. ob tur. cauſam. idem et ſi ob ſtupꝛum. §. vlti. et. ff. de pꝛeſcrip. ver. ſolet. Nam in vtraq3 dicitur q licite poſſu3 accipere ‡ pecuniam a dño vt ſeruũ indicem fugitiuu3. Io. Sol. in caſu iſto videtur poſſe dici q ſm canones non eſt licitum accipere: ſecus ſm leges. B.

d Ut perhibet. Hic apparet potius hec eſſe verba Gratiani q̃3 Auguſtini.

Opponitur. Caſus. Opponit hic Gratianus contra ſupꝛadicta, ſcilicet q heretici non poſſunt conferre oꝛdines, etſi baptizare poſſint. Nam ſacerdos etiam depoſitus etſi baptizare poſſit, conficere tamen non poteſt: nec epiſcopus depoſitus poteſt oꝛdines conferre, etſi poſſit baptizare. Sed huic oppoſitioni apponit duplicem ſolutionem. Pꝛima hec eſt: que incipit ibi: ſed ne. q qui extremam manus impoſitionem recipiunt in eccleſia, eius potentiam retinent etiam recedentes ab eccleſia, ad ſimilitudinem characteris matrimonij qui poſt diuoꝛtium vel votum retinetur: ſecus ſi extra eccleſiam. Ponit et aliam ſolutionem Gratianus que incipit ibi, q̃uis. vbi dicit q ſacramenta hereticoꝛum vera ſunt, dummodo in foꝛma eccleſie ſint celebꝛata: ſed non habent effectum in male miniſtrantibus, et male ſuſcipientibus. Quod pꝛobatur quatuoꝛ rationibus. Pꝛimo per veram euchariſtiam traditam pꝛoditoꝛi. Secundo per veram pꝛeſentiam chꝛiſti in patria ſua: que ibi non habuit effectum: q2 ibi fidem non inuenit. Tertio per duplicem tranſfigurationem chꝛiſti: quarum vna incredulis non pꝛofuit. Quarto quia ita virginitatẽ habuerunt fatue virgines vt pꝛudentes. Deinum concludit q vera ſunt hereticoꝛum ſacramẽta in ſe: ſed obſunt male ſuſcipientibus, et male miniſtrantibus. Et ad hoc inducit ſequens capitulum.

e Opponitur. Hoc modo pꝛocedit in hoc. §. pꝛimo ponit obiectionem ſuam contra Augu. quã tangit vſq3 ad. §. ſed ne. ibi ponit quandam ſolutionem ſuam, que pꝛotẽditur vſq3 ad. §. q̃uis ⁊c. ibi autem ponit aliã que magis communis eſt: ad quam pbãdam inducit quadruplex exemplũ. pꝛimũ ibi: ipſa eñ. ſecundum ibi. item domin⁹ in patria. ⁊c. tertium ibi: qđ vt plane. quartum de decem virginibus: quod incipit ibi: ſic et omnes ⁊c. Ultimo concludit ab illo loco: Sciendum vero. et ad pbandam concluſionem ſuam inducit ca. per Eſaiam.

f Sententie. c. pꝛecedentis, vbi dicit q vtrunq3 quadam conſecratione datur: et ita videtur parificare oꝛdinem et baptiſmum.

g Pagano. Supꝛa. e. q. ſi quis per ignoꝛantiam. §. e. §. ecce quando. j. de conſe. diſtin. iiij. quos a paganis. j. de conſe. diſtin. iiij. a quodam.

h Conſequẽter. Noli hic repꝛehendere magiſtrum. nam opponendo dicit hoc, vt patet ex ſolutionib⁹ ſequẽtibus, maxime ex ſecunda.

i Poteſtas. id eſt executio poteſtatis: ⁊ ſic verum dicit: alias mentitur. nam poteſtas ſacrificandi, id eſt oꝛdo ſacerdotalis in eo remanet.

k Poteſtatem. Non bene argumentatur: quia ſi vocet poteſtatem ſacerdotalem oꝛdinem vel ſacramẽtum, nec hic nec ibi amiſit poteſtatem. ſed ſi executionem, et hic et ibi amiſit.

l Largiendi. Sed cum hereticus pꝛeciſus poſſet cõferre tam baptiſma q̃3 oꝛdinẽ, que ſpecialitas erit in baptiſmo? Dico q in caſu neceſſitatis non peccat baptizãs, quod nunq̃3 eſt in collatione oꝛdinum.

m Non amiſit. in neceſſitate ⁊ cum ſolennitatib⁹. l. di. qui ſub gradu.

n Sed ne. Hoc dicit Gratianus ac ſi Auguſtinus intellexiſſet, ius dandi habent: id eſt executionem. et ita ſoluit.

o Unitatem. Hic tangit Gratia. opini. Ioan. de fan. dicentis q qui recipit vltimam manus impoſitionem in eccleſia ⁊c. † hec opinio videtur expꝛeſſe confirmari extra de ſchiſma. ca. j. ſed expꝛeſſe repꝛobatur. ix. q. c. j. ordinationes.

Marc⁹ craſſ⁹, iuli⁹ ceſar et põpei⁹ fuerũt cõtẽpoꝛanei.

† Cõc. tex. in. l. vxoꝛi. cum ibi nota. ff. de vſuf. lega.

Fur et cõicatoꝛ differunt.

Furem tenetur q̃s indicare.

‡ Sub. et ſi ea accipiatur peccat accipiẽs ſ3 canões et ſic ẽt not. Uicẽ. lau. ⁊ Tã. ⁊ Ber. in dicto. c. q̃ cũ fure. Ar.

a ❡ Sacramen-totenꝰ. id eſt quia ſi ordinant, conferunt ordines, licet non debeāt. et hoc eſt qđ ſequitur, ſine effectu ⁊c.
b ❡ Diſſoluunt. xxxij. queſtiōe. vij. cap. ij.
c ❡ Calcedonēſi. Supra. e. q. c. ſi qͣs epiſcopus.
d ❡ Et innocētio. Supra. e. ventū.
e ❡ Quāuis. Solu. vera eſt quam et. ſ. tetigit, et que recitatur. j. ix. qō. j. in princi. et. ſ. e. §. ſi ergo.
f ❡ Bis. q̄ſtū ad primā vel q̄ſtū ad ſecundā, prout videbatur duobꝰ diſcipulis in caſtellum Emaus euntibus. Sed quare dicit in carne cum etiam modo ſit dominus in carne? ſʒ dicunt quidam in carne, ſcʒ mortali: ſed male. nam in carne mortali ſemel tantum transfiguratus eſt: poſt paſſionē vero etiā ſemel. et ideo poteſt dici cum eſſet in carne. i. iter carnales, vbi carnem aſſumpſit. Uel poteſt intelligi in carne, ſcilʒ mortali. et ſic fiet ibi pūctus, bis trāſfiguratus eſt. cuʒ eſſet in carne in vna transfiguratione ⁊c. quaſi diceret in carne mortali. i. vna trāſfiguratione: ſcʒ in monte Thabor: in altera poſt reſurrectionem, in ſpecie ſcilʒ pegrini apparens.

Chriſtꝰ bis carne trāſfiguratus eſt. Quatuor ſūt ſolia q̄ Gregorius dicit ſe venerantā ſeu ſolia in ca. canones. xv. di. ⁊ i. c. ſacta. ⁊ ca. ſeq. xvj. di. ſignice ſi conſtātinopolitanum e. pheſinum et calcedonenſe.

g ❡ Sol. ſcʒ chriſtus. et hoc eſt primum exemplum.
h ❡ Apparuit mirabilis. coram Jacobo Petro ⁊ Joāne in monte Thabor.
i ❡ Alium. id eſt alterius modi.
k ❡ Sonās. quia ſeipſum cōſtringit alij ſonū preſtans.
l ❡ Charitas. ſ. e. q. vide.
m ❡ Ceco. Si cecus cecuʒ conetur ducere ſecum, In foueam ductor pꝛimum cadet: inde ſecutor.
n ❡ Ne i eis. Exiſtēdo in hereſi. vel quo ad effectum: niſi in cauſa neceſſitatis vel ignorāter. ſ. e. qō. ſuperueniente.
o ❡ Innocētius. ſ. e. q. qui pfectionem. j. e. qōe. vij. §. item Inno. et. c. qđ pro remedio.

Cecus ceco ducatum pſtare nō dʒ.

ti, ſacerdotalē vel epiſcopalez vnctionē accipiūt: officium et executionē ſui officij ex conſecratiōe adipiſcūt. Recedētes vero ab ītegritate fidei ptātē acceptā ſacramentotenus[n] retinēt: effectu ſue ptātis penitꝰ priuātur: ſicut cōiugati ab inuicem diſcedētes, cōiugiū ſemel īitū nō diſſoluūt[b]: ab opere tñ cōiugali inueniūtur alieni. ❡ De his ergo qui accepta ſacerdotali ptāte ab vnitate catholice eccleſie recedūt, loquitur Auguſtinꝰ: nō de illis q̄ in ſchiſmate vel ī hereſi poſiti ſacerdotalē vnctionē accipiūt: alioq̄n eſſet ꝯtrarius calcedonēſi[c] cōcilio, in quo ordinati a ſimoniacis, in nullo ꝓficere iudicant: et[d] Innocētio, q̄ ordinatos a ceteris hereticis, ꝑ prauā manus impoſitionē ſolā dānationē et capitis vulnꝰ aſſecutos teſtatur. Quāuis[e] poſſit gñaliter dici ſacramenta que apud hereticos nō aliter q̄ʒ in eccleſia dei celebrant vera ⁊ rata eſſe q̄ſtū ad ſe, falſa ꝟo et inania q̄ſtū ad effectū ⁊ in his a quibus male tractātur, ⁊ in illis a quibꝰ male ſuſcipiuntur. Nec mir. ❡ Ipſa eñ ſalus noſtra buccellā iude dedit: ſtatim cū buccella nō bonꝰ ſed malignus ſpiritꝰ intrauit. Quare? Nō quia bonꝰ nō daret bonū: ſed quia malus male accepit bonū: ſic ꝙ bonū effectū bonum nō habuit: q2 vbi illud faceret, non inuenit. Itē dñs in patria ſua p̄ſens ⁊ verꝰ affuit. nō ꝑ malū miniſtrū, ſed per ſeipſum nihil potuit: quia fidem nō inuenit. pro perfidia aliorꝝ non caruit ſua veritate, ſed effectꝰ boni ꝟtute. ❡ Qđ vt plane in omnibꝰ ſacramentis oſtēderet, bis[f] eſt trāſfiguratꝰ cuʒ eſſet in carne. In vna trāſfiguratiōe ſicut ſol[g] apparuit[h] mirabilis: vt fides credētiū augeret ad cōtēplandā celeſtē gloriā ſuper ſe eleuatam. In altera vt pegrinꝰ incognoſcibilis de ſe dubitantibus irelōgius ſe finxit: et ne agnoſceretur, oculos eorū tenuit. Ad quid aliud, niſi vt q2 per fidem nō erat in cordibus eorū, longius ſe ab eis recedere oſtēderet: ⁊ q2 ipm̄ nō credebant eſſe quod erat, viderent eū aliū[i] q̄ʒ erat? Ecce ī vtraq̄ʒ viſiōe ſua erat preſentia ⁊ veritas: ſed in vna exercebat fides, vt magꝭ crederēt q̄ʒ credebant: in altera tenebatur incredulitas, ne etiam agnoſcerēt qđ videbāt. Sacramētū ergo corporis et ſanguinis ſui alijs eſt ad ſalutē: alys eſt ad iudiciuʒ. Fides etiā q̄ʒuis ſit ꝟa, tñ ſine operibus mortua eſt. Sic ⁊ oēs decē ꝟgines equaliter erāt virgines: ſʒ ex his quinq̄ʒ erant fatue, ⁊ quinq̄ʒ prudētes. equa erat virginitatis veritas: ſed ꝓ eiuſdem virginitatis intentione nō omnibus equa meriti identitas. Sic etiā eſt es ſonās[k] aut cymbalum tinniēs, martyrium vel eleemoſyna quā neſcit charitas[l]. Si vero cecus ceco[m] lucerne miniſtret veritatem, neuter tamen ideo magis ſuam illuminat cecitatem. ſic et malus miniſtrat malo vera ſacramenta, ſed non ideo dona ſpiritualia: q2 malis eorū meritis ſpūſſctūs impeditur ne in eis[n] qđ ſuū eſt operetur. vnde Innocentius[o] cū hereticorū baptiſma concedat eſſe ratū: nō tñ ex illo baptiſmate cōcedit haberi ſpm̄ ſctm̄. Et Leo hos qui formā baptiſmatis acceperūt, non ſinit rebaptizari: ſed iubet ſpiritū ſanctū quē ab hereticis nemo accipit: per eius inuocationē, et manꝰ impoſitionē a catholicis ſacerdotibus conſequi. Sciendum vero eſt ꝙ ſacramēta hereticorꝝ dicunt irrita vel dam nāda, falſa ⁊ inania, non q̄ſtū ad ſe, cū ſint ſancta et vera etiā ab heretico celebrata: ſed q2 cū illicite dantibus perfidis ſint ad iudicium, illicite ab eis accipientibus non cōferunt ſpiritū ſanctū. Irrita ⁊ non vera dicuntur: quia quod promittunt ⁊ conferre creduntur, nō tribuūt: ⁊ ideo damnāda vt ea dari vel recipi ab hereticis non approbent ſed interdicant. nō eñ quantū ad ſe polluta ſunt q̄ʒuis ab hereticis pollui dicant. Uñ Gregorius cōmunionē arrij vocat execrationē: ⁊ Innocentius vocat Bonoſij ordinationē damnationem: non ꝙ ita in ſe ſint, ſed q2 male dantibus vel accipientibus id efficiūt. Sic etiam Hieronymus in

Oſee ſacrificia[a] eorū panem luctus vocat nō quātum[b] ad ſe, ſed quātū ad effectū: quod ipſemet oſtendit ſubiungens. Quicunq3 comederit ex eo, contaminabitur: quia ſibi ad iudicium ſumet.

Hinc etiā Augu. lib.ij. cōtra epiſtolam Parmeniani.

Sacra q̄uis obſint indigne tractantibus: proſunt tamen digne ſumentibus.

PEr Eſaiā dñs dicit: facinoroſus qui ſacrificat mihi vitulū[c], quaſi canē occidat: qui coquit[d] ſimilaginem, quaſi ſanguinē porcinū: ꝛ qui offert thus in memoriā, quaſi blaſphemus. Quilibet vbilibet offert ſacrificiū tali corde vel factis vt hoc[e] mereaꝛ audire[f], perniciē ſibi infert: nō illis[g] bonis qui ſm ꝓphetam Ezechielem gemūt et merent peccata et iniq̄tates que ſunt in medio eoꝝ, q̄uis inde ſe nō corporaliter ſeparent. ꝛ infra. Sacrificia impiorū eis oberunt qui offerunt impie. nam vnū atq3 idem eſt ſacrificium, propter nomen dñi quod ibi inuocatur: ꝛ ſemꝑ eſt ſanctu3: et tali cuiq3 fit quali corde ad accipiendum acceſſerit. Qui eñ manducat ꝛ bibit indigne, iudicium ſibi manducat et bibit: non alijs[h], ſed ſibi. et infra. Hoc pene in oībus talibus queſtionibus intelligēdū eſſe admonem⁹: quia ſimul oīa ſacramenta cum obſint indigne tractantib⁹: proſunt tamē per eos digne ſumētibus. et infra. Spūſſanct⁹ in eccleſie prepoſito vel miniſtro ſic ineſt, vt ſi fictus non eſt, operetur per eum: ꝛ eius mercedē[i] in ſalutē ſempiternā, et eorū etiā regenerationē[k] vel edificationem[l] qui per eū ſiue cōſecranꝛ, ſiue euāgelizantur. Si autē fictus eſt, qm̄ veriſſime ſcriptum eſt: Spirituſſctūs diſcipline effugiet fictū. deſit quidem ſaluti eius: ꝛ aufert ſe a cogitationibus eius, que ſunt ſine intellectu: miniſteriū tamē eius non deſerit[m], quo per eum ſalute3 operatur aliorum.

Conſtat[n] ergo (vt Innocentius ait) de ceteris hereticis ordinatis a ſimoniacis per prauam manus ſimoniace impoſitionem vulneratū hr̄e caput. Sed obijcitur[o] q̄ in ordinatione ſimoniacorū hoc ſolum[p] reprehenſibile inueniatur, q̄ gratia ſpirituſſācti ſub precio redigi putetur: alioꝛſum autē in oībus integra forma ſacramentorū ſeruetur. Cum ergo illicita ſacramenti vſurpatio ꝑ penitētiam correcta fuerit, vt gr̄a ſpirituſſancti gratuita et nō venalis exiſtimeꝛ, integer debet adeſſe vnctionis effectus: immo etiā ſi nō ſequatur penitentia, licet ſimoniace, tñ re vera cōſecrat⁹ reputetur[q]: ſicut illi qui quondam nō niſi ꝑcio dato nec ad ſacri baptiſmi regenerationē, nec ad ſancte cōmunionis participationem admittebātur: l3 ſimoniace, tamē nō ideo minus baptizati, vel ſacre cōmunionis participes reputati ſunt: ſed hoc tantū ſacris canonib⁹ cōſtitutum eſt, ne decetero ſacramenta xp̄i ſimoniace diſtribuanꝛ.

Unde Gelaſius.

A baptizādis vel cōſignādis precia non exigantur.

BAptizādis cōſignādiſq3[r] fidelib⁹ ſacerdotes ꝑcia nulla ꝑfigant[s] nec illationib⁹ q̄buſlibet ipoſitis exagitare cupiant renaſcentes[t]: qm̄

a Sacrificia. vt dicitur. ſ. e. q. §. ſed hoc. ſ. e. illi. ꝛ ca. dominus. ver. nos dicimus. ꝛ. c. ſi quis inquit.
b Non quātū. di. xlix. ſacerdotes. j. e. q. iij. ſaluator.
PEr Eſaiam. Hoc capi. diuiditur in tres partes. In prima parte
Oſee ix.a. ponunꝛ verba prophete. In ſcd̄a dicit Aug. q̄ vbicūq3 malus offert ſacrificiū, ſibi perniciem irrogat: ſed non illis qui digne aſſumunt. In tertia pte dicit q̄ ſpirituſſanctus diſcipline effugiet fictū nec operaꝛ per eū remiſſione3 peccatoꝝ. Secunda ibi: Quilibet. Tertia ibi: Spūſſctūs.
Eſaie lxvj.a. Caſus. Primo ponunꝛ verba prophete. Secūdo dicit Aug. q̄ vbicūq3 mal⁹ deo offert ſacrificium, ſibi perniciem irrogat, nō digne ſumēti. Tertio dicit q̄ ſpiritus ſanctus diſcipline, ſc3 dator, effugiet fictū. nā per eū nō operaꝛ remiſſionē peccatorū: ſed per
Ezec. ix.b. officiū operaꝛ: ꝛ de malis toleratis intelligiꝛ qd̄ hic dr̄.
c Uitulū. Talis eſt, et ita agit: quaſi ꝛc̄.
d Coquit. al'as colit. i. i cultu quaſi colendo in ſacrificio offert. Et eſt
Similago eſt flos farine. ſimilago flos farine de q̄ fiebat panis ꝓpoſitionis.
e Ut hoc. Qd̄ dicit propheta.
f Audire. ſcil3 ſibi dictum eſſe.
g Nō illis bonis. accipiētib⁹ ab eis ſacramenta.
h Nō alijs ar. q̄ de vno ꝛc̄. vt diſtin. xlv. diſciplina. ibi: meus non eſt. Arg. cōtra. j. xxiij. q. iiij. forte.
i Mercede3. i. retributionē etnā.
k Regñationē. vt infantum.
l Uel edificationem. vt adultoꝝ.

m Non deſerit. ſ. e. ca. remiſſionem.
Conſtat ergo. ¶ Caſus. Superius in ca. j. ꝛ iij⁹. q. dicit Leo q̄ ſimoniaci nō accipiūt niſi ſpm̄ mēdacij, et damnationē. In ca. ferꝛ. dicit Greg. q̄ ſimoniaci vulneratā habent animā lethali vulnere. In. c. ventū. dr̄ Innoc. q̄ ordinati ab hereticis vulneratū habent caput. ꝑ q̄ ca. infert Graꝛ. idem eſſe de hereticis et ſimoniacis: ſ3 ſue concluſioni ſtatim obijcit, ibi: S3 obijcit. et ibi: Immo. Concludit tñ q̄ ſacr̄a nō debēt ſimoniace concedi. Sap. j.a.
n Conſtat. Superius introduxit magr̄ multa capi. ꝑ q̄ oſtendit de hereticis et ſimoniacis idē eſſe. ex quibus infert concluſionem ſuā in iſto §. ſed ſue cōcluſioni obijcit ſtatim dupl'r, ibi: ſed obijcitur. ꝛ ibi: immo.
o Sed obijciꝛ. ad hoc qd̄ dixit de ſimoniacis locum hr̄e qd̄ de alijs hereticis dicitur.
p Hoc ſolū. qd̄ non eſt in ordinatione hereticorū.
q Reputeꝛ. Uerum eſt quātū ad characterem.
BAptizandis. ¶ Caſ⁹. Nec pro baptiſmo nec pro chriſmate debet preciū exigi: ne ꝓpter paupertatē vel indigentiā homines ſuam negligant ſalutē. et qui hoc decetero fecerit, deponetur.
r Cōſignādis. id eſt chriſmādis. idem eſt in quolibet ſacramento. ex̄ de ſimo. cū i eccl'ie.
ſ Prefigāt. ſic. j. x. q. vlti. nec numerus. ſcd̄m quod ibi eſt in litera nūmus, eſt ſil'e. al'as ſi eſt numerus, nō eſt ſimile.
t Renaſcētes. id eſt renaſci volē-

tes voluntate ſua vel parentum.
a Exigere. Aliquid tamen ſponte oblatū recipi poteſt: vt.ī.diſt.xviij.de eulogijs.
b Moliātur. Sed quid ſi ſacerdos nullo modo vult baptizare niſi ei detur pecunia? Dicunt quidā ꝙ ſi baptizādus eſt adultus, nihil ei debet dare: qꝛ ſola fides ei ſufficit. de cōſe. diſt.iiij.baptiſmi. vel ipſemet baptizet ſe. Argu.ff.de adop.ſi cōſul. Ar. contra ex̄ de bap. ⁊ eius effec.debitum. Jo. Sed certe ſi in neceſſitate tali aliquis ſeipm̄ baptizet: nō eſt tamē baptizatus.† lꝫ ad patriā ſi decederet cōuolaret vt dicit decre.illa debituꝫ.B. Si eſt puer, baptizet eū offerēs vel pater. ſed ſi illi ita debiles ſunt vel neſciunt formā baptiſmi, vel nullus eſt alius qui baptizet in neceſſitate, non ideo danda eſt pecunia ⁊ cōmittenda ſimonia: potiꝰ pmittat̄ mori ſine baptiſmo: arg.hic ⁊.j.e.placuit. Ego tamen potius darē pecuniā ꝙ̄ euꝫ ſic dimitterē mori ⁊ bene: lꝫ nō deberem facere: ar.hic et.j.ea.placuit.

Baptizare ſe: ipm̄ ne mo pt.

† Adde ad hoc qꝺ le. ⁊ not.de ↄſe.diſ.iiij.baptiſmi.i glo.poſterit.

qꝺ gratis accepimus, gratis dare mandamur. et ideo nihil a predictis prorſus exigere[a] moliātur[b]: quo vel pauptate cogēte deterriti, vel indignatione reuocati, redemptionis ſue cauſas iure deſpiciāt: certum habentes ꝙ qui ꝓhibita deprehenſi fuerint admiſiſſe: vel commiſſa non potius ſua ſponte correxerint[c]: periculū ſubeant proprij honoris.

Item ex ſexta ſynodo.

A pcipiente gratiā cōmunionis preciū exigi nō debet.

Nullus ep̄us, aut pbr̄, aut diaconus[d] q̄ ſacrā diſpenſat cōionē, a percipiēte gratiā cōionis aliqꝺ precium exigat[e]. Neqꝫ em̄ vendit̄ gr̄a: neqꝫ pro precio gratiam ſpūſſancti damus: ſed dignis muneribꝰ ſine defraudatiōe participare cōcedimus. Si quis vero eoꝝ qui cōnumerātur in clero: ab eo cui ſacrā cōionem diſpenſat, aliqꝺ preciū exegerit, deponatur ſicut imitator ſimoniace fraudis.

Item ex concilio Toleta.xj.

Munera inuiſibilis gratie queſtibꝰ nō ſunt cōparanda.

Quicqd inuiſibilis[f] gr̄e cōſolatione[g] tribuitur nunqꝫ queſtibus[h] vel quibuſlibet premijs venundari penitus debet, dicēte dn̄o. Quod gratis accepiſtis, gratis date. ⁊ ideo quicūqꝫ deinceps in eccleſiaſtico ordine ↄſtitutus aut pro baptizandis cōſignādiſqꝫ fidelibus pro chryſmate vel ꝓmotionibꝰ graduū precia quelibet vel p̄mia (niſi voluntarie oblata) pro hmōi ambitione ſuſceperit: equidem ſi ſciente loci ep̄o tale quicq̄ꝫ a ſubditis perpetratum fuerit, idem epiſcopus duobus menſibus excōmunicationi[i] ſubiaceat: pro eo ꝙ in conſcientia mala cōtexit, et correctionem neceſſariā nō acquiſiuit. Sin autem ſuoꝝ quiſpiam eodem neſciente quicq̄ꝫ de ſupradictis capitulis accipiēdum ſibi eſſe crediderit[k]: ſi preſbyter[l] eſt, quatuor menſium excommunicatione[m] plectat̄. ſi diaconus, trium. ſubdiaconꝰ vel

g Conſolatione. Nota coniugium non eſſe de his ſacramentis que conſolationem celeſtis gratie tribuunt: et ideo in ipſo poſſe preciuꝫ interuenire.xxxij.q.ij. honorantur. Cetera ita ſacre rei tenent ſignificationem, vt et eius pariter habeant virtutem: iſtud ſolam ſignificationem. Cetera verbo, ſed iſtud ex conſenſu perficit̄. Cetera a iure canonum initium habuerunt: hoc a iure naturali initium habuit. extra de biga.debitum. Illa autē non eſt ratio ſufficiens ꝙ pecunia interueniat, quia in eo non confertur gratia: q̄a nec in ſepultura, nec in funeratiōe gratia confertur: eſt tn̄ ſimonia. xiij.q.ij.queſta. Immo dicit lex: matrimonia non debent eſſe venalia. ff. de dona.inter virum et vxo.l.ij. Et dic ꝙ licet querat̄ in matrimonio quātum detur pro dote, hoc non eſt ſimonia.arg.de cōſecra. diſtin.j.nemo.nam epiſcopꝰ non conſecrat eccleſiam, niſi dos fuerit ei aſſignata: vt ibi dicitur: ⁊ tamē illud nō eſt ſimoniacum.ī.ea.q.ij.placuit.
h Queſtibus. a quero queris: non a queror quereris.

Preciū in cōiugio pōt interuenire.

Gr̄a in ſepultura non cōfert̄.

† ar.ex̄ de cle. vena. ca.j.

‡ Sic no.ī.xxiiij.q.j.q̄ ī.in glo.vlt.

‡ Et talis nō ē ſimoniacꝰ.q̄a nil videtur emere vl̄ vēdere ſꝫ ꝓ tāto ōt ſimonia cue qꝛ ſimoniam cōmittit ⁊ cōtegit. ex̄ de ſimo. nemo. h.

c Correxerint. Relinquendo honorem, et perpetue penitendo. vt.ī.e. q.ſi quis neqꝫ. Joan.

Nullus. ¶Caſus. Dicitur in hoc capitu. ꝙ nullus clericus a percipiente gratiā cōmunionis preciū exigere debet. quod ſi quis fecerit, deponetur.
d Diaconus.ī.de conſe.diſt.ij.peruenit.contra.ibi dicitur ꝙ preſbyter dare debet euchariſtiam: ſꝫ hoc in neceſſitate.xciij.diſt.diacones.⁊ ca.preſente.h.
e Exigat.cum effectu.† vel etiam ipſe conatus puniendus eſt in deteſtationem criminis.ſ.e.qui ſtudet. arg.vi.q.j.§.verum.arg.xlvij.diſt.quoniam.hug.

† Id eſt exigendo recepit ſic ff.ð re.di.l.fin. alſo contra de pe.di.j.cogitationis.Archi.

Quicquid. ¶Caſus. Dicitur hic ꝙ pro ſacramentis vel ordinibus cōferendis aliquid accipi non debet, niſi quod ſponte fuerit oblatum. et clericus qui contra fecerit, deponetur. et ſi ſciente epiſcopo et negligente corrigere aliquid fuerit exactū, duobus menſibus communione priuetur. Si vero ipſo ignorante clerici aliquid acceperint: pro qualitate perſonarum ⁊ ordinum punientur penis hic poſitis: et nihilominus deponentur.
f Inuiſibilis. Id eſt ſacramētum in quo gratia inuiſibilis continetur per ſignificationem.

i Excōmunicationi. id eſt ſuſpenſioni.xxxij.diſtin. eos. No. ep̄m ſuſpendendū eſſe qꝛ nō corrigit ſubditū.
k Crediderit. Ad hoc vt occultet illud crimen.
l Si preſbyter. Hanc leuem penā antiquitus ſuſtinuit: ex poſterioribus autem decretis pro huiuſmodi ſui honoris periculo ſubſunt, et nota infamie ꝑcelluntur: vt.ſ.ea.q.baptizandis.⁊.j.q.iij.ca.vlt.
m Excōmunicatiōe. Hic grauius punitur ſacerdos ꝙ̄ epiſcopꝰ: arg.cōtra.xl.diſt.homo.† Sed hic preſbyter in duobus delinquit: ⁊ qꝛ cōtemnit, ⁊ qꝛ ſimoniā cōmittit: epiſcopus tm̄ in negligentia.‡ Et qꝺ dicit quatuor menſibus excommunicatione plectatur: hec pena non excludit depoſitionem. Alij intelligunt hoc capitulum tm̄ de negligente,‡ nō de cōmittente. ſed huic intellectui obuiat illud accipiēdū: et illud cupiditatibus. ſed exaudi hoc per illud extra de ſimo.nemo.cum ſcilꝫ quis celat crimen alterius pro pecunia: argu.ſ.eo.ca. ibi: contexit.B. Sed adhuc contradicit huic intellectui qꝺ dicit de pena: qꝛ minor imponit̄ maioribus. Sed dic ꝙ maior pena eſt ep̄o ceſſare ꝑ duos menſes, ꝙ̄ preſbytero per quatuor.xl.diſt.homo chriſtianus.

a ¶ Clericus. ꝛ ſm̄ hoc clericus in minoribus ordinibus poteſt eſſe prelatus.
b ¶ Cōpetenti pena. depoſitionis.j.e.q.iij.ca.vlt.
P Lacuit vt nullus. ¶Caſus. Nullus epiſcopꝰ pro chryſmate tremiſſem exigat / ſicut olim epiſcopi facere ꝯſueuerūt: ne ipſi venundantes ſicut ſimō magus voluit emere dānabiliter, venundentur.
c ¶ Balſami. id eſt chryſmatis. nā poſt cōſecrationē chriſma eſt. Chriſma ergo vēdi non poteſt, nec etiā in neceſſitate, cū ſit ſacramentū.j.q.j. multi. ꝛ.j.qō.iij. ſi quis prebendas. et.ſ.ea.quicquid.
Chriſma vēdi non pōt,
d ¶ Tremiſſem. Tertia pars ſolidi eſt tremiſſis. de hoc tremiſſe habes.C.de veſte milita. fortiſſimis.li.xij. et inde dicitur tremiſſis ſm̄ Iſidorum, quaſi ter miſſus ſolidū conſtituat.
Tremiſſis eſt tertia ps ſolidi.
P Lacuit. ꝛc. ¶Caſ. Pro baptiſmi collatione nihil exigatur: ſponte tamē oblatum poteſt recipi. et ſi timore extortionis aliq̄s ſe ſubtraxerit a baptiſmo, anima periclitantis a tali pbr̄o requiretur.
e ¶ Eorū. Argu. qꝰ in eadē ſit perditione et q̄ damni cauſam vel occaſionē dat / ꝛ qui damnū dediſſe videtur.j.xxiij.q.v. de occidendis. et ca. cum homo. cōtra. xxvj.qōe.vj.ſi pſbyter.j.xxvij.q.ij. ſi tu abſtines.ſ.diſti.lv.ſſ quis abſciderit.j.xvij.qōe iiij. diffiniuit.ſ.l.diſt.ſtudeat. ꝛ ca.ſepe.j.xvj.qō.j.decime. Jo. Sol. hoc intelligendū eſt de cauſa ꝓxima: maxime cū malo zelo cauſam vel occaſionē preſtant. h.
Dānū dediſſe videt q̄ occaſionē damni dat.
f ¶ Perditio. Nihil enim intereſt an occidat quis, an cauſam mortis prebeat.ff.ad legem cornel.de ſica. nihil. vnde ſi preſtito impunitatis ſacramento ſeruos fugientes ad eccleſiam ſacerdos non reddiderit, et poſtea fugerint: fuga eorum a ſacerdote querēda eſt: vt.j.xvij.q.iiij. diffiniuit. qui enim occaſionem damni ꝛc.ff. ad legem aquil, qui occidit.§.vlti,

clericusᵃ his cupiditatibꝰ ſeruiēs, pro arbitrio competētiᵇ pena et debita excommunicatione plectendus eſt.

I tem ex concilio Carthaginenſi quarto.

¶ Nihil a ſacerdotibus exigatur pro balſamo qd̄ in chriſmate ponitur.

P Lacuit vt nullus epōrū ꝓ modico balſamiᶜ qd̄ benedictū pro baptiſmi ſacramēto ꝑ eccleſias datur (q2 ſinguli tremiſſemᵈ ꝓ ipſo exigere ſolent) aliq̄d vlterius exigat: ne forte qd̄ ꝓ ſalute aīaꝝ per inuocationem ſpūſſancti cōſecratur, ſicut Simon magus donum dei pecunia voluit emere: ita nos venundantes dānabiliter venūdemur.

I tem ex eodem.

¶ Non eſt aliquid exigendū ab his qui infantes ſuos ad baptizandum adducunt.

P Lacuit vt vnuſquiſq3 epūs ꝑ eccl̄ias ſuas hoc faciat, vt hi qui infantes ſuos ad baptiſmū offerūt, ſi q̄d voluntarie pro ſuo voto offerūt ab eis ſuſcipiat. ſi v͛o ꝑ neceſſitatē paupertatis aliq̄d non habeāt qd̄ offerant, nullū eis pignus violēter tollat a clericis. Naz multi pauperes hoc timentes, filios ſuos a baptiſmo retrahunt: qui forte dum differūtur, ſi ſine gr̄a baptiſmi de hac vita receſſerint, neceſſe eſt vt ab illis eoꝝᵉ perditioᶠ requiraturᵍ quoꝝ ſpolia ꝑtimeſcentes a baptiſmi gratia ſe ſubtraxerunt.

I tē ex cōcilio Elibertano.

¶ Qui baptizat, nullos nūmos in cōchā mittere cogat.

E Mēdari placuit vt qui baptizant (vt fieri ſolebat) nūmos in conchā nō mittantʰ: ne ſacerdosⁱ qd̄ gratis accepit, precio diſtrahere videatur. neq3 enim pedes eoꝝ lauandiᵏ ſunt a ſacerdotibus vel clericis.

I tē ex cōcilio Triburienſi.

¶ Pro perceptiōe baptiſmi vel chryſmatis aliquid exigi non debet.

D Ictū eſt ſolere in quibuſdā locis pro perceptione chryſmatis nūmos dari: ſimiliter pro baptiſmo ꝛ cōmunione. hoc ſimoniace hereſis deteſtata eſt ſancta ſynodus ꝛ anathematizauit: et vt decetero nec pro ordinatiōe, nec pro chryſmate vel baptiſmo vel pro balſamo, nec pro ſepultura vel ꝯmunione q̄cq̄ exigatur, ſtatuit: ſ3 gratis dona Chriſti gratuita diſpenſatione donentur.

I tem ex cōci. Cabilonenſi.

¶ Nec ꝓ dedicādis baſilicis vel pro ſacramētis eccl̄ie conferendis aliq̄d exigi debet.

g ¶ Requirat. No. pro loco ꝛ tꝑibꝰ illicita reddunt q̄ ſimpliciter licita ſunt: vt.xxvij.q.j. neq3 viduas.
E Mendari. ¶Caſus. Pro baptiſmo nihil recipiat / nec pedes baptizandorum lauentur.
h ¶ Non mittant. Preſumitur enim ſimonia. ſimilis preſumptio eſt ex tempore vel loco.j.xxxj.q.j. relatum.ſ.diſti.lxxxj. in oībus.j.viij.qō.iij.ca.j.ꝛ.ij.ſ.diſt.lvij. ſi quis in egritudine.j.xviij.qōe vlti. eleutherius. contra. extra de ſimo. cum ſit romana.j.e.q.ij. placuit Solu. exaudi hoc de nūmis exactis. nam ſponte oblatos accipere poſſum: arg.j.ca. proxi. Alij dicunt hoc vitādum propter ſpeciē mali: argu. extra de tranſact. conſtitutus.ff.ad legem iul. de ambitu.l.vna. vbi dicitur qꝑ accuſatus non debet intrare domū iudicis. hic argue opus per ſe laudabile ratione tēporis reprobari et ne malignandi occaſionem inducat. l3 enim nummos in cōchā mittere opus pietatis ſit, tempore tamē ſuſcipiendi baptiſmi ſimonie ſuſpitionē inducit. argu. eſt.ff.ad legē iuli. de ambitu.l.vna. in fine. adeo vt ſi etiam ſub aliquo pretextu tempore prohibito detur, preſumptio ſimonie non euaneſcat: ar.lvij.diſt.ſi quis in egritudine.j.xviij.q.iij.c.j.
Unde ſubditur ne ſacerdos ꝛc.
Opus p ſe laudabile ratione tꝑis reprobat.
i ¶ Ne ſacerdos. Argumen. non ſolum abſtinendum eſſe a malis, ſed etiam ab omni ſpecie mali: argumē. ſupra, liiij. diſtinc. generalis.
k ¶ Lauandi ſunt. Quia Mediolanēſes primo aqua conſecrata puerorum pedes lauant / et poſtea baptizant, et non peccant: quia authoritate Ambroſij hoc faciunt: quia qui eſt mundus totus, non indiget niſi vt pedes lauet. Tamen in illa authoritate intelliguntur pedes id eſt affectus: ſcilicet vt habeāt cor purum: iuxta illud: Quam ſpecioſi pedes euāgelizantium pacem ꝛc.
Extra.j.xviij.q.ij. diffinimꝰ.
Abſtinēdū ab omni ſpecie mali.
Lotio mediolanēſiū.

Statuim⁹ vt ſicut p dedicandis baſilicis ⁊ dādis ordinib⁹ nihil accipiendū eſt: ita etiā pro balſamo vel p luminaribus [a] emendis nihil pbr̄i chriſma accepturi dent. Epiſcopi itaqꝫ de facultatib⁹ eccleſie balſamū emant, et luminaria ſinguli in eccl̄ijs ſuis. Sicut [b] ergo hec ſacramēta [c] licet ſimoniace miniſtrentur, tamē effectum benedictionis conferunt accipienti: ſic ⁊ ſacerdotalis vnctio licet ſimoniace miniſtretur, ſuo tamen non debet carere effectu: ſed ſicut ſupra dictū eſt, illa ſacramēta ſunt neceſſitatis, hec dignitatꝭ: ⁊ ideo priuilegia illoꝝ nō poſſunt generare cōmunē legem iſtorum. Habent ergo ſimoniaci vulneratum caput per ſimoniace man⁹ prauam impoſitionem. Hoc autem de illis intelligitur quos nec excuſat ignorātia, nec attractionis violentia: qui ab illis ordinantur, quos indubitanter ſciunt eſſe ſimoniacos: ſiue ſimoniace, ſiue non ſimoniace ordinentur ab eis. Ut enim diſtinguit Nicolaus papa, alij ſimoniace ordinantur a ſimoniacis: alij ſimoniace ordinantur a nō ſimoniacis: alij nō ſimoniace a ſimoniacis.

Hanc diſtinctionē innuit Nicolaus papa.ij. dicens.

De multiplici genere ſimoniacorum.

Statuimus [d] decretum de ſimoniacis ſimoniace ordinatoribus vel ordinatis: et de ſimoniacis ſimoniace a nō ſimoniacis, et de ſimoniacis nō ſimoniace a ſimoniacis. Simoniaci ſimoniace ordinati vel ordinatores ſ̄m eccleſiaſticos canones a proprio gradu decidāt. † Simoniaci quoqꝫ ſimoniace a nō ſimoniacꝭ ordinati, ſimiliter ab officio male accepto remoueātur. Simoniacos [e] autem non ſimoniace a ſimoniacis ordinatos, miſericorditer [f] p manus impoſitionem pro temporis neceſſitate in officio concedimus permanere [g].

Sed hoc [h] intelligendū eſt de his qui ordinantur a ſimoniacis quos ignorabant eſſe ſimoniacos. hos facit ſimoniacos non reatus criminis: ſed ordinatio ſimoniaci.

De quib⁹ Urban⁹ papa ait.

De his qui nō ſimoniace a ſimoniacis ordinantur.

Si qui [i] a Simoniacis non ſimoniace ordinati

---

a Statuimus. Luminaribus. Etiā in cōficiendo chriſma neceſſarije. fraudē remouet. Nota p tempore etiā luminuꝫ precium interdici i extrauag. Alexan.iij. de his ſane. Hug. ſatis dicitur extra de ſimo. non ſatis, ⁊ ca, cum in eccleſie.

Sicut ergo. ⁊c. Hec eſt. xiij. pars hui⁹ q̄ōnis in qua intēdit pbare magiſter q̄ ſi aliquis ignorāter ordinatus fuerit a ſimoniaco, vel etiā cōpulſus: q̄ diſpenſatur cum tali. Si autē ſciēter fuerit ſimoniacus vel ordinat⁹ a ſimoniaco, non diſpēſatur cum illo. ⁊ hoc probat p ſex authori. Joan. de fan.

Caſus. Infert Gratian⁹ q̄ ſicut hec ſacramenta. ſ. baptiſma et chriſma habēt effectū: licet ſimoniace miniſtrētur: ſic ⁊ vnctio ſacerdotalis. Sed eſt aliud in illis q̄ꝫ in iſtis: q̄ꝛ illa ſunt ſacramēta neceſſitatꝭ: hec vo dignitatis. Simoniaci enim habēt caput vulneratū, quos ignorantia vel alia cauſa nō excuſat. Unde Nicolaus diſtinguit. Alij ordinantur ſimoniace a ſimoniacis. Alij ſimoniace a non ſimoniacis. Alij non ſimoniace a ſimoniacis. que diſtinctio probatur per ſequens capi.

b Sicut. Accipit hic finēꝫ altercatio Gratiani, que quandoqꝫ ſimoniacos cōparat hereticis, quandoqꝫ nō: vt. ſ. e. §. q̄ꝛ ergo. ⁊ §. ſeq.

c Hec ſacramenta. i. baptiſma ⁊ chriſma.

Statuimus. Caſus. Hoc cap. diuiditur in duas partes. In prima idem dicitur q̄ð dictū eſt in diſtinctione Nicolai. In ſecūda q̄ incipit ibi, Simoniaci. dicitur q̄ ſimoniaci ſimoniace ordinati cum ſuis ordinatoribus debēt deponi. Simoniaci vero ſimoniace a nō ſimoniacis ordinati, ab officio male accepto remouebuntur: ſed ordinatores nō deponentur. Cū non ſimoniace a ſimoniacis ordinatis poterit propter neceſſitatem diſpenſari vt in ſuo officio permaneant.

d Statuimus. Idem dicitur hic q̄ð in §. niſi. quia ſubiungit quid iuris ſit cum ſic vel ſic ordinātur.

e Simoniacos autem non. Illi ſola voce non reatu ſimoniaci dicuntur. extra de ſimo. de ſimoniace. ſcilicet propter ordinationem a ſimoniacis factam: ſicut vſurarius quandoqꝫ dicitur qui vſuras dat. ff. de vſuris, debitor.

f Miſericorditer. Et ita dicitur hic q̄ nō receperūt executionem.

g Permanere. in executione.

Seu hoc ⁊c.

Caſus. Dicit Gratianus q̄ hoc vltimū membruꝫ intelligitur de illis qui ordinātur nō ſimoniace a ſimoniacis q̄s ignorabant eſſe ſimoniacos: quos non reatus proprius facit ſimoniacos: ſꝫ ordinatio ſimoniaci.

h Sed hoc. reſpicit vltimā partem capituli precedentis: ſcilꝫ ad ſimoniacos nō reatu, ſꝫ propter ordinationem. j. capitu. proxi.

Si qui a ſimoniacis. Caſus. Dicit hic q̄ ſi aliquis gratis ab ep̄o ſed al's ſimoniaco fuerit ordinatus: ſi probauerit illum tunc temporis ab eccl'ia toleratū, ⁊ neſciuiſſe illum ſimoniacum fuiſſe, poterit cum illo miſericorditer diſpenſari. ſi vo ſciuerit illū ſimoniacū eſſe, deponi debet.

i Si qui. Hu. intelligit hoc cap. de preciſis, qui tamen neſciebantur preciſi eſſe ab ordinatis. Nam opinio eius eſt q̄ ſi occultū eſt eū ordinatorem eſſe ſimoniacū, q̄ꝛ toleratur: ordinatus ſuſcipit executionem: vt. xv. q. vij. cap. vlt. niſi ſit notorium: vt xxxij. diſt. §. verum. Uel niſi teſtibus hoc probari poſſit: vt. ſ. ea. quiſquis. et ideo vt locum habeat ſ̄m euꝫ quod hic ſequit̄ miſericorditer ⁊c. neceſſe habet legere de preciſis. Nos vo qui aliter ſentimus, arg. j. e. quibuſdā. ⁊. ſ. c. reperiuntur. legimus hoc capit. de occultis. nam quantūcūqꝫ occulti ſint, et etiā ignoretur: iſte non conſequitur executionem: et hoc in ſimoniaco in ordine. ⁊ licet ſine culpa iſtius ordinari cōtingat, indiget tamen diſpenſatione: ⁊ hoc in deteſtationem criminis. et ideo dicit miſericorditer, et licet hoc ignorante. ſecus tamen in eo qui coactus eſt: vt. j. eadem. conſtat. Nam ille de iure admittendus eſt ad executionē: et ea

xiij. ps

† Adde ad hūc tex. no. in. l. ſi quē q̄ꝫ. C. d̄ ep̄iſco. et cleri.

Ordinatus a ſimoniaco occ'to an recipiat ordinis executionē.

eſt rõ, q: magis cõſtat nobis de volũtate coacti ꝙ̃ igno rãtis. nec intelligas illud capitulũ de abſolute coacto: q: nõ recipiet characterẽ. ex̃ de bap. maiores. §. ſi aũt.

a ¶ Probare. Per ſacramẽtũ. extra de ſen. excõ. ſi vero. Uel probat eoipſo ꝙ nõ probatur ȝrũȝ. C. qui mili. nõ poſ. ſup ſeruis. lib. xij. Sed pone ꝑlatũ meũ eſſe ſimoniacum, ⁊ vult me ordinare. ſi ꝓbare poſſum, non debeo ab eo ordines recipere. ſi nõ poſſum, debeo recipere ordines ſcḋm plurios doctores: exequi tñ nõ poſſum ordines ſine diſpenſatione pape tantum ſecundum quoſdaȝ, ſcḋm alios cuiuſcũqȝ ſuperioris. Jſta tamen diſpẽſatio debet fieri in occulto ne infamet ille ꝑlatus cuius crimẽ occultum eſt, huic tamen obuiat extra. e. ꝑ tuas. Jo. Hoc teneas ꝑ certo, ꝙ ſi ego ſcio ſimoniacum eſſe aliquem, licet occultum, non debeo recipere ordines ab eo: vt in pre. decr. per tuas. ⁊ .j. e. de cetero. et ſi vellet me cogere, potius debeo pati excommunicationem: vt extra de ſententia excommu. inquiſitioni. Bar.

Simoniacus prelat⁹ ſi vult ſubditũ inuitum ordinare q̇d iuris.

tia lectoris inueniet. Uel dicatur ſtrictius ſe habere in ſimoniacis propter odium ipſius horrendi criminis: et mitigantius in alijs peruerſis ordinationibus: q̇d illo capi. demonſtratur. ix. q. j. ab excommunicatis. Uel quod hic dicitur catholicis: non ad ordinantes ſed ad ordinatos refertur. B.

ſunt: ſiquidẽ probare[a] potuerint ſe cum ordinarẽtur neſciſſe eos ſimoniacos eſſe, et ꝙ tũc[b] pro catholicis habebant in eccleſia: taliũ ordinationes miſericorditer ſuſtinem⁹, ſi tamen eos laudabilis vita cõmẽdat: qui vero ſcienter ſe a ſimoniacis ꝯſecrari (immo execrari) ꝑmiſerint: eoꝝ cõſecrationẽ oĩno irritã eſſe decernim⁹.

Idem Nicolaus iunior.

Hoc idẽ Alexãder ſecũdus.

¶ De eo q̃ ordinatur ab illo quem ſcit ſimoniacum eſſe.

De cetero ſtatuim⁹ vt ſi q̇s in poſterum ab eo quẽ ſimoniacum eſſe non dubitat[c], ſe conſecrari permiſerit: ⁊ conſecrator ⁊ conſecrat⁹ nõ diſparem dãnationis ſententiam[d] ſubeant: ſed vterqȝ depoſitus penitentiam agat, et priuatus propria dignitate perſiſtat. Idem.

¶ Simoniacis in dignitate ſeruanda nulla eſt impendenda miſericordia.

Erga ſimoniacos nullã[e] miam in dignitate[f] ſeruãda habẽdã eſſe decernimus: ſȝ iuxta canonũ ſanctionẽ ⁊ ſctõꝝ patrũ decreta eos oĩno dãnam⁹, ac deponendos authoritate aplica ſancimus.

Subaudiẽdũ eſt, niſi violenter attracti fuerit. De his em̃ et a quibuſlibet hereticis violenter ordinatis ait Inno.

¶ De his qui inuiti ad hereticorũ ordinationẽ trahuntur.

Conſtat multos vi paſſos eſſe, atqȝ iuitos attractos repugnanteſqȝ ab hereticis ordinatos: ſȝ hmõi aliquis ſi poſt ordinationẽ taleȝ non interfuit cũ illi conficerẽt ſacramẽta: ſi cõmunioni eoꝝ participatus nõ eſt: ſi ſtatim[g] diſcedentib⁹ illis, peſſimo cõcillabulo eoꝝ abrenunciauerit: ſi ad eccleſiã redijt[h]: talis poteſt habere colorem aliquẽ excuſationis[i]. Ceterum qui

c ¶ De cetero. ¶ Nõ dubitat. quia eſt notoriũ: vel per ſententiam. h. ſed cõtradicit litera.

d ¶ Sententiaȝ ſubeant. Tu intellige de eo quẽ probare potuit ſimoniacum qui eſt ordinãdus. melius intellige ſcḋm quod dixi in gl. ſ. proxi. ca. in gl. per ſacramẽtum. verſi. hoc teneas. B.

Erga ſimoniacos. ¶ Caſ⁹. Simoniaci ad aliquam dignitatem promoti deponi debent: et nulla cũ eis poterit fieri diſpẽſatio. Patet ſequens. §. vbi excipit violenter attractos: ſiue a ſimoniacis, ſiue ab hereticis attracti fuerint.

e ¶ Nullam. ſ. e. ſi quis neqȝ. ſ. e. q. vij. requiritis. ſ. e. queſtio. v. ca. j. contra. Sol. hic ſimonia eſt in promoto et promouente.

a ¶ Probare. Hinc argue ꝙ qui ignorantiam allegat eam probare debet. [f]et cum probatio tripliciter fiat: tunc ſcilicet directe cum probato eo ex quo id quod intendit, neceſſario aut veriſimiliter ſequitur: ignorantie tamen veriſimilis probatio ſufficit: quod patet ex eo quod dicitur, tunc pro catholicis habebãtur. ex his quoqȝ verbis ſequentibus, ſi tamẽ eos laudabilior vita commendat: argui poteſt precedentia merita ad delicti poſt commiſſi veniam impetrandam prodeſſe: argu. ff. de re mili. non omnis. Jo. argu. allegantem ignorantiam debere eaȝ probare: vt. ſ. ix. queſtio. j. ordinationes. ſ. xxxiiij. queſt. vlt. in lectum. extra de elec. innotuit. ſ. diſtinc. lxxxij. propoſuiſti. contra. ſ. iij. queſti. ix. indicas. contra. B.

b ¶ Et ꝙ tunc. xv. q. vlti. ca. vlt. arg. ſ. ix. q. j. ca. iij. contra. Sol. ibi namqȝ dicitur ꝙ ſi qui ab hereticis nominatim excommunicatis fuerint ordinati, ignorãtes illos eſſe damnatos: eorũ ordinationes rate habebuntur. hic autem dicit tunc ratas eſſe ſi eorum ordinatores ꝓ catholicis habebantur. vnde colligitur ꝙ ſi tunc non catholici ſed damnati habebantur, talium ordinatio non toleratur. Sed ſciendum eſt ꝙ non ſemper cõtrarius ſenſus authoritatis pro lege ⁊ certa ratione ſuſcipiendus eſt: ſicut in nonnullis decretorum locis diligẽ

Ignorantiaȝ allegãſ eã ꝓbare tenetur.

[f]Cõc. tex. i. l. verniſ. ⁊ ibi gl. et in. l. cũ de indebito. in gl. in verbo ignorãti. ff. de proba. Sẽſus ꝯtri⁹ nõ ẽ ſẽp ꝓ lege ſuſcipiendus.

f ¶ In dignitate. i. in ordine. extra de ſimo. tanta. et no. ſ. e. q. v. ca. j. [f]cum enim furtiuus ſit character. ſ. ordinationes. non poteſt diſpenſari. M. ſecus dixit extra de ſimo. ex inſinuatione.

Conſtat. ¶ Caſus. Si qui per coactionem ab hereticis fuerint ordinati: ſi eorum cõmunioni non conſenſerint, ſed ſtatim ceſſante violentia ad eccleſiaȝ redierint, ſufficienter excuſantur. at qui poſt menſem redeunt, rei tunc ſunt accepte dignitatis.

g ¶ Si ſtatim. Argu. ꝙ ſi qua alicui traditur inuita, et pro viribus renuens: ſi ſtatim poſt traditionem fugerit, non tenet illud matrimonium. quod preſumitur ex verbo, ſi ſtatim: maxime ſi nũqȝ cõſenſit. h. ⁊ ita per ſequentia deprehenduntur precedentia. [f]xxij. q. ij. q̇d ait. de peni. diſt. iij. iudas.

h ¶ Redijt. eo animo vt iterum non redeant ad eos: ſicut dicit lex ꝙ is qui fugit ab hoſtib⁹ eo animo vt iterum ad eos redeat, non habet poſtliminiȝ. ff. de cap. et. poſtli. re. l. nihil intereſt. C. e. l. penul. nec enim ſatis eſt domum quem redijſſe ſi mente alienus eſt: vt. ff. de offi. preſi. l. diuus. ⁊ . iij. q. ix. indicas.

i ¶ Excuſationis. Arg. ꝙ coactio excuſat in ordinib⁹ ſic. l. diſt. pbros. xv. q. vj. c. j. xx. q. iij. p̄ſens. Arg. cõtra. xv. q. j. merito. ⁊ . ſ. de cõſe. diſt. iiij. eos quos.

[f]Extra. c. ſ. tenem. c. poſt tranſlationẽ, ibi pe: deas. Matrimonium non tenet ſi mulier inuita alicui tradita ſtatim fugerit.

[f]Adde ad hoc q̇d le. et not. ſ. ꝓliſ. di. mil ita.

a ¶ Poſt menſem. Arg. q̄ ſi aliqua alicui inuita tradita fuerit: ⁊ aliquanto tp̄e cum eo in domo manſerit: et cum potuerit non effugerit: ſi poſtea virum dimiſerit poterit reuocari ab eo: q2 ex tanto tp̄is conſenſu ratum fuit matrimonium: argu. xxxj. q. ij. de neptis. lxiij. diſt. quanto. l. diſ. preſbyteros. ⁊ diſtinc. xlv. de iudeis. ⁊ extra de ſpōſ. ad id quod.

b ¶ Amplius. argu. ad probādum conſenſum interfuiſſe mr̄imonio ſi non ſtatim diuertit dū poterit. xvj. q. j. reuertimini.

¶ Tales. ¶ Caſus. Dicit in hoc §. q̄ tales ſcilicet ab hereticis violēter attracti: ſiue ſtatim redierint, ſiue non: quādoq3 de miſericordia tolerantur: ſed cum ſimoniacis nō diſpenſatur: nec autenticā. i. fructuoſam poſſunt agere penitentiā, niſi renūciauerint rei quā ſunt ſimoniace adepti: et tunc diſpenſatur cū eis vt cū minoribus hereticis diſpenſatur. Sequen. cap. oſtenditur qualiter cū heretico diſpenſetur.

poſt[a] mēſem aut amplius[b] redierūt cū ſe cōſiderarēt ab hereticis ordinatos: q̄uis nihil ab eis acceperūt, rei ſunt vſurpate dignitatis.

Tales[c] plerūq3 ex ītuitu pietatis reformat catholice manus īpoſitio cū ſatiſfactiōe et medicina penitētie. Sed dānationē ſimoniacoꝝ et eoꝝ q̄ eis ꝯſenſerūt legim⁹: medicinā vero autenticā[d] ex hac heresi noīatim nō legimus, niſi q̄ ſicut vſurpatū[e] eſt in nouatianis[f] vel donatiſtis, minoribus[g] vtiq3 hereticis, nō canonice, ſed ex ītuitu pietatis: ita etiam[h] ex his poſſe fieri colligimus: ideoq3 etiam q2 aliorſum[i] per oīa orthodoxam habent fidem, niſi q̄ ſpiritū ſanctum credūt eſſe venalem. Et (vt ait beatus Augu.) heretici cum redierint: qua parte ſe abſciderint, ab eccleſia curentur: qua vero parte adheſerint, cognoſcantur.[k]

Hinc et Leo ſcribit Januario epiſcopo.

c ¶ Tales. Sc3 qui cōſenſerint hereticis: vel ſtatim receſſerint, vel non ſtatim. idem intelligo etiā poſt momentum ſi iam conſenſiſſent: et idem poſt centum annos ſi non conſenſiſſent. Nam ſemper accuſarentur. ff. de re milita. non omnes. §. qui captus. Factum ergo tangit hoc dicendo. ideo tamen dicit qui poſt menſem: quia et ſi intra menſem redierint, ſemper fuiſſe inuiti preſumuntur, niſi contrariū probaretur: ſed poſt menſem preſumerentur conſenſiſſe, niſi contrarium probaretur. Et eſt ſi. C. ad vell. l. ſi mulier perfecte.

d ¶ Autēticam. id eſt fructuoſam: niſi executioni rei adepte renunciauerint: vt. j. e. q. ſi quis neq3.

e ¶ Vſurpatum eſt. id eſt cōtra rigorem factū eſt: argu. C. de iure do. vbi.

f ¶ Nouatianis. j. e. q. vij. maximū. et ca. donatum.

g ¶ Minoribus. Non enim cum maioribus hereticis diſpenſatur: vt. j. q. vij. ca. j.

h ¶ Ita etiam. Cum ſimoniacis eſt diſpēſandum: vt iam habebitur.

i ¶ Aliorſum. q. d. ⁊ hoc facit ad diſpenſationem.

k ¶ Cognoſcantur. Arg. q̄ ſi inſtrumentū ſit falſum in aliqua parte, ⁊ in aliqua verū: vbi verū eſt, debem⁹ illud recipere. C. de tranſac. ſi ex falſis. Argu. cōtra. ix. diſt. ſi ad ſacras. ⁊. xlij. diſt. c. quieſcamus.

l ¶ Omnis. ¶ Habeat. ſi tamen iterata vnctione non fuerit maculatus: vt. j. q. vij. ſaluberrimum.

m ¶ Inuenitur. Si tamen illos ordines ſimoniace nō reciperet. ⁊ cum quibus diſpenſetur, ⁊ cum quib⁹ non, dicunt iſti verſus: Si bis ordo datur: ſeu baptiſmus repetatur. Ut ſubuertatur fidei ſtatus ordo petatur. Uel ſi preſtetur q̄ vtrūq3 ſimon operetur. Ut diſpenſetur, ſpes irrita prorſus habetur. ſ. e. ſi quis.

¶ Qui ab hereſi ad eccleſiā redeūt: in quo inueniūtur ordine, ex beneficio pſeuerent.

OMnis cuiuſlibet ordis cleric⁹ q̄ catholicā deſerēs vnitatē heretice vel ſchiſmatice cōiūctionis cōtagiōe ſe maculauerit: ſi ad eccleſiā redierit cum legitima ſatiſfactione, ⁊ erroris ſui dānatione: hoc in magno bn̄ficio habeat[l], ſi adempta ſpe oīs promotionis, in quo inuenitur[m] ordine permaneat.

De his aūt q̄ ordinant ſimoniace a non ſimoniacis: vtpote illi qui data pecunia archidiacono vel cōſiliarijs epiſcopi epiſcopo ignorāte hoc efficiūt, vt de manu eius ſacros ordines accipiant: ita ſcribit Gregorius quartus.

¶ Ordinationes q̄ ſimoniace fiunt, falſe iudicantur.

ORdinationes q̄ interueniente precio[n] vel precibus[o], vel obſequio alicui pſone ea intētione[p] impenſo, vel que nō cōmuni cōſenſu cleri

¶ Caſus. Ordinatiōes. Dicitur hic q̄ falſa iudicatur ordinatio que precio vel precibus vl' obſequio confertur. Idem dicitur de ordinatione eius qui canonice non eligitur: quia taliter ordinatus nō intrat per oſtiū ſed fur eſt et latro. Patet ſeq. §.

n ¶ Precio. dato vel retēto vel promiſſo. C. de tranſact. tranſactio. nā remittere dare eſt extra de teſti. veniens. j. ff. de his que in frau. credi. ſi pignus. Item nunquid eſt ſimonia abrenunciare bn̄ficio vt alij detur? Non, niſi deducatur in pactū: vt extra de prebē. dilecto. ſpem tamen inde habere nō eſt ſimonia. extra de pactis. cum pridem. Item qualiter regnum dei pecunia poſſit emi: cum nihil ſit ſpiritualius? de peniten. diſtin. j. medicina. ⁊ non ordo vel honor eccleſiaſticus. et eſt ratio, quia cum vendente regnum celorum non poteſt eſſe malitia: hic ſecus. ſed falſum eſt regnum dei emi: ſed ex miſericordia meritiſq3 precedentibus acquiritur. xiij. q. ij. anime. de peni. diſt. j. medicina.

o ¶ Uel precibus. Hoc de precib⁹ pro indigno, et carnali amore impenſis, vel a ſe porrectis, al's non: vt. j. e. latorem.

o ¶ Uel precibus. Hic habes q̄ preces inducunt ſimoniam: vt. j. ead. ſunt nonnulli. viij. queſtio. j. cap. Moyſes. et hoc verum eſt ſi aliquis pro ſeipſo petat. talis enim ſe ingerit, quod non licet: vt. viij. queſtio. j. in ſcripturis. et extra de iure patrona. per noſtras. Alij dicunt q̄ aliquis pro ſe, ſi eſt dignus, poteſt petere. nam Petrus dixit. Quid ergo fiet nobis qui ſecuti ſumus te? et ita pro ſeipſo petijt. Sed ſi preces porriguntur ab alio, diſtinguitur: vt. viij. q̄ne. ij. in ſumma. ⁊. qōe. j. capi. Moyſes. Joan.

p ¶ Intentione. Ergo ſine ea intentione nō eſt ſimonia: al's ſecus: vt no. ex̄ de ſimo. nemo. h.

Ano. ſx. qō. j. i ſūma. ibi vide as. na3 ibi ponunt ur ꝯcordātie ad ea q̄ ſequunt. Archi.

Bn̄ficiū renūciatio vt alij det nō ē ſp ſimoniaca.

Regnū dei pecunia poteſt emi.

Preces qn̄q3 ſimoniā īducūt.

Simo- niacus furi cō- paraṫ. Papa diſpēſa re pt cū ſimoni- ace or- dinato lz ordi- ni male ſuſce- pto nō renun- ciet. xiiij. pars.

a ¶ Fures. Uidetur ergo cum ſimoniacus furi com- paretur/ꝙ cum ſimoniaco nemo poſſit diſpenſare, niſi renunciet ordini male ſuſcepto: vt .j.e. ſi quis neqꝫ. ⁊ .ƺ. ea. erga. ⁊ extra eo. nobis. in fi. qꝛ nec vitiū furti purga tur niſi res furtiua redeat i poteſtatē dn̄i: vt .xiiij. q. vj. ſi res aliena. Iſtō non reſiden. decetero. al'as ſi indignus eſt, vel dignus et indigne ſeruit, ſimoniacus eſt. et hoc notauit cum dixit: Seruitus indebite ⁊c. et licet dignus ſeruire poſ ſit, non tamen hoc poteſt duci in pactionem. nam illud ſimoniacum eſt. extra de pact. pactiones. nullum ergo munus dabit niſi illō quod al's fuiſ ſet daturus pro- pter aliquas neceſ ſitates vt extra. e. ⁊ ſi queſtiones. vel niſi det xenium ali quod: vt .ff. de offi cio procon. l. ſolēt. .§. vlti. vel niſi re- cipiat illud ad ſti- pes templi: vt .ƺ. ea. iudices.

ſatis cōcedi poſſet ⁊ ſm̄ hoc poſſet di ci ꝙ ſimoniac⁹ nec etiā characterem reciperet: qꝛ ſimo- niac⁹ debet renun ciare rei quam vi- tioſe eſt adeptus. Conſtat ꝙ execu- tioni non renūciet quia executionem nūqꝫ habuit. cha- racteri etiam non poteſt renūciare. Unde ſatis vide- tur ꝙ non recipe- ret characterem: niſi velles dicere ꝙ recepiſſet poſſeſ ſionem characte- ris: ſicut fur dicit habere rem furti- uam: id eſt poſſeſ- ſionem rei. tamen credibilius eſt vt dicatur ꝙ habeat characterem et ꝙ papa poſſit cū eo diſpenſare/licet il le non renunciet. nam etiam vitium furti poteſt purga ri re apud furem manēte. ff. de vſu- ca. ſi fur. in princi. Idem videtur in violento detētore: vt .ff. de preca. cer te .§. iulianus.

et ppl'i ſm̄ canonicas ſanctio nes fiūt, ⁊ ab iis ad quos ꝯſe- cratio ptinet non cōprobanṫ falſas eſſe diiudicamus: quo- niā q̄ taliter ordinanṫ, nō per oſtium. i. per chriſtū intrant, ſed (vt ipſa veritas teſtatur) fures ſunt[a] et latrones.

Quia ergo ſimonia tripliciter in capitulo notatur: vidē- dum eſt quot modis precium in hac hereſi detur.

Hoc btūs Greg. in euangeliorū tractatu exponit dicēs.

¶ De multiplici genere ſimo niacorum.

Sunt nōnulli q̄ quidem nūmorū p̄mia ex ordi- natione nō accipiunt[b]: ⁊ tn̄ ſa cros ordines ꝓ humana grā vel laude largiuntur: atqꝫ de ipſa largitate laudis ſolūmo- do retributionem querunt. Hi nimirū qd̄ accipiunt gra- tis, gratis nō retribuūt: qꝛ de impēſo officio ſctitatis num- mū expetūt fauoris. vñ cū vi rū iuſtū ꝓpheta deſcriberet[c], ait: Btūs q̄ excutit manus ſu as ab oī munere. Nō dixit ſo- lum a munere, ſꝫ ab oī mune- re: qꝛ aliud eſt mun⁹ ab obſe- quio[d]: aliud a manu: aliud a lingua. Mun⁹ ab obſequio eſt ſeruitus indebite impēſa. Munus a manu, pecunia eſt. Munus a lingua, fauor. Qui ergo ſacros ordines tribuit: tūc ab oī[e] munere man⁹ excu tit, qn̄ in diuinis reb⁹ nō ſolū pecuniā nullā, ſꝫ nec etiā hu- manam gratiam[f] requirit.

Idem in regiſtro.

¶ Eternā damnationē inue niet qui quolibet munere ad ſacros ordines accedit.

Si q̄s neqꝫ ſctis pollēs morib⁹, vel neqꝫ a cle- ro ppl'oqꝫ vocatus[g], vel pul- ſatione coactus, īpudēter xp̄i ſacerdotiū iā quolibet facino re pollut⁹, iniuſto cordis amo- re[h], vel ſordidis precib⁹ oris, ſiue comitatu[i], ſiue manuali ſeruitio, ſiue fraudulēto[k] mu nuſculo epiſcopalē ſeu ſacer- dotalē, nō lucro aiarū ſed ina- nis glorie auaritia fult⁹ digni tatem acceperit, et in vita ſua non ſpōte[l] reliquerit, eumqꝫ

e ¶ Ab omni. vt omnia particula- ria et ſingularia comprehenderet. ƺ. xix. diſtinct. ſi ro manorum. Simi- le .j. xiiij. queſtiōe. iij. putant. j. ea. q. iij. ſaluator. con- tra. xxxj. queſti. j. ꝙ ſi dormierit. Nota ꝙ dicit inde bite. nam ſi debite impendatur, non ita fit: vt .j. ea. qōe. iij. ſaluator. Et ex ponit Bazian⁹ in- debite/cum inde- bite dign⁹/vel de- bite indignus ſer- uit pro beneficio: al's non. arg. inſti. de ſocietate .§. de illa.

f ¶ Gratiam. ſu pra. xxiiij. diſtinct. quando.

Sub. vñ nō ē op⁹ ceſ ſione. ar. ff. de pecu. l. peculiū .§. pe. l fi. ſꝫ ſuf ficit fa- ctū ꝯfir mari. ff de ſuc- ceſ. l. cū vir.

¶ Quis ergo. ¶ Hec eſt. xiiij. pars queſtionis, in qua vult probare in quibus et quibus modis committitur ſimonia directe. et dicit ꝙ in tribus: ſcilicet in munere a manu: munere a lingua: munere ab obſequio. et hoc vſqꝫ ad .§. quolibet. Joan.

Sunt nōnulli. ¶ Caſus. Oſtenditur hic ꝙ non ſolū ſi pecunia accipiatur ꝓ ordinatione committitur ſimonia: ſed ſi obſequiū vel fauor ſiue humana gratia propter hoc accipiaṫ. ⁊ hoc probaṫ authoritate Eſaie.

b ¶ Accipiunt. ex̄ in de ſimo. et ſi queſtiones.

c ¶ Deſcriberet. Non eſt in Eſaia id qd̄ ſequiṫ, ſed in pſalmo Judica me dn̄e. ibi: In quorū manibus.

d ¶ Ab obſequio. Et ſic videtur ꝙ non poſſim ſeruire pro beneficio: vt hic, ⁊ .ƺ. capiṫ. proxi. Argu. contra. xij. queſtio. ij. quicūqꝫ ſuffragio. et capiṫ. charitatem. et de cleri. non reſiden. decetero. licite etiam poteſt quis ſpe rare vel appetere dignitates: vt. lxxiiij. diſtinct. conſu- luit. lxj. diſtin. quid proderit. ⁊ extra de pactis. ca. cum pridem. Solu. Hug. dicit ſi directe habeat animum ad hoc cum ſeruit, eſt ſimoniacus: vt. viij. qōne. j. ſunt qui dam. Sed tu dic ꝙ ſi dignus eſt, et dignum exhibet ſeruitium, non eſt ſimoniacus; vt hic: et extra de cleri,

Si quis. ¶ Caſus. Si quis per ſimoniacam prauitatem ordinem vel dignitatem eccleſiaſticam ac- ceperit, niſi in vita reliquerit, et finaliter penituerit, in eternum peribit.

g ¶ Uocatus. Et etiam lꝫ valde dignus ſit/nō tamen effrenata temeritate/ſed trepida deliberatione onus ſacerdotij debet ſubire: vt .ƺ. ea. nō eſt putanda, ⁊ diſt. xiij. nerui. lxj. diſt. miramur.

h ¶ Amore. Ex hoc collige oēm illum eſſe ſimoniacū qui ductus amore alicui indigno beneficium confert: arg. extra de ſimo. nemo. nā ex quo fauor terrij nimiꝫ fauoris inducit: multo magis ipſius qui ordinaṫ. Uel expone hoc ita ꝙ ceſſet iſte intellectus, iniuſto cordis amore. i. cupiditate ⁊ ambitione.

i ¶ Comitatu. Id eſt ſeruitio.

k ¶ Fraudulēto. Fraudulentū eſt munus cū dicit ſe al's voluiſſe hoc ei dare: vt ex̄ eo. et ſi queſtiōes. Uel qn̄ altera pars dicit ſe expenſas feciſſe/et illas petit vt ce- dat beneficio: vt ex̄ de pac. cum pridem.

l ¶ Nō ſpōte. Hoc idē de quolibet crimine: ſed hoc dt ad terrorē. Et no. ꝙ dicit ſponte: qꝛ ſi cogereṫ iuris or- dinem dimittere: niſi ſponte, nō valeret ei ad ſalutem,

inſperata mors[a] penitentē nō inuenerit, pculdubio in eternum peribit.

Hinc idem Grego. Joanni Corinthiorum epiſcopo.

¶ Pro ordinationibus nihil omnino accipiatur.

De ordinationib[9] accipere aliquid ſub diſtricta interdictiōe vetuim[9]: opʒ ergo vt neqʒ per donum, neqʒ per gratiā, neqʒ per quorūdā ſupplicationē[b] aliquos ad ſacros ordines ꝯſentias vel pmittas adduci.

Itē vniuerſis epīs per Illerdiam prouinciam cōſtitutis.

¶ Nec ptio, nec pce, nec grā, nec ſupplicatiōe aliqui ad ſacros ordines accedant.

Quibuſdā[c] narrantib[9] agnoui ꝙ in illis partibus nullus ad ſacrū ordinem ſine cōmodi datione pueniat: qḋ ſi ita eſt, flēs dico, gemēſqʒ denuncio: quia cum ſacerdotalis ordo int[9] ortus occidit, foris quoqʒ diu ſtare[d] non poterit. Scimus quippe ex euāgelio quid redemptor noſter per ſeipſum fecerit: qꝛ ingreſſus templū cathedras vēdentium columbas euertit. Columbas enim vēdere, eſt de ſpiritu ſancto (quem deus oipotens conſubſtātialem ſibi per impoſitionē manuū hominibus tribuit) cōmodū temporale pcipere: ex quo (vt predixi) malo iaʒ euenire creditur, qꝛ qui in templo dei colūbas vendere preſumpſerūt: eorū[e] (iudice deo) cathedre ceciderūt. ¶ Qui videlicet error in ſubditis ppagaꝛ cū augmento. Nam eoipſo ꝙ quiſqʒ ad ſacrum ordinem vel honorem perducit, iam in ipſa puect[9] ſui radice vitiatus parator[f] eſt alijs venundare qḋ emit. Et vbi eſt qḋ ſcriptū eſt: Gratis accepiſtis, gratis date:

¶ Et cū primo cōtra ſanctā eccleſiā ſimoniaca hereſis ſit exorta: cur non perpenditur, cur non videtur qꝛ eum quem cum precio quis ordinat, puehendo agit vt hereticus fiat: Ideoqʒ hortamur vt veſtrū nullus hoc denuo fieri patiatur: ſed neqʒ gratia alicuius, nec ſupplicatione aliquos ad ſacros ordines audeat promouere, niſi eum quem vite meritum et actionis[g] qualitas ad hoc dignum eſſe monſtrauerit. Nam ſi aliter factū ſenſerimus denuo, diſtricta et canonica illud nouerit vltione compeſci.

Item Symmachus.

¶ Ad epiſcopalem honorem nullus per ambitum accedat.

Nullus itaqʒ per ambitum ad epiſcopalē honorem permittatur accedere. Nā cum hic exceſſus in laicali cōuerſatione culpetur[h]: qs dubitat quin religioſis[i] et deo ſeruientibus iniſciat vel incutiat opprobrium:

Item Greg. ¶ De eodem.

a ¶ Mors. Ex hoe (vt dixi) in quolibet crimine nō valet penitentia ad ſalutem niſi pſeueret animo vſqʒ ad fi. de peni. diſtin. j. §. his autem. verſi. item illud Joānes. Et lʒ de oībus alijs criminibus poſſit quis penitere ordine retēto: vt. lxxxij. diſ. preſbyter. l. diſt. de his. hic nō niſi renūciet ordini. ex. de ſimo. capit. tāta. vnde nō videꝛ ꝙ hic locum habeat admonitio vel denunciatio. Arg. contra. j. q. vlt. ca. patet. dic vt extra de accu. ſuper his.

De ordinationibus et cetera.

b ¶ Supplicationem. j. e. latorem. contra: vbi papa ad ſupplicationeʒ quorūdaʒ ordinat quēdam. Sed diſtingue: aut aliqs petit p ſe: aut ali[9] pro ipſo: vt. s. e. ordinatiōes. viij. qō ne. j. §. his. vel dic ibi de carnali: hic de ſpirituali.

Quibuſdam narrantib[9].

¶ Caſus. Sacros ordines vel eccleſiaſticos gradus, nō gratis ſʒ cōmodi datiōe acceptoſ diu ſtare nō poſſe: cū int[9] orti p conſecrationē iam decidāt. Scdo: qꝛ dn̄s cathedras vendētiū colūbas de tēplo euertit. Tertio: qꝛ paratiores ſunt alijs vendere qḋ emerūt. Quarto: qꝛ ipſorū hereſis in pmitiua eccleſia fuit dānata. Scda ibi: Scim[9] qppe. Tertia ibi: Qui videlʒ. Quarta ibi: Et cū pmo.

c ¶ Quibuſdaʒ. Primo dicit Gre. ſe dolere ꝙ in illis ptib[9] nemo pmouet ad ſacrū ordinem ſine cōmodi datione. Scdo pbaꝛ authoritate dn̄i ſimoniacos ipſo iure eſſe ſuſpēſos. Tertio phibet hoc decetero fieri: et ſtatuit penam in cōmittentes.

d ¶ Stare. Quo ad id in quo nunqʒ ſtetit: ſcʒ quo ad executionem. Arg. ff. de cōſti. pecu. id quod. argu. contra. xxxij. q. ij. Moyſes.

e ¶ Eorū. Et ita ſimoniaci etiā occulti ipſo iure ſunt ſuſpēſi: nō tñ vitandi ſunt ſm quoſdā cum probari nō poteſt eis ſimonia. vj. q. ij. ſi tantuʒ. ſic exaudi extra de ſimo. tanta. et. s. e. reperiuntur.

f ¶ Parator. Qḋ noua teſta capit, inueterata ſapit. Quo ſemel eſt imbuta recens ſeruabit odorem Teſta diu. et eſt ſi. i auſ. vt iudi. ſine quoq ſuf. §. j. col. ij. vbi dr dato eſt vno illicito principio neceſſe eſt eū qui dationē facit, pces manus circuire et cetera.

g ¶ Et actionis. Hic argue carnales preces pro digno porrectas nō facere ſimoniam. ſec[9] in pecunia vel obſequio, q̄ loco pcij intercedere ſolent: qḋ preces nō faciūt: vt. j. e. q. v. ca. vlti. et lʒ pro indigno porrecte facerent ſimoniā: tñ propter merita digni ab hac excuſātur: vt. j. xxxij. q. ij. quicquid. Jo. Sʒ quare minus cōmittitur ſimonia i precibus oblatis pro digno, ꝙ̄ in pecunia? Reſpōdeo: ideo, qꝛ in precib[9] nihil dat de ſuo: et ideo ibi nul'uʒ intelligitur eſſe commerciū. nā perdere verba leue eſt: et ita nihil puenit ad accipientē. ar. C. de donaꝛ. inter vir. et vxo. marit[9]. ff. de dona. ariſto. ſʒ in alio caſu dat. ſed p indigno magis deteſtaꝛ eccleſia munerū dationem ꝙ̄ precū effuſionem. Uel dic ꝙ hec dictio niſi, nō excipit a ſupplicatione, ſed a verbo pmouere. ſic ponitur. s. xxxviij. diſtinc. ſedulo. verſic. nouerint.

Nullus. et cetera.

h ¶ Culpetur. et puniatur pena centum aureorum: et irrogatur infamia qui petierit aliquam dignitatem. ff. ad leg. iul. de ambitu. l. j. et j. q. vij. ſancimus. Arg. contra. ff. de offic. preto. barbarius. ſed ſoluetur. j. q. vj. ſicut is.

i ¶ Religioſis. i. clericis. et p hoc expone illud capiꝛ. xx. q. iij. preſens. in fi. arg. gradū altiorem grauius facere commiſſum: vt. j. xj. q. iij. precipue. arg. j. xxv. qō. j. nulli. et. viij. q. ij. illud quidem.

Eſop[9]. Horatius in epīs.

Preces carnales pro digno porrecte ſimoniā non faciunt.

Bona qſtio.

Perdere vba leue ē.

Infamia irrogaꝛ dignitatē petenti.

Grad[9] altior aggrauat delictum.

Mat. xxj. b.

Eſtote. ¶ Caſus. Precipit hic Grego. vt epi promoueant mūdos corpore, ⁊ prouectiores etate, ⁊ qui ſunt morib⁹ cōmendati: nec potētia, nec etiā ſupplicatio aliqua preualeat, ſed merita perſonarum.

a ¶ Graues. ſ. xxiij. diſtinc. quando.

¶ Pueri ad ſacros. ¶ Caſ⁹. Pueri ad ſacros ordines non ſunt prepropere ꝓmouendi. Itē dicitur ꝙ venalitate vl' potentia vel ſupplicatione vel fauore nō dꝫ indign⁹ aliquis promoueri.

Pueri q̄ ſunt.

b ¶ Pueri. pueri dicūtur. ſ. xiiij. annū. extra de eta. et quali. c. indecorū. vl' pueri. id ē neophyti. xlviij. di. ſicut neophytus.

Hoc ꝟbum puer / alias hꝫ ſignificationes: vt not. lxxvij. diſti. in veteri. Puer i ſacrꝭ ordinat⁹ characterē recipit.

c ¶ Ad ſacros. nā minores āte. xiiij. annū bene poſſūt accipere, licet non oēs: ⁊ ita intelligatur. lxxvij. di. c. iij. quia nō acolythatum. lxxvij. diſt. in ſingulis. Tamen ſi puer ordinet in ſacris ordinibus, bene recipit characterē, cū poſſit recipere minores ordines: vt in dicto ca. in ſingulis. Sꝫ nūquid tenetur cōtinere? ſic, ſi eſt doli capax, al'as non. Nam ⁊ voto ⁊ ſacramento ſe obligare pōt doli capax: extra ḋ delic. pue. cap. j. ſed religioni non: vt not. xxvij. q. ij. ꝟ. cū ergo. xx. q. ij. c. ij.

Idē tenet h̄ Jo. ḋ f. ⁊ ḋ hoc ex̄ ḋ cle. ꝑ ſal. ꝑ mo. c. j.

c ¶ Ad ſacros. ſi tamen ordinētur, ordines ſuſcipiunt ſacros etiā ſeptēnes.

d ¶ Quāto citi⁹. ſ. diſti. xlviij. ſicut nam caſum appetit' ⁊c̄. Gerendorū enim honorꝫ nō ꝓmiſcua facultas eſt. nō enim prius gerere debet maiorem honorez q̄ minorē. ff. de mu. et ho. honor. ꝟ. gerendorum.

Ordo ſit i honorib⁹ gerendis.

e ¶ Latorē. ¶ Per intercesſionē, nā ſepe papa ad in-

Eſtote ergo in ordinatione p̄cipue ſoliciti, et ad ſacros ordines niſi prouectiores etate et mūdos opere nullaten⁹ admittatis. Eorꝫ em̄ q̇ in ſacro ſūt ordine collocādi, pri⁹ vitā moreſq̄ʒ diſcutite: ⁊ vt dignos huic officio adhibere poſſitis, non vobis potētia aut ſupplicatio quarūlibet ſubrepat ꝑſonarū. Quando igiꝰ de his tractare neceſſe eſt, graues [a] exptoſq̄ʒ viros cōſilij veſtri adhibete participes: ⁊ cum eis ꝯmuni hoc deliberatione penſate.

Idem Columbo epō.

¶ Neq̄ʒ fauore neq̄ʒ venalitate ad ſacros ordines q̇ſq̄ʒ promoueatur.

Pueri [b] ad ſacros [c] ordines nullaten⁹ admittātur: ne tāto ꝑiculoſi⁹ cadant, quāto citius [d] cōſcēdere ad altiora feſtinār. Nulla ſit in ordinatione venalitas, potentia, vel ſupplicatio perſonarū: nihil aduerſus hec que prohibemus obtineat. Nā ꝓculdubio de⁹ offenditur ſi ad ſacros ordines quiſq̄ʒ nō ex merito, ſed ex fauore (qḋ abſit) aut venalitate ꝓuehitur. ¶ contra idez Gregori⁹ quibuſdā ſupplicātibus vnū acolythū ⁊ alterꝫ diaconū legiꝰ ordinaſſe, ſicut ipſe ſcribit Petro epiſcopo Corſice inter cetera.

¶ Epiſcopo interueniēte papa quendam acolythum ordinauit.

Latorē preſentiū ꝑ intercesſionē [e] veſtre ſcitatis acolythū fecim⁹: quē ad obſequia veſtra retrāſmiſim⁹ vt ſi in lucrādis animab⁹ amplius ſeruierit, proficere [f] amplius poſſit.

Idē Helie pbr̄o ⁊ abbati.

¶ Quiſquis in romana eccleſia ſacrꝫ ordinem acceperit: ab ea vlterius egredi non poterit.

Filiū veſtrum epiphanium mādaſtis [g] vt ad ſacrum ordinē promouere deberem⁹, vobiſq̄ʒ trāſmittere. Sꝫ in vno vos audiuim⁹: i altero minime potuim⁹ audire. Diaconus quidem factus eſt. Sꝫ quiſquis ſemel in hac eccleſia ſacrū ordinē acceperit, egrediendi ex ea vlteri⁹ licentiā nō hꝫ [h]. Si ꝟo videre vos nō potui: ex hac reconſolationē habeo, quia in filio veſtro requieſco. Non itaq̄ʒ quorūlibet precibus ordinatiōes facte, falſe dijudicantur: ſed he demū, que precib⁹ ordinādi [i], vel eius amici, non ſpirituali ſed carnali affectu porrectis fiunt, cū al's future nō eſſent: quas non charitas interueniens, ſed ambitio ſupplicās extorquet. Nō ſolꝫ autē clericos cuiuſlibet epi ſumm⁹ pontifex in eccleſia romana valet ordinare: verꝫ etiam opportunitate exigente monachos et quoſcūq̄ʒ clericos conuocare poteſt ⁊ inuitare.

Unde Nicolaus papa.

¶ De eodem.

Per principalē [k] beatorū Petri ⁊ Pauli poteſtatem [l] ius habemus nō ſolū in monachos, verumetiaꝫ in quoſlibet clericos de quacūq̄ʒ dioceſi cum neceſſe fuerit ad nos ꝯuocare, atq̄ʒ eccl'iaſticis exigētib⁹ opportunitatib⁹ in-

tercesſionē laicoꝝ ordinat vel diſpenſat vel tolerat: vt xxviij. d. de ſyracuſane. l. d. clerico. lxiij. di. ſalonitane.

f ¶ Proficere. extra de maio. ⁊ obe. per tuas. extra de tēpo. ordi. cum in diſtribuendis.

Filium. ¶ Caſus. Helias abbas rogauit papam vt quendā ſuū clericū ꝓmoueret, et eū poſtea ſibi trāſmitteret. Ad cui⁹ preces papa eū in diaconū ꝓmouit, ſed eū ſibi nō trāſmiſit: quia non eſt conſuetudo eccleſie Romane, cū ſit in ea cōſecratus: ⁊ quia abſentiam illius abbatis in ei⁹ preſentia voluit cōpenſare.

g ¶ Mandaſtis. Et ita mandat minor maiori. ſic. xj. q. iij. rogo.

h ¶ Non hꝫ. Sine licētia ei⁹. lxiij. diſt. literas. ⁊ quo ad hoc nihil ē ſpeciale in eccleſia roma. vt. xxj. q. ij. c. j. lxx. diſt. ſanctorū. Sꝫ ordinati a papa licꝫ inter alios digni honore ſint, ſubſūt tñ epis. ex̄ de maio. et obe. ꝑ tuas. ff. ḋ albo ſcri. l. vl. ⁊ p̄ferenꝰ eis tantū q̄ ſunt eiuſdē ordinis. ff. eod. l. j. ⁊ ab epō poteſt deponi ordinat⁹ a papa.

Ordinati a papa ſubſūt epis. Cōtra no. ꝟ. in pce. de. ꝑ tuas. ſcꝫ q̄ nō pōt epō talē deponere qḋ ibi approbat per Uic. Jnnocē. et Ho. et B. ſꝫ h. ⁊ Lau. hic ſentiūt cū Joan. In hac ſentētia ē h. ſed Lau. ſēt cum Joan.

¶ Non itaq̄ʒ ¶ Caſus. Gran⁹ ſoluit h̄ ꝯrietatē p̄miſſorū ca. quā fecit de precib⁹: ⁊ interſerit quedaꝫ ꝟba in ꝟ. ibi, nō ſolū. propter ſequens ca.

i ¶ Ordinādi. ⁊ ita aliquis pōt ꝓ ſe dignas p̄ces offerre. qḋ h. nō cōcedit: in quo nō credo eūꝫ bñ dicere: q: multos cōdēnat. ar. pro Jo. xiiij. q. v. nō ſane. xvj. queſt. j. reuertimini.

k ¶ Per principalē. hoc ca. habes. ix. queſtione. iij. ꝟ. vltimo.

l ¶ Poteſtatem. hoc idem poteſt epō. ij. q. vij. cum ꝟ. ḋ hoc

Si h̄ xvj. q. j. cū ꝑ militare.

paſtoris.extra de cle.non reſid.decetero.

¶ Quolibet. ¶ Hec eſt.xv.pars.q.in qua intendit probare ꝙ ſicut ordines precio non ſunt dandi:ita nec precio reſtituēdi:et ꝙ ſit ſimoniacus(ſcʒ indirecte) ⁊ ſacrilegus qui promotionē vł electionem alicuius impedit, vel eccleſie conſecrationē vel fūdationem. ⁊ hoc probat ꝑ tres authoritates ſanctoꝝ, ⁊ ꝑ ſex leges pꝛīcipū. Jo.de fan.

xv.ps

a ¶ Redimendi. extra de ſimo.que relā. ⁊ ca. ſi null⁹.

b ¶ Seruile ſeruitium. Uocat angariam vel parangariam quod lex vocat fore ſordidū mun⁹. xvj. qōe. j. §.nouarū. ꝑ in.l. placet.

Adde quid dicantur angarie ⁊ parangarie: no. gl.i.l.j. C.que ʒ cōmuni... ad ciui. mune. l.x.i.l. nemi... ne.C.de ſacro... ſā.ecc.

c ¶ Ex vſu.i. nō aſſueſcat. vel ex vſu preter id qꝺ hactenus eſt cōſtitutum:quaſi ratione preſcriptionis, vt angarias ſacerdotibus non imponat. Cū enim de aliqua rerum preſcriptione agitur, inſpiciēdum eſt vtrū cōmuni iure talia talibus poſſideri valeāt,necne. Primo caſu ſola longe vſurpationis detentione currit preſcriptio: ꝑ vt.xvj.q.iij.⁊.iiij.per totuʒ. ſaluo eo quod de limitibus dicitur ea.cauſa ⁊.q.ca.licet.et cap. inter me moratos. Secundo caſu non currit preſcriptio. Preſcriptio enim ius aduocat creatum: nouum autem non creat: vt.xxxiij.q.v.quod deo. ⁊ di.c.contra morem. et diſt.xciij.illud autem.xvj.q.j.c.vlti. ⁊ queſtio.iij.§. poteſt etiam. ⁊.queſtio.vij.decimas. ⁊.j.e.q.iij.queſitū.in his omnibus ⁊ in aliſs infinitis caſib⁹ preſcriptio euaneſcit: quia non eſt proditum ius cōmune ſcriptuʒ vel non ſcriptum quo tales talia valent poſſidere. Jo. Hec regula fallit extra de cauſa poſſ.cuʒ eccleſia. ⁊ extra de preſcrip.auditis. Joā. Sed certe non fallit: quia iura incorporalia quaſi poſſidentur: ⁊ interdicta ꝓ eis poſſeſſoria conſtituta ſunt.ff.de ſerui.quotiens.B.

Dum modo aſſit bona fide, qꝺ dic vt plene no. ext. ꝺ preſcrip. ſi diligenti. Tempus non eſt modus tollēdē obligationis.

c ¶ Ex vſu. Naʒ tempus non eſt modus ⁊c̄.x.qō.iij. quia cognouimus.ff.de act.⁊ obliga.obligationum ferre.§.placet. niſi forte cuius non extat memoria.arg.ff. de aqua quoti.⁊ eſti.hoc iure.et extra de verb. ſignifica.c.abbate.

d ¶ Eccleſiaſticam normā. Nam iuſta de cauſa bene poteſt ab eis auxilium petere.extra de cenſi. cum apoſtolus.Et ſic non eſt contra.xviij.qō.vlt. ſeruitium, qꝛ illud intelligitur de licitis:hoc de illicitis.

e ¶ Reſtituat. Nec abſoluere poteſt ꝑ precio niſi ſit conſuetudo.extra de ſimo.nemo. Item nec reconciliare.extra de ſimo.c.nemo. Sed nunquid ipſi clerico licet redimere cū iniuſte ſuſpenſus eſt? Uidetur ꝙ non. ⁊.§.proxi,in fi.extra de ſimo. mattheus. Argu.contra ſcilicet ꝙ poſſit redimere ius ſuum ⁊ vexationem ſuā. ⁊.qō.iij. queſitū. ꝑ extra de vſur.c.j. ⁊ extra de ſimo. dilectus.dic vt ibi:ſimo ⁊ ſi quid dederit,repetere poterit.C.de condi.ob tur.cau. quod eui tandi. Quidaʒ dicunt ꝙ non poteſt in aliquo caſu redimere. Aliſ cōtra ſcʒ cū iniuſte ſuſpēditur.hoc no. xvj. q.vij.decimas.iij.

Uexationem redimere vtrū licitum ſit. ꝑ Ubi de hoc ⁊.j.qō. iij.alta re.ibi videas Archi.

Quolibet ergo munere interueniēte falſa diſiudicatur ordinatio. Sicut autē precio interueniēte ſacri ordines nō ſunt tribuēdi,ita nec reſtituendi. vt eīm ait beatus Ambroſi⁹,ſacri ordines nec ꝑcio ſunt emendi,nec redimendi[a].

Hinc etiā Gregori⁹.vij.ait.

¶ Precio interueniēte ſacerdotale officiū nō reſtituatur.

Nullus epūs. ¶ Caſ⁹ Epiſcop⁹ pretextu alicuius conſuetudinis clericis vel abbatib⁹ grauamen aliquod non inferat, nec precio interueniente officium reſtituat. qꝺ ſi fecerit,tanꝗ̄ ſimoniacus punietur.

Nullus eps grauamen ſeu ſeruile[b] ſeruitiuʒ ex vſu[c] contra eccleſiaſticā[d] normā abbatib⁹ ſeu clericis ſuis imponat:vel interdictū ſacerdotale officiū precio interueniēte reſtituat[e]. qꝺ ſi fecerit officiſ ſui periculū ſubeat.

Qui autē[f] pecuniā accipiūt vt ordinandis ſacros ordines non tribuant,vel vt canonice electioni aſſenſum nō prebeant,aut eccleſiſs edificandis vel cōſecrādis lapidem benedictū vel cōſecrationem ſubtrahāt:multis argumētis acceptे pecunie rei, ⁊ infames[g] eſſe probantur.

Ait eīm Paſchalis.iſ.

¶ Sacrilegi ſunt iudicādi q̇ eccleſiā dei non permittūt regulariter ordinari.

Sunt quidā qui vel violētia vel fauore nō permittūt eccłias regulariter ordinari.hos etiā decreuim⁹ vt ſacrilegos[h] iudicandos.

¶ Codice libro.ix.ad.l.Juliam repetundarum.

Iubemus[i] ⁊ hortāmur[k] vt ſi q̇s forte honoratorum,decurionum,poſſeſſoꝝ: poſtremo etiā colonoꝛuʒ,aut cuiuſlibʒ ordinis a iudice fuerit aliqua ratione cōcuſſus:ſi quis ſcit de iure venalem fuiſſe ſententiam: ſi quis penam

¶ Quidam ¶ Caſus. Dictū eſt ſupra ꝙ ſimoniā cōmittit qui pro munere eccleſiaſtico conferendo pecuniam accipit. Nūc dicit Gra. ꝙ etiaʒ ille ſimoniam cōmittit qui pecuniam accipit vt ordines non conferat vel mun⁹ aliquod eccleſiaſticum illi cui eſſet conferendum. ⁊ ad probandum vtrūq̧ inducit.ll.ſeq.

f ¶ Qui aūt. Tractauit magiſter queſtionē iſtā affirmatiue. Nūc autē vult tractare eā negatiue,ſcʒ vtruʒ ſit ſimonia dare pecuniaʒ vt nō ordinet quis. Sed qm̄ nō habuit canones, induxit leges que in hoc faciūt ad propoſitū vbi in eis aliq̇d đr negatiue. Qꝫ autē hoc ſit ſimoniacū,habetur extra de ſimonia.nemo.in fi.

g ¶ Infames. ⁊ ſimoniaci large.ar.ex̄ de ſimo.nemo. arg.C.de inoffi.teſt.ſiquando. Sed aliſ cōtra: propter deſcriptionē ſimonie:ſed mortaliter peccant.⁊.e.qō.iij. vēdentes. L. Sec certe ſimoniaci ſunt, vt dicit illa decret,nemo.Joan.

h ¶ Sunt. Sacrilegos.i.ſimoniacos.al's non facit ad propoſitū Gratiani. Et ꝙ ſit ſacrilegiuʒ,ſic ꝓbatur. Si eīm ille q̇ frangit immunitatē eccleſie, vel qui inde aliq̇d eripit,ſacrileg⁹ iudicaꝛ: ꝑ multo fortius qui facit ne eccleſie ordinentur, vel ne ordines tribuātur,vel impediatur alicuius electio vel ꝓmotio.

Simoniaci đr ſacrilegi. ꝑ Ut ex̄ de immu. ec. inter. ⁊ ca.vlt. xvij. q iiij. oēs ⁊.c.ſe. Archi.

Iubemus. ¶ Caſus Dicitur in hac.l.ꝙ ſi quis honorē habēs ſine adminiſtratione,poſſeſſoꝛ alicui⁹ decurio vel colon⁹ reipub. ab aliquo iudice fuerit concuſſus.i.grauat⁹ in pecunia:itē ſi iudex venalem tulit ſniaʒ:vel ꝑcio penā impoſuerit vel remiſerit:vł aliqua rōne improb⁹ repert⁹ fuerit:aū adminiſtrationem vel poſt poterit accuſari:⁊ ſi cōuict⁹ fuerit,remouebiꝛ.

i ¶ Jubemus. Ad hoc introducit has leges, vt oſtēdat pari pena mulctandos qui precio inducti impediunt fieri quod de iure fieri debet, ⁊ qui faciūt quod de iure fieri non deberet.

k ¶ Hortamur. Forte ſe tēperat,ne videaꝛ quē iube=

vel precio remiſſam, vel vitio cupiditatis ingeſtam: ſi quis poſtremo quacunqȝ de cauſa improbum iudicem potuerit approbare: is vel adminiſtrā te[a] eo, vel poſt adminiſtratio nem depoſitam in publicum procedat, crimen deferat, delatum approbet: cum probauerit, victoriam reportatur[b] et gloriam.

Item in digeſtis titulo de calumniatoribus. Ulpianus.

¶ De eodem.

In eū q̇ vt calūnie cauſa negociuȝ faceret vel non faceret, pecuniam detegitur accepiſſe: intra annum vtilem[c] in quadruplum[d] eius pecunie quā accepiſſe dicit̄, poſt annum in ſimplum in factum actio competit[e].

Ibidē lib. xlvij. titulo de concuſſione iudicis.

Concuſſionis[f] iudiciū publicum[g] non eſt: ſed ſi ideo pecuniaȝ quis accepit ꝙ crimen minatus ſit: poteſt iudicium publicum eſſe ex ſenatuſconſultis[h] quibus pena legis cornelie[i] teneri iubetur qui in accuſationem innocentium[k] coierint, quive ob accuſandum vel non accuſanduȝ, denunciandum vel non denūciandum teſtimonium, pecuniam acceperint.

Ibidem lib. xlviij. titu. de lege iulia repetundarum. Marcellus. Palea.

Lege Julia repetūdarum tenentur qui cum aliquam poteſtatem haberēt pecuniam ob iudicādum vel non iudicādum decernēdum ve acceperint, vel quo magis aut minus quid ex officio ſuo facerent.

Idem. ¶ De eodem.

Eadeȝ lege tenetur[l] qui ob denunciandum vel non denunciandum teſtimonium pecuniam, acceperit.

Lege iulia repetūdarum cauetur ne quis ob militem legendū[m] mittendū ve[n] es accipiat: neve quis ob ſentētiam in ſenatu conciliove publico dicēdam pecuniam accipiat, vel ob accuſandum vel nō accuſandum. Marcellus ibidē.

Lex Julia repetundarum precipit ne quis ob iudicem arbitrum ve dandum[o] vel mutandum, iubendum ve vt iudicet: neve ob non dandum, vel non mutandū, vel non iubendum, neve ob litem eſtimandam[p], iudicium ve capitis pecunieve faciendum vel non faciendum, aliquid accipiat. Hodie ex lege iulia repetundarum extra ordinem puniuntur: ⁊ plerunqȝ vel exilio puniuntur, vel etiam durius, prout commiſerint. Hac lege dānat⁹ teſtimonium publice dare, aut iudex eſſe, poſtulare ve prohibetur.

¶ Queſtio .ij.

re accuſare inuitū. C. vt nemo inuit⁹. in rubro ⁊ nigro.

Oppoſitio. a ¶ Adminiſtrante. Si is talis ſit quem in ius vocari liceat. Sed contra. ij. q. ō. j. prohibētur. Sol. illud de maioribus magiſtratibus: hoc de minoribus. argu. ff. de iniur. nec magiſtratib⁹. ⁊ ff. de in ius vocā. l. ij. Uel hoc de ꝑpetuo iudice: arg. ff. de recedi. preſidis. ⁊ l. precedēti. in aut. vt differētes iudices. §. ſi tamē. col. la. ix. ⁊ hoc ne crimen eius inultuȝ remaneat. illō de temporali. Uł hic cū peccauit in ipſa adminiſtratione: ibi de eo qui extra adminiſtrationeȝ cōmiſit. ff. de iudi. l. ij. §. legatis. i authen. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. ſi quis aūt. col. ij.

b ¶ Reportatur⁹ Reportabit enim quadrupluȝ. j. l. ꝑ xj. xij. q. ij. cū deuotiſſimam.

Inēuȝ. ¶ Caſus. Qui pecuniam accepit vt controuerſiam alicui cauſa calūnie faceret, vel non faceret cum iure facere tenebatur: intra annuȝ tenet̄ in quadruplū, poſtea in ſimplum.

c ¶ Utilē. a principio: poſt cōtinuum. ff. de calum. annus.

d ¶ In quadruplum. in quo cōtinetur rei perſecutio: vt tantum triplum ſit pena: vt ff. e. l. in heredem. §. fina. et hoc eſt verum cū ipſe idē dat. nam ſi ali⁹ daret pro eo, tunc totū quadruplū eſt pena: quia ille qui dedit, reperit pecuniam quā dedit ff. de calū. ſi quis ab aliquo. huius autē quadrupli medietas dabitur fiſco: medietas ſpoliato.

Ad hoc. C. de aſſeſ. l. iij. e ¶ Competit. Non ei qui dedit, cum turpiter dederit: ſed et ad cuius leſionem data eſt: vt. ff. de calum. l. generaliter. §. illud erit.

Concuſſionis. ¶ Caſus. Dicitur hic et in legibus ſequentibus ꝙ illi incurrunt crimen concuſſionis, et penam legis cornelie, qui aſpirant in accuſationem innocentium: vel qui accipiunt pecuniam pro accuſando, vel eius contrario: pro teſtificando, vel eius contrario: pro iudicando, vel eius cōtrario: vel ꝑ quolibet officio exercendo vel non exercendo ad quod gratis tenebantur. His intellectis per te caſus ſingularū legum ſingulatim pones: in quibus quandoqȝ eadem repetuntur.

f ¶ Cōcuſſionis. Crimen cōcuſſionis eſt cū ꝙs minatur alicui, niſi ita vł ita faciat. infra xviij. queſt. j. militare. ff. de cōcuſ. l. j. ⁊ ij. Crimē ꝯcuſſionis.

g ¶ Publicum. i. ordinarium: ⁊ hoc ſemper. vel nō eſt publicum niſi cuȝ quis pecuniaȝ extorſerit. et hoc eſt quod ſequitur, ſȝ ſi ideo. Publicum eſt ad cuius accuſationem quilibet de populo admittitur, niſi infamis ſit: vt iſti. de pub. iudic. circa principium. De hoc le. et no. ⁊. q. pa. in fi. videas

h ¶ Senatuſcōſultis. voluſiano ⁊ liboniano. ff. ad legē cor. ꝺ fal. l. j. ff. ad legeȝ iul. de vi publi. ex ſenatuſconſulto.

i ¶ Legis cornelie. Cuius pena in libero homine eſt deportatio: in ſeruo vltimū ſuppliciū. ff. ad legē cor. de fal. l. j. §. vlti. Pena leg. cornelie.

k ¶ Innocentiū. Secus ſi nocētiū. xvj. queſtione. vij. ſane.

l ¶ Eadem lege tenet̄. Quia reddit quadruplum, et infamis efficitur. ff. e. eadem. §. j. hoc crimen etiam extraordinarie punit̄. ff. eo. l. lex iulia. §. finali.

m ¶ Legendum. id eſt eligendum, vt eligatur qui non debet, vel contrarium.

n ¶ Mittendū ve. Ut mittat̄ in legationē qui non eſt mittendus: vel non mittatur qui mittendus eſt.

o ¶ Dandum. Puta non ad probandes fideiuſſores vel loco iudicis recuſati.

p ¶ Eſtimandam. Ne. ſ. eſtimet litē minoris vel maioris pro pecunia: quod quādoqȝ facere tenetur. ff. ad legem aquil. proinde. §. notandum.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN